

T.C. MİLLÎ EĞİTİM
BAKANLIĞI

3 ADIM TYT FELSEFE

“3 Adımda Üniversiteye Hazırlık”

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYINLARI • 7877
YARDIMCI KAYNAK EĞİTİM MATERYALİ • 1805

3 ADIM TYT
FELSEFE

1. Baskı 2022

Basım Adedi 791.855

ISBN 978-975-11-5998-4

Yazar
KOMİSYON

Türkçe yayın hakları MEB, 2022

Tüm yayın hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz ve kullanılamaz.

Baskı: Başak

Sertifika No.: 51529

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlahî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlahî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'sım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalar sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif ERSOY

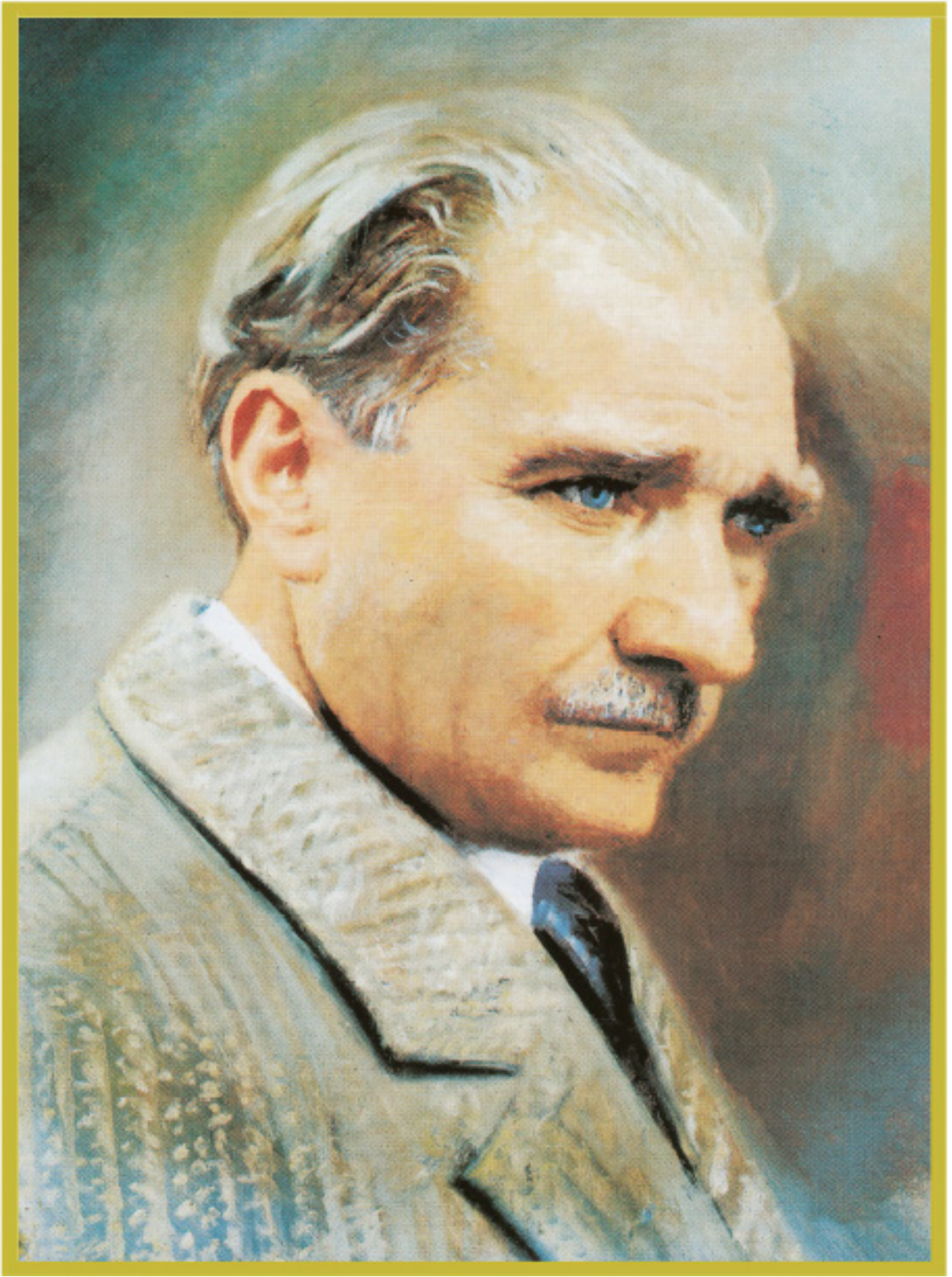
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namûsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İÇİNDEKİLER

1. Felsefeyi Tanıma	11
2. Felsefeyle Düşünme	17
3. Varlık Felsefesinin Konusu ve Problemleri	23
4. Bilgi Felsefesinin Konusu ve Problemleri	29
5. Bilim Felsefesinin Konusu ve Problemleri	35
6. Ahlak Felsefesinin Konusu ve Problemleri	41
7. Din Felsefesinin Konusu ve Soruları	47
8. Siyaset Felsefesinin Konusu ve Problemleri	53
9. Sanat Felsefesinin Konusu ve Problemleri	59
10. Felsefi Okuma ve Yazma	65
11. MÖ 6. Yüzyıl - MS 2. Yüzyıl Felsefesi	71
12. MS 2. Yüzyıl - MS 15. Yüzyıl Felsefesi	77
13. 15. Yüzyıl - 17. Yüzyıl Felsefesi	83
14. 18. Yüzyıl - 19. Yüzyıl Felsefesi	89
15. 20. Yüzyıl Felsefesi	95
Cevap Anahtarı	101

TESTLER

1. Aşağıdakilerden hangisi felsefenin amaçlarından biri **olamaz**?

- A) Rasyonel ve eleştirel düşünüş biçimi geliştirmek
- B) Bilgiye ve bilgeliğe ulaşmaya çalışmak
- C) Bilgimizin imkân ve sınırlarını araştırmak
- D) Gözlemsel verilerden olgusal doğrulara ulaşmak
- E) Yaşamın özünü anlamaya ve açıklamaya çalışmak

2. Her şeyi olduğu gibi kabul eden, merak etmeyen, kendisine sunulanla yetinen bir insan için felsefe gerekli değildir.

Bu açıklamada felsefi düşüncenin aşağıdaki özelliklerinden hangisi vurgulanmıştır?

- A) Subjektiftir.
- B) Akla ve mantığa dayanan bir düşüncedir.
- C) Çözümleyici ve kurucu bir düşüncedir.
- D) Eleştirici ve sorgulayıcıdır.
- E) Temellendirmeye dayanır.

3. Hikmet, bütün olup bitenlerin esasını bilmektir. Felsefe ise bilgi peşinde olan ve bilgiyi seven bir kişinin düşünme etkinliğidir.

Bu açıklamada anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Felsefe bilgiye ulaşma yolunda düşünsel bir faaliyettir.
- B) Felsefe hikmetten daha genel bir bilgidir.
- C) Felsefe bütün varlığı bilir.
- D) Hikmet sürekli yolda olmaktır.
- E) Felsefi bilgi olgulara dayanır.

4. Platon'a göre felsefe doğruyu bulma yolunda düşünme etkinliğidir.

Bu tanıma dayanarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Felsefe, hakikati aramak için ortaya konulan zihinsel bir çabadır.
- B) Felsefe, bilimsel olmayan önermelerden uzak durur.
- C) Felsefede hiçbir konuda son söz söylenmemiştir.
- D) Felsefede cevaplardan çok sorular önemlidir.
- E) Felsefe, bütün olan bitenlerin esasını bilebilir.

5. Kant'a göre felsefenin nesneleri algılamaktan çok, bilme tarzımızla meşgul olması gerekir.

Bu açıklamada aşağıdaki ifadelerden hangisi vurgulanmak istenmiştir?

- A) Felsefede amacın kesin bilgiye ulaşmak olduğu
- B) Felsefenin olanı incelemesi gerektiği
- C) Felsefenin açıklamalarında bitmişliğin olmadığı
- D) Felsefenin bilimsel bilgi sonuçlarından yararlandığı
- E) Felsefenin varlığa ait bilgilerimizi elde etme yöntemiyle ilgilenmesi gerektiği

6. Felsefede ileri sürülen önermeler bilimde olduğu gibi olgularla test edilerek doğrulanamaz. Önemli olan ortaya konan düşüncenin çelişkisiz olmasıdır.

Bu açıklamada felsefenin aşağıdaki hangi özelliği üzerinde durulmuştur?

- A) Cevaplardan çok sorular önemlidir.
- B) Çağın koşullarından etkilenir.
- C) Eleştirici ve sorgulayıcıdır.
- D) Bitmişlik ve kesinlik yoktur.
- E) Mantıksal ve tutarlıdır.

7. Felsefede söz konusu olan tek bir insanın yaşantısı değil, genel olarak insanın yaşantısıdır.

Verilen ifadeden felsefi düşünceye ait çıkarılabilecek özellik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Cevaplardan çok sorular önemlidir.
- B) Sorgulayıcıdır.
- C) Akla dayalıdır.
- D) Yığılarak ilerler.
- E) Evrenseldir.

8. Felsefi düşünme sadece sorgulananı tek taraflı düşünme değildir, aynı zamanda sorgulamanın kendisini veya sorgulama sonucunu da sorgulamaktır.

Açıklamada felsefi düşüncenin aşağıdaki hangi özelliği üzerinde durulmuştur?

- A) Çözümleyici ve kurucu bir düşüncedir.
- B) Cevaplardan çok sorular önemlidir.
- C) Merak ve hayretten doğar.
- D) Refleksif bir düşüncedir.
- E) Tutarlıdır.

9. Felsefenin araştırma alanı çoğu kez somut olan ve sınırları açıkça çizilmiş bir nesne veya olgu olmadığından, ondan deneysel bir çalışma bekleyemiyoruz. Bu nedenle filozofun sorunlara çözüm ararken, inançları, görüşleri, yaşantısı ve çağın olaylarından kendini soyutlaması güçtür.

Bu durum felsefi bilginin aşağıdaki özelliklerinden hangisi ile ilgilidir?

- A) Subjektif olması
- B) Rasyonel olması
- C) Var olan her şeyi konu edinmesi
- D) Kesin bir doğruluk değerine sahip olması
- E) Kendinden önceki düşünürlerden etkilenmesi

10. “Ben kimim?”, “Evrenin bir amacı var mıdır?”, “Mutluluk nedir?”, “Doğru bilgi mümkün müdür?” türünden sorular soran felsefe, bu sorulara genelgeçer, nesnel ve kesin yanıtlar vermez. Çünkü her filozofun dünyayı anlama ve anlamlandırma süreci farklıdır.

Buna göre felsefenin sorduğu sorulara kesin, nesnel ve genelgeçer cevaplar vermemesinin nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Konularının çeşitli olması
- B) Eleştirel olması
- C) Öznel olması
- D) Kümülatif olması
- E) Evrensel bir bilgi olması

11. Günübirlik haz peşinde koşuyor insan. Günübirlik haz edimlerimiz bedenimizi doyuruyor ama zihnimiz ve ruhumuzun açlığı hâlâ devam ediyor. Ancak insan iç dünyasına yöneldiği andan itibaren hayata dair olanları ve yaptıklarını sorgulayarak felsefenin kapısını aralamış oluyor. Bilme ve anlama isteği artık anlık hazlarını gölgeliyor. Böylesi bir durumda insan, adını koymasa da felsefenin içine girmiştir artık...

Buna göre felsefeyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Düşünen insanın felsefenin içinde yer aldığı
- B) Zor bir uğraş olduğu
- C) İnsana sorumluluk yüklediği
- D) Metafizik alanla yetindiği
- E) Bilime giden yolu araladığı

12. Düşünme faaliyeti içinde kullanılan “nedir?” tarzındaki felsefi sorularla varlığın özü, insan bilgisinin imkânı ve sınırları, insanın evrendeki yeri belirlenmeye çalışılır. Bu tip soruların eksiksiz ve kesin bir cevaba ulaşması varlık, bilgi ve değer üzerine bütünsel bir bilginin ortaya çıkması veya bir insanın böyle bir bilgiye sahip olabilecek ölçüde olgunluğa ermesi halidir.

Parçada sözü edilen kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Filozof
- B) Erdem
- C) Hikmet
- D) Ahlak
- E) Metafizik

1. Bilgelik, doğru ve faydalı bilginin hayata uygulanmasıyla başlayan, insanın içinde yaşadığı dünya ve toplumla uyumlu, yaşamın en yüksek amaçlarına ilişkin bir kavrayışa sahip olmasını öngören ideal bir durumdur. Bilgelik, her şeyi akıl ile sorgulamak ve yorumlamak, bu nedenle de toplum içindeki yanlış saplantılara da karşı durabilmektir.

Buna göre bilgi insan ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Var olan her şeye beğeni ile yaklaşılandır.
B) Olanaklı olan her bilgiye ulaşan kişidir.
C) Bilgiyi hayata uygulayan, akılcı ve rasyonel kişidir.
D) Sadece bilgi peşinde koşan kişidir.
E) Gerçeği yorumlamada toplumun düşüncelerini yansıtır.
2. • F. Bacon'a göre felsefe "Deney ve gözleme dayanan bilimsel veriler üzerine düşündürmektir."
• T. Hobbes'a göre "Felsefe yapmak doğru düşündürmektir."
• Platon'a göre felsefe "Doğruyu bulma yolunda düşünsel bir çabadır."

Verilenlere göre aşağıdakilerden hangisi felsefenin tanımının farklı yapılmasının nedeni olamaz?

- A) Konularının bireysel nitelikte olması
B) İlgilendiği konuların çeşitli olması
C) Düşünsel bir faaliyet olması
D) Tarihsel süreç içinde farklı amaç ve işleve sahip olması
E) Filozofların kişisel yaratıcılığına ve düşüncelerine dayanması
3. Felsefe, düşüncenin derinleşmesine yani insan düşüncesinin sürekli olarak kendisine eğilip kendisini bilinçli duruma getirmeye yönelmesine olanak sağlar. Geçmişten günümüze düşünceleri yansıtan kavramları tanıma olanağı verir.

Buna göre yaşamın amacını sorgulayan bir kişiye felsefenin nasıl yardımcı olabileceğini aşağıdaki seçeneklerden hangisi doğru ifade eder?

- A) Bilimsel bilgilere ulaşmasını sağlayarak
B) Hayatı olduğu gibi yaşama olanağı sunarak
C) Hayata pozitif bakmasına sebep olarak
D) Okuma ve çalışma becerisinin geliştirilmesi için ortam hazırlayarak
E) Yaşamla ilgili çeşitli görüşleri öğrenme ve sorgulama olanağı sağlayarak

4. Aristoteles'in ünlü yapıtı Metafizik, "Bütün insanlar doğal olarak bilmek ister." cümlesi ile başlar. İnsan; evreni, kendisini çevreleyen dünyayı, içinde yaşadığı toplumu, geçmişini ve bütünüyle kendisini tanımak ve bilmek ister.

Buna göre felsefe ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Felsefe kapsamlı bilgiye ulaşmaya çalışır.
B) Felsefe varlığı anlama ve açıklama çabasıdır.
C) Felsefe insanın kendi yaşamını sorgulamasının bir ürünüdür.
D) Felsefenin doğuşunda büyük filozofların etkisi olmuştur.
E) Felsefe yaşamın farklı yönlerinin merak edilip sorgulanmasıyla başlamıştır.

5. Felsefe hakikati araştırırken bilim gibi herkes için geçerli olabilecek bilgiler ortaya koymaya çalışmaz. Filozof ile bilim insanlarının soru sorma biçiminde farklılık vardır. Filozof, "Canlı türleri nasıl sınıflandırılır?" sorusunu sormaz; bu türden sorulara cevap aramaz. Filozof, "Bilim nedir?", "Bilimsel yöntem nedir?" sorularına cevap arar. "Düzenin aksayan yönlerini açığa çıkarmaz, "İdeal düzen nedir?" sorusunu irdeler.

Parçada felsefi düşünce ile ilgili aşağıdaki niteliklerden hangisi vurgulanmıştır?

- A) Akıl ve mantık ilkelerine bağlı olması
B) Eleştirel bir tavır sergilemesi
C) Doğru bilgiye ulaşma çabasında olması
D) Subjektif olması
E) Öz'e ilişkin olması

6. Tüm var olanla ilgili sistemli ve yalnızca akla dayanan ilk düşünce sisteminin İyonya'da ortaya çıkması tesadüf değildi. Ekonomik yapının ileri düzeyde olması, bilgi birikiminin varlığı, hoşgörüyü de beraberinde getirmiştir. Yani Milet kentindeki ortam, farklı inanç ve düşüncelere izin verecek kadar hoşgörüliydi.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Bilimsel bilgi, felsefenin gelişimine katkı sağlamıştır.
B) Felsefe toplumsal koşullar değerlendirilerek yapılır.
C) Felsefi düşünce özgür toplumsal koşullarda oluşur.
D) Farklı kültürlerle etkileşim felsefenin ortaya çıkışını hazırlamıştır.
E) Felsefi düşüncelerin ortaya çıkışında önceki düşünceler etkili olmuştur.

7. Felsefe bilgisi, adeta bir şehrin ortasındaki yüksek kule gibidir. Kulenin şehre bakan pencereleri vardır. Her pencereden şehrin belli bir kısmı görünür, sadece kulenin en üst noktasında bulunan felsefe penceresinden bütün şehri görmek mümkündür. Başka bir deyişle felsefe bilgisi sayesinde insan, gerçeğe herhangi bir yönüyle parçacı bir yaklaşımla değil, mümkün olan her yönüyle genel olarak değerlendirilebilecek bir bakma olanağı kazanır.

Parçada felsefi düşüncenin aşağıdaki niteliklerinden hangisi vurgulanmıştır?

- A) Sistemli ve düzenlidir.
B) Sorgulayıcı bir bakış açısına sahiptir.
C) Birleştirici ve bütünleştiricidir.
D) Konuları evrensel bir özelliğe sahiptir.
E) Öznel bir bakış açısına sahiptir.
8. Bir bilimsel sorgulamayı ve araştırmayı gerekli kılan şey, çoğu zaman gündelik yaşamda bir probleme çözüm bulma amacıdır. Felsefenin ise böyle bir kaygısı yoktur. Aristoteles'in söylediği gibi "Felsefe her şeyden önce insanın doğal olarak sahip olduğu bilme arzusunu doyurmayı amaçlar."

Parçadan hareketle felsefi soruların özellikleri ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabılır?

- A) Felsefe doğrulanabilir bilgileri sorgular.
B) Felsefe soruları pratik faydanın ötesindedir.
C) Felsefe soruları bireyin eylemlerine yöneliktir.
D) Felsefe günlük yaşamın kazanımlarını sorgular.
E) Felsefe, sorularıyla değişmez hakikatlere ulaşma amacındadır.
9. Filozof ele aldığı konuları farklı yollarla çözümleyerek açıklığa kavuşturur. Sonra da üzerinde düşünülüp çözümlenmiş ve aydınlığa kavuşturulmuş malzemeden hareketle konularını yeniden inşa eder ve onu bir bütünlüğe kavuşturur.

Verilen açıklamada felsefi düşüncenin aşağıdaki özelliklerinden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Eleştirici ve sorgulayıcıdır.
B) Cevaplardan çok sorular önemlidir.
C) Çözümleyici ve kurucudur.
D) O düşüncüyü ileri süren filozofun özgün görüşüdür.
E) Ortaya konan önermeler kendi içinde tutarlıdır.

10. Felsefede sorulardan çok cevaplar değişmektedir. Her filozof, örneğin en yüksek iynin ne olduğu sorusuna içinde bulunduğu tarihsel ve sosyolojik koşullardan etkilenecek cevaplar vermiştir. Bu ise felsefi sonuçların mutlak bir kesinlik taşımadığını gösterir.

Bu parçadan felsefeyle ilgili aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Görelî bir bilgi olduğu
B) İçinde bulunduğu koşullardan etkilendiği
C) Aynı sorulara farklı cevaplar verildiği
D) Dogmatik olmadığı
E) Sonuçlarının herhangi bir değerinin olmadığı

11. Sokrates, insan için en zor olanın seçme anı olduğunu söyler. Ona göre hayatın sunduğu bütün seçeneklerin bize ne kazandıracağını hesaplayarak her yerde ve her zaman mümkün olan en iyi hayatı seçebiliriz. Bütün bunları düşünür, ruhun aslını da göz önünde tutarsak, hayatı iyisiyle kötüsünü ayırt edebiliriz.

Bu parçada felsefenin aşağıdaki hangi işlevinden söz edilmektedir?

- A) Hayatı anlama
B) Özgün fikirler elde etme
C) Doğru bilgiye ulaşma
D) Yeni fikir akımları geliştirme
E) Bilme isteğini geliştirme

12. Bilme edinimi, özne ile nesne arasında kurulan bağla gerçekleşir. Bilginin konusunu; insanın, karşısında bulunduğu veya zihinde ürettiği toplumsal, politik, ekonomik, psikolojik her tür olay ve olgu oluşturmaktadır. İnsan, hem dış dünyadaki nesne hakkında hüküm veren özne hem de bir başkasının bilgisine konu olan nesne konumunda olabilir.

Buna göre bilginin ortaya çıkışı ile ilgili aşağıda verilen yargılardan hangisi doğrudur?

- A) Bilginin oluşumunda hem özne hem nesne olmak zorundadır.
B) Bilginin konusu dış dünyadaki deneyimlerdir.
C) Bilgi onu üreten öznenin algısına bağlıdır.
D) Bilgi belli bir süreçte oluşur.
E) Bilgi dış gerçekliktir.

2019 TYT

1. Kimileri felsefenin çözümsüz meseleler ile soyut ve yaşamdan kopuk fikirlerden ibaret olduğunu sanır. Hatta bunlar felsefenin “boş konuşma” olduğunu bile söylerler. Yaşamın hızlıca akıp geçtiğine, bu yüzden derin düşünmenin gerekli olmadığına inanırlar. Dahası birtakım önemli konulara kıyısından köşesinden ilişkinleri “Felsefe yapma!” diyerek azarladıkları bile olur. Oysa felsefe yapmak, “hayatı doğrudan deneyimleme tavrından” ve “yaşamla yüzleşme” düşüncesinden ayrı tutulamaz. Hatta felsefeyle iç içe olan insan, yaşamın ne olduğunu sorgularken aynı zamanda yaşamın görünen yüzünün ötesine de nüfuz eder.

Bu parçadan felsefeyle ilgili aşağıdaki yargıların hangisine ulaşamaz?

- A) Var olanın ardındaki gerçeği arar.
- B) Bireyin deneyimlerinden bağımsız değildir.
- C) Sorunlara genelgeçer soyut çözümler sunar.
- D) Herkesin ilgilendiği bir alan değildir.
- E) Hayatın özünü ve anlamını sorgular.

2018 TYT

2. Sokrates bilgeliği tanımlarken onun özelliğinin her şeyi bilmek değil, neyi bilip neyi bilmediğini bilmek olduğunu söyler. Bu bakımdan felsefe bilgelik arayışı diye de tanımlanır. Felsefe öğreniminin insanlara kazandıracağı önemli özelliklerden biri de insanların bildikleri konuda konuşmayı, bilmediklerindeyse susmayı öğrenmeleri olacaktır. Bu özelliği kazanan kişi fikri sorulduğunda bilmediği bir konuda insanları yanlış yönlendirmeyecektir. Örneğin biri ona “Hangi eylemlerimiz erdemlidir?” diye sorduğunda, “erdem” kavramının tanımına ilişkin bir bilgisi yoksa “Bilmiyorum.” deyip karşısındakini yanlış yönlendirmemiş olacaktır.

Bu parçada felsefenin aşağıdaki işlevlerinden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Hakikati arama ve ona ulaşma isteğinin güçlenmesi
- B) Kavramsal ve refleksif bilginin pratik yaşama aktarılmasını sağlaması
- C) Eleştirel bakış açısını geliştirmesi
- D) Tümel bilgiyi hedef edindirmesi
- E) Sorularının yanıtlar kadar önemli olduğunun farkındalığını kazandırması

3. Düşünmek insanın bir yetisi, zorunlu bir yaşam koşulu-
dur. İnsan dediğimiz zaman öncelikle düşünen varlığı an-
lıyoruz. Pascal’a göre insanın tüm değeri düşüncesindedir.
İnsan yaşamının bir yüzü eylemse öbür yüzü düşüncedir.
Shakespeare’in Hamlet’inde bize bu insan gerçeği şöyle
anlatılır: “Konuşmadan önce düşün, eylemeden önce tart.”
Yine Hamlet’te düşünmeyle ilgili şu cümleyle karşılaşırız:
“Hiçbir şey kendinde iyi ya da kötü değildir, her şey o şeyle
ilgili düşüncelerimize bağlıdır.” Düşünmeyenlerin büyük bir
çoğunluk oluşturduğu bir dünyada, düşüncenin lüks sayıldı-
ğı bir dünyada her şeye karşın düşünen insanı gerçek insan
diye belirliyoruz.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Düşünen insan gerçek insandır.
- B) Düşünme yetisi sadece insana özgüdür.
- C) İnsan yaşadığı sürece düşünmek zorundadır.
- D) İnsan düşüncelerinden bağımsız bir şekilde hareket edebilir.
- E) İnsan, yapmak istediklerini eyleme dökmenden önce düşünür.

4. Filozof asla bilinenle yetinmez. Bilinenin derinliklerine inerek,
ilk nedenlerden itibaren sorgulama yapar. Hatta filozoflar o
denli sorgulamalar yapar ki kendilerini sordukları bu sorula-
rı da sorgularken bulabilirler. Sorgulamak filozoflar için bir
buluştan ziyade bitmez bir arayıştır. Kendilerine bir alan be-
lirleyip sadece o alan üzerine sorgulama yapmaz filozoflar.
Evren, insan ve doğa bütünüyle onların ilgi alanıdır.

Bu parçada felsefi soruların aşağıdaki özelliklerinden hangisine değinilmemiştir?

- A) Sorgulamanın ağırlıkta olması
- B) Özü kavramaya yönelik olması
- C) Konu evreninin geniş olması
- D) Refleksif olması
- E) Sorularının cevaplarından daha değerli olması

5. Felsefede sorular çok önemlidir. Çünkü felsefe sorularla gelişir. İnsan zihni, gelişen ve değişen varlık, bilgi ve değerler hakkında sürekli bir arayış içindedir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi felsefi soruların özelliklerinden biridir?

- A) Akıl ve mantık ilkelerine dayanması
- B) Dogmatik olmaması
- C) Varlığın özüne yönelik olması
- D) Kesin cevaplar içermemesi
- E) Öznel nitelikte olması

6. **Öğrenci:** Felsefe nedir?

Öğretmen: Felsefe uygarlığın özüdür ya da ruhudur. Her felsefe öncelikle belli bir uygarlığın, sonra daha geniş çerçevede insanlığın ürünü olan tüm uygarlığın, dünya uygarlığının duygu ve düşünce dünyasını içerir. Bu nedenle her felsefede uygarlık değerleri belli bir bakış açısına göre açıklanır. Sözüm o ki zamanda ve uzamda iç içe geçmiş uygarlıklar düzeninde insan olmanın anlamı en özlü anlatımını felsefede bulur. Bu noktada felsefe tarihini bilmek, tüm insanlığa mal olmuş büyük bir bilgiyi, deneyimi kazanmak gibidir.

Öğrenci: O hâlde felsefe ile insan uygarlığına ait tüm düşünce birikimini kazanabilir miyiz?

Öğretmen: Evet, kesinlikle. Felsefe bizi büyük insanlığa bağlarken aynı zamanda kendimiz olma olanağı da verir.

Bu diyalogun ana fikri aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Felsefe zihni canlı tutan bir etkinliktir.
- B) Bir millete özgü olarak ortaya çıkan felsefe, insanlığın ürünü olur.
- C) Ruhun en iyi hekimi felsefedir.
- D) Güçlü bir felsefesi olan milletler doğru görüş ve doğru eylem üretebilirler.
- E) Felsefe, uygar insanın son danışma ve tartışma alanıdır.

7. "Felsefe, yolda olmaktır."

K. Jaspers'in bu sözü, felsefenin aşağıdaki hangi özelliğini dile getirmektedir?

- A) Dogmatik olmaması
- B) Subjektif olması
- C) Bitmişlik ve kesinliğin olmaması
- D) Çağın koşullarından etkilenmesi
- E) Merak sonucunda ortaya çıkması

8. • İbn Sînâ'ya göre felsefenin veya hikmetin amacı nesnelerin hakikatlerini bir insanın ulaşabileceği kadar bilmesidir.
- Gazâlî'ye göre hikmet, insani aklın elde edebileceği bilginin kesin ve gerçek delillerle ilahi kaynağa dayandırılarak elde edilmesidir.
- El Kindî'ye göre hikmet, değer ve merteye yönünden sanatların en üstünüdür. Felsefe, varlığın hakikatini insanın akıl gücü ölçüsünde bilmesidir.

Düşünceleri verilen bu filozoflarla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Hikmet sahibi olabilmek için felsefe yapmak gerektiği düşüncesini savunurlar.
- B) Bazı filozoflar hikmetin ilahi kaynaklı olduğunu iddia etmiştir.
- C) Felsefeden çok hikmet kavramına önem verdikleri söylenebilir.
- D) Hikmeti, insanın elde edebileceği en üst merteye olarak değerlendirirler.
- E) Felsefenin insan aklının bir ürünü olduğunu savunurlar.

9. Felsefede bir kavramın temellendirilmesi, o kavram üzerine kafa yormayı gerektirir. Ancak felsefenin bu kafa yorma işi bazen zaman kaybı olarak değerlendirilebiliyor. Bu düşünme tarzı felsefeciyeye haksızlıktır. Çünkü o, bu süreçte üzerinde durduğu kavramı her yönüyle aydınlatma denemeleri yapmakla meşguldür.

Bu parçada savunulan görüş aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Felsefe bilgiye ulaşma çabasının ürünüdür.
- B) Felsefi temellendirme, kavramların derinlemesine değerlendirilmesidir.
- C) Kavramlara yönelik bilgi oluşturulurken, deneyim önemlidir.
- D) Kavram karmaşası, bilginin oluşumunu olumsuz etkiler.
- E) Felsefe ele aldığı her görüşü eleştiri süzgecinden geçirir.

1. Çelişiklik öznelere ve yüklemeleri aynı olan önermelerin nitelik ve nicelik yönünden farklı olması durumudur. Çünkü bir önerme aynı anda doğru ya da yanlış olamaz.

Bu parçadan hareketle “Her insan düşünenlerdir.” önermesinin çelişliği olan önerme aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hiçbir insan düşünen değildir.
- B) Düşünenlerin birçoğu insandır.
- C) Bütün düşünenler insandır.
- D) Bazı insanlar düşünenlerdir.
- E) Bazı insanlar düşünen değildir.

2. İki önerme arasında çelişikliğin olabilmesi için hem nitelik hem de nicelik farklılığı olması gerekir. Zihin bunlardan hangisini evetlerse diğerini de illemek zorundadır. Biri doğru olursa diğeri yanlış olmak zorundadır. Bu iki önerme bir arada kullanılarak argümantasyon yapılamaz. Argüman oluştururken önermeler kavram ya da fikirle birbirine bağlanmalı, öğeleri arasında karşılıklı bağlantı ve uyum bulunmalıdır.

Bu parçaya göre bir argüman aşağıdaki ölçütlerden hangisine sahip olmalıdır?

- A) Objektiflik
- B) Genelleyicilik
- C) Açıklık
- D) Tutarlılık
- E) Kesinlik

3. Gazâlî'ye göre bu akıl yürütme türü, bilinmeyen bilinen ile değer kazanmasıdır. Yani bir tikel hakkında verilen hükmü, diğere bir tikel hakkında da vermektir. Bir tikelde bulunan özellikler ile diğere tikelde bulunan özelliklerin benzetilmesi sonucu ortaya konulan hükmün, benzeyen diğere tikele de aktarılması durumudur.

Bu parçada Gazâlî,

- I. Tümdengelim
- II. Tümevarım
- III. Analoji

akıl yürütme türlerinden hangilerini açıklamıştır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

4. Popper'a göre tümel teoriler tekil önermelerden çıkarılamaz. Birkaç tane kara karga gözlemliyoruz diye tüm kargaların kara olduğu sonucuna ulaşamayız. Sonuç olarak kuramlar hiçbir zaman gözlem ifadelerinden çıkarılamaz ve rasyonel olarak temellendirilemez.

Bu parçada Popper aşağıdakilerden hangisini eleştirmiştir?

- A) Yanlışlanabilirlik ilkesini
- B) Tümevarım yöntemini
- C) Bilimin değerini
- D) Bilimsel araştırma etiğini
- E) Tümdengelim yöntemini

5. Felsefe öğretmeni öğrencilerinden akıl yürütme türlerine örnek vermelerini ister. Bir öğrenci söz alarak “Başarılı olan her sporcu düzenli antrenman yapar. Ben de başarılı bir sporcuyum ve düzenli antrenman yapıyorum.” der.

Bu parçada öğrenci,

- I. Tümdengelim
- II. Tümevarım
- III. Analoji

akıl yürütme türlerinden hangilerine örnek vermiştir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

6. Herakleitos “Aynı ırmakta iki kez yıkanılmaz” derken içinde yaşadığımız evrenin ve bizlerin sürekli değişim ve oluş hâlinde olduğunu, değişimi anlamak için zamanı düşünmenin yeterli olduğunu söyler. Parmenides ise değişimin olanaksızlığını anlatırken aslında her şeyin tek bir varlık olduğunu, adına değişim dediğimiz şeyin duyularımızın yanılgısı olduğunu ve bu nedenlerden ötürü değişimin olmadığını ifade eder. Görüldüğü gibi filozoflar görüşlerini “Ben böyle düşünüyorum” diyerek bırakmamışlar, düşüncelerini gerekçeleriyle birlikte açıklamışlardır.

Bu parçada felsefi düşünmede aşağıdakilerden hangisinin önemi vurgulanmıştır?

- A) Farklı akıl yürütme biçimlerini kullanması
- B) Sorgulayıcı düşünceye önem vermesi
- C) Görüşlerin kendi içinde tutarlı olması
- D) Temellendirmeye dayanması
- E) Sistemli olarak ilerlemesi

7. Amerikan filmlerinde mahkeme salonlarında sıklıkla karşılaştığımız bir replik vardır. Tanıklar bazen "Doğruyu yalnızca doğruyu söyleyeceğime yemin ederim." ya da "Gerçeği yalnızca gerçeği söyleyeceğime yemin ederim" derler. Fakat gerçeklik, varlığın kendisidir. Dile getirilen gerçekliğin yargıyla uyuşması ise doğrudur.

Buna göre doğruluk ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Önermenin somut dünya ile uyumlu olmasıdır.
- B) Bilginin nesnesi ile örtüşmesidir.
- C) Düşüncenin gerçeklikle uygunluğudur.
- D) Yargının gerçekliği yansıtmasıdır.
- E) Olgusal olarak kanıtlanabilmesidir.

8. "Aynı niteliğin aynı anda, aynı özneye, aynı yönden hem bağlı olması hem de bağlı olmaması imkânsızdır. Örneğin; Biri bir şeyin olacağını, bir başkası bu aynı şeyin olmayacağını söyleyecek olsa bu ikisinden birinin doğruyu söylemesi gerektiği açıktır. Çünkü bunlardan ikisi aynı anda doğru olmayacaktır."

Aristoteles bu parçada aşağıdaki kavramlardan hangisi ile ilgili düşüncelerini açıklamaktadır?

- A) Çelişiklik
- B) Analoji
- C) Formel doğruluk
- D) Soyut gerçeklik
- E) Tutarlılık

9. Gündelik yaşamın soruları yapıp etmelerle yani eylemlerle örülmüştür. Yaşamın içinde sorduğumuz soruların çoğu eylemlerle ilgilidir ve yaşamın içine gömülmüştür. Soran kişi de belli bir ihtiyaca yönelik eksikliği dile getirir. Oysa felsefe soruları gündelik yaşamın üstünde yer alır bu soruların varlığını ayakta tutmakla veya yaşamımızı düzenleyip işlemekle doğrudan doğruya bir ilişkisi yoktur. Çünkü bir felsefe sorusu ne eylemden çıkar ne de eylem ile giderilebilir.

Nermi Uygur'un "Bir felsefe sorusu nedir?" adlı makalesinden derlenen bu metinde felsefi soruların aşağıdaki özelliklerinden hangisi vurgulanmıştır?

- A) Eleştirel bir niteliğe sahip olması
- B) Köklerini yaşamın içinden alması
- C) Yöneldiği konuların göreceli bakması
- D) Pratik yaşamın ötesinde yer alması
- E) Hayata dair problemleri çözmeye çalışması

10. Kısır döngü hatalı akıl yürütme türlerinden biridir. Birinci önermenin ikinci bir önermeye atıfta bulunarak desteklemesine rağmen ikinci önermenin de zaten birinci önermeyle destekleniyor olmasıdır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi kısır döngüye örnektir?

- A) Yiğit dünyanın bir sonu olduğunu söyledi fakat bunu ispat edemediğine göre dünya sonsuzdur.
- B) Yemek yemediğine göre cimridir.
- C) Sena okula gelmediği için devamsızlıktan kalmıştır. Devamsızlıktan kaldığı için okula gelmez.
- D) Bizim ailedeki kadınların saçları uzundur. Demek ki tüm kadınlar uzun saçlı sever.
- E) Öğrenciler not istediğine göre hocanın notu kıttır.

11. Söylev sanatı, insanı söyleyeceğinden uzaklaştırıp kendi yoluna çeker. Gösteriş için herkesten başka türlü giyinmek, gülünç kılıklara girmek nasıl pısrıklık, korkaklıksa konuşmada bilinmedik kelimeler, duyulmadık tümceler aramak da bir medreseli çocuk çabasıdır. Ah keşke Paris'in zerzevat çarşısında kullanılan kelimelerle konuşabilsem!

Montaigne'in "Denemeler" adlı eserinden alınan bu parçadan aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Hitabetin gücü düşüncenin çizdiği sınırlara bağlıdır.
- B) Güzel konuşma süslü ve özenilmiş bir anlatıma sahip olmalıdır.
- C) Etkili konuşmak görkemli kavramları sözün akışı içine dâhil etmektir.
- D) Konuşmalarımız karşımızdaki insanlarda hayranlık uyandırmalıdır.
- E) Kullandığımız kelimeler karşımızdakilerde anlam bulmalıdır.

12. Önermeler, doğru ya da yanlış mantıksal değer taşıyan, yargı bildiren cümlelerdir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bir önermedir?

- A) Okulun yanına yeni bir çocuk parkı yapıldı.
- B) Bu kitabı mutlaka okumalısın.
- C) Felsefe yazılısından kaç aldın?
- D) Umarım maske ve mesafeye dikkat edersin.
- E) Lütfen git ve bir daha gelme!

1. Felsefede ileri sürülen bir görüş ya da sav için bir dayanak göstermek gerekir.

Buna göre felsefeyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Varlığı bütün olarak ele alır.
- B) Eleştirci ve sorgulayıcıdır.
- C) Cevaplardan çok sorular önemlidir.
- D) Temellendirmeye dayalı bir düşüncedir.
- E) Çağın koşullarından etkilenir.

2. Bilgi felsefesinin temel konularından olan doğruluk ve gerçeklik ilişkisi hakkında filozoflar, bazı doğruluk ölçütleri geliştirmişlerdir. Bu ölçütlerden en önemlisi olan tutarlılık, bize sağlam bir zeminde hareket etme fırsatı vermekle birlikte süreç boyunca, artık güvenlik sigortamız olacaktır.

Parçadan çıkarılacak sonuç aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tutarlılık bilginin can yeleğidir.
- B) Gerçeklik, öznenen bağımsızdır.
- C) Doğrunun ölçütü dış dünyada işe yaramasıdır.
- D) Felsefede doğru bilgiye ulaşmak imkânsızdır.
- E) Bilginin sınırı dış dünyadaki gerçeklikten ibarettir.

3. Herakleitos "Gerçeği söz hâline getirmeden, başka deyişle dile dökmeden önce insanlar anlamadılar." demiştir.

Herakleitos'un bu sözle anlatmak istediği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dil, kültür oluşturan bir ögedir.
- B) Düşünce varlığını dil ile gerçekleştirir.
- C) Gerçeklik düşünülemez, yalnız sözle ifade edilir.
- D) Düşünme ve konuşma eylemleri birbirinden farklı şeylerdir.
- E) Gerçeklik genel ve soyut olduğu için anlamak ve anlatmak güçtür.

4. Felsefe karanlıkları delmek gibi bir şey, karanlıkların içinden ufacık bir gün ışığı bulup bu ışığı büyük bir ateş topuna dönüştürmek.

Felsefe ile ilgili söylenen bu sözlerden, aşağıdaki sonuçlardan hangisi çıkarılamaz?

- A) Felsefe bilinmeyene doğru sürüklenip gider.
- B) Felsefe olayları derinlemesine inceler.
- C) Felsefe küçük ipuçlarını değerlendirir.
- D) Felsefenin görevi karanlıkları aydınlığa çıkarmaktır.
- E) Felsefe cevapları henüz bulunmamış soruların üzerine gider.

5. Her çağdaki sanatsal yaratımın özellikleri ve anlamı her zaman kendi ifadesi olduğu toplum tasarısıyla nedensel bir bağlantı içindedir. Buna göre sanat, toplumsal tepkilerin ve düşünce farklılıklarının etkisinde kalmıştır. Toplumsal bilinç biçimi geliştikçe ve toplumun manevi yaşam içindeki rolü arttıkça, toplumsal devinimlerin sanat yaratımı üstündeki etkisi de o denli artmıştır.

Bu parçadaki görüşe göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Toplumun sanat üzerinde bir etkisi yoktur.
- B) Sanat evrensel ürünler ortaya koyar.
- C) Sanatçı topluma yön veren bir kişidir.
- D) Sanat üretildiği toplumdan etkilenir.
- E) Toplumun sanata etkisi sanatçıyı kısıtlar.

6. I. İnsanın olay, varlık veya herhangi bir düşünceye dair bir anlayış geliştirmesi
II. Doğru ya da yanlış bir yargı bildiren cümleler
III. Belli kanıtlara dayanarak ortaya atılan yeni bir yargı

Verilen tanımlar sırasıyla aşağıdaki kavramlardan hangisine karşılık gelir?

- A) Önerme – görüş – argüman
- B) Önerme – argüman – görüş
- C) Görüş – önerme – argüman
- D) Argüman – görüş – önerme
- E) Görüş – argüman – önerme

7. Titius'a göre felsefe, yaşama ve evrene karşı bir vaziyet alıştıdır. Parmak izlerimizin, göz retinalarımızın farklı olması gibi her insan gerek dış görünüşü, gerek duygu ve düşünceleriyle birbirinden ayrılır. Ürettiği her argümanla aslında bir bakıma hakikat denizini doldurmaktadır. Farklılığımızla üretilen bilgiler arttıkça ve bu bilgiler paylaşıldıkça zenginleşti insanlık.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Her insanın bakış açısı birbirinden farklıdır.
- B) Bilgilerimiz, olaylar karşındaki bakışımızı belirler.
- C) Felsefi bilginin artması, bakış açımızı zenginleştirir.
- D) Bilgilerin artması, hayatımızı daha anlamlı kılar.
- E) Belli bir filozofun düşüncesine uygun yaşamamız gerekir.

8. Felsefede sorular cevaplardan daha önemlidir. Peki, nasıldır bu felsefe soruları? Hiç düşündünüz mü? Felsefe tarihinde yer alan Sokrates'in diyaloglarının önemi de eserlerinin içeriğinde yer alan soruların niteliğinden gelmektedir. Bulduğumuz ortamlarda tartışırken çoğu zaman bilgimizi plansız ve amaçsız olarak sunarız. Hâlbuki Sokrates'in soruları hiç de plansız değildir. Onun soruları çoğu zaman kişinin bir fikre neden sahip olduğunu, fikrin öncekilerle ilişkisini, faydasını; söz gelimi o fikrin karşınının ne olduğunu ya da fikrin çürütülmesini sağlayan ve düşündüren sorulardır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Sokratik sorulara örnek gösterilemez?

- A) Bu söylediğin bize nasıl yardımcı oluyor?
- B) Sana katılmayan birisi ne söylerdi?
- C) Bu söylediğin önceden söylenenlerle uyuyor mu?
- D) Bu fikri tartışılmaksızın nasıl kabul ettirirsin?
- E) Bunun doğruluğunu nasıl sınarsın?

9. Sizce bu dünyada kaç farklı kalem vardır? Bin, on bin belki de milyon tane. Kurşun, tahta, tükenmez gibi birçok türde ve yüzlerce farklı renkte milyonlarca farklı kalem... Buna rağmen biz hangi kalemi görürsek görelim, zihnimizdeki kalem kavramının içine bu kalemi yerleştiririz. Ama bir fincanı gördüğümüzde aklımıza kalem gelmez ve o fincanı kalem kavramıyla ilişkilendirmeyiz. "Bana kalemi verir misin?" dediğimde fincana değil kaleme yöneliriz. Çünkü fincan fincandır. Kalem ise kalemdir.

Bu parçadan çıkarılacak en kapsamlı sonuç aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Her varlığın ayrı bir kavramı vardır.
- B) Kavramlar bireylerin öznel deneyimleri sonucunda oluşur.
- C) Kavramlar varlıkların ortak özelliklerini karşılar.
- D) İnsanlar kavram kargaşası yaşayabilir.
- E) Kavramlar zaman içinde farklı anlamlarda kullanılır.

10. Tümevarım, tek tek olayları gözlemleyerek yargılara ulaşmaktır. Tümevarımın bize yaşadığımız dünya hakkında oldukça güvenilir bilgiler sağladığı düşüncesi her zaman yol gösterici olmuştur.

Buna göre tümevarım hakkında aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Mantıksal doğrulara ulaşır.
- B) Mutlak olarak kanıtlanmış bilgiler verir.
- C) Geçmişe yönelik açıklamalardan oluşur.
- D) Özelden genele varmaktır.
- E) Genel prensiplere dayanarak gözlemleri açıklar.

11. Felsefe öğretmeni, ahlak felsefesi dersinde sınıfa bir soru yöneltmiş ve A öğrencisi ile B öğrencisinden aşağıdaki cevapları almıştır.

A öğrencisi: Ahlak, insanın ortaya koyduğu bir ürün değildir. Doğüstü bir güç tarafından belirlenmiştir.

B öğrencisi: Bence ahlak, insan zihninin bir ürünüdür.

Bu cevaplardan hareketle öğretmenin sorusunun aşağıdakilerden hangisi olduğu söylenebilir?

- A) Ahlakın kaynağı nedir?
- B) Ahlaki eylemlerin amacı nedir?
- C) Evrensel ahlak yasaları mümkün müdür?
- D) İnsan, ahlaki eylemde bulunurken özgür müdür?
- E) Bütün insanlar için ortak bir iyi ve kötü var mıdır?

2021 TYT

1. Kimileri felsefenin geçmişe takılıp kaldığını ve binlerce yıldır aynı soruları sorduğunu, buna karşın bilimin, durmaksızın ilerlediğini ve insanların hayatında köklü değişikliklere neden olduğunu, teknolojik gelişmeler bir yana yeme içme alışkanlıklarını bile farklılaştırdığını düşünmekte. Oysa felsefe, bilim gibi dinamik bir şekilde ilerlemez belki ama güncel olan dan da bağıını hiçbir zaman koparmaz. Çağdaş düşünürlerin “İyi nedir?” gibi geleneksel sorunlar üzerine düşünmeyi sürdürürken aynı zamanda bilimin uğraştığı yapay zekâ, insan klonlama, paralel evrenler gibi konuları da felsefi olarak ele almaları bunun en önemli kanıtıdır.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

- A) Felsefe bilimle karşılaştırıldığında tümüyle durağan bir yapıya sahiptir.
B) Felsefe insana ve doğaya dair her konu ile ilgilenmektedir.
C) Günümüzde felsefe de bilim kadar teknolojik gelişme katkı sağlamaktadır.
D) Bilimsel bilgi tekrarlanabilen, sistemli ve düzenli bir bilgidir.
E) Bilim daha çok cevaplarla uğraşırken felsefe sorulara odaklanır.

2021 TYT

2. Copernicus, modern bilimsel devrimin sembolü hâline gelmiş olan eserinin ön sözünde şu ifadeler yer verir: “İtinâlı ve hünerli bir gözlemler göksel hareketlerin kaydını tutmak bir astronomun görevidir. Yine astronom, geometrinin prensiplerinden yararlanarak sadece geçmiştekiler için değil gelecekteki benzer hareketler için de doğru hesaplar yapar. Bu kitaptaki tezlerin imkân dâhilinde olması bile gerekmiyor, gözlemlere uyan bir hesap sunmaları ve bu hesapların isabetli çıkması kâfidir.” Bu ifadeler, modern bilimsel devrimin temelinde çok daha eski bir felsefi problemin bulunduğu göstermektedir.

Bu parçada sözü edilen felsefi problem aşağıdakilerden hangisiyle ilgilidir?

- A) Bilin - bilinen ayrımı
B) Doğruluk - gerçeklik ayrımı
C) Varlık - varoluş ayrımı
D) Gerçek varlık - ideal varlık ayrımı
E) Madde - biçim ayrımı

3. Doğruluk nedir? Bu soruyu kendi aklınıza dayanarak; “yanlış olmayan” şeklinde cevaplayabilirsiniz. “Peki, yanlış nedir?” diye sorulsa: aynı akıl, “Yanlış, gerçeklikle uyumandır.” şeklinde felsefi bir cevap verebilir. Bir septik, “gerçeği” ulaşılabilen bir şey olarak görmediğinden, doğruluğu tartışmayı dahi kendi aklına aykırı bulacaktır. Klasik bilim anlayışı ise bu soruya olgusal bir perspektifle yaklaşarak; nesnelerin gerçekliğinin denetlenebilirliği üzerinden cevap üretecektir.

Parçadan “doğruluk” kavramı ile ilgili çıkarılabilecek temel düşünce aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Doğru bilgi, mümkün değildir.
B) Doğru bilginin kaynağı akıldır.
C) Doğru bilginin kaynağı konusunda farklı bakış açıları söz konusudur.
D) Doğruluk ile ilgili ortak bir uzlaşma söz konusu değildir.
E) Doğruluk bireye ve topluma göre değişmemelidir.

4. “Dünya yuvarlaktır.” önermesi “Dünya” diye adlandırdığımız gezegenin yuvarlak olması hâlinde doğru, olmaması hâlinde ise yanlış değeri almaktadır. Buna karşılık “Dünya” kendi başına ne doğrudur ne yanlıştır fakat o gerçek bir varlıktır.

Buna göre doğruluk ve gerçeklik ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Doğruluk bir değerdir.
B) Gerçeklik, bir tür var olma durumudur.
C) Doğruluk, düşünceye bağlıdır.
D) Gerçeklik, insan algısından bağımsızdır.
E) Doğruluk, bilginin nesnesine uygunluğudur.

5. İçinde bulunduğumuz bu dünyada, var olan şeyler arasındaki düzen fikri, Aristoteles’i “nedensellik” ilkesine itmiştir. Hume ise tam tersine “nedensellik” düşüncesini reddedip bunun bir alışkanlıktan kaynaklandığını, evrende düzensizliği de görebileceğimizi savunmaktadır.

Bu iki görüşten yola çıkılarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Evrende bir amaçlılık ve yönelim vardır.
B) Evren tek bir şey tarafından oluşturulmuştur.
C) Evrende amaçlılık söz konusu değildir.
D) Her ikisi de varlığın var olma amacını sorgulamıştır.
E) Her ikisinin de düzen ve nedensellik arasındaki ilişkiye bakış açıları farklıdır.

6. “Şu an sizin için önemli olan nedir?” diye sorulsa açlığın sınırında olan bir kişi “Yiyecek” der. Sıcaktan bunalan bir kişi “Serinlik” der. Kendisini yalnız hisseden birisi, “Başka insanlarla beraber olmak” der. Acaba tüm bu ihtiyaçlar karşılanırsa yine de tüm insanları ilgilendiren başka şeyler var mıdır? Evet, her şeyin ötesinde insanların ihtiyaç duyduğu başka bir şey vardır: İnsanlar, kim olduklarını ve neden yaşadıklarını bilmek isterler. Bu isteklerini karşılamak için de felsefi bir tavıra ihtiyaç duyarlar.

Bu parçaya göre felsefeyle ilgili çıkarılabilecek en doğru yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Felsefe, sorduğu sorularla bilimin ufkunu açar.
- B) Felsefe, insanların yaşamını anlama ve hakikati görme merakından doğar.
- C) Felsefe, yaşamın sınırlı alanlarında insanlığa ışık tutan bir disiplindir.
- D) Felsefe, binlerce yıldan beri ortaya konan fikir ve düşünceleri tanıma olanağı sağlar.
- E) Felsefe, pratik yaşamda akıl yürütebilmek için gerekli temelleri oluşturur.

7. Felsefe tarihinde pek çok filozof, töz problemiyle ilgilenmiştir. Leibniz, cevherlerin sonsuz sayıda, her biri bölünemez bir “monad”; yani bir “birlik”ten oluştuğunu düşünmektedir. Demokritos’un söylediğinin tersine, cevherin etkinliğini ve gücünü, maddi bir şey olarak değil, maddi olmayan bir şey olarak düşünmüştür. Descartes varlığın “ruh ve beden” olmak üzere iki, Spinoza ise “bir” cevherden oluştuğunu ifade etmektedir.

Parçada anlatılan görüşlerin ortak problemi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Varlığın özünde madde olup olmaması
- B) Tözün nitelik ve niceliğinin ne olduğu
- C) Cevherin mahiyetinin anlaşılabilmesi
- D) Varlığın somut ya da soyut olması
- E) Cevherin niteliği ve sayısının değişmemesi

8. Berkeley, görünüş ve gerçeklik ikilemi sorununu ele aldığındaki varlığı algı yoluyla temellendirmek istemiştir. Dış dünyanın gerçekliğini zihin tarafından algılamayla temellendiren Berkeley için duyum ve deneyim dışında bir hakikatten söz edilemez. Ancak Berkeley’in aksini savunan görüşün argümanına bakılırsa “Benim göremiyor olduğum şeylerin var olma ve olmama olasılığı, aslında aynı doğruluk değerine sahiptir.” Bu durumda tek tip bakış açılarından kaçınmak gerekir.

Paragrafta Berkeley’e yapılan eleştiri aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tek gerçekliğin ideal varlıklar olması
- B) Gerçekliğin, salt algıya dayandırılarak açıklanması
- C) Görünen ve gerçeklik ikileminin zihinsel bir yanılgı olması
- D) Dış dünyanın gerçekliğinin reddedilememesi
- E) Gerçeği algıya dayandıranların, metafiziği reddetmemesi

9. 20. yy’da etik, “iyi”, “doğru”, “ödev” gibi kavramların ne anlama geldiğinin gösterilmesi ve “neden yalan söylememem gerekir?”, “niçin ahlaklı olmalıyım?” türünden soruların temellendirilmesi üzerinde durulmuştur. Günümüzde özellikle teknoloji alanında yaşanan hızlı değişim, sadece doğada değil bizim yaşamımızda ve gelecek nesiller üzerinde de çeşitli tahribatlara yol açmaktadır. Bu nedenle günümüz etiği sadece teorik tartışmalar yapmakla kalmayıp insanın ve doğanın karşı karşıya kaldığı sorunlarla ilgili çözüm üretmek üzerine de çalışmaktadır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bu durumun sonucu olarak gösterilebilir?

- A) İnsan merkezli bakış açısı gelişmiştir.
- B) Uygulamalı etik ve alanlarının önemi giderek artmıştır.
- C) Etik, ahlaki eylemin amacı nedir? sorusu ile kendini sınırlamıştır.
- D) İnsanın doğaya egemen olması gerektiği görüşü pekiştirilmiştir.
- E) Teknolojik gelişmelerin her durumda desteklenmesi gerektiği anlaşılmıştır.

1. Aşağıdakilerden hangisi bilim ve felsefenin varlığı ele alış tarzını yansıtmamaktadır?

- A) Bilime göre varlık olgusaldır.
- B) Felsefe varlığı bir bütün olarak ele alır.
- C) Felsefe sadece ideal varlığı inceler.
- D) Bilim varlığa determinist açıdan bakar.
- E) Bilimler yöntemlerine göre varlığı parçalara ayırır.

2. I. Evrenin ana maddesi nedir?
II. İnsan eylemlerinde özgür müdür?
III. Yalnızca maddesel varlıklar mı vardır, yoksa tinsel varlıklar da var mıdır?
IV. Varlık var mıdır?
V. Varlık kaç tarzdadır?

Verilen sorulardan hangisi diğerlerinden farklı bir felsefe disiplinine aittir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

3. • Varlığın niceliği nedir?
• Varlığın niteliği nedir?
• Varlık var mıdır?
• Gördüklerimiz gerçek midir?

Verilen sorulara aşağıdakilerden hangisi cevap niteliğinde değildir?

- A) Varlık birbirine indirgenemez iki tözden oluşur.
- B) Varlık ilk kez Aristoteles tarafından tanımlanmıştır.
- C) Varlık dış dünyada gördüklerimizden ibarettir.
- D) Var olan her şeyin özü maddedir.
- E) Varlık esasen yoktur.

4. Hegel'in felsefesinde tin, ilk başta kendiyle özdeş ve kendisi için varlıktır. Tin, bu aşamada kendini tanımamaktadır. Kendini tanıyabilmesi için kendi olmayanda kendini görmelidir. Kendi olmayan karşıtıdır. Tinin karşıtı doğadır. Doğaya ve evren olmaya dönüşen tin, burada kendini yitirmiştir. Yitirileni çekip koparmak yeni bir dönüşümü gerektirir. Amacı kendini tanımak olan tin, doğayı yeni bir dönüşüme zorlar. Tin ve doğa uzlaşır. Sentezlenen yeni durum, tin ve doğanın mükemmel uyumu olan insandır. İnsanlık tarihi, tinin kendini bulup tanımmasının zemindir.

Bu parçadaki süreç felsefede aşağıdaki kavramlardan hangisi ile ifade edilir?

- A) Eş değerlik
- B) Diyalektik
- C) Görecelik
- D) Ereklilik
- E) Gerçekçilik

5. Astronomi, uzayı; biyoloji, canlıları; psikoloji ise insan davranışlarını inceler. Bütün bunlarda ortak olan ise var olan şeyler olmalarıdır. Bu bizi varlık hakkındaki en temel soruya götürür.

Buna göre aşağıdakilerin hangisinde felsefenin varlığı kendisine konu edinen disiplini ve bu disiplinin temel sorusu doğru olarak verilmiştir?

- A) Ontoloji - Varlık nedir?
- B) Epistemoloji - Doğru bilgi mümkün müdür?
- C) Etik - Evrensel ahlaki ilkeler var mıdır?
- D) Epistemoloji - Değer nedir?
- E) Ontoloji - Güzel nedir?

6. Hegel, tarih felsefesini "Geist" dediği tarihin içindeki mutlak ruhla açıklamaya çalışmıştır. Ona göre tarihin hedefi kendi içinde gizli olan mutlak ruhun kendini dışsallayarak ve açığa vurarak metafiziksel bir devlet ortaya çıkarmaktır. Zaten Hegel'e göre gerçeklik, varlığın özündeki benin kendini açığa vurarak gerçekleştirmesinden başka bir şey değildir.

Buna göre Hegel'in varlıkla ilgili görüşleri aşağıdaki hangi felsefî akım içerisinde yer alır?

- A) Nihilizm
- B) Materyalizm
- C) İdealizm
- D) Realizm
- E) Taoizm

7. Felsefe tarihi, Antik Yunan filozoflarının her şeyden önce gelen, evrenin ilk unsurunun ne olduğunu soruşturmasıyla başlar. Thales, bu temel ögenin “su”, Anaksimenes ise “hava” olduğunu bildirir. Anaksimandros ise bahsi geçen temel ögenin hava ya da su olamayacağını, sınırı olmayan, belirlenemeyen anlamına gelen apeiron olması gerektiğini savunur. Diğer taraftan ise Herakleitos ile Pisagorcuların doğayı sayısal yolla ussallaştırma yöntemi ortaya çıkar. Bu yöntem, Empedokles’in sevgi-nefret savaşının yönettiği “temel elementleri” ve Demokritos’un öncesiz-sonrasız “atomlarıyla” belirgin bir hâle gelir.

Bu parçada aşağıdaki felsefî sorulardan hangisine bir cevap aranmaktadır?

- A) Evrenin bir amacı var mıdır?
- B) Varlığın niceliği nedir?
- C) Varlığın arkhesi nedir?
- D) Varlık nedir?
- E) Varlık var mıdır, yok mudur?

8. Hobbes’a göre her varlık cisimdir ve cisimdeki her olay bir harekettir. Ruh da bir cisim olduğuna göre algılarımızın, duygularımızın ve düşüncelerimizin temelinde maddi hareketler vardır.

Buna göre aşağıdaki ifadelerden hangisi Hobbes’un varlık görüşüyle bağdaşmaz?

- A) Ruhsal ve cisimsel varlıklar mekanik hareket kanunlarına bağlıdır.
- B) Var olan, duyuşal yoldan algılanabilir.
- C) Cisimler var olanların temelini oluşturur.
- D) Ruhsal olayların temelinde madde bulunur.
- E) Var olan her şeyin özü ruhtur.

9. Evrendeki varlıkların bir meyve ağacından farkı yoktur. Bir çekirdek olarak toprağa ekilen kayısı düşünün. Her geçen gün bu çekirdek ağaç olarak büyüyor, boy atıyor ve meyve veriyor günü gelince verdiği meyvelerin çekirdekleri sayesinde tekrar var olmaya devam ediyor. Evrendeki herşey böyledir. Herşey yeniden var olmak üzere programlanmıştır.

Whitehead’ın bu düşünceleri varlığın ne olduğu ile ilgili olarak aşağıdaki hangi görüşü ifade etmektedir?

- A) Düşünce
- B) Oluş
- C) Yokluk
- D) Mutlak ruh
- E) Madde

10. “Var olan” denilince, yalnızca beş duyu organımızla algıladıklarımız akla gelmemelidir. Atomdan galaksilere, ruhtan Kafdağı’na dek pek çok nesne gerçek dünyada yahut zihinde ayrı bir varlık alanına karşılık gelmektedir.

Bu açıklamada varlık hakkında anlatılmak istenen temel düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Olgusaldır.
- B) Fenomendir.
- C) Maddedir.
- D) Hem gerçek hem ideadır.
- E) Hem değişen hem değişmeyenidir.

11. Felsefenin ele aldığı “varlık” kavramı ile bilimin kullandığı “varlık” kavramı aynı anlama gelmez. Felsefe için varlık, her şeyden önce bir şüphe konusudur. Oysa bilim için varlık, gündelik yaşam dilinin ifade ettiği her bir somut nesneden başka bir şey değildir.

Buna göre bilimin varlığa yaklaşımı için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Varlığın nasıl olması gerektiğini araştırır.
- B) Yeni varlık türleri tasarlar.
- C) Varlığı maddi olarak görür ve inceler.
- D) Varlıkları düşünsel ve gerçek olarak sınıflar.
- E) Varlıkları değerli ve değersiz olarak ayırır.

12. I. Gerçekten bir şeyler var mı?
II. Varlık kaç tarzdadır?
III. Varlığın ana maddesi nedir?
IV. Gerçek varlık nedir?
V. Dünyanın şekli ve hareketleri nasıldır?

Verilen sorulardan hangisi veya hangileri felsefenin varlıkla ilgili temel sorularından değildir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız V
- D) I ve II
- E) III ve V

1. Varlık felsefesinde “var olan” kavramıyla, zamanda ve mekânda var olan nesnelerin yanında, zihinde varlık bulan nesneler de kastedilmektedir.

Buna göre “var olan” hakkında aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Sadece olgulardan ibarettir.
- B) Tüm “var olan” düşünen bir zihne bağlıdır.
- C) Zihnin dışında algılanan her şeydir.
- D) İnsan bilgisinin sınırlarını aşmaktadır.
- E) Soyut ve somut olma özelliğine sahiptir.

2. Mitolojik düşünmede, içinde bulunduğumuz şeylerin nedeni genellikle insansı özellikler taşıyan Tanrılardır. Bizi çevreleyen her şey bu kişileşmiş Tanrılarla bağlantılıdır. Sözelimi Yunan Mitolojisinin başkarakterlerinden biri olan Zeus gökyüzünde olup bitenlerin nedenidir. Bir yerde şimşek çakarsa Zeus’un öfkeleniği düşünülür. Dolayısıyla olup bitenlerin nedeni ile Tanrılar arasında kurulan bağlar keyfi ve gevşektir. Bir başka deyişle mitolojik düşünmede düşünceler arasındaki nedensellik ilişkileri sağlam değildir. Öyleyse mitolojik düşünmede şeylerin kökenine ilişkin açıklamalarda Tanrılara başvurulurken, felsefi düşünmede dünya içinde kalınır.

Bu parçadan hareketle felsefede varlık alanındaki çeşitliliğin kökeninin aşağıdakilerden hangisinde arandığı söylenebilir?

- A) İdealar dünyasında
- B) Metafizik alanda
- C) Numenal bilgide
- D) A posteriori bilgide
- E) Duyulabilir ve algılanabilir dünyada

3. Felsefe şeyleri bize gördükleri halleriyle incelediği kadar, bunların arka planında neler olabileceğine dair genel açıklamalarla da ilgilenir. Bu anlamda felsefe, Sümerlilerden bu yana algıların tanzim edilerek transandantal bir bütünlüğe ulaşılması sürecidir. Bilim ise gün geçtikçe uzmanlaşmakta, ayrıntılarda boğulmaya devam etmektedir.

Parçada anlatılan temel düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bilim varlığa eleştirel yaklaşırken, felsefe kesin kabuller içermektedir.
- B) Bilim deney ve gözleme, felsefe akıl yürütmeye dayanmaktadır.
- C) Felsefe pratik kaygılar için, bilim teorik amaçla yapılmaktadır.
- D) Filozoflar elde ettiği sonuçları bilim adamlarının hizmetine sunmaktadır.
- E) Felsefe varlığı bütüncül olarak incelerken, bilim parçalararak ele almaktadır.

4. Berkeley için var olmak algılanmış olmayı gerektirir fakat bu, bireysel insan olarak benim algımdan bağımsız bir nesnelliğin olmadığı anlamına gelmez. Ben şu an içinde bulunduğum odadan dışarı çıkmış olsam bile odada bıraktığım ve artık algılamadığım masam ve kalemim var olmaya devam edecektir.

Bu parçadan aşağıdakilerin hangisine ulaşılabilir?

- A) Bilginin kaynağı bireysel algılara bağlı olsa da deney öncesi veriler de bulunmaktadır.
- B) Bilginin varoluşu bireysel öznenen bağımsızdır ve insan algısından bağımsız bir nesnellik vardır.
- C) Var olmak insan algısına bağlı olsa da, insan algısından bağımsız bir gerçeklik de bulunmaktadır.
- D) Yalnızca daha önceden tecrübe edilen bilgilerin var olduğundan emin olunabilir.
- E) İnsan algısı zaman zaman nesneye ilişkin tecrübesini bireysel algıları sayesinde edinir.

5. David Hume’a göre fenomenlerden hareketle hiçbir numenal gerçeklik kanıtlanamaz. Nasıl ki bir çiçek çeşitli niteliklerin bir toplamı ya da demetiyse, öznenin kendisi de çeşitli duyum ve düşüncelerin bir ardışıklığı ve dizisi olarak düşünülebilir. Bu mekânsal birliktelik ve zamansal ardışıklığa ruhsal açıdan tözsel bir zemin aramanın, birbirini biteviye izleyen fenomenlere aşkın ve metafizik bir tinsellik ve akılsallık yüklemenin, hiçbir meşru zemini yoktur.

Bu parçanın aşağıdakilerden hangisine yönelik bir açıklama içerdiği söylenebilir?

- A) Tanrısal iradedden bağımsız olduğu düşünülebilecek bir mekânîk nedensellik ve düzenin gerçekliğinden söz edilemez.
- B) Varolan duyum ve düşünceleri aşan bir tözsel ruh ya da öznellik fikri, hiçbir algı deneyimi ile kanıtlamayacak metafizik bir iddiadır.
- C) Duyulur nesnelere ve onların birbirleriyle nedensel ilişkilerine dair ne doğrudan sezgiye ve ne de mantıksal çıkarıma dayalı zorunlu ve kesin bir bilgimiz yoktur.
- D) İnsan zihninin, kökenlerini duyu verilerinde bulan yalın düşünceleri çok farklı biçimlerde bir araya getirip yeni düşünceler oluşturma yeteneği oldukça gelişmiştir.
- E) Tanrı düşüncesi varlık, güç gibi düşüncelerimizin genişletilmesi ya da sonsuzluk düşüncesiyle bir araya getirilmesiyle oluşturulur.

6. Bilimler ele aldıkları nesnenin nasıl, ne şekilde var olduğuyula ilgilenmez. Bilimler için herhangi bir şeyin var olup olmamasının dışında, kendi başına bir varlık olması sorunu yoktur, yani bilimler varlığın kendisini sorun edinmezler. Bu bir felsefe sorunudur. Felsefe varlığı kendisine konu edinerek “varlık nedir?” diye sorar.

Buna göre felsefe ve bilimin varlığa yaklaşımlarındaki farklılık için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Felsefe varlığın kendisini sorun edinir.
- B) Bilim, deney ve gözlem konusu olan varlık alanıyla ilgilenir.
- C) Bilim olgusal alanla sınırlandırılmış bir etkinliktir.
- D) Bilim varlığın var olduğu konusunda bir ön kabule dayanır.
- E) Felsefe varlığı parçalara ayırarak ele alır.

7. Değişme, hem var olma ve yok olma hem de zamana ve mekâna bağlı olarak içerik ve biçim bakımından farklılaşma anlamına gelir. Gerçekten var olan her şey, kesintisiz bir değişme halindedir. Ve mademki her şey değişmektedir öyleyse değişme her şeydir.

Bu yaklaşıma göre varlık aşağıdaki kavramlardan hangisi ile ifade edilebilir?

- A) Düşünce
- B) Madde
- C) Oluş
- D) İdea
- E) Fenomen

8. • Ben nasıl var oldum?
- Başlangıçta ne vardı?
- Evrende gayelilik var mıdır?
- Beni çevreleyen çeşitliliğin kaynağı nedir?
- Çeşitlilik nasıl oluştu?
- Görünenlerin arkasında görünmeyen bir düzen var mı?
- Bu karmaşık ve dağınık görünen evren daha yalın öğelere indirgenebilir mi?

Verilen sorular aşağıdakilerden hangisine örnektir?

- A) Metafiziğin varlıkla ilgili sorularına
- B) Aksiyolojinin değerler ile ilgili sorularına
- C) Epistemolojinin bilginin değeri ile ilgili sorularına
- D) Sanatın güzelin ne olduğu ile ilgili sorularına
- E) Felsefenin ana konularının sorularına

9. Descartes’a göre ruhun öz niteliği düşünmedir. Maddenin temel niteliği yer kaplamadır. Ruh ile madde birbirinden özce farklı olan ve birbiriyle uzlaşamayan iki cevherdir.

Buna göre Descartes’ın düalizmi ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Maddenin öz niteliği düşüncedir.
- B) Ruh-madde aynı niteliklere sahiptir.
- C) Asıl varlık ruhtur.
- D) Maddenin varlığı ruha bağlıdır.
- E) Varlığın ruh ve madde olarak ayrı iki yönü vardır

10. Hume’a göre yan yana gördüğümüz nesnelerden her biri bir diğerini düşünmeye iter.

Bu açıklamada ifade edilen ilke aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Özdeşlik
- B) Bitişiklik
- C) Çelişmezlik
- D) Deneyimsellik
- E) Yeter-sebep

11. Bir felsefe öğretmeni, derse başlamadan önce kürsüde bulunan sandalyeyi eline alıp öğrencilere, “Bu sandalyenin var olduğunu kim kanıtlayacak?” diye sorar. Bunun üzerine öğrencilerden biri öğretmenine şöyle bir soru yöneltir: “Hangi sandalyenin?”

Bu parçaya göre felsefenin varlığa bakış açısı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Varlığı tarzlara ayırması
- B) Varlıktan şüphe etmesi
- C) Olgusal varlık alanını sorgulaması
- D) Varlığın var olduğunu kabul etmesi
- E) Görünen nesneler üzerinde araştırma yapması

2019 TYT

1. La Mettrie'ye göre insanlar ve hayvanlar yaylar kümesinden oluşan birer makineydi. Ancak insan, hayvana göre daha karmaşık bir makineydi ve aralarında eğer bir fark varsa bu fark yayların yerleriyle ilgili olabilirdi. Dolayısıyla La Mettrie için ruh da tüm makinenin ana yayı gibi ele alabileceğimiz bir hareket ilkesi veya bedenin duyarlı bir maddi kısmından ibaretti. Bu sistemin diğer tüm kısımları da sadece beynin bir çeşit işleviydi.

La Mettrie'nin bu görüşlerinden aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

- A) Beden ile ruh insan varoluşunun farklı görünümleridir.
- B) Ruh, tek gerçeklik olan maddeye indirgenerek açıklanabilir.
- C) Hayvanlardan farklı olarak insanın özü, ölümsüz ruhudur.
- D) İnsan, farklı niteliklere sahip iki tözden; madde ve ruhtan oluşur.
- E) Bedeni harekete geçiren ruh, tinsel yaşam ilkesidir.

2018 TYT

2. Beynin fotoğrafı, zihnin veya bilincin fotoğrafı değildir. Fiziksel bir şey olmadığı için zihnin bir fotoğrafı olamaz. Bu yüzden büyük olasılıkla kaynağı zihin olduğu için bir inancın, düşüncenin, algının, imgelemenin, arzusunun ve duygunun fotoğrafını da çekemeyiz. Çünkü zihin ve beden birbirinden farklı iki tözdür. Düşünmemizi sağlayan beynimiz değil zihnimizdir.

Bu parçadaki görüşler aşağıdaki varlık anlayışlarından hangisiyle açıklanır?

- A) Herakleitos'un oluşu esas alan anlayışı
- B) Descartes'ın düalist anlayışı
- C) Husserl'in fenomenolojik anlayış
- D) Hegel'in idealist anlayışı
- E) La Mettrie'nin maddeci anlayışı

2018 TYT

3. İnsanın özüne ilişkin herhangi bir tanım varsa bu tanım tözsel değil işlevsel bir tanım olarak anlaşılmalıdır. İnsanı, ne metafiziksel özünü oluşturan bir ilkeyle ne de deneysel gözlemle araştırılabilecek herhangi bir doğal yeti veya içgüdü aracılığıyla tanımlayabiliriz. İnsanın ayırıcı niteliği metafiziksel doğası değil yaptığı işler. Yapılan bu işler, insanlık halkasını tanımlayıp belirler. Dil, söylence, din, sanat, bilim ve tarih gibi edimler bu halkanın öğeleri ve çeşitli dilimleridir. Bu edimler soyutlanmış rastgele yaratılar değil daha çok işlevsel olan ortak bir bağ vasıtasıyla ortaya çıkmış unsurlardır.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

- A) İnsanın neliği sorusu onun somut üretimlerine bakılarak cevaplandırılabilir.
- B) İnsanı farklı kılan, akli sayesinde fizikötesi bir varoluşa sahip olmasıdır.
- C) Bilimsel bir yöntemle insanın varlığının anlamı ortaya konabilir.
- D) Erdemli davranış, insanın doğasına uygun olanı yapmasıdır.
- E) İnsan doğası, karmaşık yapısı dolayısıyla tanımlanamaz.

4. 20. yüzyıl insanlık için Dünya Savaşları gibi büyük acıları beraberinde getirmiştir. Kendini bu süreçte yalnız, köklerinden kopmuş, temelini yitirmiş, geçmişe, tarihe güvenini kaybetmiş, topluma yabancılaşmış, mutsuz, huzursuz insan varlığının ortaya çıktığı bir dönemdir. Bu dönemde insandaki anlam arayışı bazı felsefi ekollerin de doğuşuna sahne olmuştur. Bunlardan en önemlisi "insanın önceden belirlenmiş bir özü olmadığını, onun dünyaya yüce bir varlık tarafından tasarlanıp belirlenmiş bir öze gelmediği için kendi özünü, özgür seçimleriyle sonradan yarattığını, kısaca varoluşun özden önce geldiğini" savunan düşüncedir.

Parçada hakkında açıklama yapılan felsefi görüş aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Pragmatizm
- B) Postmodernizm
- C) Fenomenoloji
- D) Egzistansiyalizm
- E) Yeni ontoloji

5. Herakleitos filozofların doğada süreklilik, değişmezlik ve kalıcılık aradıkları için yanıltmış olduklarını söyler. Ona göre doğada var olan, yaşayan her şey doğadaki başka bir şeyin yıkımından ya da ölümünden dolayı vardır. Doğadaki her şey sürekli bir değişim ve dönüşüm içerisindedir. Sürekli değişimler geçirmeyi doğanın temel bir niteliği saymıştır. Bunu "Değişmeyen tek şey değişimin kendisidir." sözüyle ifade etmiştir.

Parçada ifade edilen varlık görüşü aşağıdaki akımlardan hangisi ile benzerlik gösterir?

- A) Pragmatizm
B) Materyalizm
C) Rölativizm
D) Düalizm
E) İdealizm
6. Antik Yunan filozoflarından;

Herakleitos için her şeyin kaynağında ateş, savaş yani zıtların birliği vardır.

Empedokles'e göre tüm var olanların özünde toprak, hava, su ve ateş olmak üzere dört unsur bulunmaktadır.

Thales'e göre evrenin ana maddesi sudur.

Bu filozofların ortak yanı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Varlığı açıklarken deney ve gözleme başvurmaları.
B) Varlığın temeline maddesel bir cevher yerleştirmeleri.
C) Varlığın değişimini açıklamaya çalışmaları.
D) Varlığın temelinde birbirine indirgenemeyen iki cevher görmeleri.
E) Varlığı birden fazla unsurla açıklamaları.
7. Marangozun biri ormanda gezerken yaşlı, kuru ve yıkılmış bir ağaca rastlar. Bu ağaçtan faydalanması gerektiğini düşünür. Ağacın dallarını keser, kestiği dalları toplayarak iş yerine götürür. Getirdiği dalları yontar, işler ve şekil verir. Sonunda ortaya çok güzel bir masa çıkar.

Parçada geçen masa ve marangoz kavramları Aristoteles'in varlık anlayışına göre aşağıda verilen hangi nedenlere sırasıyla karşılık gelmektedir?

- A) Fail, maddi
B) Formel, fail
C) Fail, ereksel
D) Formel, maddi
E) Maddi, ereksel

8.

Herakleitos'a göre "arkhe" ateştir. Ateş, oluşu sağlayan temel unsurdur. Bu durum sürekliktir yani her şey sürekli bir değişim içindedir. Değişimi anlamak için zamanı düşünmek yeterlidir. Her şey karşıtıyla vardır ve kaçınılmaz olarak karşıtına dönüşecektir. Yaşam ölüme, sıcak soğuğa... Karşıtların savaşı uyumlu birliğe ve ardından yeniden karşıtların savaşına dönecektir.

Parmenides ise "Varlık vardır, yokluk yoktur." düşüncesini temel ilke olarak almıştır. Ona göre varlık; ezeli-ebedi, bölünemez, boşluk içermeyen ve hareketsiz olandır. Varlık aldatici olarak, çokluk olarak görünse de asıl olarak varlık bir olandır. Değişim ise bir yanılgıdan ibarettir.

Verilen filozofların "varlık" konusundaki düşünceleri ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Sadece varlık felsefesi ile ilgili çözümlemeler yaptıkları
B) Varlığı idea cinsinden unsurlarla açıkladıkları
C) Varlıkla ilgili karşıt fikirler öne sürdükleri
D) Varlığın özüne değişimin olduğu düşüncesini koydukları
E) Varlığın, karşıtlıklar içindeki bütünlüğü görmekle kavranacağı

9. Aristoteles'ten miras kalan "Var olan şeyin, var olan şey olarak ayrışması varlık kavramıyla olur." ifadesi varlık hakkındaki ilk ön yargıdır. Bu ön yargı nedeniyle "varlık" var olan şey olarak kavranmaz. "Varlık" var olan şeyler gibi belirlilik kazanmaz. Varlık daha tümel kavramlardan türetilmez ve tikel kavramlarla da sunulamaz. "Varlık" kendiliğinden açık kavramdır. Tüm bilmeye, var olan şeylerle her ilişkiye, hatta kendi ile ilişkiye "varlık" eşlik eder. Varlık özellikle dilde şeylerin ifadesinde açığa çıkar. Varlık, kurulan her cümlede "-dır" eki olarak oradadır ancak anlaşılmaz olarak kalır. Oysa cümle içinde sıradan bir anlaşılabilirlik içinde durduğunu düşünürüz ve üzerinde durmayız. Buna rağmen "varlık"ın anlamına ilişkin sorunun sorulması ilkesel bir zorunluluktur. Çünkü her durumda bir varlık anlayışı içinde yaşıyoruz ve bu "varlık"ın anlamı hakkında sadece içi boş ön yargılara sahibiz.

Bu parçadan aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Varlığı var olan şey olarak düşünmek doğru değildir.
B) Varlık, ön yargılarla ele alındığı için tanımlanamamıştır.
C) Varlık, kendi kendine açık olan bir kavramdır.
D) Varlık kavramını kelime ve cümlelerde yer aldığı için önemseriz.
E) Varlık kavramının anlamı sürekli sorgulanmalıdır.

1. **A öğrencisi:** Herkesin doğrusu kendine
B öğrencisi: Nasıl yani özneye mi bağlı doğruluk?
A öğrencisi: Evet çünkü bilginin temeli algıdır.
B öğrencisi: O halde diyorsun ki her şeyin ölçüsü tek tek bireylerdir.
A öğrencisi: Aynen öyle. Bu nedenle de mutlak hakikat yoktur.
A öğrencisi ile B öğrencisi bilgi felsefesinin aşağıdaki problemlerinden hangisini tartışmaktadırlar?

- A) Bilginin sınırı var mıdır?
B) Bilginin ölçütü nedir?
C) Doğru bilgi olanaklı mıdır?
D) Bilginin kaynağı nedir?
E) Doğruluk ve gerçeklik nedir?

2. “Görüsüz kavramlar boş, kavramsız görüşler kördür.”

Kant’ın bu sözü, aşağıdaki görüşlerden hangisi ile ilişkilendirilebilir?

- A) Rasyonalizm
B) Empirizm
C) Pozitivizm
D) Kritisizm
E) Pragmatizm

3. Platon’a göre ussal yetinin içeriği olan evrensel kavramlar ve düşünceler yalnızca bireysel ve öznel gerçekliğin bileşenleri değildirler. Bu evrensel kavramlar birer idea ve form olarak tüm bireysel gerçekliği biçimlendiren tözlerdir ve insanda apriori olarak bulunurlar.

Bu parçada vurgulanan bilgi görüşü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Rasyonalizm
B) Empirizm
C) Kritisizm
D) Entüisyonizm
E) Pozitivizm

4. “Ben yetmiş yıllık ömrümü Atina’da geçirdim ve bütün hayatım boyunca da Atina’nın kanunlarından faydalandım. Şayet bu kanunları beğenmemiş olsaydım bırakıp gidebilirdim. Böyle yapmadım. Şimdi kanunlar aleyhime döndüğü sırada kaçmaya kalkarsam kendi kendimle uyumu ve düzeni bozarım. Atina’da yaşamakla kanunlarına her vakit uymayı kabul etmiş oluyorum. Eğer bu kanunların benim hakkımda vermiş oldukları hükmü kabul etmezsem verdiğim sözü tutmamış olurum.”

Sokrates’in Savunması

Sokrates’in bu tutumu aşağıdaki doğru bilginin ölçütlerinden hangisi ile benzerlik göstermektedir?

- A) Uygunluk
B) Fayda
C) Tümel uzlaşım
D) Tutarlılık
E) Apaçıklık

5. Descartes’a göre bir bilginin hiçbir kuşkuya yer bırakmaksızın açık bir biçimde görünmesi o bilginin doğru olduğunu gösterir. Spinoza’nın “Açık ve seçik fikirler yanlış olamaz.” derken kastettiği budur. Leibniz ise “Descartes doğruyu apaçıklık hânına yerleştirmiş fakat hanın adresini vermeyi unutmuştur.” demiştir. Çoğu zaman açık seçik gördüğümüz yargılar sahte olabilir ya da biz yanılabiliriz der.

Bu parçada filozoflar bilgi felsefesinin aşağıdaki problemlerinden hangisini tartışmaktadır?

- A) Mutlak bir doğruluk mümkün müdür?
B) Bilginin doğruluk ölçütü nedir?
C) Doğru bilginin kaynağı nedir?
D) Bilginin değeri nedir?
E) Bilimselliğin ölçütü nedir?

6. İster bir algı, duygu, ister bir düşünce olsun, var olan her şeyin bilgisine deneyin ve aklın ışığında ulaşırız. Deneyin ve aklın temas etmediği varlıkları kavrayamayız. Bu sebeple deneyin veri sağlamadığı aklın bilgisi boş, aklın ışığında işlenmemiş deneysel veriler kördür.

Kant’ın bu düşünceleriyle “boş” olarak nitelendirdiği bilgi kuramı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Empirizm
B) Rasyonalizm
C) Entüisyonizm
D) Pragmatizm
E) Kritisizm

7. “Bir bilgiye sahip olarak doğmuş birisi değilim. Öğretmeyi seviyorum ve öğrenmeye çalışıyorum.”

Konfüçyüs’ün bu sözü aşağıdaki görüşlerden hangisine yönelik bir eleştiri niteliği taşımaktadır?

- A) Locke’un empirizmine
B) Comte’un pozitivizmine
C) Bergson’un entüisyonizmine
D) Condillac’ın sensualizmine
E) Sokrates’in rasyonalizmine

8. Felsefe tarihinde yüzlerce yıl tartışılmış sorulardan biri de doğru bilginin var olup olmadığıdır. Bu soruyu iki şekilde cevaplayabilirsiniz. Biri “Evet, vardır.”, diğeri “Hayır, yoktur.” şeklindedir. Felsefe tarihinde farklı kaynaklara dayandırsalar da doğru bilginin var olduğunu savunan birçok filozof görürsünüz.

Buna göre kaynağı ne olursa olsun, bilginin var olduğunu savunan felsefi görüş aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Rasyonalizm B) Dogmatizm C) Septisizm
D) Realizm E) Nihilizm

9. J. Locke’a göre zihin dünyaya boş bir levha (tabula rasa) olarak gelir. Bu anlamda zihnimizde doğuştan gelen bir bilgi yoktur ancak deneyimlerin oluşturduğu düşünceler vardır. Deneyimler, duyumlarla gerçekleşir. Duyu verileri sonucunda oluşan ilk izlenimler, anlama yetimiz sayesinde bilgiyi oluşturur. J. Locke’a göre bilgiyi oluşturan iki çeşit deney vardır: Dış deney ve iç deney. Dış deney, dünyayı duyumlar yoluyla tanımamızı sağlar. Nesnelerin renklilik, sıcaklık, soğukluk, büyüklük, sertlik gibi özelliklerini verir. İç deney ise zihnin çeşitli işlemlerini bize bildirir.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) İnsan tüm bilgilerini duyumlar aracılığı ile elde eder.
B) İnsan zihninde doğuştan gelen bir bilgi yoktur.
C) İnsan, bilgiyi dış deney ile elde eder, iç deney ile anlamlandırır.
D) İnsan, doğuştan boş olan zihnini deneyimleri ile doldurur.
E) Değişmez ve sabit olan varlığın bilgisine akıl yolu ile ulaşılabilir.

10.

“Bir çocuk; yediye kadar saymaya başlayınca, eşitliğin adını ve idesini öğreninceye kadar üç ile dördün toplamının yediye eşit olduğunu bilmez. O duruma gelince bu sözcüklerin açıklanması üzerine, bu önermeyi ve önermenin doğruluğunu onaylar. Bu onaylamanın gecikmesi de usunu kullanamadığından değil, zihninde bu adların yerini tutan açık ve seçik idelerin, süreç içerisinde yerleşmesindendir”

John Locke “İnsan Anlığı Üzerine Bir Deneme”

Locke’un eserinden alınan bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Tüm bilgiler deneyim yolu ile kazanılır.
B) Matematik ideleri doğuştan gelen idelerdir.
C) Öğrenmede hazırbulunluluk düzeyi önemlidir.
D) İnsan aklı, çevresindeki yetişkinlerden edindiği bilgilerle donanır.
E) Zihinsel faaliyetlerimiz doğuştan gelen idelerin etkisiyle devamlılık gösterir.

11. Kimi filozoflar doğru bilginin kaynağına akıl koyuyor, deneyin ya da duyumun bilgisini göz ardı ediyor. Kimi filozoflar ise bilginin kaynağına duyu bilgisini koyuyor, birey ve akıl faktörünü göz ardı ederek bilginin alıcısı insana pasif bir rol biçiyor. Bence doğru bilginin kaynağında duyu ya da deney olduğu kadar akıl da bulunmaktadır çünkü insan aktif olarak duyuyverisini işleyecek olan bir zihne de sahiptir. Tabi ki bizler her şeyi bilemeyiz ve duyu organlarımızdan gelen malzemenin bizim zihinsel formlarımıza uygun olması da gereklidir.

Bu parçadaki kişinin düşünceleri aşağıdakilerden hangisine yakındır?

- A) Descartes’ın rasyonalizmine
B) Kant’ın kriticizmine
C) Comte’un pozitivizmine
D) Sartre’in egzistansiyalizmine
E) Bergson’un entüisyonizmine

1. “İster duyularımızı kullanalım, isterse tutkularımız ile harekete geçirilmiş olalım ya da refleksif düşünelim, zihne sunulabilir her şey birer algıdır. Zihnin algısı izlenimdir. Önceden izlenim edinmemiş biri ideden söz edemez.”

Bu parçada açıklanan bilgi görüşü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Akılcılık
- B) Deneyimcilik
- C) Sezgicilik
- D) Eleştircilik
- E) Faydacılık

2. Bir yargı ya da önerme gerçeklikle uyuyorsa ya da ifade ettiği bilgi, gerçekliğe denk düşüyorsa o bilgi doğrudur. Örneğin “Bu kapı demirdendir.” önermesi ancak ve ancak o kapının demirden olması durumunda doğrudur.

Verilen açıklama aşağıdaki sorulardan hangisine cevap niteliğindedir?

- A) Doğru bilgi mümkün müdür?
- B) Doğru bilginin ölçütü nedir?
- C) Bilgilerimizin kaynağı nedir?
- D) Doğru bilginin sınırları var mıdır?
- E) Doğruluk ve gerçeklik arasındaki fark nedir?

3. Wegener’e göre bütün kıtalar Pangea adlı büyük bir ana karanın parçalanmasıyla ortaya çıkmıştır. Önce irili ufaklı-kara parçaları oluşmuş, sonra insanlar bunları keşfederek Pangea’nın varlığına dair ipuçları elde etmiş, nihayet en sonunda zihinlerinde onun varlığını kesinleştirmişlerdir. Bu keşif tıpkı yapbozun parçalarını birleştirmek gibidir. Yapbozu yapıp tekrar bozarız, sonra tekrar yaparız. Bu işlem sonu olmaksızın devam edebilir.

Parçadan yola çıkılarak felsefenin bilgiye yaklaşımı için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Genelleyici bir bakışla yaklaşır.
- B) Objektif konulardan hareket eder.
- C) Sonuç olarak insanlığa yararlıdır.
- D) Sonu gelmeyen bir keşif sürecidir.
- E) Bilmek için bilme arzusuyla yapılır.

4. Hume, insan doğasının bilimini kurmak için tıpkı doğa bilimlerinde olduğu gibi deneye, gözleme ve olgulara dayalı bir yöntem anlayışını benimsemiştir. İnsan zihninin sınırlarının doğru bir biçimde belirlenmesi, yani zihnin değişik işlemlerinin bilinmesi, bunların birbirinden ayrılması ve sınıflandırılmasını amaç edinmiş, kendi felsefe anlayışında bu amaç doğrultusunda şekillendirmiştir. Ona göre duyumlarla algılanabilecek bir nedensellik bağı yoktur ve bu durum sadece alışkanlıktan ileri gelmektedir.

Hume’un nedensellik fikrine karşı çıkışı aynı zamanda aşağıdaki felsefi akımlardan hangisine karşı bir eleştiri niteliğindedir?

- A) “Doğru bilgiye akıl yoluyla ulaşılır.” diyen rasyonalizme
- B) “Bilgiye giden yolda akıl ve deney birlikte gereklidir.” diyen kritizme
- C) “Pratik olarak işe yarayan bilgi doğrudur.” diyen pragmatizme
- D) “Yalnızca bilimsel olgular doğru bilgiyi verir.” diyen pozitivizme
- E) “Doğru bilgiye sezgi yoluyla ulaşılabilir.” diyen entüisyonizme

5. Akıllı bir varlık olan insan, çevresine bilme isteğiyle yönelir. Bu yönelişle birlikte özne ile nesne arasında kurulan ilgi bilginin oluşmasına yol açar. Bilginin oluşabilmesi için öznenin nesneye yönelen düşünme, anlama, algılama gibi çeşitli bilinç edimleri söz konusudur.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Bilme sürecinde çeşitli bilgi aktarımının kullanıldığına
- B) Bilginin öznenin yönelmişliğini gerektirdiğine
- C) Bilginin insanın merak duygusuyla ortaya çıktığına
- D) Bilmeyi sağlayan bilinç eylemlerinin öznenin etkinliği olduğuna
- E) Bilme süreci sonunda elde edilen tüm bilgilerin nesnel olduğuna

6. “Acaba bilginin elde edilmesinde genel olarak zihnin payı mı daha önemlidir, yoksa zihnin dışarıdan, çevreden aldıkları mı? İnsanın bilgiyi kazanmada genel olarak iki yetisi olduğundan söz edilebilir. Bunlardan birincisi aklın düşünme yeteneği, ikincisi duyuların algılama, gözlemlene yeteneğidir. Acaba bilgide bunlardan hangisinin rolü daha fazladır? Zihin kendi başına bilgiyi elde etme gücüne sahip midir, yoksa insan sadece duyuları ve algıları yoluyla mı bilgi elde eder?”

Bu parça bilgi felsefesinin aşağıdaki problemlerinden hangisi ile ilgilidir?

- A) Bilginin imkânı
- B) Bilginin kaynağı
- C) Bilginin sınırları
- D) Bilginin ölçütü
- E) Bilginin standartları

7. Emekli bir felsefe öğretmeni, iki torunuyla birlikte evin bahçesinde gezerken torunlarından biri: “Dedeciğim biz her şeyi sonradan öğreniriz değil mi?” dedi. Buna karşılık diğer torunu: “Hayır dedeciğim! Her şey sonradan öğrenilir mi? Bence bazı bilgilerimiz biz dünyaya geldiğimizden beri bizimle beraber yaşıyor.” dedi. İki kardeşin konuşmasına şahit olan dede: “Çocuklar ikinizin de eksik gördüğü bazı şeyler var. Aslında bilgilerimiz hem biz doğarken bizde var olan hem de sonradan kazandığımız birikimlerin tümüdür.” dedi ve iki torununun arasını buldu.

Parçada geçen sohbette “Bilgilerimizin kaynağı nedir?” sorusuna verilen cevaplar aşağıdakilerden hangisinde doğru bir şekilde sıralanmıştır?

- A) Rasyonalizm - Empirizm - İdealizm
- B) Empirizm - Kritisizm - Rasyonalizm
- C) Empirizm - İdealizm - Kritisizm
- D) Empirizm - Rasyonalizm - Kritisizm
- E) İdealizm - Kritisizm - Rasyonalizm

8. I- Aklın ilkeleri sayesinde bilgiye doğuştan ulaşılır.
II- Bilginin elde edilmesinde birtakım yetiler zihinde hazır bulunur.
III- Düşüncelerin kendisinden çıkarıldığı temel bilgi ya da ideler vardır.

Buna göre bilginin edinilmesinde verilen ifadelerle uygun gelmeyen iddia aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Deneyimden bağımsız bilgiler mevcuttur.
- B) İnsan, dış duyum ile basit bir ideyi elde edebilir.
- C) Bilgiler, insanın zihinsel deneyimlerinden elde edilir.
- D) Zihnin yapısında doğuştan çeşitli türde ideler bulunur.
- E) İnsanın bilgilerinin temelinde mantık vardır.

9. İnsan zihni, bilgi elde etmek için işleyeceği malzemeyi duyumlar yoluyla temin eder. Buna rağmen duyumlar dağınık, kaotik yapıları nedeniyle kendi başlarına düzene giremezler. Form veren veya kural altına getiren zihinsel yapılar tarafından işlenmesi gerekir. Bu yapılar deneyimle elde edilmesi mümkün olmayan a priori yetilerdir.

Bu parçada “bilginin kaynağı” konusunda temel alınan felsefi görüşü açıklayan yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kaynağını duylardan alan bilgiler açık seçiktir.
- B) İnsanın edindiği bilgilerin temelinde salt duyumlardan gelen veriler yer alır.
- C) Nesnenin deneyimi insandaki tüm bilgilerin kaynağını tesis eder.
- D) Zihinsel yapılar, gelen duyu verilerini zorunlu olarak tasarımlar.
- E) İnsan bilgisi baştan sona zihinsel kural ve ilkeler tarafından edinilir.

10. Bir şeyin var olması onun bilgi nesnesi olmasına yetmez. Var olan bir şeyin bilgi nesnesi haline gelmesi için öznenin onu kendisine konu edinmesi yani nesneleştirmesi gerekmektedir.

Buna göre bir şeyin bilgi nesnesi olabilmesi aşağıdakilerden hangisine bağlıdır?

- A) İdeal varlık olmasına
- B) Öznenin yönelmişliğine
- C) O şeyin var olmasına
- D) Gerçek varlık olmasına
- E) Ürün olarak ortaya çıkmasına

2019 TYT

1. Descartes, Sofist Gorgias'dan beri süregelen kuşkuculuğu eleştirmek amacıyla "Düşünüyorum o hâlde varım." önermesini geliştirmiştir. Buna göre, her şeyin varlığından hatta bir rüyada olup olmadığından bile kuşku duyabilirim. Fakat kuşku duyarken kuşku duyduğumdan ve bu şekilde düşünüyordüğumdan kuşku duyamam. Dolayısıyla kuşkumun varlığı düşünen bir şey olarak varlığının kesinliğini ortaya koyar. Bu doğrudan erişilebilen bir bilgidir.

Bu parçada Descartes bilgi felsefesinin hangi temel sorusuna yanıt aramaktadır?

- A) Rüya ve gerçek olan birbirinden nasıl ayrılır?
B) Bilginin sınırı var mıdır?
C) Aşkın bilgiye ulaşılabilir mi?
D) Kesin bilgi olanaklı mıdır?
E) Doğru bilginin ölçütü nedir?

2018 TYT

2. İnsanların yüzyıllardan beri doğru olarak kabul ettikleri bilgilerin bile bir gün yanlış olduğu anlaşılabılır. Örneğin yüzyıllarca Aristoteles fiziğiyle desteklenen Batlamyus astronomisine göre Dünya'nın evrenin merkezinde hareketsiz bir şekilde durduğu doğru ve kesin bir bilgi olarak kabul edilmiştir. Oysa modern çağdaki bilimsel gelişmeler bu teörinin yanlış olduğunu gösterdi. Acaba gelecek yüzyıllarda yeni bilimsel gelişmelerle şu anda doğru ve kesin olarak kabul ettiğimiz Newton fiziği ve Kepler astronomisinin de yanlış olduğu ortaya çıkabilir mi? Bundan kuşku duymamızı kim, nasıl engelleyebilir?

Bu parçada aşağıdaki sorulardan hangisi tartışılmaktadır?

- A) Bilginin kaynağı nedir?
B) İnsan bilgisinin bir sınırı var mıdır?
C) Bilimselliğin ölçütü nedir?
D) Doğru bilgi mümkün müdür?
E) Bilginin değeri nedir?

2020 TYT

3. Doğuştan ilkeler olsaydı bunların, çocuklarda yetişkinlerde olduğundan daha belirgin olması beklenirdi çünkü çocuklar yerel âdetlerden daha az etkilenmiştir ve daha az dünya deneyimine sahiptir. Çocuklarda böyle ilkeler bulunmadığına göre doğuştan getirilen herhangi bir mantık ilkesi de ahlak ilkesi de yoktur.

Bu parçada ileri sürülen görüş aşağıdaki filozoflardan hangisinin bilgi anlayışına uygundur?

- A)Descartes B)Spinoza C)Kant
D) Platon E)Locke

2020 TYT

4. Balmumu parçasını alalım; bal peteğinden yeni gelmiş ve henüz kapsadığı balın tatlılığını yitirmemiştir; toplandığı çiçeklerin kokusunun birazını korumaktadır; rengi, betisi görünürdedir; serttir, soğuktur, kolayca ele alınabilir ve parmakla vurulduğunda bir ses çıkarır; kısaca, onda bir cismi seçik olarak tanımak için gerekli her şey bulunur. Ama şimdi konuşurken onu ateşe yaklaşıtıyorum, tattan geri kalanı uçup gider, kokusu yiter, rengi değişir, betisi yok olur, büyüklüğü artar, sıvılaşır, ısınır, güçlükle dokunulabilir olur ve vurulduğu zaman ses çıkarmaz. Bu değişimden sonra aynı balmumu kalır mı? Kaldığı kabul edilmelidir; hiç kimse bunu yadsıamaz, hiç kimse başka türlü yargıda bulunmaz. O zaman bu balmumu parçasında öyle seçik olarak bildiğim neydi?

Descartes, *Meditasyonlar* adlı eserinden alınan bu örneğinde bilginin kaynaklarından hangisini eleştirmektedir?

- A)Akıl B)Duyu C)Vahiy D)Sezgi E) İlham

5. Aristoteles'e göre varlığa ilişkin bilgiyi elde ederken duyular ve akıl yürütme önemlidir. Bilinen şey, duyuları etkileyen form almış maddelerdir. Nesnelere ait duyuusal veriler akıl yürütme yoluyla bir kavramla ilişkilendirilir ve nesnelere ait kategoriler yoluyla bilgi elde edilmiş olur.

Bu parçadan hareketle Aristoteles'in bilgi konusunda aşağıdaki görüşlerden hangisini savunduğu söylenebilir?

- A) "Bilginin kaynağı deneye dayalı olgusal dünyadır." diyen pozitivizmi
B) "Kesin ve değişmez bilgiye sezgi aracılığıyla ulaşılır." diyen entüisyonizmi
C) "Fayda sağlayan bilgi doğru bilgidir." diyen pragmatizmi
D) "Görünenlerin içinde bulunan öz doğru bilgidir." diyen fenomenolojii
E) "Zorunlu, kesin ve genel- geçer bilgilere akıl yoluyla ulaşılır." diyen rasyonalizmi

6. İnsan bildiği oranda kendisini doğal çevresinin dolaysız bir uzantısı kılan hayvani varoluşundan uzaklaştırmakta ve bu doğal ve dolaysız varoluşunu olumsuzlayıp dönüştürerek bir kültür varlığı olmaktadır. Toplumsal çevremize baktığımızda gördüğümüz şey, el değmemiş vahşi doğadan farklı olarak edinilmiş bilgilerle dönüştürülmüş nesnelerin insani dünyasıdır. Bir trafik ışığı, bir ev, bir masa ya da bir uçak bir hayvan açısından yalnızca içgüdüleri uyaran dolaysız bir duyum içeriği belli bir bilgi ve kültür donanımına sahip bir insan için tüm bu nesneler uzun bir tarihsel sürece yayılan bir bilgi biriminin sonucu olarak anlam yüklüdürler ve vardır. Vahşi bir doğal alandan bir kentsel alana girdiğimizde ilk duyum-sadığımız şey, insanların bilgi ve emeğiyle dönüştürülmüş gerçekliğin tarif edilemez bir simge ve anlam yoğunluğu yaratmasıdır. İnsan dili ve düşüncesi bütün dolaylılarıyla uygar toplumun özünü ve ruhunu belirlemektedir.

Bu parça aşağıdaki sorulardan hangisine bir cevap niteliğindedir?

- A) Elde ettiğimiz bilgi nesnesine uygun mu, değil mi?
- B) Varlığın doğru bilgisine ulaşılabilir mi?
- C) Hatadan kaçınmak mümkün mü, değil mi?
- D) Bilgi neden insanı insan yapan etkinlikler?
- E) Bilgi gerçeği verebilir mi?

7. Roger Bacon, Orta Çağ'ın sonlarında yaşamış bir İngiliz düşünürdür. Ona göre bilginin kaynağı deneyim, ölçüğü ise akıldır. Tek başına akıl kesin bilgiye ulaşamaz, kuşkudan kurtaramaz. Kuşkunun giderilmesinde son söz deneyimindir. Onun iki farklı anlamda kullandığı deneyim sözcüğünün birinci anlamı normal duyu deneyine işaret ederken ikincisi insan zihninin Tanrı tarafından aydınlatılmasının sonucu olan içsel deneyimdir. Bellekte, akıl ilkelerine uygun geldiği öne sürülen bilgilerin doğruluğu ve gerçekliği deneyim ile bağdaşmasına bağlıdır. Deneyim verilerine aykırı düşen bir bilginin gerçekliği söz konusu değildir.

Roger Bacon'ın bu açıklaması aşağıdaki bilgi görüşlerinden hangisine karşılık gelir?

- A) Rasyonalizm
- B) Pozitivizm
- C) Emprizm
- D) Entüisyonizm
- E) Septisizm

8. Kırmızı yahut yeşil denildiği zaman hep kırmızı yahut yeşil bir nesneyi düşünürüz. Bilgilerimiz ve düşüncelerimiz deney ve duyu algılarıyla sınırlı olduğu için kırmızının ve yeşilin salt kendisini düşünemeyiz. Bu sebeple deney ve duyu algılarının dışında kalan soyut düşünceler gibi bir bilgi alanı yoktur.

Bu parça aşağıdaki görüşlerden hangisiyle ilişkilendirilebilir?

- A) Ussal olan gerçektir, gerçek olan ussaldır.
- B) Bilgi deneyle başlar fakat deneyden çıkmaz.
- C) Akıl bilgi taşıyıcısı değil, üreticisidir.
- D) Duyusal olan her şey gerçeklikten yoksundur.
- E) Var olmak algılanmış olmaktır.

9. Kant'a göre bilginiz deneyle başlar ama deneyle noktalanmaz. Bilginin meydana gelebilmesi için deney kadar akla da ihtiyaç vardır. Kant'ın deyimiyle "Algısız kavramlar boş, kavramsız algılar kördür." Bilginin ham maddesi duyarlar aracılığıyla gelir. Bu ham madde zihnin apriori yani deneyden gelmeyen kategorileri içine girer. Kategoriler de form (şekil) olarak akıl ilkeleri ile işlenir ve böylece bilgi meydana gelir.

Parçaya göre Kant'ın aşağıdaki görüşlerden hangilerini sentezlediği söylenebilir?

- A) Pozitivizm - Pragmatizm
- B) Empirizm - Rasyonalizm
- C) Pozitivizm - Rasyonalizm
- D) Empirizm - Entüisyonizm
- E) Pragmatizm - Rasyonalizm

10. Bilgi felsefesi; bilginin ne olduğunu, nasıl ve hangi yollarla elde edildiğini sorgular. Aşağıda bilgi felsefesinin ele aldığı konuların ve sorularının bir tablosu yer almaktadır.

Bilgi Felsefesinin Konuları ve Soruları		
I.	Bilginin İmkânı	Doğru bilgi elde edilebilir mi?
II.	Bilginin Kaynağı	Doğru bilginin kaynağı nedir?
III.	Bilginin Sınırları	Neyi bilebilirim?
IV.	Bilginin Değeri	Doğru bilgi mümkün müdür?

Verilen tabloda problem alanlarına karşılık gelen sorulardan hatalı olanlar aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız IV
- D) I ve II
- E) II ve III

1. Toplumsal yaşamın neredeyse tüm alanları üzerinde büyük bir etkiye sahip olan felsefenin de bilim ile yakın bir ilişkisi vardır. Karşılaştığı sorunları her yönü ile sorgulayan bir bakış açısı olmadan, ne keşifler ne de ilke olarak bilimin gelişimi mümkün değildir.

Bu parçada, felsefenin aşağıdaki hangi özelliğinin bilime katkı sağladığından söz edilmektedir?

- A) Bütünsellik
- B) Rasyonellik
- C) Öznellik
- D) Refleksiflik
- E) Tutarlılık

2. Comte'a göre bilimler, gözlenebilen, ölçülebilen somut nitelikleri ve bu nitelikler arasındaki yasaları ve değişmez bağlantıları araştırırlar. Doğanın özünü ve gerçekliğini ya da özlerin nedenlerini bilemezler.

Bu parçada bilimin aşağıdaki niteliklerinden hangisi vurgulanmıştır?

- A) Objektiflik
- B) Eleştirelilik
- C) Olgusalılık
- D) Evrensellik
- E) Tutarlılık

3. Evrende olup biten olguların, sonsuz sayıda olması nedeniyle, bilimin bunların hepsi ile ilgilenmesi olanaksızdır. Bilimsel nitelik taşıyan bütün gözlem ve deneyler, ancak belli bir hipotezin ışığında belli olgulara yöneldiğinde etkinlik kazanmaktadır. Felsefe ise varlığı tümel olarak incelemeye devam edecektir.

Bu parçada sözü edilen, bilimi felsefeden ayıran özellik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Seçicilik
- B) Nesnellik
- C) Evrensellik
- D) Tutarlılık
- E) Genelleyicilik

4. Bilimsel araştırma, problemleri çözmeye odaklanır ve problemleri tanımlamak için adım adım mantıksal, planlı ve kesin yolları belirler, verileri toplar, onları analiz eder ve buradan hareketle geçerli sonuçlara ulaşır. Bilim felsefesi ise tüm bunlar üzerinde eleştiri ve sorgulamalar yapar.

Bu parça, bilim felsefesinin aşağıdaki konularından hangisi ile ilgilidir?

- A) Bilimin değeri
- B) Bilimsel yöntem
- C) Bilimin nitelikleri
- D) Bilimsel sonuçların kesinliği
- E) Bilim insanının özellikleri

5. Bazı filozoflar, bilimin sadece olgulara dayalı bir araştırma olduğu ve dünya hakkında ulaşılan bilgilerin insanların düşüncelerinden tamamen bağımsız olduğu fikrine karşı çıkarlar. Çünkü bu filozoflara göre bilimin, insanın değer yargılarından tam olarak arınık olduğunu söylemek güçtür.

Bu parçada sözü edilen eleştiri bilimin aşağıdaki hangi özelliği ile ilgilidir?

- A) Eleştirelilik
- B) Genelleyicilik
- C) Evrensellik
- D) Tutarlılık
- E) Nesnellik

6. Bilim insanı, incelediği varlık alanının bir görünüş mü, yoksa gerçeklik mi olduğunu da kendi kendisine sormaz. Bilim insanı için her görüntü gerçeklik veya her gerçeklik görüntüdür. Gerçekliğin arkasında veya altında bir şey bulunup bulunmadığını araştırır. Örneğin, bilim insanı, "Acaba varlık, algılarımızdan mı ibarettir; yoksa bu algılarımızın dışında, onların kaynakları olan varlıklar var mıdır?" türünden soruları kendi kendisine sormak ihtiyacında olmadığı gibi bu tür soruları sormak onun görevi de değildir.

A. Arslan'ın "Felsefeye Giriş" adlı eserinden alınan bu parçadan bilim ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Metafiziği içine alan kapsamlı bir disiplindir.
- B) Gerçekliği somut ya da soyut bütün yönleri ile ele alır.
- C) Tutarlılığa önem veren bir yapıya ve işlevselliğe sahiptir.
- D) Varlığı var olup olmaması açısından sorgulama gereksinimi duymaz.
- E) Varlıklar hakkında elde ettiği bilgiler kesindir.

7. Montaigne'e göre bilimleri öğrenmeye bizi kölelikten kurtaracak olan bilimlerden başlamalıyız. Hayatı en doğru ve en tabii sınırları içinde tutmasını bilseydik işimize yarar diye edindiğimiz bilgilerden çoğunun işimize yaramadığını görürdük.

Bu parçadan aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Bilimde bilme isteği hayatın üstünde yer almalıdır.
B) Bilimsel nitelikteki tüm bilgiler yararlıdır.
C) Bilimin teorik değeri pratik değerinden önce gelir.
D) Yaşamı kavramak için bilime ihtiyaç yoktur.
E) Amacı doğrudan hayat olan bilim seçilmelidir.

8. Sanayi Devrimi ve sonrası teknolojik gelişmelerin insan yaşamına sağladığı katkıların yanında silah ve bomba yapımı, savaşlar ve çevre kirliliği gibi olumsuz sonuçlarını da göz önüne aldığımızda bilim üzerine yapılan tartışmaların göz ardı edilmemesi gerekir.

Bu parçada bilimin hangi yönü vurgulanmaktadır?

- A) Tarihi
B) İmkânı
C) Değeri
D) Yöntemi
E) Değişimi

9. Thomas Kuhn'a göre bilimsel etkinliğin tarihsel bir arka planı vardır. Bilim, toplumsal kültür ve tarihten etkilenir. İçinde bulunduğu ortamdan ve bilim insanları topluluğundan bağımsız değildir.

Buna göre Kuhn'un vurguladığı düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bilim, bilimsel yöntemi kullanır.
B) Bilimin sonuçları kesindir.
C) Bilim içinde doğduğu çevreden etkilenir.
D) Bilimsel çalışmalar akıl ve mantığa dayalıdır.
E) Bilim evreni bir bütün olarak inceler.

10. İnsan ihtiyaçları ile merakı arasında gidip gelmektedir. İhtiyacı kadar çaba sarf edenler bilime fazla katkıda bulunamazlar. Oysa ihtiyacının ötesinde meraka sahip olanlar içlerinde araştırma, inceleme, aydınlanmaya dönük bir merak ateşi taşırlar. Bilimsel buluşlar, icatlar ve keşifler bu tür insanların eseridir.

Buna göre bilimin gelişmesi için gerekli olan bakış açısı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Toplumun ihtiyacı olan konularla uğraşma
B) Belli bir noktadan sonra öğrenmede doyuma ulaşma
C) Sürekli araştırma ve inceleme çabasında olma
D) Kendi meraklarını topluma mal etme
E) Evrensel özelliği olan konulara ağırlık verme

11. A. Comte'a göre "Gerçek olan bilimsel olandır."

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bu düşünceyi destekler niteliktedir?

- A) Felsefede metafizik kavramlar önemlidir.
B) Doğru bilgi akılsal olandan gelir.
C) Dogmatik düşünce önemlidir.
D) Yalnızca olgusal olan önermeler kanıtlanabilir.
E) Sezgilerimiz doğru bilgiyi ortaya çıkarır.

12. Teknolojik gelişmeler hayatımızı kolaylaştırır da toplumsal ve psikolojik bazı problemleri beraberinde getirmiştir. İnternet ile birlikte hayatımıza giren sosyal medya insanların gerçek dünyayı algılayışını değiştirmiş ve insanlar âdeta simüle edilen bir yaşamın parçası hâline gelmişlerdir. Dolayısıyla bilimin gelişmesi felsefeye yeni düşünme alanları doğurmuştur.

Bu parça aşağıdakilerden hangisini açıklar niteliktedir?

- A) Bilimin felsefeden üstünlüğünü
B) Felsefenin bilimlerin gelişimini sağladığını
C) Bireylerin teknolojik gelişmelerin gerisinde kaldığını
D) Bilim ile felsefenin iç içeliğini
E) Bilimin teorik olduğu kadar pratik değerinin de olduğunu

13. **Aşağıdakilerden hangisi bilim ve felsefenin ortak yönlerinden değildir?**

- A) Kendilerini akla dayanan nedenlerle haklı kılmaya gayret ederler.
B) Bilgiyi elde etmede bilinçli ve yöntemlidirler.
C) Kullandıkları yöntem ve araştırma teknikleri aynıdır.
D) İnsanı ve içinde yaşadığı evreni konu edinirler.
E) Çelişkileri gidererek tutarlı sonuçlara varmaya çalışırlar.

14. **Aşağıdakilerden hangisi bilimsel bilginin bir özelliğidir?**

- A) Sıradan günlük tecrübelerimize dayalı bir bilgidir.
B) Hayal gücüne dayalı bir bilgidir.
C) Vahye dayalı olarak edindiğimiz bir bilgidir.
D) Akla, tefekküre dayalı bir bilgidir.
E) Gözlem, deney ve ölçmeye dayalı bir bilgidir.

1. Kendi önemizi ancak görüngü olarak biliriz, fakat şeylerin kendilerinde ne olduğunu bilemeyiz. Ancak fenomenleri yani duyarlılığımızın apriori formları olan uzay ve zaman arasında bize verilmiş oldukları şekilde şeylerin görünüşlerini biliriz. Bilim bu fenomenleri düzene sokmak onları yasalarla birbirine bağlamak ister. Bilim insanının bilgiyi oluşturmak için elinde sadece görünüşler vardır. Evrenin derin varlığı ve özü fizik ötesi konulardır ve bu konular bilginizin dışındadır.

Bu parçadan aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Metafizik insanın bilme ediminin dışında yer alır.
B) Bilim sadece görünen gerçeklerle ilgili bilgiye sahiptir.
C) Varlığın özü ve görünüşün ardındaki gerçekler bilinemez.
D) Bilim insanları yalnızca fenomenleri bilebilir.
E) Metafizik bilgiler salt akıl yoluyla temellendirilir.

2. Bilim insanları dünyayı etkisine alan yeni bir salgın hastalıkla ilgili yaptıkları bilimsel çalışmalardan hareketle ortaya çıkan verilerden ne tür sorunlarla karşılaşabileceğimiz konusunda kestirimlerde bulunurlar. Fakat bu kestirimleri doğaüstü bilgilere ya da kehanetlere değil tamamen bilimsel verilere dayandırır.

Bu parça, bilimin aşağıda verilen özelliklerinden hangisini örneklendirmektedir?

- A) Genelleyicidir.
B) Öngöründe bulunur.
C) Konuları bakımından seçicidir.
D) Evrenseldir.
E) Nesneldir.

3. Tarihsel sürece baktığımızda önceden bilim ve felsefenin iç içe olduğu görülmektedir. Eskiye nazaran felsefe ile bilim arasında kopuş söz konusu olsa da hâlâ etkileşim hâline gelir. Günümüzde bilim, insanın vazgeçilmez bir etkinliğine dönüşmüştür. Fakat bilinenlerin sayısı ne kadar artarsa artsın, insanın dünya ile kurduğu ilişki felsefe açısından her zaman sorgulanacaktır. Felsefe bilimsel gelişmeler hakkında daima soru soracaktır. Bilim de teorilerini oluştururken felsefeye başvurmak zorunda kalacaktır.

Bu parçadan felsefe-bilim ilişkisi ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Bilimin felsefeden daha önemli olduğuna
B) Felsefe ile bilimin ilişkisinin sona erdiğine
C) Bilimin felsefenin önemini azalttığına
D) Felsefe ve bilimin birbirini beslediğine
E) Felsefenin bilimsel bir etkinlik hâline geldiğine

4. İnsanoğlu yüzyıllardır bilim ve teknolojiyi kullanarak doğaya egemen olmaya çalışıyor. Belki amacımız insanlığı daha da ileriye götürmek ama bu durum insanlığı yok da edebilir. Çünkü bilim ve teknoloji, kullanımına göre iyi ya da kötü; faydalı ya da zararlı olabilir.

Bu parça bilim felsefesinin aşağıdaki problemlerinden hangisinin cevabı olabilir?

- A) Bilim nedir?
B) Bilimin nitelikleri nelerdir?
C) Bilimin değeri nedir?
D) Bilimselliğin ölçütü nedir?
E) Bilimsel yöntem nedir?

5. Bilim insanlık tarihinde o kadar önemli rol oynamıştır ki “İnsanlığın değişiminin motoru olmuştur.” denilse abartılmış olmaz. Bilim ve teknoloji sayesinde önceleri hayal bile edilemeyen buluşlar ortaya çıkmış ve çıkmaya da devam etmektedir. Tüm bunlar insanların yaşam kalitesini inkâr edilemeyecek oranda yükseltmiştir. Ancak bilimin ve teknolojinin insanlığa etkisi sadece olumlu yönde olmamış; savaşlar, çevre kirliliği, etik problemler, hastalıklar gibi pek çok olumsuz sonuçlar da üretmiştir. Tüm bunlar, insan ve doğa odaklı, belirli etik sınırlar içinde yapılan yeni bir bilimsel yaklaşım geliştirilmesini gerektirmektedir. Felsefe bu noktada bilimin en önemli yardımcısı olacaktır.

Parçaya göre felsefenin bilime en önemli katkısı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bilimlere yol göstermesi
B) Bilimsel çalışmaları özendirmesi
C) Gerektiğinde bilimlerin yerini alması
D) Zararlı bilimsel çalışmaları engellemesi
E) Bilimsel çalışmalar için ahlaki bir perspektif geliştirmesi

6. Bir bilgi olgusal özellikler taşıyor, deneyle denetlenemiyorsa doğa bilimcilerinin o bilgiye kuşkuyla yaklaşmaları kaçınılmazdır.

Yukarıdaki ifadede bilimsel tutumun hangi ilkesi vurgulanmaktadır?

- A) Araştırma faaliyeti içinde olmak
B) Bilinmeyenden hareket etmek
C) Ölçülebilir ve ispatlanabilir olmak
D) Bilgiyi, insanlığa faydalı alanlarda kullanmak
E) Tutarlı olmaya özen göstermek

7. Kepler, Galileo, Huygens'in çalışmalarından yararlanan Newton, ortaya koyduğu yer çekimi yasası ile fizik yasalarını evrensel hâle getirmiştir.

Bu açıklama bilimsel bilginin aşağıdaki özelliklerinden hangisi ile ilgilidir?

- A) Akla dayanması
- B) Objektif olması
- C) Kesin olması
- D) Sistemli olması
- E) Birikimli ilerlemesi

8. Bilimsel yöntemler kullanılmadan, olgularla desteklenmeden sadece spekülâtif düşünceyle gerçek dünyanın nitelikleri ve yasaları üzerine açıklama yapılamaz. Felsefe deney yapamayacağına göre mantık ve bilim kuramıyla ilgilenmelidir. Felsefenin görevi bilimlerin temel kavramlarını, düşünme yollarını ve iç mantığını açığa kavuşturmadır.

Parçadaki "spekülâtif düşünce" kavramının karşılığı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Olgu dışı öğelerden yola çıkarak sonuçlara varmak
- B) Gözlem ve deneye dayanarak genelleme yapmak
- C) Bilimsel verileri subjektif bakış açısıyla değerlendirmek
- D) Tümevarıma dayalı açıklamalar yapmak
- E) Varlığın sadece bir özelliğini araştırmak

9. Felsefe, bilimin varsayımları, doğası, alanı ve yöntemi hakkında sorular sorarak bilime katkıda bulunur. Buna karşılık bilim de ulaştığı sonuçlar bakımından felsefenin bakış açısına yeni katkılar sağlar.

Bu durumu en iyi ifade eden yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Felsefe ve bilim karşılıklı etkileşim içerisinde.
- B) Bilimin yöntemi ile felsefenin yöntemi aynıdır.
- C) Felsefe bilimin neliği üzerine çalışmalar yapmaktadır.
- D) Bilimdeki gelişmeler felsefenin alanını daraltmaktadır.
- E) Bilimsel bulgular yeni felsefi sistemlere kapı aralamaktadır.

10. "Bugünün felsefesi yarının bilimi, bugünün bilimi de yarının felsefesi olabilir."

Bu sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

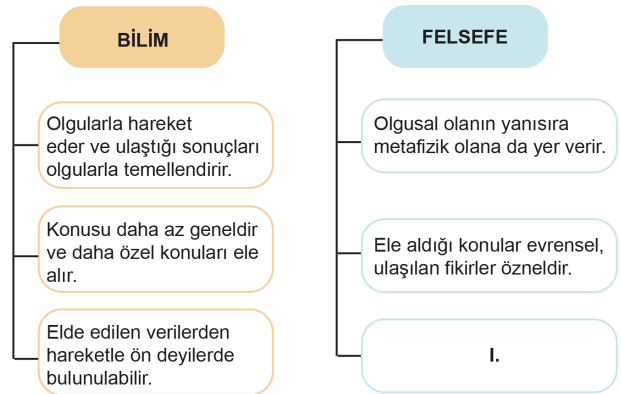
- A) Felsefe ve bilim şüphe ile başlar.
- B) Bilimler nesneleri inceleyerek belirli kanunlara ulaşmaya çalışırken felsefe nesnelere bütüncül bakar.
- C) Felsefe bilimlere düşünce yönünden kaynaklık ederken bilimlerin sonuçlarından da yararlanır.
- D) Felsefe ve bilim eldeki mevcut bilgiyle yetinmeyerek hakikati arar.
- E) Felsefenin de bilimin de amacı insanı ve evreni açıklamaya çalışmaktır.

11. Bilim kendi anlamını bilemez, böyle bir bilme çabasına yöneldiği anda felsefenin alanına girmiş olur.

Buna göre bilim felsefesinin amacı aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Bilimin ne olduğunu ve kuramsal konumunu belirlemek
- B) Bilimsel çalışmalara yeni boyutlar kazandırmak
- C) Bilimdeki olgulardan hareketle doğrulanabilir önermelere ulaşmak
- D) Bilimsel çalışmaların verimlilik derecesini artırmak
- E) Bilim insanlarına yeni araştırma alanları açmak

12.

Verilen tablodaki I. numaralı alana aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

- A) Pratik bir faydası yoktur ancak insandaki anlama ve bilme merakı onları bu alana yöneltir.
- B) Olgulardan hareketle doğrulanabilir önermelere ulaşır.
- C) Mantıksal çözümlemeye, kavramsal düşünmeye dayanır.
- D) Varlığı bütüncül olarak ele alır.
- E) Deney ve gözleme değil akıl yürütmeye dayanır.

2019 TYT

1. Ne bilimin kendisi belli bir bilimsel yaklaşımın tekelindedir ne de insanı, doğayı ve de uçsuz bucaksız evreni anlamak için bilim, sahip olduğumuz tek araçtır. Var olanın ve olayların anlaşılıp açıklanması için adına bilimsel diyelim ya da demeyelim sayısız yollar vardır ve iyi ki de vardır. Bu, insana sağlanmış ne büyük bir olanaktır!

Bu parça aşağıdaki yargılardan hangisiyle çelişir?

- A) Varlığı kavramada felsefe, sanat ve din bilime alternatif oluşturamazlar.
B) Bir bilimsel yaklaşımın diğerine mutlak üstünlüğü söz konusu değildir.
C) İnsan yaşamını zenginleştirmede tek kaynak bilim değildir.
D) Bilimsel bilginin, diğer bilgi türlerinden bir üstünlüğü yoktur.
E) Bilim aracılığıyla üretilen bilgilere kutsallık atfedilemez.

2. I. Bilimsel bir problemin çözümüne yönelik yapılan geçici açıklama
II. Varsayımların deney ve gözlemle doğrulanması sonucunda oluşturulan güvenilir açıklama
III. Kesinleşmiş açıklamaları matematiksel formüllerle ifade etme

Bu açıklamalar sırasıyla aşağıdaki kavramlardan hangilerine aittir?

I	II	III
A) Yasa	Teori	Hipotez
B) Hipotez	Yasa	Teori
C) Teori	Hipotez	Yasa
D) Teori	Yasa	Hipotez
E) Hipotez	Teori	Yasa

3. Tabloda bilim ve felsefenin sorularına bazı örnekler verilmiştir:

Felsefe	Evrensel bir ahlak yasası var mıdır?
Bilim	Yağış nasıl oluşur?
Felsefe	Vicdan doğuştan mıdır? Yoksa sonradan mı kazanılır?
Bilim	Saldırganlık davranışı hangi durumlarda ortaya çıkar?

Buna göre aşağıdakilerden hangisi felsefe sorularını bilimin sorularından ayıran özellik olabilir?

- A) Daha çok olgularla ilgilidir.
B) Kavrama yönelik problematik düşünme biçimidir.
C) Cevabı sorunun içinde olan sorulardır.
D) Cevapları kişiden kişiye değişmez.
E) Sorular yoruma açık değildir.

4. I. Aristoteles, "Metafizik" adlı eserinde doğa bilimlerinin gündelik bilginin aksine kesin yöntemli bilgiye gereksinimi olduğunu,
II. İbn Sina, "el-Kanün fi't Tıp", adlı eserinde insanın hastalıklı ruh durumlarının bilimin yöntemleriyle teşhis ve tedavisinin gerçekleştirilebileceğini,
III. Descartes, "Metod Üzerine Konuşma" adlı eserinde bilimlerde başarının sağlanacağı matematiksel yöntemin ve bilgilerinin doğru ve apaçık olduğunu dile getirmiştir.

Buna göre bilim ile felsefe ilişkisini ifade eden kapsayıcı düşünce hangisidir?

- A) Filozoflar varlığı parçalara bölerek ele alır.
B) Felsefe ve bilim iç içedir.
C) Matematik ile doğa bilimleri arasında felsefe aracılığıyla dolaylı ilişkiler kurulabilir.
D) Bilimlerin neredeyse tamamı felsefe ile birbirinden ayrılmaz hâle gelmiştir.
E) Felsefe evrensel bilginin tesis edilmesinde bilimlere kaynaklık etmektedir.

5. Bilimsel önermeler, gözlemlenebilir nesneleri konu edinmeli ve sembolik mantık ile dile getirilmeli ki yeni ve nesnel bilimsel kuramların elde edilebilme olanağı doğsun. Bunun sayesinde bilimsel önermelerdeki belirsizlik, öznellik ve bilim insanının düşeceği yanılgıların önüne geçilebilir.

Buna göre,

- I. Bilimsel çalışmalar yer aldığı dönemin şartlarından bağımsızdır.
- II. Bilim insanının değer yargılarından arınması olanaksız bir durumdur.
- III. Bilimsel çalışmalar nesnel çerçevede inşa edilir.

İfadelerinden hangileri parçadaki bilim anlayışına ters düşmektedir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I, II
- D) I, II, III
- E) II, III

6. Başlangıçta bütün bilimler felsefenin içinde yer alıyordu. Filozof pek çok konuda bilgi sahibi olan, bütün bilgileri sentezleyerek bir hayat görüşüne ulaşmış olan kişiydi. Birçok konuda kitap yazan ve bu kitapları yazıldığı bilim alanlarında otorite kabul edilen Aristoteles, bu filozof karakterine bir örnektir.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Eskiden filozof aynı zamanda bir bilim insanıydı.
- B) Bilimler başlangıçta felsefenin içerisinde yer almıştır.
- C) Aristoteles bilimsel kitaplar da yazmış bir filozoftur.
- D) Bilimler felsefeden bağımsız olarak değerlendirilmelidir.
- E) Filozoflar bütün bilgileri birleştirerek bir dünya görüşüne ulaşmış kişilerdir.

7. Bilim felsefecisinin bilimin ne olduğunu araştırmak için bilimin konusunu, amacını ve yöntemini incelemesi gerekir. Bilim felsefesinde incelenen her kavram ve sorunun ontolojik, epistemolojik ve metodolojik boyutları vardır. Bilimin konusuna yönelik kavram ve sorunlar ontolojik, amacına ilişkin olanlar epistemolojik, yöntemine ilişkin olanlar ise metodolojik boyutu oluşturur.

Buna göre aşağıdaki sorulardan hangisi bilim felsefesinin ontolojik boyutuna karşılık gelir?

- A) Bilimsel bilgi hangi yöntemle elde edilir?
- B) Bilimsel bilgi yığılan bilgi midir?
- C) Bilimsel bilgi yasaları nelerdir?
- D) Bilimsel bilginin konusu ne olmalıdır?
- E) Bilimde doğrulanabilirlik nedir?

8. Bilim insanlarının bir bilimsel önermeyi kabul etmeleri, bu önermeyi bilimsel çalışmalarında kullanmaya, daha açık olarak, her türlü bilimsel çıkarımların öncülleri olarak kullanmaya karar vermeleri demektir. Dikkat edilirse yeni olguların bilimsel bazı kestirimlerle açıklanabilmesi, bilimsel çıkarımların sonucudur. Bilim insanları kullandıkları bilim diline ait her gözlem önermesini değil, yalnız bilimsel çalışmaları için yararlı olacağını düşündükleri sınamaya değer gözlem önermelerini sınamak amacıyla geçici olarak kabul ederler. Sınama sonucunda doğrulanan gözlem önermeleri kalıcı olarak kabul edilir, başka bir deyişle o dönemde bilim insanları topluluğunca kabul edilen önermeler dağarcığına eklenirler.

Bu parçada ifade edilen bilimin kabul koşulu için aşağıdakilerden hangisi doğru bir yargıdır?

- A) Gözlemsel önermelerin bilimsel açıklamalar ile tutarlı olması
- B) Bilim insanlarının çoğu tarafından kabul görmesi
- C) Sınamalar sonucunda doğrulanması
- D) Paradigmalar arası sıçrayışa izin vermesi
- E) Henüz yanlışlanmamış olması

9.

“Köklü düşünceye sahip olan bir kimse düşüncesinin yanlış olabilmesi olasılığını ne kadar istemeye istemeye kabul eder olsa da şu düşünceyle hareket etmelidir ki kendi fikri ne kadar doğru olursa olsun, eğer tamamen, sık sık ve korkusuzca tartışılmazsa ona canlı bir gerçek değil, ölü bir dogma olarak inanılır.” (J. S. Mill)

“Bilim ve teknolojinin biçimlendirdiği çağdaş uygarlık, insanlığın köklü değerlerini zaafa uğratmıştır. Fakat yerine yenilerini de koyamamıştır. Hatta bilim, aşırı totaliter iddialarıyla bir ‘din’ biçimine bürünmüştür. Bazı filozofların da vurguladığı gibi, ‘teknoloji ve bilim’ bir ‘ideoloji’ hâline gelmiştir.”

Bu açıklamalarda aşağıdakilerden hangisi eleştirilmektedir?

- A) Din ve bilimin yer değiştirmesi
- B) Bilimsel de olsa bilgilerin tartışılmaksızın kabul edilmesi
- C) Fikirlerin diğer kişilerle paylaşılması
- D) Bilimin insanlığın köklü değerlerini zayıflatması
- E) Teknoloji ve bilimin fazla abartılması

1. Günlük dilde “etik” sözcüğü sıklıkla “ahlak” sözcüğü yerine kullanılmaktadır. Ancak etik ve ahlak birbirinden farklı kavramlardır.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisi etiğe ilişkin söylenmiş olamaz?

- A) Evrensel olarak kabul gören ilkeler üzerinde durur.
- B) Ahlak üzerinde konuşur, sorgular, tartışır ve düşünür.
- C) Nasıl davranılması gerektiğine ilişkin yazılı olmayan standartlar belirler.
- D) Günlük hayatta kişilerin ilişkilerinin ve eylemlerinin bilgisini edinmeye çalışır.
- E) Ahlak ilkelerine ilişkin felsefi çalışma yapar.

2. Derse geç gelen öğrencinin öğretmene gerekçesini açıklarken doğruyu söylemesi - - - -, yalan söylemesi - - - - dür. Bu davranışlardan birini seçmesi - - - -, doğru söylemeyi seçmesi yani iyiye yönelmesi - - - - dir.

Açıklamadaki boşluklara aşağıdaki kavramlar uygun şekilde yerleştirildiğinde hangisi açıkta kalır?

- A) erdem
- B) kötü
- C) iyi
- D) özgürlük
- E) sorumluluk

3. Ahlak felsefesi, insan eylemlerini ve bu eylemlerin dayandığı ilkeleri konu alan felsefe dalıdır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi ahlak felsefesinin sorularından olamaz?

- A) Ahlaki eylemin amacı nedir?
- B) Erdemli yaşam mümkün müdür?
- C) Her güzel iyi midir, her iyi güzel midir?
- D) İnsan ahlaki eylemde bulunurken özgür müdür?
- E) Evrensel ahlak yasalarına ulaşmak mümkün müdür?

4. Ahlak insanın davranışları, yapıp ettikleri olarak tanımlanırken etik, bu ahlaksal davranışların problematiğini irdeleyen bir disiplin olarak ifade edilir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi etiğin ilgilendiği sorulardan biri değildir?

- A) Güzel olan karşısında evrensel bir beğeni sergilenebilir mi?
- B) İnsan eylemlerinde özgür müdür?
- C) Sorumluluğun temel dayanağı nedir?
- D) Vicdan karşısında evrensel bir ahlak geliştirilebilir mi?
- E) İyi ve kötünün kaynağı nedir?

5. Üniversite sınavına girecek olan Aslı, doğaüstü bir gücün sınavda başarılı olup olamayacağını önceden belirlediğini düşünmektedir. “Kaderimde ne yazıldıysa o olur. Çalışmama gerek yok.” der.

Aslı’nın bu savunması aşağıdaki görüşlerden hangisine uygundur?

- A) Otodeterminizm
- B) İndeterminizm
- C) Fatalizm
- D) Determinizm
- E) Liberteryанизм

6. I. Her insan öncelikle kendi benliğini dikkate alır ve eylemlerini buna uygun olarak düzenler.
II. Ahlaki eylem, mümkün olan en fazla sayıda insana en fazla mutluluğu getirmelidir.

Verilen görüşler sırasıyla aşağıdaki yaklaşımlardan hangisine uygundur?

I.	II.
A) Nihilizm	Egoizm
B) Hedonizm	Fatalizm
C) Egoizm	Utilitarizm
D) Entüisyonizm	Liberteryанизм
E) Determinizm	Egzistansiyalizm

7. İnsanın doğasında acıdan kaçıp, hazzıya yaklaşmak isteyen bir yapı vardır. Haz bize mutluluğu sağlarken acı bu mutluluğa engel olur. Ancak buradaki haz, toplumun faydası ön planda tutularak seçildiğinde bizi mutluluğa ulaştırır ki bu, ahlaki eylemin temelinde yer alması gereken bir şeydir.

Bu parçadaki ifadeler aşağıdaki görüşlerden hangisine uygundur?

- A) Hobbes'un bencillik ahlakına
- B) Epiküros'un hazcılığına
- C) Bergson'un sezgiciliğine
- D) Nietzsche'nin nihilizmine
- E) Bentham'ın utilitarizmine

8. "Öyle hareket et ki senin eylemlerinin ilkesi tüm insanlığın eylemlerinin ilkesi olsun. Bunun için koşulsuz buyruğa uymalısın."

Kant'ın bu ilkesinden hareketle ahlaki eylemin amacını aşağıdaki kavramlardan hangisi ile açıkladığı söylenebilir?

- A) Ödev
- B) Haz
- C) Yarar
- D) Mutluluk
- E) Toplumsal uyum

9. Kant, ödev duygusunu ahlakın temeli sayar ve bireyin eyleminin ahlaklılığı, o eylemin içeriğine değil niyetine bağlı olduğunu söyler.

Kant'ın bu ahlak anlayışına uyan eylem aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kendini saydırmak için iyilik yapmak
- B) Fakire yardım edip sevip kazanmak
- C) Kendisine inandırmak için yalan söylemek
- D) Bir şey beklemeden, ihtiyacı olduğu için yoksullara yardım etmek
- E) Çıkarları uğruna dürüst olmak

10. Stoa ahlakına göre, doğaya uygun yaşamak insan için bir ödevdir. Bunun için de bazı insanların değer olarak gördükleri zenginlik, şeref, sağlık hatta hayatın kendisi; bilge kişi için önem verilmeyecek, ilgisiz kalınacak şeyler olabilir.

Bu parçadan yola çıkılarak Stoacılar için "iyi ahlakın" aşağıdakilerden hangisine bağlandığı söylenebilir?

- A) Evrensel ilkelere
- B) Akıl ilkelerine
- C) Maddi zenginliğe
- D) İnsanın değerine
- E) Doğa yasalarına

11. "Sorgulanmamış yaşam, yaşamaya değmez." diyerek hayatın eleştirilmesine önem veren Sokrates, bu düşüncesiyle Platon, Aristoteles ve daha birçok filozofu etkilemiştir.

Sokrates'in bu sözü, aşağıdaki hangi felsefe alanında daha çok tartışılmaktadır?

- A) Varlık
- B) Sanat
- C) Din
- D) Ahlak
- E) Bilim

12. Ahlaki eylem, herkesi kapsayacak bir yasa doğrultusunda olmalıdır. Bu yasa bir buyruktur. Bu buyruk doğada var olan yasaların niteliğini ve zorunluluğunu taşımaz. Bu buyruk hiçbir amaca yönelik olmayıp amacı kendisinde bulunan ve kişi tarafından içselleştirilerek yerine getirilmesi gereken bir buyruktur.

Bu parçada bahsedilen ahlak anlayışı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ödev ahlakı
- B) Mutluluk ahlakı
- C) Fayda ahlakı
- D) Altın orta ahlakı
- E) Haz ahlakı

1. Mağazadan bir eşyayı çalmak isteyen kişi ya bir korumanın gözetimi ya elektronik bir kontrol sistemi ya da cezalandırılmaktan, kınanmaktan korktuğu için çalmaktan vazgeçebilir. Bu ahlaki bir davranış değildir; bu bir hesaptır, bu bir önlemdir. Ahlak, yalnızca kendi vicdanına yöneliktir.

Bu görüş aşağıdaki yargılardan hangisini destekler niteliktedir?

- A) Ahlaklılık önlem almayı gerektirir.
- B) Toplumsal baskı suç oranını artırır.
- C) Korkuyla yapılan iyilik, iyilik değildir.
- D) Korku, çalmayı engelleyen en önemli duygudur.
- E) Cezalandırılmanın olmadığı yerde ahlaktan söz edilemez.

2. Erdem içselleştirilmedikçe uygulanabilir bir meziyet değildir. Altıncı kattan düşmek üzere olan bir çocuğu tutup tutmamayı düşünen insan henüz erdemli sayılmaz. Duruma göre tutabilir ya da tutamaz o ayrı bir konu. Fakat erdemli insan tutsam ne çıkarım olur, tutmasam ne olur hesapları asla yapmaz. Erdemli olmayı içselleştirmiş ve erdemi temel bir yaşantı ilkesi haline getirmiş bir kişi doğru eylemin kararını hemen verebilir ve çocuğu tutar.

Parçadan yola çıkılarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Çıkar düşünülmeden yapılan eylemlerde erdem aranmaz.
- B) İçselleştirilmeden uygulanabilecek en önemli meziyet erdemdir.
- C) Yapılan davranışın sonucu olumlu olursa kişi erdemi yaşantı ilkesi yapmış olur.
- D) Erdemli olmak, yaptığın davranışın sonucunu düşünerek davranmaktır.
- E) Doğru eylemde bulunmak için bir insanın erdemi özümsemiş olması gerekir.

3. İnsanın istenç ve eylemleri, içten ve dıştan gelen nedenlerle belirlenmiştir. Kararlarımız, içinde yaşadığımız koşullara bağlıdır. İnsanın Tanrı, doğa veya toplum tarafından belirlenmiş bir yazgısı vardır.

Bu görüşleri savunan bir düşünüre göre ahlaki eylemin temel niteliği aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Ahlaki eylem irademizle gerçekleşir.
- B) Her ahlaki eylemin temel bir amacı vardır.
- C) Evrensel ahlakın amacı sorumlu davranışlar sergilenmesidir.
- D) İnsan, ahlaki eylemde bulunurken özgür değildir.
- E) Bir davranış ödev ahlakına uygun değilse ahlaki sayılmaz.

4. Tehlikelere gözü kara bir şekilde atılmak cesaret değildir. Varını yoğunu savurganca dağıtmakla da cömert olunmaz. Her şeyin bir ortası vardır. Erdemli insan orta yolu bulup ona göre davranan insandır.

Bu parçaya göre bir insanı erdemli yapan aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ölçülü olması
- B) Vicdanlı olması
- C) Kendini tanıması
- D) Empati kurması
- E) Duygularını bastırması

5. Kant'ın ahlak anlayışında eylem, sonuca göre değil gerisinde yatan niyete göre değerlendirilmelidir. Yani eylem ödevden kaynaklanıyorsa herhangi bir yarar gözetmeden, yapılması gerektiği için yapılıyorsa ahlakidir. Aksi hâlde eylemlerimizin gerisinde yatan niyet bireysel yarardan kaynaklanıyorsa eylemin ahlaki olmasından söz edilemez.

Buna göre aşağıdaki eylemlerden hangisi Kant'ın ödev ahlakına uygundur?

- A) Arkadaşına iyi görünmek için ona ders anlatmak
- B) Kahraman olmak için boğulmakta olan genci kurtarmak
- C) Aç kalan birisine yardımcı olmak için simit almak
- D) Arkadaşından para alabilmek için bisikletini ona ödünç vermek
- E) Arkadaş grubundan dışlanmamak için bağışta bulunmak

6. Fârâbî var olan her şeyin Tanrı'nın bir yansıması olduğunu, ondan zorunlu bir taşmanın sonucu ortaya çıktığını ileri sürer. Tanrı özü itibarıyla akıl olduğundan ondan taşan şeyler de akılsaldır. Böyle olduğu içindir ki insan, akılla gerek var olanların gerekse de Tanrı'nın bilgisine erişebilir. Doğru ve erdemli bir yaşam işte bu bilgiye uygun bir yaşam olacaktır.

Buna göre Fârâbî erdemli yaşamın ilkelerini aşağıdakilerin hangisinde bulmaktadır?

- A) İnsani ilişkilerde
- B) Metafizik alanda
- C) Ödev duygusunda
- D) Doğal koşullarda
- E) Koşulsuz buyrukta

7. I. İnsan asıl gerçeği yalnızca akıl yoluyla görerek mutluluğa erer.
 II. Tanrısal öz taşıdıkları için bütün insanlar değerlidir.
 III. İnsanı ele almak insanlarla ilgili her türlü sorunu ele almak demektir.
 IV. Gelip geçici zevkler insanın asıl özüne varmasını sağlar.
 V. Her şey görelî olduğu için evreni anlamak mümkün değildir.

Verilen öncüllerde yapılan açıklamalarda tasavvuf anlayışına uygun olan düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) I B) II C) III
 D) IV E) V

8. Bentham'a göre kötülük, insanın yanlış tercihte bulunmasından kaynaklanır. Haz ve acı arasında hesabını yeterince yapamayan insan, kötülüğün ortaya çıkmasına neden olur. Mutlu olmak istediği için eylemlerde bulunmuş ama hesabı tutmamıştır. Ona göre mutluluk, insanın çevresiyle ilgilidir. Çoğunluğun faydasına olan doğru eylemdir, haz verici ve mutlu edicidir.

Buna göre Bentham'ın ahlak görüşleri aşağıdakilerden hangisi ile ifade edilebilir?

- A) Toplumsal faydacılık
 B) Ödev ahlakı
 C) Haz ahlakı
 D) Mutluluk ahlakı
 E) Sezgi ahlakı

9. Kant'a göre ödev, insanın kendi isteğiyle sorumluluğunu aldığı, koşulsuz uyulan buyruklardır. O, bütün insanlar için olan ama kimsenin arzu ve isteklerine bağlı olmayan evrensel bir karakter taşır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi ödev dayalı eylemlerin bir özelliği olamaz?

- A) Özgür olarak eyleme geçme
 B) Sorumluluk bilinci taşıma
 C) Çıkar amacı gütmeme
 D) Buyruğa öznel tercihi ile uyma
 E) Koşulsuz buyruğa uymama

10. Bu ahlak anlayışı ahlaki olarak iyiye yönelik bir eylemde bulunurken o eylemi niteliğinden dolayı değil, eylemin gerçekten iyi olduğuna inandığımız veya iyi olmasını istediğimiz için yapmayı öngörür. Bir eylemi yerine getirirken iyiyi istemek, iyiye uygun hareket etmek önemlidir. Örneğin bir mağazada satış yaparken patronunun gözüne girmek için müşterilere iyi hizmet etmek dışarıdan iyi bir davranış olarak görülebilir ancak iyi bir niyet taşımadığından ahlaki bir davranış değildir. Çünkü hizmet veren kişi bir çıkar içerisinde hareket etmektedir. Satış yaparken amacı sadece, müşterilere iyi hizmet etmek ve patrone ya da başka birinden beklenti içine girmeden bu davranışı sergilemek ahlakidir.

Bu parçada hakkında açıklama yapılan filozof ve görüşü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Aristippos'un haz ahlakı
 B) Platon'un mutluluk ahlakı
 C) Hobbes'un egoizmi
 D) Kant'ın ödev ahlakı
 E) Bentham'ın utilitarizmi

11. Bilge, gençlik yıllarında başından geçen bir olayı şöyle anlatır: Bir mağazada tam da aradığım gibi bir çanta buldum, çok beğendim ve almak istedim. Fakat beğendiğim çantadan daha pahalı çantalarda olan ekstra bir parçanın olmadığını görünce başka bir çantadan o parçayı alıp kendi alacağım çantanın içine attım ve bunu kimseye söylemeden çantayı öylece aldım. Bu yaptığımdan da o zaman için hiçbir rahatsızlık duymadım. Üç yıl sonra Victor Hugo'nun "Sefiller" romanını okudum ve kitabı bitirdiğimde ilk aklıma gelen başkalarına zarar vermeyecek olsa bile hırsızlığın kötü olduğuydu. Bu düşüncem altı yıl önce bir mağazada pahalı bir çantadan aldığım o ufak parçanın aslında beni ne kadar rahatsız ettiğini hatırlatmaya kadar gitti. Bunun etkisiyle bu yaptığım şeyden duyduğum rahatsızlık ve vicdan azabıyla çantayı aldığım mağazaya gidip durumu çalışanlara anlattım ve bunu nasıl telafi edebileceğimi sordum.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Sanat aracılığıyla ahlaki bir değişim yaşamak mümkündür.
 B) Ahlakın gelişmesini sağlayan en önemli şey sanattır.
 C) Sanatçıların en ahlaklı insanlar olması beklenir.
 D) Sanatın olmadığı yerde ahlaktan söz etmek mümkün değildir.
 E) İnsan varlığı yalnızca estetik ve etik değerlerden oluşur.

2019 TYT

1. Levinas'a göre kişinin kendisi hakkındaki endişelerinden doğan eylemler ahlaki değerlendirme kapsamına girmez. Örneğin acıktığımda karnımı doyurmam sadece kendimi koruma içgüdümünden kaynaklanır. Ama aynı endişeyi başka bir insana yöneltmek, örneğin aç bir çocuğu, misafiri ya da yabancıyı doyurmak, ona önem vermek ahlaki bir davranıştır. Benzer şekilde "kendime yardım etmem" bencillik ya da açgözlülükle ilgili olabileceksen, başkalarına yardım etmem her zaman ahlaki bir anlam çağırıştırır. Bu yüzden Levinas'a göre ahlak kavramı, kendimizin dışında, başka birisinin ya da birilerinin olduğunu kabul etmeyi zorunlu olarak içerir.

Buna göre Levinas ahlaki değerlendirmenin amacı olarak aşağıdaki kavramlardan hangisini vurgulamaktadır?

- A) Ölgülülük
- B) Mutluluk
- C) Sorumluluk
- D) Fayda
- E) Dinginlik

2019 TYT

2. MacIntyre'a göre, içinde yaşadığımız modern dünyada ahlak dili endişe verici durumdadır. Bugün sahip olduğumuz şey bütünden kopuk yalnızca parçalardan oluşan bir kavramsal çerçevenin fragmanlarıdır. Temel ifadelerin çoğunu kullanıyoruz ama aslında ahlakın suretine sahibiz. Sahip olduğumuz bölük pörçük fragmanlarla ahlak felsefesi yaparken bu fragmanların anlamlarını buldukları düşünce bütünlüğünü kaybetmiş olduğumuz farkında bile değiliz. Maalesef, idrakimizi ve ahlak anlayışımızı, tamamen değilse de büyük ölçüde yitirmiş bulunuyoruz.

Bu parçada modern dünyanın ahlak diline yönelik yapılan eleştiri aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Evrensel değerlere ulaşmak için bir yöntem geliştirilmemektedir.
- B) Siyasal eğilimlerin ahlaka etkisi göz ardı edilmektedir.
- C) İnanç sistemleri ahlaki değerlendirmelerin dışında bırakılmaktadır.
- D) Bireylerin duygu ve düşünceleri dikkate alınmamaktadır.
- E) Temel ahlaki değerler ait oldukları bağlamlardan koparılmaktadır.

2018 TYT

3. Aristoteles'e göre ahlakta bazı davranışlar amaç, bazıları araçtır. Örneğin insanların çoğu zenginliği arzular ve elde etmeye çalışır. Ancak onlar için zenginlik, zenginlik olarak amaç mıdır; yoksa zenginlikle elde etmek istedikleri başka bir amaç, mesela haz veya ün mü söz konusudur? Bu durumda insanların eylemlerinde peşinden koştukları iyi, kendisinden öte herhangi bir şeyin elde edilmesi için "araç olarak istenmeyen"dir. İşte insanın bizatihi kendisi için istediği bu nihai iyi, mutluluğun ta kendisidir.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

- A) Ahlaken iyi davranış insanın koşullarına göre değişir.
- B) Bir eylemin ahlaken iyiliği başkalarına sağladığı yarara bağlıdır.
- C) İnsanın nihai amacı olan mutluluk; esenlik ve fayda gibi değerlerin toplamıdır.
- D) Başka bir amaç için yapılan ahlaki bir eylem insana mutluluk verir.
- E) Niçin diye sorulduğunda başka bir amaca işaret etmeyen eylem ahlaken iyidir.

4. Yolda yürürken elindeki poşetleri taşımakta güçlük çeken bir insana rastladınız. Onun elindeki poşetleri almak istediniz ancak bu eylemi yaparken niyetiniz nedir? Gerçekten o kişiye yardım etmek amacıyla mı yaptınız, yoksa etraftaki insanların takdirini kazanmak amacıyla mı yaptınız? Eğer ona gerçekten yardım etmek amacıyla çıkarsızca elinden poşetleri aldıysanız yaptığınız davranış iyidir. Ancak etraftaki insanlardan övgü almak amacıyla poşetleri alıp yardım ettiyseniz bu davranışınız kötüdür.

Bu parça aşağıdaki filozof ve görüşlerden hangisi ile ilişkilidir?

- A) Kant'ın ödev ahlakı
- B) Aristoteles'in mutluluk ahlakı
- C) Husserl'in fenomenolojisi
- D) Bentham'ın utilitarizmi
- E) Sartre'ın varoluşçuluğu

5. Ahlak felsefesi alanında, evrensel ahlak yasalarının olamayacağını savunan egoizmin en önemli temsilcisi Thomas Hobbes'tur. Ona göre doğal olarak ve doğuştan kendi istek ve arzularını öncelikle dikkate alan insan eylemlerinin biricik ve temel amacı, hayatın korunması ve sürdürülebilmesidir. Egoizm her insanın eylemlerini buna uygun olarak düzenlediğini öne süren öğretidir.

Bu parçada sözü edilen egoizm ile ilişkilendirilebilecek atasözü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yiğit ekmeğiyle yiğit beslenir.
B) Abdalın dostluğu köy görününceye kadardır.
C) Balık ağa girdikten sonra akli başına gelir.
D) Gözden ırak olan gönülden de ırak olur.
E) Mum dibine ışık vermez.

6. Nietzsche'ye göre bu evren güçlü olma isteğinin egemen olduğu bir evrendir. İnsan için mutluluk güçlü olmakta yatar. İnsandaki güçlü olma arzusu en yüksek ahlaki değerdir. Güçlü insan, üstün insandır. Üstün insanın varlığı için insanlar çaba harcamalıdır. Yaşamın temelinde güçlü olma isteği varsa eşitlik, toplumsal barış ve çıkarlarda uyum söz konusu olamaz. Dolayısıyla yaşamda anlam ve değerden bahsedemeyiz.

Parçada hakkında açıklama yapılan felsefi görüş aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İdealizm   B) Nihilizm   C) Hedonizm
D) Pragmatizm   E) Utilitarizm

7. J. Bentham, davranışlarımızın olabildiğince çok sayıda insana olabildiğince çok sayıda fayda sağlamasını esas alır. Birey, insanlarla bir arada yaşamaktadır ve diğer insanların mutluluğu bireyi de mutlu eder. Tek başına birey fayda peşinde koşarsa mutlu olamayacaktır. Topluma fayda sağladığında bireyin de mutluluğu ortaya çıkacaktır.

Bu parçada yapılan açıklamalar ile aşağıdaki atasözlerinden hangisi ilişkilendirilebilir?

- A) Üzüm üzüme baka baka kararır.
B) Bir musibet bin nasihatten yeğdir.
C) Kaz gelecek yerden tavuk esirgenmez.
D) Komşunun tavuğu, komşuya kaz görünür.
E) Mutlu olmak istiyorsan gönüller almaya bak.

8. "Dünyada, iyi bir istemeden başka kayıtsız şartsız iyi sayılabilecek hiçbir şey düşünülemez. İyi isteme, etkilerinden ve başardıklarından değil, konan herhangi bir amaca ulaşmaya uygunluğundan da değil, yalnızca isteme olarak, yani kendi başına iyidir."

Kant'ın "Ahlak Metafiziğinin Temellendirilmesi" adlı eserinden alınan parçaya göre bir eylemin iyi olmasının ahlaki ölçütü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bir davranışın niteliği
B) Herkesin çıkarına olan davranışların iyiliği
C) İnsanın bencil isteklerine bağlı olması
D) Yazılı normlar tarafından belirlenmesi
E) Bizatihi iyi olanın istenmesi

9. **Aşağıda La Fontaine' in "Aşırı Gitmek Yok" adlı şiirinden bir bölüme yer verilmiştir:**

Bütün canlılar arasında
İnsandan beteri var mı ölçüyü kaçırmakta?
Küçük büyük hepimizi
Bu bakımdan sorguya çekmeli.
Tek kişi bulunur mu, sanmam
Aşırı gitmemiş hayatında.
Söylemesi kolay, hep söyleriz:
Ne az ne çok,
Aşırı gitme yok, deriz.
Deriz, ama bir yoklayın kendinizi:
Çok söyler az tutarız bu sözü.

Şiir ahlaki açıdan değerlendirildiğinde aşağıdakilerden hangisiyle örtüşmektedir?

- A) Tragedyanın görevi, uyandırdığı acıma ve korku duygularıyla ruhun tutkulardan arınmasını sağlamaktır.
B) İnsan var olan şeyleri beş duyu aracılığıyla algıladığından farklı duyular farklı, hatta karşıt görünüş veya izlenimleri doğurduğundan insan her şeyin ölçüsüdür.
C) Ciddiliğin fazlası nefret doğurur, merhametin fazlası da otoriteyi azaltır. Düzen ve orantı, ölçü ve incelik, öngörü ve sebat; her zaman bu büyük yasalara uymak gerekir.
D) İnsan yaşadığı sorunlardan dolayı çevresini suçlamaktan vazgeçmeli, dinsel ve ahlaki değerler çerçevesinde irade gücünü ve sorumluluk duygusunu artırmak için çalışmalıdır.
E) Kişinin sahip olduğu erdemler ya da bilgelik kendisini nadiren mutlu etse de budalalıkları ve kötü huyları başkalarını sıkça mutsuz eder.

1. İnancın temel iddiaları hakkında akılcı, nesnel, tutarlı ve kapsamlı bir şekilde düşünmektir.

Bu açıklama felsefenin hangi temel disiplini hakkında bilgi vermektedir?

- A) Bilgi felsefesi
- B) Varlık felsefesi
- C) Ahlak felsefesi
- D) Din felsefesi
- E) Siyaset felsefesi

2. El Kindî'ye göre âlem öncesiz değil sonradan olandır. Âlemin sonradan olduğu içindeki her şeyin zamanla değişiminden bellidir. Ayrıca zamanın olması da âlemin sonu olduğunun kanıtıdır.

Bu parça din felsefesinin hangi problemine cevap niteliğindedir?

- A) Vahyin imkânı
- B) Evrenin sonlu olup olmadığı
- C) Evrenin yaratılma amacı
- D) Ruhun ölümsüzlüğü
- E) Tanrı'nın var olup olmadığı

3. Teoloji belli bir dine ait bilgilerin ve özelliklerin doğru anlaşılması için yapılan çalışma alanı olarak adlandırılır. Teologlar kutsal kitapların dogmatik verilerini temel bilgi kaynağı olarak kabul ederler. Din felsefesi ise tüm dinlere ait konu ve problemleri sorgular. Felsefenin yöntemi, kuşku duymak, sorgulamaktır. Bu noktada teolojinin felsefe ile uzlaşım sorunu yaşaması kaçınılmazdır.

Bu parçadan teoloji ve felsefe ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılamaz?

- A) Teologlar inandıkları dinin tüm içeriklerini olduğu gibi kabul ederler.
- B) Teoloji ve felsefenin dine yaklaşım biçiminde çatışma olması doğal bir durumdur.
- C) Din felsefesi dine yaklaşımında akıl ilkelerini teoloji ise inancı temel alır.
- D) Din felsefesi her dini akıl süzgecinden geçirerek eleştirel olarak yaklaşır.
- E) Din felsefesi dini aklileştirerek tüm insanlığa yaymayı amaçlar.

4. Din felsefesi; dinin ilkelerini değer sistemini sorunlarını felsefi tarzda araştıran araştırdığı konuları birbirleriyle ilişkileri bakımından yeniden yapılandıran bir alandır. İlahi olan ya da olmayan tüm dinleri inceler.

Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi din felsefesinin problemlerinden biri olamaz?

- A) Tanrı'nın varlığı kanıtlanabilir mi?
- B) Vahiy mümkün müdür?
- C) Evren sonlu mu sonsuz mudur?
- D) Vicdan doğuştan mı sonradan mı kazanılır?
- E) Evrenin yaratılış amacı nedir?

5. Her şeyin yaratıcısının eşi ve benzeri yoktur. Evrende var olan her şey onun yaratması sonucu ve kontrolü altında gerçekleşir. Yeryüzünün ve insanlığın kaderini yaratıcı belirler.

Bu açıklama aşağıdaki görüşlerden hangisine aittir?

- A) Deizm
- B) Agnostisizm
- C) Panteizm
- D) Teizm
- E) Ateizm

6. -Tanrı evrenin yaratıcısıdır.

-Tanrı evreni yarattıktan sonra olup bitenlere müdahale etmemektedir.

Verilen ifadeler aşağıdaki görüşlerden hangisine aittir?

- A) Panteizm
- B) Deizm
- C) Teizm
- D) Politeizm
- E) Agnostisizm

7. "Bilfiil sonsuz sayıda şeyler var olamaz. Âlemin ve içindeki varlıkların mümkün olması için kendisi mümkün olmayan ve bütün mümkün varlıkların ilk sebebi olan vacip varlığın var olması gerekir." ifadesi Tanrı'nın varlığına ilişkin delillerden en çok hangisi ile ilgilidir?

A) Ontolojik delil
B) İmkân delili
C) Ahlak delili
D) Dinî tecrübe delili
E) Teleolojik delil

8. -Tanrı doğada, nesnelerde ve her şeyde vardır.
- Evren ile Tanrı aynı şeydir.
-Tanrı'yı varlıktan bağımsız düşünemeyiz.

Verilen ifadeler aşağıdaki görüşlerden hangisine aittir?

A) Panteizm
B) Deizm
C) Teizm
D) Politeizm
E) Agnostisizm

9. İnsanın fiilleri de dâhil olmak üzere her şeyin önceden bilindiğini, kesin olarak tespit ve tayin edildiğini öne süren bir görüşle, insanda irade hürriyetinin varlığını öne süren görüşü bir ve aynı anda savunamayız.

Bu açıklama din felsefesinde aşağıdakilerden hangisinin önemini vurgulamaktadır?

A) Objektifliğin
B) Rasyonelliğin
C) Tutarlılığın
D) Mantıksallığın
E) Kapsamlılığın

10. Din felsefesi dini ele alırken objektif bir şekilde bakmak durumundadır.

Bu açıklamadaki objektifliği aşağıdakilerden hangisi doğru ifade eder?

A) Dinin temel kavramlarını ele alırken rasyonel ve tutarlı olmak
B) Dinin lehinde veya aleyhinde bir tutum içerisinde olmaya peşinen karar vermeden incelemeye koyulmak
C) Dine yönelik konu ve problemleri dogmatik bir tavır ile ele almak
D) Dinin ahlak ile ilişkisini ortaya koyarak evrenselliği yakalamak
E) Araştırma konusunu kapsamlı bir şekilde ele almak

11. İçinde yer aldığımız evren, en basit hâliyle bile, bizi devasa bir merak içinde bırakmakta ve bir açıklama yapmaya zorlamaktadır: "Evrenin yok olması mümkünken; o, neden ve niçin var oldu?" Onu, yine kendisiyle açıklamak bir kısır döngü olacağından, bir başka açıklama bulmak gerekecektir. Evrendeki değişim ve hareketin varlığı da açıklama bekleyen bir başka husustur. Bu değişimi, yine kendisi değişime tabi olan bir başka mümkün varlıkla izah etmek tutarsız olacaktır, zira bu takdirde, onun da nihai sebebini bulmak gerekecektir. Bu süreç, sonsuza kadar geriye doğru götürülemeyeceğinden, kendisi hareket etmeyen bir hareket ettirici, bütün nedenlerin nedeni olan bir ilk neden bulmak gerekecektir.

Bu parçada Tanrı'nın varlığına yönelik aşağıdaki delillerden hangisi hakkında açıklama yapılmaktadır?

A) Ontolojik delil
B) Ahlak delili
C) Teleolojik delil
D) Kozmolojik delil
E) Dinî tecrübe delili

12. Tanrı'nın varlığına ya da yokluğuna ilişkin her önerme metafiziktir. İnsan aklı Tanrı'nın var olduğu ya da var olmadığı inancını temellendirmek için gerekli delilleri ve rasyonel temelleri sağlamak açısından yetersizdir.

Bu açıklama din felsefesinin aşağıdaki görüşlerinden hangisiyle ilişkilendirilebilir?

A) Deizm
B) Teizm
C) Ateizm
D) Panteizm
E) Agnostisizm

1. Protagoras: “Tanrılara gelince; ne onların var oldukları, ne var olmadıkları, ne de ne şekilde olduklarını biliyorum, çünkü bu konuda bilgi edinmeyi engelleyen çok şey vardır; onların duyularla algılanmamaları, insan hayatının kısalığındandır.” demiştir.

Protagoras’ın bu görüşleri aşağıdaki yaklaşımlardan hangisi ile açıklanır?

- A) Teizm
- B) Ateizm
- C) Panteizm
- D) Agnostisizm
- E) Deizm

2. Tanrı’nın var olduğunu savunanlar Tanrı’nın varlığı ile ilgili kanıtlar ileri sürerler. Evrendeki ölçü, düzen gibi sonradan var olan her şeyin bir yaratıcıya gereksinim duyması gibi gerekçelere dayandırarak Tanrı’nın varlığını kanıtlamaya çalışırlar. Bu da bize insanların inandıkları Tanrı inancını rasyonel kılma çabası içinde olduklarını göstermektedir.

Bu parçadan aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) İnanan insanlar Tanrı’nın varlığını akılsal olarak meşrulaştırmaya çalışırlar.
- B) Tanrı’nın varlığına inanmak için herhangi bir kanıtı ihtiyaç duyulmamalıdır.
- C) Tanrı inancı, ilahi hakikatleri görmekle ve kabul etmekle kuvvetlenir.
- D) İnanan insanlar için zihindeki Tanrı tasarımı yeterli sebeptir.
- E) Tanrı evrene içkin olduğu için ona inanmamak mümkün değildir.

3. Kant’a göre en yüksek iyinin gerçekleşmesi mutluluk, erdem gibi kavramların bir araya gelebilmesi için Tanrı’ya gereksinim vardır.

Bu parçada Kant Tanrı’ya olan ihtiyacı aşağıdaki felsefi disiplinlerden hangisine dayandırmıştır?

- A) Epistemoloji
- B) Ontoloji
- C) Estetik
- D) Din
- E) Etik

4. Platon’a göre ruh ölümsüzdür. Beden gibi zamana bağlı olmadığı için bedenden de önce vardır. Sonra da var olmaya devam edecektir. Aristoteles’e göre ruhun bedenden ayrı bir varlığı yoktur ve bedenın ortadan kalkması durumunda ruhun varlığını sürdürmesi mümkün değildir.

Bu parçada din felsefesinin aşağıdaki problemlerinden hangisi tartışılmıştır?

- A) Evrenin yaratılış amacı nedir?
- B) Tanrı’nın varlığı zorunlu mudur?
- C) Evren sonlu mu sonsuz mudur?
- D) Ölümden sonra yaşam var mıdır?
- E) Tanrı evrene müdahale eder mi?

5. Kökleri Aristoteles’e kadar uzanan 17. yüzyıl 18. yüzyıllarda gözde olan bu görüş “varlığı akılla bilinen ve evrene müdahale etmeyen Tanrı anlayışı” biçiminde tanımlanır. Tanrı’nın içkinliği ve yaşamdaki otoritesi reddedilmiştir.

Bu parçada açıklanan Tanrı anlayışı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Deizm
- B) Teizm
- C) Panteizm
- D) Agnostisizm
- E) Ateizm

6. Tanrı ile evrenin özdeşliğini kabul eden bu görüş Tanrı’nın aşkınlığını ve evrenden ayrı olarak ontolojik varlığını reddetmiştir. Evrende görülen her şeyin toplamı Tanrı’dır.

Bu parçada açıklanan Tanrı anlayışı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Teizm
- B) Deizm
- C) Panteizm
- D) Agnostisizm
- E) Panenteizm

7. Sartre'a göre varlığı özünden önce meydana gelen tek varlık insandır. Varoluş, özden önce gelir. İnsan önce var olur, sonra kendini istediği biçimde tasarlar. Kendini belirleyen bir üst varlığı kabul etmek insanın özünü oluşturma imkan ve gücünü ortadan kaldıracaktır.

Bu parçada Sartre'ın yaratıcının varlığını kabul etmemesi aşağıdaki nedenlerden hangisine dayandırılmaktadır?

- A) İnsanın özgürlüğüne engel olmasına
- B) Evrende kötülüğün bulunmasına
- C) Ütopik ve doğaüstü bir varlık olmasına
- D) Olgusal olarak kanıtlanamamasına
- E) İnsan zihninin yarattığı bir varlık olmasına

8. Deizmi genel bir çerçevede tanımlamak gerekirse Tanrı'nın varlığını ve evrenin ilk nedeni olduğunu kabul etmekle birlikte, rasyonel bir inanca dayanan ve Tanrı ile insan arasında aracı kabul etmeyen felsefi bir yaklaşım olduğu söylenebilir.

Buna göre deist bir kişinin aşağıdakilerden hangisini kabul etmesi beklenemez?

- A) Tanrı'nın var olduğunu
- B) Vahye dayalı dini metinleri
- C) Evrenin bir yaratıcısı olduğunu
- D) Tanrı'nın evrenin sebebi olduğunu
- E) İncanın akla dayandığını

9. Din, varlıkla ilgili sorulara dogmatik cevaplar verirken; felsefe bunları sorgulayarak akıl ve mantık süzgecinden geçirir.

Bu açıklamadan yola çıkılarak aşağıdaki seçeneklerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Din, eleştirel bir tavır içerisindedir.
- B) Din varlığa öznel bir şekilde yaklaşırken, felsefe tarafsızdır.
- C) Felsefenin verdiği cevaplar kesinlik içerir.
- D) Din ve felsefe farklı varlık alanlarını anlamaya çalışır.
- E) Dinde eleştiriye yer yokken, felsefede eleştiri ön plandadır.

10. Bazı filozoflara göre evrende gözle görünür mükemmel bir düzen olduğunu kimse inkâr edemez. Evrendeki bu düzenin kendiliğinden oluştuğunu söylemek ne kadar doğrudur? Biz evrimizde bir düzen sağlayamazken sonsuz evrende bu düzen nasıl sağlanmaktadır?

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Her dinin farklı bir evren anlayışı vardır.
- B) Evrende bir düzen olduğu öznel bir durumdur.
- C) İnsan doğası gereği inanmaya ihtiyaç duyar.
- D) Evrendeki düzen rastlantılar sonucunda oluşmuştur.
- E) Var olan düzen, o düzeni oluşturanın en büyük işaretidir.

11. Din felsefesi herhangi bir dinin yanında yer alıp ona üye toplamaz, aynı şekilde karşısında da yer almaz. Genel olarak dinlerin ne olduğunu anlamamıza yardımcı olan tarafsız felsefi bir disiplindir. Dini dogmaları, ritüelleri vb. unsurları akıl süzgecinden geçirerek açık ve anlaşılır hâle getirmeye çalışır. Bütün dinlere eşit mesafededir.

Parçaya göre din felsefesiyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Tutarlı olduğu
- B) Dogmatik olduğu
- C) Objektif olduğu
- D) İnanca dayandığı
- E) Vahye dayandığı

12. Din felsefesinin problemleri üzerinde çalışma yapılırken dinin aleyhinde ya da lehinde bir tutum içinde olmamamız gerekir. Her iki yaklaşım da bizi dinî sorunların çözümünden uzaklaştıracaktır. Din hakkındaki felsefi bir araştırmada önemli olan inceleme konusuyla ilgili bir takım inançlara sahip olmak ya da olmamak değil, verileri ve araştırma sonuçlarını söz konusu ön yargıları haklı çıkaracak biçimde zorlamamaktır.

Buna göre din hakkında felsefi bir araştırma yürütülürken aşağıdaki ilkelerden hangisine göre hareket edilmelidir?

- A) Tutarlılık
- B) Nesnellik
- C) Çok yönlülük
- D) Evrensellik
- E) Yöntemlilik

2019 TYT

1. Bir ressam, bir insan figürü çizdiğinde ortaya çıkan resmin güzelliğine şaşarak bakar ve sanki resimdeki figür canlıymış gibi ressamın sanatına ve zekâsına hayran kalırsın. Ancak bu resmin; boya, kalem, el, kâğıt, kudret, ilim ve iradeyle meydana geldiğini, bunların hiçbirinin ressamın yaratmasıyla olmadığını, ilahi bir varlığın yaratması olduğunu bilirsin. Olsa olsa ressamın yaptığı, boya ve kâğıdı bir araya getirmekten ibaretken ona hâlâ bu kadar saygı duyarsın... Hâlbuki asıl sanat, yoktan yaratan, yarattıklarına benzersiz şekiller vererek onları süsleyen eşi benzeri olmayan bir yaratıcının sanatıdır.

Gazâlî'nin görüşlerini yansıtan bu parçada din felsefesinin aşağıdaki problemlerinden hangisiyle ilgili bir cevap bulunmamaktadır?

- A) Tanrı tek midir, çok mudur?
B) Tanrı var mıdır, yok mudur?
C) Tanrı ezelî ebedî midir?
D) Evrenle Tanrı arasındaki ilişki nasıldır?
E) Evren yaratılmış mıdır?

2021 TYT

2. Bir şey iki yolla kavranabilir: İlki mahiyetin akılla kavranması, ikincisi ise ona uyan örneklerle hayal edilmesidir. İkna da iki şekilde olur: İspatlarla veya inandırma yoluyla. Felsefe, varlıkların anlamlarının akılla kavranıp ispatlarla doğrulanmasından edinilen bilgileri içerir. Din ise bu anlamların uygun örneklerle hayal edilmesinden ve hayal edilenlere dair doğrulamanın inandırma yoluyla yapılmasından edinilen bilgileri içerir. Yani her ikisinin ele aldığı konular birdir. Ancak felsefenin ispat sunduğu yerde din ikna edici şeyler ortaya koyar.

Fârâbî'nin bu görüşlerinden aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

- A) Her iki alan, kendine özgü araştırma konusuna sahiptir.
B) Din, inancı temellendirme; felsefe, varlığın bilgisine ulaşma amacındadır.
C) Felsefe ve din, aynı hakikate farklı şekillerde ulaşan alanlardır.
D) Felsefenin doğruları dinin doğruları birbirinden bağımsızdır.
E) Felsefenin akılla ulaşamadığı hakikate din inançla erişir.

2018 TYT

3. Platon için Demiurgos, yaratıcı değil de mimari bir Tanrı'dır. İdeaları model alarak fenomenler dünyasında maddeye şekil vermiştir. Platon'un öğrencisi Aristoteles'e göre Tanrı, varlığın yaratıcısı değil onun amacıdır. Aristoteles'ten önemli ölçüde etkilenen Fârâbî ise ölümsüz olduğuna inandığı ruhlar dâhil, tüm varlığın Tanrı'dan bir tür taşmayla ortaya çıktığını ileri sürer. Orta Çağ'ın ünlü isimlerinden Anselmus ise Hristiyanlıktaki yaratılış anlayışını temel alarak Tanrı'nın her şeyi yoktan var ettiğini savunur.

Bu parça din felsefesinin aşağıdaki problemlerinden hangisiyle ilişkilidir?

- A) Tanrının varlığı
B) Maddenin sonsuzluğu
C) Tanrı evren ilişkisi
D) Tanrının ezelî ebedî oluşu
E) Ruhun ölümsüzlüğü

4. I. İnanç nedir?
II. Evrenin ana maddesi nedir?
III. Tanrı'nın varlığına yönelik görüşler nelerdir?
IV. İbadetler nasıl yapılır?
V. Tanrı ve evren arasında nasıl bir ilişki vardır?

Yukarıdakilerden hangileri din felsefesinin yanıt aradığı sorulardandır?

- A) I-II-IV
B) I-III-V
C) II-III-IV
D) II-III-V
E) III-IV-V

5. Savaş, katliam ve doğal afetler gibi kötü durumların var olmasından hareket eden ateizm, eğer Tanrı var olsaydı bu türden kötü durumlara müsaade etmezdi argümanını geliştirerek bunu, Tanrı'nın var olmadığına kanıt olarak ileri sürer.

Bu argümanı destekleyen ifade aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dünyadaki kötülüklerden insan sorumludur.
B) Doğanın düzeni kendi içindeki doğal yasalara göre işler.
C) Kötülüklerin karşılığını bulacağı başka bir yaşam vardır.
D) Evrende gerçekleşen her şeyden Tanrı'nın sorumlu olmadığı bellidir.
E) Tanrı'nın kötülükleri engellemede yetkin olmadığını düşünmek çelişki olur.

6. Bir bahçe tasarlıyorsunuz

Rengarenk çiçekler, doğal taşlar
Muhteşem bir ölçülülük, enfes bir dizayn
Peki bu dizaynı sadece izler misiniz uzaktan
Hiç karışmadan
Yabani otlarına
Zararlı böceklerine
Evet mi cevabınız
Öyleyse neden ihtiyaç duyduunuz ki böyle bir tasarıma

Bu şiirde Tanrı'nın varlığına ilişkin aşağıdaki yaklaşımlardan hangisine bir eleştiri yapılmaktadır?

- A) Ateizm
- B) Teizm
- C) Agnostisizm
- D) Panteizm
- E) Deizm

7. Teizme göre Tanrı'nın aşkın varlık oluşu, O'nun evrende var olan her şeyden ve insanın aklına gelebilecek herhangi bir varlık türünden tamamıyla farklı olması demektir. Tanrı özdexsel olarak düşünülemez ve biçimlendirilemezdir. Tanrı'yı bir fenomen gibi kabul edip deneysel açıdan ortaya koymaya çalışmak yersiz bir eylemdir. Tanrı aynı zamanda da evrene içkin bir varlıktır. Tanrı'nın içkin olması evren ile aynı olmasından değil doğadaki tüm varlıkların yaratıcısı olmasındandır.

Bu parçada Teizm'in Tanrı anlayışı ile ilgili aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

- A) Hem akli hem de olgusal olarak kanıtlanabilir.
- B) Biricik, eşsiz ve maddi olmayan bir varlıktır.
- C) Evrenin daima içinde ve evrenle özdeş.
- D) Zihinde tasarlanabilme özelliğine sahip bir varlıktır.
- E) Tüm var olanın içinde değil üstündedir.

8. Tanrı her şeyin üstünde olan her şeyi yaratandır. Ezeli ve ebedidir. Evreni yaratır ve yarattıklarını tek başına bırakmaz. Ontolojik olarak varlığı zorunlu olan tek varlıktır. Varlıkları kadar yoklukları da düşünülecek mümkün varlıklar Tanrı'nın ontolojik statüsüne bir etkide bulunamazlar. Bu görüşe karşın bazı filozoflar Tanrı ile diğer varlıklar arasında ontolojik bir ayrım yapmazlar. Tanrı ve evreni bir ve özdeş şekilde tanımlarlar.

Bu parçada açıklanan görüşler sırasıyla aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Teizm-Deizm
- B) Deizm-Panteizm
- C) Teizm-Panteizm
- D) Deizm-Ateizm
- E) Agnostisizm-Teizm

9. Bazı insanlara göre kişi Tanrı'nın varlığına ya inanır ya da inanmaz. Bu konuda tartışmaya ya da inandığı yaratıcı ile ilgili argümanlar ortaya koymasına ihtiyacı yoktur. Çünkü böyle bir durumda kişi karşı tarafa inandığı şeyden şüphe duyduğu izlenimini vermiş olur.

Bu görüş din felsefesinin aşağıdaki problemlerinden hangisine ilişkin bir açıklamadır?

- A) Evrenin sonlu olup olmadığına
- B) Tanrı'nın varlığına problemine
- C) Vahyin imkânı problemine
- D) Evrenin yaratılış amacına
- E) Tanrı ve evren ilişkisine

10. Duygu, durum ve olayları kavramlarla yorumlarken o kavrama yüklediğimiz anlamı da açıklarız. Kavrama yüklediğimiz anlam anlaşılınca konu daha bir netlik kazanır. Bu, Tanrı kavramı için de geçerlidir. "Tanrı var mıdır?" derken Tanrı kavramından ne anladığımız önemlidir. İnsanlar arasında Tanrı kavramına yüklenen anlamlar değiştiği gibi ilahiyatçılar ve filozoflar arasında da bu anlam farklılık gösterir.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Tanrı düşüncesi nesnel bir özellik taşır.
- B) Tanrı kavramını en doğru yorumlayan ilahiyatçılardır.
- C) Tanrı kavramına yüklenen anlamlar zaman ve kişiye göre değişir.
- D) Tanrı kavramı evrensel bir nitelik taşır.
- E) Filozofların Tanrı anlayışı ortaktır.

11. Filozof bilgi felsefesinde, bilim felsefesinde nasıl bir bakış tarzına sahipse din felsefesinde de aynı veya benzer bir tarza sahip olmak durumundadır. Bir "şeyin felsefesi" tamlamasında birinci terim bir alanı, ikinci terim ise bir bakış tarzını dile getirir. Bu demektir ki, bilim, sanat, bilgi ya da din dediğimiz alanlarla başka insanlar da uğraşır. Yani bu alanlar birçok disiplinin ortak konularını oluşturmaktadır. Din felsefesi yapmak, dinin temel iddiaları hakkında rasyonel, objektif, kapsamlı ve tutarlı bir tarzda düşünmek ve konuşmaktır.

Buna göre din felsefesinin aşağıdaki özelliklerden hangisine sahip olması beklenmez?

- A) Akılsallık
- B) Nesnellik
- C) Bütünsellik
- D) Dogmatiklik
- E) Çelişkisizlik

1. Siyaset felsefesi siyasetin ilgi alanına giren her konunun sorulanmasıdır. Siyasetin ne olduğu, kavramları ve en iyi yönetim biçiminin nasıl olması gerektiğine ilişkin fikirler ortaya atar.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi siyaset felsefesinin problemlerinden biri değildir?

- A) Birey devlet ilişkisi nasıl olmalıdır?
- B) İdeal bir düzen olabilir mi?
- C) Egemenlik kaç türdür?
- D) Bürokrasiden vazgeçilebilir mi?
- E) İnsan seçimlerinde özgür olabilir mi?

2. Aristoteles için insan, toplumsal ve politik bir hayvandır. Toplumsal ve siyasal örgütlenmenin olmadığı yerde yalnızca hayvanlar ve Tanrılar var olabilir. Siyasetin ve dolayısıyla devletin işlevi, insanın kendi özüne uygun bir tarzda, yani akılsal bir zeminde yaşayabilmesine, kendi potansiyellerini oluşturabilmesine hizmet etmektir.

Aristoteles'in görüşlerini yansıtan bu parçaya göre devletin amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bireylerin kendini gerçekleştirmesini sağlamak
- B) Toplamların bilgi düzeyini arttırmak
- C) İnsanların gereksinimlerine uygun yasa yapmak
- D) Toplumda bireylerin güvenle yaşamasını sağlamak
- E) İnsanların eşit olduğu bir düzen yaratmak

3. İnsanları yabancıların saldırısından ve birbirlerinin zararlarından koruyabilecek ve böylece, kendi emekleriyle ve yeryüzünün meyveleriyle kendilerini besleyebilmelerini, mutluluk içinde yaşayabilmelerini sağlayacak böylesi bir genel gücü kurmanın tek yolu; bütün kudret ve güçlerini, tek bir kişiye veya hepsinin iradesini oyların çokluğu ile tek bir iradeye indirgeyecek bir heyete devretmeleridir.

T. Hobbes'un bu görüşleri siyaset felsefesinin aşağıdaki problemlerinden hangisi ile ilişkilendirilebilir?

- A) Devletin ortaya çıkışı
- B) Egemenlik türleri
- C) Birey-devlet ilişkisi
- D) İnsanların temel hakları
- E) İdeal devlet tasarımı

4. Ütopyalar her ne kadar gerçekleşme imkânı olmayan tasarımlar gibi görünseler de geleceğe dair kurguları, olması gerekenin belirlenmesi, yazılan döneme tenkit niteliği taşıması bakımından siyaset felsefesinin önemli eserleridir. Bu eserler aynı zamanda filozoflarının epistemolojilerini de aksettirirler. Mevcut durumda var olan eksiklikleri, olması istenenlerle değiştirme arzusu bu eserlerin amaçlarından sadece biri olarak gösterilebilir.

Bu parçadan ütopyalarla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılamaz?

- A) Var olan düzene karşı yapılan bir eleştiridir.
- B) İdeal bir düzen arayışıdır.
- C) Geleceğe ilişkin ideal tasarımlardır.
- D) Süreç içinde gerçekleşme imkânı bulurlar.
- E) Eser sahiplerinin bilgi anlayışını yansıtır.

5. J. Locke: "Herhangi bir sayıdaki insan, bir topluluk ya da hükümet oluşturmak için uzlaştıklarında o anda bütünleşmiş ve bir siyasal bütün oluşturmuş olurlar. Bu siyasal bütün içindeki çoğunluk, diğerleri adına eylemde bulunma ve karar verme hakkına sahiptir." demiştir.

Bu parçada J. Locke iktidarın kaynağını aşağıdakilerden hangisine dayandırmıştır?

- A) İnsan hakları
- B) Ortak irade
- C) Korunma ihtiyacı
- D) Tanrı
- E) Ahlaki kurallar

6. İnsanların arzu ve istekleri farklı farklıdır. İnsanlar arasındaki bu ayrılıkların herkesin yararına olacak bir biçimde düzenlenebilmesi için uzlaşma şarttır. Toplumsal kurallar ve kurumlar insanın mutluluğu için doğal ve süreç içinde kendiliğinden şekillenmiştir.

Verilen açıklama siyaset felsefesinin hangi temel problemine karşılık gelmektedir?

- A) İktidarın kaynağı nedir?
- B) Meşruiyetin ölçütü nedir?
- C) İdeal devlet düzeni var mıdır?
- D) Temel hak ve özgürlükler nelerdir?
- E) Devlet neden ve nasıl ortaya çıkmıştır?

7. I. Devlet-birey ve birey-birey ilişkilerini düzenleyen normlar bütünüdür.
II. Yönetimin mevcut anayasaya uygun olmasıdır.
III. Anayasanın bireye tanıdığı yetkidir.
IV. İktidarı elinde bulunduran kişilerin toplumu idare etmesidir.

Verilen tanımlar ile aşağıdaki kavramlar eşleştirildiğinde hangi seçenek açığa kalır?

- A) Egemenlik
B) Hak
C) Hukuk
D) Meşruiyet
E) Yönetim

8. Siyaset hem bilimin hem felsefenin konusu olmuştur. Siyaset bilimi, siyaset alanına giren tüm olguları bilimsel yöntemlerle araştırıp genel sonuçlara ulaşmaya çalışırken siyaset felsefesi siyaset üzerine bir sorgulama ve akıl yürütme etkinliği olup "olması gereken" hakkında görüş ileri sürer.

Buna göre aşağıdakilerin hangisi siyaset felsefesinin konusu olamaz?

- A) Egemenliğin kullanılış biçimlerini ele alır.
B) Devlet ve siyasal kurumları bilimsel yöntemle dayalı olarak inceler.
C) Devletin varlık nedenini sorgular.
D) İktidarın kaynağını nereden aldığını araştırır.
E) Sivil toplum, devlet ve demokrasi ilişkisine bağlı olarak olması gerekeni inceler.

9. **Aşağıdakilerden hangisi siyaset felsefesinin sorularından biri değildir?**

- A) İktidar kaynağını nereden alır?
B) Sivil toplumun anlamı nedir?
C) Devletin varlık sebebi nedir?
D) Bürokrasiden vazgeçilebilir mi?
E) İyi ve kötünün anlamı nedir?

10. "Yeryüzünde devlet olmadan yaşanamaz. Devlet toplumsal yaşamı düzenleyen ve iyileştiren bir örgütlenmedir." **diyen bir kişinin bu görüşlerinde temel aldığı yargı aşağıdaki-lerden hangisidir?**

- A) Karmaşayı ortadan kaldırmak için devlet gereklidir.
B) Devlet insan doğasına aykırıdır.
C) İnsanın mutluluğu için devletin var olması gerekir.
D) Devlet toplumsal sözleşme yoluyla ortaya çıkmıştır.
E) Devlet doğal bir kurumdur.

11. Yusuf Has Hacıp'e göre yöneten ile yönetilenler bir nevi ortaklık içindedirler. Yöneten ile yönetilenler arasında karşılıklı haklara riayet edilmesi gerekir.

Bu açıklamalar aşağıdaki siyaset felsefesi sorularından hangisi ile ilgilidir?

- A) Devlet nasıl ortaya çıkmıştır?
B) Bürokrasiden vazgeçilebilir mi?
C) Sivil toplumun anlamı nedir?
D) Birey-devlet ilişkisi nasıl olmalıdır?
E) İktidar kaynağını nereden alır?

12. "Düşte ve düşüncede kurulmuş eşitlikçi, doğru, mutlu ve güzel bir toplum düzeni" **olarak ifade edilen ütopya, felsefenin aşağıdaki alt disiplinlerinden hangisini ilgilendirmektedir?**

- A) Ahlak
B) Varlık
C) Siyaset
D) Bilgi
E) Sanat

1. Cicero için devlet tabii bir yapıdır. Tabiat; insanlara, kendi hemcinslerini sevmeyi, onlara yaklaşmayı, birbirlerine iyilik yapmalarını emretmektedir. İnsanlar için başıboş bir yaşam söz konusu olamaz. İnsan doğası gereği ancak kendi hemcinsleriyle toplu bir halde yaşayabilir. Bu topluluğun gruplaşmanın vücuda gelmesinde ilk sebep, insanın yalnız başına yaşayabilecek bir mahlûk olmamasıdır. Sonuç olarak insan topluluklarının ilk evresi olan ailenin bu tarzda genişlemesi ve büyümesiyle, devlet de vücuda gelmiş olmaktadır.

Bu parçadan devletle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Kaynağını doğadan alan bir kurumdur.
- B) İnsanların birbiri ile olan ilişkilerini düzenler.
- C) Toplumsal yaşamın ortaya çıkardığı zorunluluktur.
- D) Bireyin sosyalleşme mecburiyetinin bir sonucudur.
- E) İnsanların sonradan oluşturduğu bir çatıdır.

2. Montesquieu: “Eğer bir devlette yasama, yürütme ve yargı yetkileri aynı kişi ya da organda toplanırsa özgürlük ortadan kalkar. Çünkü böyle bir durumda birey özgürlüklerini ve yaşamlarını tehlikeye sokan bir güç meydana gelmiş olur. Bu üç erk, ister bir kişi, ister yüksek memurlar, ister aristokratlar ve isterse halk olsun, aynı kesimin elinde toplandığı takdirde devletteki her şey yıkılır. Fakat bu üç erk ayrı organların elinde olur ve bu organlar birbirini denetlerse bireylerin özgürlükleri korunmuş olacaktır.” demiştir.

Montesquieu bu görüşleriyle aşağıdakilerden hangisini önermiştir?

- A) Monarşik devlet yapılanmasını
- B) Güçler ayrılığı ilkesini
- C) Halkın halk tarafından yönetilmesini
- D) Devletin egemen güç olması gerektiğini
- E) Yönetimde bilge insanların otorite olmasını

3. Bir mimar, büyük bir yapıya başlamadan önce, yapının ağırlığını taşıyıp taşıyamayacağını anlamak için nasıl toprağı inceler ve sondalarsa bilge yasacı da oturup doğrudan yasaları kaleme almaz; önce, yasaları hangi halk için yazacaksa o halkın bunları taşıyıp taşıyamayacağını araştırır.

J.J.Rousseau’nun “Toplum Sözleşmesi” adlı eserinden alınan bu parçadan aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Yasaların yaptırım gücü vardır.
- B) Bilge kişiler yasa yapmalıdır.
- C) Yasa yapıcılar, yasayı kullanacak insanları tanımalıdır.
- D) Halk, yasa yapma sürecine aktif olarak katılmalıdır.
- E) Yasalar adalet ilkesi üzerine temellendirilmelidir.

4. İbn Haldun’a göre insanın besinini tek başına elde etmeye ve güvenliğini sağlamaya gücü yetmez. Bu kaygıları nedeniyle devlet kurarlar. Devlet için doğuş, gelişme, yaşlanma dönemlerinden sonra ölüp gitme zorunludur. Devletler yıkılır, yıkılanın yerine yenisi gelir. Yeni devleti de ya yıkılan devletin kurucusu olan toplum ya da başka bir toplum kurar. Ama ne olursa olsun toplum için yok oluş yoktur. Bir başka toplum içinde erimiş olsa bile.

İbn Haldun’un görüşlerini yansıtan bu parçaya dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisi söylenemez?

- A) Toplamlar daima yenilenerek kalıcılığını sürdürürler.
- B) Devlet insanların ihtiyaçlarının karşılanmasında bir araç durumundadır.
- C) Devletlerin hüküm süresi canlı bir organizmaya benzer.
- D) Devletin çöküşü hiçbir toplumun kaçınamayacağı bir durumdur.
- E) Devlet insanlar arası anlaşmadan kurulmuş yapay bir kurumdur.

5. Locke’a göre insanlar doğuştan yaşama, özgürlük ve mülkiyet hakkına sahiptirler. Bu temel haklarını korumak için insanlar bir araya gelir sözleşme yaparak devletin ortaya çıkmasına sebep olur. Devlet bireylerin haklarını koruyamadığı takdirde devlete itaat etme zorunluluğu ortadan kalkar.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Devlet bireylerin rızası sonucu ortaya çıkar.
- B) Devletin görevi bireylerin hizmetinde olmaktır.
- C) Devlet bireylerden önce gelir ve onlardan sonra da var olacaktır.
- D) Önemli olan devlet değil, bireylerin haklarıdır.
- E) Bireylerin dokunulmaz nitelikte temel hakları vardır.

6. Siyaset felsefesinin temel sorularından birisi, ideal düzenin varlığı problemidir. Bu sorun yüzyıllardır pek çok filozof tarafından ele alınmış olup bazı filozoflar çeşitli nedenler öne sürerek ideal düzenin olamayacağını, bazı filozoflar ise belli kriterlere göre ideal devleti oluşturma'nın mümkün olabileceğini iddia etmişlerdir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi ideal düzenin varlığını kabul edenlerin kullandığı ölçütleri ifade eden kavramlardan birisi değildir?

- A) Eşitlik
- B) Adalet
- C) Özgürlük
- D) Hukukun Üstünlüğü
- E) Kuralıslılık

7. Voltaire'in temel görüşü her türlü kör, sorgulanmamış düşünceye karşı aklın egemenliğini ve ilerlemeyi savunmaktır. Akıl, eleştiriyiyle bir araya getirilince insan yaşantısı esenliğe kavuşur. Nerede toplumsal bir sorundan, bunalımdan, açmazdan söz edilse orada sağduyu ve aklın kullanımıyla ilgili bir sorun olduğu görülür. İnsanlık tarihi de bunun açık bir kanıtıdır.

Buna göre Voltaire için toplumların ilerlemesi aşağıdakilerden hangisine bağlıdır?

- A) Dogmatik görüşleri temele almasına
- B) Sorunların görmezlikten gelinmesine
- C) Çağdaş medeniyetler seviyesine ulaşılmasına
- D) Aklın sağlıklı kullanılabilme başarısının kazanılmasına
- E) Bilimsel gelişmelere paralel yaşam koşullarının geliştirilmesine

8. "İnsan özgür doğar, oysa her yerde zincire vurulmuştur." argümanının devamında Rousseau, "Kölelik içinde doğan her insan kölelik için dünyaya gelir, bundan daha su götürmez bir şey olamaz." der. Köleler zincirler içinde her şeyi, hatta onlardan kurtulma isteğini bile yitirirler. Köleliklerini sever olurlar. İlk köleleri köle yapan kaba güç olsa da aslında onları kölelikte tutan korkaklıkları olmuştur.

J.J.Rousseau, Toplum Sözleşmesi

Rousseau'nun bu argümanının çıkış noktasının öncelikle aşağıdakilerden hangisine dayandığı söylenebilir?

- A) İnsanların hayatlarını sınırlayan durumların olması
- B) Zayıf bir varlık olan insanın yaşamda köle olmaktan kurtulamaması
- C) İnsanın köle olmayı kendisinin arzu etmesi
- D) İnsanın özgürlüğünü yaşamaktan korkması
- E) İnsanların kölelikten kurtulmasının devletin temel görevi olması

9. Fârâbî ideal devlet düşüncesini anlattığı "El Medinetü'l Fazıla (Erdemli Şehir)" isimli eserinde toplumun mutluluğunu bilgili, ahlaklı, adaletli devlet adamlarına bağlar. Devleti yönetenler güzel konuşmalı, kendini halkın mutluluğuna adanmalıdır. İnsanlar hayatın aldatıcı zevklerini yaşam tarzı haline getirdiğinde Allah'ın varlığı hakkındaki gerçeği kaybederek cahil şehir toplumunu oluşturur.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Fârâbî'nin ideal devletin özelliklerinden biri olamaz?

- A) Toplumun Allah'ın iradesine uygun davranması
- B) Yöneticilerin retoriğin inceliklerini bilmesi
- C) İnsanların mutluluğunun amaçlanması
- D) Bilge ve adil yöneticilerin varlığı
- E) Dünyevi ihtiyaçların öncelenmesi

10. T. Hobbes insanların doğalarındaki rekabet ve güvensizlik özellikleri nedeniyle, doğa durumunda sürekli bir çatışma hâlinde olduklarından bahseder. Doğa durumundaki "ölüm ve şiddet korkusu" akılcı hesaplama yeteneğine sahip insanı, barışı sağlayacak ve sürekli kılacak olan devleti kurmaya doğru iter.

Bu düşünce aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı olabilir?

- A) Devlet gerekli midir?
- B) Devlet nasıl ortaya çıkmıştır?
- C) Egemenliği kim elinde bulundurur?
- D) İktidarın kaynağı nedir?
- E) Bürokrasiden vazgeçilebilir mi?

11. İnsan ile devlet arasında büyük oranda benzerlik vardır. İnsanın zaman içinde kişiliği nasıl değişiyorsa aynı durum devlet için de geçerlidir. Devletleri oluşturan, o devleti oluşturan insanların yaradılışlarıdır. Bu nedenle devletin içinde var olan kişiler daha iyi olmadıkça, daha iyi bir devlet beklenmemelidir. Kişilerin ahlaki anlamda daha iyiye doğru değişimleri gerçekleşmedikçe devlet ne kadar gelişirse gelişsin temelde aynı kalmaya mahkûm olacaktır.

Bu parçada ele alınan konu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Meşruiyetin ölçüsü
- B) Düzenin gerekliliği
- C) Devletin kaynağı
- D) Birey-devlet ilişkisi
- E) Bürokrasinin anlamı

2019 TYT

1. Her insanın sağlığını korumak kendi sorumluluğundadır ve kendisine bırakılmalıdır. Bir kişi sağlığını veya mülklerini koruma konusunda ihmalkâr davranırsa devlet özel bir yasayla bu tür bir kimsenin yoksullaşmasını veya hastalanmasını engelleyebilir mi? Kanunlar, mümkün olduğu kadar, vatandaşların mülkiyetinin ve sağlığının başkalarının sahtekârlığı ve şiddeti yüzünden zarar görmemelerini sağlar. Ancak kanunlar, bireyleri mülkiyetlerine ve sağlıklarına yönelik kendi ihmalkârlıklarından korumazlar; çünkü hiç kimse, istesin istemesin, zengin veya sağlıklı olmaya mecbur edilemez.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

- A) Bireyin yaşamında gerekli olan araçlar devlet eliyle dağıtılmalıdır.
- B) Devlet sadece bireysel hakların başkaları tarafından ihlali durumunda müdahale etmelidir.
- C) Devlet, vatandaşların can ve mal güvenliğini her koşulda sağlamalıdır.
- D) Düzenin sağlanması için devlet bütün toplumsal mekanizmalara müdahale eder.
- E) Sağlıklı bir toplum ancak bireylerin devlete tam itaati ile gerçekleşir.

2018 TYT

2. Rawls'a göre aristokrasiyle yönetilen veya kast sisteminin hâkim olduğu toplumlar adil değildir. Çünkü onlar insanın doğuştan gelen farklı özelliklerini kendilerine göre üstün görüp içselleştirmiş, bu özellikleri devletin temeli yapmışlardır. Ancak Rawls için doğadaki bu rastlantısal durumlar, ölüm gibi değiştirilemez değildir. Eğer toplumsal sistemdeki kurumlar adaletin iki ilkesine göre düzenlenirse adil bir toplum ortaya çıkar. Bu ilkelerden biri eşit temel özgürlüklere sahip olma, diğeri de sosyal ve ekonomik eşitsizliğin giderilmesi için kanunların en az avantajlı olanın yararına olacak şekilde düzenlenmesidir.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

- A) Adaletsizlik toplumsal yaşamın zorunlu sonucudur.
- B) Doğanın sunduğu adaletsizlik; özgürlük ve eşitlik ilkeleriyle giderilebilir.
- C) Doğuştan gelen farklı özellikler siyasi sistemler için zenginliktir.
- D) Adaletsiz toplumlarda insanlar kaderlerini kabul etmelidir.
- E) Adaletli toplumlarda toplumsal sınıflar doğuştan gelen farklılıklarla oluşur.

2020 TYT

3. Ütopyalar, toplumsal ve siyasal düzenin sorunlu yanlarına işaret eden ve söz konusu sorunlara çözüm önerisi sunan kurgusal düzen tasarımlarıdır. Bu özellikleri nedeniyle düşünce tarihinde genellikle olumlu bir rolü olduğu düşünülen ütopyaların, öte yandan bazı açılardan eleştirilmesi de söz konusudur. Bu eleştirilerin başında ütopyaların, sundukları toplum modellerinin değişmez niteliklere sahip olarak kurgulanmaları nedeniyle aslında değişime kapalı ve dolayısıyla tarihsiz sistemler öngörmeleri gelir. Bu yüzden her ne kadar arzulanan bir yaşama işaret etse de ütopyalar bir yanıyl totaliter bir yapı örneği sergiler.

Bu parçada ütopyalarla ilgili anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Durağan toplum modelleri oluşturmaları
- B) Çözüm önerilerinin geçici olduğu
- C) Gerçek hayatta uygulanmalarının zor olduğu
- D) Öznel bakış açılarını yansıttığı
- E) Bireysel özgürlükleri öne çıkardığı

4. Toplumdaki düzeni, bireysel vicdanlar sağlayamaz. Çünkü vicdanın zorlama ve yaptırım gücü yoktur. Bundan dolayı toplumsal yaşamda bireylerin ilişkilerini ve haklarını düzenleyen kurallara, yasalara ve bunları uygulayacak kurumlar üstü bir kurama gereksinim vardır. Buna göre devlet, amacı sosyal düzenin, adaletin, toplumun iyiliğinin sağlanması olan, belli bir toprak parçası üzerinde yerleşmiş bir insan topluluğuna dayanan ve bu topraklar üzerinde bulunan her şey üzerinde nihai meşru kontrole sahip olan bir organizasyondur.

Parçadan yola çıkılarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Devlet yapay bir varlıktır.
- B) Devletin varlığı insanın bireysel arzularına bağlıdır.
- C) Devlet insan doğasına aykırıdır.
- D) Devlet meşruiyetin teminatıdır.
- E) Devlet toplumsal sözleşmenin ürünüdür.

5. Aristoteles "Politika" adlı eserinde, "Devleti olmayan kimse ya fazla iyidir ya da fazla kötü, ya insanlığın altındadır ya da üstünde." der.

Buna göre devletin varlık amacı Aristoteles'e göre aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bireylerin temel haklarının korunması
B) Toplumsal bütünlüğün sağlanması
C) Güvenlik ihtiyacının karşılanması
D) Bireyin ahlaki bir yaşam sürmesi
E) Bireyin kendini gerçekleştirmesi
6. İnsan, doğayla ve diğer insanlarla ilişki içinde yaşayan amaçları ve istemleri olan bir varlıktır. İnsanlar; istek ve ihtiyaçlarını karşılamak, güven içinde yaşamak adına bir araya gelmiş ve topluluklar oluşturmuştur. Böylece doğal zorluklardan ve diğer toplulukların etkilerinden korunmaya çalışmıştır. Akıl sahibi ve sosyal bir varlık olan insan, topluluk içinde yaşamış ve birçok problemi aşmış ayrıca topluluğun getirdiği sorunları çözmesi de gerekmiştir. İnsanların toplumsal yaşantı üzerine geliştirdiği düşünce ve eylemler, siyaseti ortaya çıkarmıştır.

Buna göre siyasetin ortaya çıkışına, insanın aşağıdaki özelliklerinden hangisi bir dayanak olarak gösterilemez?

- A) Toplumsal bir varlık oluşu
B) Sosyal yaşantısını geliştirmek isteği
C) Yaşadığı çevrenin sorunlarına duyarsız kalamayışı
D) Gerçekleştirmek isteyeceği hedeflerinin oluşu
E) Topluluklar arası ilişkileri sınırlandırmayı isteyişi
7. Siyasette özgürlük kavramı, kişinin sahip olduğu iradeyle kimseye zarar vermeden ve kimsenin müdahalesi olmadan davranışlarını yapabilmesinin serbestliği olarak tanımlanır. Özgürlük, davranışların yanı sıra düşüncenin oluşturulmasını ve onun ifade edilmesini içerir. Özgürlüğün ne olduğu ve nasıl mümkün olabileceği siyaset felsefesinin temel problemidir. Siyaset felsefesinde özgürlük, ahlaki bir kavram olmasından öte pratik bir olgu durumu olarak ele alınmaktadır.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Özgürlük diğer bireylerin müdahalesi olmadan kişinin istediğini yapabilmesidir.
B) Birey iradesi ile kimseye zarar vermemek koşuluyla özgürlüğünü gerçekleştirmelidir.
C) Özgürlük davranışsal ve düşünsel boyutları olan bir kavramdır.
D) Özgürlük kavramı siyaset felsefesinin yanında ahlak felsefesinin de kavramları arasında yer alır.
E) Özgürlük kavramının pratik bir olgu durumu olması ahlaki bir kavram olması durumundan daha önemlidir.

8. Siyaset felsefesinin içeriğini oluşturan temel konuların; toplumsal iktidar, hiyerarşi, iş bölümü, üretim ve tüketimin düzenlenmesi olduğu söylenebilir. Siyaset felsefesi içeriğine iki yönden yaklaşılabılır. İlk normatif bir bakış açısıyla, politik arenada olana, gerçekliğin kendisine değil de olması gerekene, ideal modele odaklanabilir. İkinci yaklaşım biçimi birinci yaklaşımın tersi olacaktır; olması gereken ya da ideal bir model bir tarafa bırakılacak ve reel yaşamın kendisi kavranmaya çalışılacaktır.

Buna göre hangisi geçmiş dönem filozof görüşleri içerisinde yer alıp siyaset felsefesinin ele aldığı konulardan biridir?

- A) Organizma ile devlet arasında benzerlik olması
B) Devletin birey karşısındaki tutumu
C) Olması gerekenin ve var olanın bir arada düşünülmesi
D) İnsanın davranışlarında özgür olması
E) Devletin olaylara meşru yaklaşması

9. Doğa durumunda insanlar arasında eşitliğin olduğunu savunan Rousseau, İkinci Söylev'in başında iki tür eşitsizlikten söz eder. Bunlardan biri "doğal veya fiziki eşitsizlik", diğeryse "manevi veya politik eşitsizlik"tir. Rousseau'ya göre, "gerçek" eşitsizlik olan ve ancak toplum hayatında ortaya çıkan "politik" eşitsizlik, toplumsal ilişkilerin olmadığı doğa durumunda yoktur. Politik eşitsizlik, toplumsal hayatta kimilerinin başkalarına yarar sağladığı, onlardan daha zengin, daha itibarlı olmak ya da onlara boyun eğdirmek gibi ayrıcalıklardan ibarettir.

Rousseau'nun bu düşüncelerindeki eşitsizlik ve eşitlik kavramı arasında nasıl bir ilişki kurulmuştur?

- A) Eşitlik yalnızca doğa durumunda, eşitsizlik ise devletin varlığıyla meydana gelir.
B) Fiziki eşitsizlik, toplumun ortaya koyduğu kurallar çerçevesinde var olur.
C) Eşitlik ile eşitsizlik devlet için birbiriyle çelişmeyen iki kavramdır.
D) Her insan eşit doğar; fakat zamanla toplumda eşitsizliğe uğrar.
E) Bireylerin özgür olabilmesi yalnızca geçmişte doğa durumuna dönmekle olur.

1. Sanatçı için güzel, yapıtının sonucudur; izleyici için yapıt, güzelin kaynağıdır.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) İzleyici ve sanatçının güzele bakış açıları farklıdır.
- B) Sanatçı için güzel ortaya koyduğu ürünüdür.
- C) Sanatçı için güzel olan izleyici için de güzeldir.
- D) Güzellik hem sanatçı hem de izleyici için önemlidir.
- E) İzleyici için sanat eseri güzeldir.

2. Güzellik varlıkların yapısında var olan bir şey değildir, ruhumuzun bir eylemidir. Güzellik bir yanılsamadır. Mutlak güzellik yoktur. Fakat bizim kendine özgü ve kendi içinde uyumlu olarak düşündüğümüz şey, bize güzelmiş gibi görünür.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Güzelliğin nesneye değil, algılayana bağlı olduğu
- B) İnsan beğenisinin nesneye dayandığı
- C) Ortak estetik yargıların olabileceği
- D) Güzelliğin nesneden bağımsız olmadığı
- E) Evrende uyumluluk içerisinde olan şeylerin güzel olmadığı

3. MÖ 5. yüzyılda yaşamış ressam Zeuxis, elinde üzüm tutan bir çocuğun resmini yapmış ve üzümler öylesine gerçek gibi duruyorlarmış ki kuşlar gelip yemeye kalkışmışlar. Bundan dolayı övüldüğü zaman Zeuxis üzülerek: "Çocuğun resmini daha iyi yapsaydım kuşlar ondan çekinir, üzümleri yemeğe gelmezdi." demiş.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Güzelliğin sadece sanatla sınırlı olduğu
- B) Sanat eserinin dış dünyayı güzelleştirdiği
- C) Sanat eserinin doğayı yansıttığı ölçüde değerli olduğu
- D) İnsanlardaki beğenin nedenlerinin farklı olduğu
- E) Sanatın, yaratıcı hayal gücüne dayanan bir etkinlik olduğu

4. Teknolojinin gelişmesi ile birlikte sanat eserlerinin çoğaltılabilme olanağı oluşsa da, yeni oluşturulan ürün asıl olanın yerini hiçbir zaman tutmamıştır. Sanat eseri kendi özel atmosferini yaratarak diğerlerinden ayrılır, farkını ortaya koyar. O tekrarlanamadığı için sanattır.

Parçada sanat eserinin hangi özelliği vurgulanmaktadır?

- A) Estetik kaygılarla ortaya çıkması
- B) Beğeniye hitap etmesi
- C) Biricik ve tek olması
- D) Toplumsal yaşamdan etkilenmesi
- E) Güzel olması

5. Sanat eserinin temel özelliklerinden birisi de düş gücü ve becerisi sonucunda ortaya çıkmasıdır. Bundan ötürü doğada görülen söz gelimi Kapadokya'daki peri bacaları, Damlataş Mağarası'ndaki sarkıt ve diktler, Pamukkale'deki travertenler harika oluşumlar olsalar da sanat eseri sayılmazlar.

Parçada sanat eserinin hangi özelliği vurgulanmak istenmiştir?

- A) Estetik kaygı taşıması
- B) Yaratıcılık ürünü olması
- C) Somut olması
- D) İçinde bulunduğu kültürden etkilenmesi
- E) Sanat için ortaya konması

6. Eğer bir etkinlik öncelikle bir gereksinimi gidermeye ya da bir konunun açıklamasını yapmaya yönelikse o etkinlikten doğan ürün sanat eseri olamaz. Örneğin; bir bisiklet ya da bir fizik kitabı sanat eseri değildir.

Parçada sanat eserinin hangi özelliği vurgulanmak istenmiştir?

- A) Aynısının bir daha yapılamadığı
- B) Çıkar amacı ile yapılmadığı
- C) İçinde üretildiği toplumu yansıttığı
- D) Yaratıcılık gerektirdiği
- E) Somutlaşmış bir ürün olduğu

7. Sanat öyle bir şeydir ki bir ressam aynı çiçeğin resmini defalarca yapsa bile ortaya çıkan eserlerin hiçbiri diğerinin aynısı olamaz. Aynı şekilde bir ses sanatçısı defalarca aynı şarkıyı söylese bile her seferinde esere farklı bir duygu katar. Her seferinde farklı bir ses tonu ortaya çıkar. Kısacası hiçbir demeye birbirinin aynısı olamaz.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Sanat eseri somuttur.
B) Sanat eseri biriciktir.
C) Müzik, resime göre daha öznel bir etkinliktir.
D) Bazı sanatçılar çoğu zaman tekrara düşmektedirler.
E) Sanat eserine bakış açısı toplumdan topluma farklılık gösterir.

8. Duygu sahibi olmayan insan yoktur. Ama her insan bir Van Gogh olamaz. Sanatçı duygularını ses, boya gibi unsurları kullanarak farklı oranlarda birleştirerek ya da farklı soyut ya da somut malzemeleri bir araya getirerek somutlaştıran, onlara duygu katabilen bir beceriye sahiptir.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) İnsan hem duygu hem düşünce varlığıdır.
B) Her insan farklı duygulara sahip olabilir.
C) Tüm insanlar duygularını somutlaştırma becerisine sahiptir.
D) Sanatçı olmak özel bir yetenek gerektirir.
E) Her insan sanatçı olabilir.

9. Bir tablonun karşısına onlarca insan geçip dakikalarca bakabilir. Kimi olağanüstü bir eser derken kimisi "çok da güzel değil renkleri karıştırıp sürmüşler" diyebilir. Bazıları ise anlamsız bir eser olduğunu söyleyebilir.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

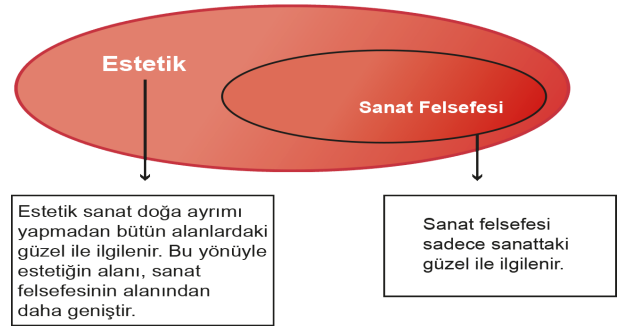
- A) Güzelin kaynağı eserin kendisidir.
B) Sanatçının duyguları eserine de yansır.
C) Sanat eserine bakış açısı kişiden kişiye değişir.
D) Güzellik anlayışının gelişmesi için bireyin iyi bir eğitim alması gerekir.
E) Resim sanatı, diğer sanat türlerine göre anlaşılması daha zor bir sanattır.

10. Felsefe tarihinde sistematik bir filozof olarak bilinen Platon'un sanat anlayışı, varlık anlayışı ile ilişkilidir. Ona göre sanat, gerçeğin silik bir kopyası olan fenomenlerin birer kopyasını yapmaya koyulursa değersiz bir ürün ortaya çıkarır ve aslından uzaklaşır.

Buna göre Platon'un aşağıdakilerden hangisini eleştirdiği söylenebilir?

- A) Sanat eserinin ideallardan uzaklaşmasını
B) Güzelin kişiden kişiye değişmesini
C) Evrenin yaradılıştan bir sanat eseri olarak algılanmasını
D) Kopyaların aslını yaşatmasını
E) Pratik olarak işe yarayan eserlerin üretilmemesini

11.

Bozkırda özgürce koşan at, Türk kültürünün en önemli figürlerinden biridir. Türk sanatında at ile ilgili sayısız resim yapılmış, onlarca şiir ve kitap yazılmıştır. Birçok heykeltıraşın at heykelleri sokakları süslemektedir.

Verilen bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi sadece estetiğin konusuna örnek oluşturur?

- A) At heykelleri
B) At resimleri
C) At için yazılan şiirler
D) Konusu at olan kitaplar
E) Bozkırda koşan at

1. Karlarla kaplı bir ağaç, izlediğimiz bir film niçin hoşumuza gider? Niçin bizde sevinç duygusu uyandırır? Bunun cevabı kısaca “güzel” oldukları içindir. İşte güzel diye adlandırılan ve bizde hoş bir duygu, zevkli bir heyecan uyandıran her şeyi irdeleyen felsefe disiplinine estetik denir.

Bu parçadan yola çıkılarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Güzel, insanda sevinç duyguları uyandırır.
B) Güzellik kişiye göre değiştiği için estetiğin ilgisini çekmiştir.
C) Estetiğin konusu duygusal olandır.
D) Estetik doğadaki veya çevremizdeki nesnelerin güzel olup olmadığını sorgular.
E) Estetik güzel üstüne düşünür.
2. Sanatçı, içinde yaşadığı doğal ve toplumsal çevrenin büyük ölçüde etkisi altında kalır. Ormanlık ya da dağlık bölgelerde, sisli ya da güneşli ülkelerde yaşayan sanatçılar eserlerinde geniş ölçüde doğal çevrelerini yansıtmışlardır. Bunun gibi, sanatçının ele aldığı konu öncelikle kendi insanı, kendi toplumdur. Onun sanat anlayışına yön veren de toplumsal değerleridir. Nitekim Osmanlı Devleti’nde sanatçılar İslam dininin etkisiyle Batı türü resim sanatına değil çini, minyatür ve hattatlık alanına yönelmişlerdir.

Bu parçaya dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Her sanatçı kendi kültürünün insanını konu edinir.
B) Sanatçı içinde yaşadığı fiziki yapıdan etkilenir.
C) Sanat eseri sanatçının içinde yaşadığı toplumun değerlerini yansıtır.
D) Doğal çevre, sanatçıları farklı şekillerde etkileyebilir.
E) Her sanat eserinin topluma vereceği bir mesaj vardır.

3. “Sanat diye bir şey yoktur; yalnızca sanatçı vardır.”

Bu sözden hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Sanat, sanatçının sanat adına ürettiği her şeydir.
B) Sanat insanda haz uyandıran her türlü güzel üründür.
C) Sanat alımlayıcıda beğeni duygusu oluşturan şeydir.
D) Sanat güzelin toplumsal nitelik kazanmasıyla oluşur.
E) Sanat insana faydalı olan, yarar sağlayan her türlü etkinliktir.

4. Güzellik nesneldir; o; tinin görünüşler dünyasındaki açılımıdır. Görünüşleri kendine benzeten sanatçının ruhudur. Sanat; fikirleri, hayalleri çeşitli şekillerde çeşitli boyutlarda gerçekleştirme eylemidir.

Bu parçadan sanatla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Sanat, sadece maddi olanın yansımasıdır.
B) Sanat, ruhsal olanın görünüşler alemindeki tecellisidir.
C) Sanat, var olanı orantılı ve ölçülü olarak yeniden üretmektir.
D) Sanat, biyolojik bir arzunun doyurulmasıdır.
E) Sanat akla değil duygulara, duygulara ve hayal gücüne yöneliktir.

5. Mehmet Akif Ersoy, bir sanat eseri olan İstiklâl Marşı hakkında şunları yazmıştı: “O günler ne samimi, ne heyecanlı günlerdi. O şiir, milletin o günkü heyecanının bir ifadesidir. Bin bir fecayı (bela) karşısında bulunan ruhların, ıstırap içinde halas (kurtuluş) dakikalarını beslediği bir zamanda yazılan o marş, o günlerin kıymetli bir hatırasıdır. O şiir bir daha yazılamaz. Onu ben de yazamam. Onu yazmak için o günleri görmek, o günleri yaşamak lazımdır.”

Mehmet Akif Ersoy’un bu açıklamasından hareketle aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Sanat tamamen estetik kaygı ile yapılan bir etkinliktir.
B) Sanat eseri, toplumsal duyguların somut bir dışa vurumudur.
C) Sanat eseri, sanatçının kendine özgü teknik ve üslubunu yansıtır.
D) Sanat eserine yön veren şey, eserin ortaya çıktığı dönemdeki sanat görüşüdür.
E) Sanat eserleri, sanatsal olmanın dışında bir işleve sahip değildir.

6. Güzellik bilimi mi? Modern sanatçılar bu sözcüğü kullanıyor mu hâlâ? Bana öyle geliyor ki bu sözcüğü yalnızca gelişmiş güzel kullanıyorlar. Yenilik, yoğunluk, tuhaflık, kısacası bütün şok değerler güzelliğin yerini almıştır. O hâlde, günümüzde herhangi bir güzellik tanımı yalnızca tarihsel veya filolojik bir belge olarak düşünülmelidir.

Bu parçada asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Güzellik güncelliğini yitirmiş sanatın eski bir kavramıdır.
B) Günümüz sanat eserlerinde güzelliğe dikkat edilmemektedir.
C) Güzelliğin ne olduğu kesin olarak bilinebilir.
D) Güzellik sanat eserlerinde temel ölçüt olarak kullanılmaktadır.
E) Sanatçı doğada olanı, kendinden güzel olanı anlamaya çalışmalıdır.

7. Kant'a göre duygusal beğeniye dayanan bazı yargılar tamamen sınırlı ve kişisel yargılardır. Fakat gerçek estetik yargılar duygusal ve kişisel olmaktan çıkıp, düşünsel, zorunlu ve genel geçerdir. "Şu tablo güzeldir." yargısını her insanda ortaya çıkaran duygu çıkarsız ve özgün bir hazdır. Bu hazla her insan sanat eserine yöneldiğinde aynı güzelliği görecektir.

Bu parçadan aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabılır?

- A) Sanat, yaratıcı bir yönelim sonucu ortaya çıkan güzelliştir.
B) İnsanların beğeni bakımından ortak estetik yargıları vardır.
C) Gerçek estetik yargılar duygusal olanı yansıtır.
D) Sanat eseri ideal olanın ortaya konulmasıdır.
E) Ortak estetik yargıların en önemli özelliği fayda sağlamasıdır.

8. Platon sanat anlayışını da varlık anlayışına göre kurar. Ona göre sanat, gerçeğin soluk bir kopyası olan fenomenlerin birer kopyasını yapmaya koyulursa değersiz bir ürün ortaya çıkarır. Nesneler dünyası, idealar dünyasının bir yansıması olması nedeniyle gerçeklikten bir adım uzaklaşmış durumdadır. Sanatçının eserlerinde nesneler dünyasına yönelmesinin onu gerçeklikten bir adım daha uzaklaştırdığını savunur. Platon'a göre gerçek sanatçı, fenomenleri değil idealarda bulunan "güzel"i yansıtabildiği oranda değer kazanır.

Buna göre Platon'un sanat anlayışını en doğru yansıtan ifade aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sanat eseri bir yaratmadır.
B) Sanatçı olanı olduğu gibi yansıtmalıdır.
C) Sanat güzellik ideasının taklididir.
D) En iyi sanatçı, doğayı en iyi yansıtır.
E) Sanatın konusu duyulur dünyadır.
9. Filozof gibi sanatçı da kendisini tümüyle hakikat arayışına vermiştir. Nesnelerin ve varlıkların ardındakini görmeye ve insanın yaşantısını daha derinden kavramaya çalışır ancak görüşlerini filozoftan farklı bir biçimde sunar. Sanatçı ussal kanıtlamadan çok, doğrudan algıya ve sezgiye dayanır.

Buna göre sanatı felsefeden ayıran temel özellik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Akıl ve mantık ilkelerine dayanmaması
B) İnsan etkinliği sonucu ortaya çıkması
C) Birleştirici ve bütünleştirici olması
D) Hakikat arayışı içinde olması
E) Nesnel nitelik taşıyan içerikler sunmaması

10. "Küçük kırlangıç yaptığı bir iyilikle otokuşların neslinin tükenmesini önler. Bunun karşılığında otokuşlar da ona hediye olarak motor takmak isterler. Böylece kırlangıç, kanatlarını kullanmadan motorun yardımıyla kolayca uçabilecektir. Bunun için tek yapması gereken motoru galamaktır. Kırlangıç bu hediye kabul eder ve kanatlarına ihtiyaç duymadan uçmanın ne kadar rahat olduğunu farkına varır. Adı da otokuşlar tarafından kırlanmotor olarak değiştirilir. Kırlangıç meclisinde diğer kırlangıçlara da motor takılabilmesi için ısrarcı olur ve meclis aradan altı ay geçmesi ve kırlanmotorun durumuna göre diğerlerine de takılıp takılmayacağını kesinleşmesine karar verir. Altı ay sonra kırlanmotorun hareketleri yavaşlamış, kuş özelliklerini kaybetmiştir. Kanatları zayıflamış ve körleşmiş, uçamayacak hâle gelmiştir. Kuvvet levhasını galamaktan gagası kırılmış, başı sersemlemiş, beyni sulanmıştır. Altı ayda, on beş ay geçmiş gibi yaşlanmış ve yorgun düşmüş, eskiden yapabildiği hiçbir şeyi yapamaz hâle gelmiştir. Kırlanmotor olmanın hayatını kolaylaştıracağını düşünmüş, başlarda öyle olmuş fakat sonrasında kanat yerine takılan motor ile hayatı daha da zorlaşmış ve artık hem kırlangıç hem de kuş olma özelliklerini kaybetmiştir." Cahit Zarifoğlu bu hikâye ile kendi olmanın, varoluşuna saygı duyarak özünü bulmaya çalışmanın dünyadaki en kıymetli şey olduğunu vurgulamaya çalışmış, varoluşçu filozofların savunduğu bu temel görüşü sanat ile ortaya koymayı seçmiştir.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine kesinlikle ulaşılamaz?

- A) Sanat, düşünceleri yaratıcı bir şekilde ortaya koymanın etkili yollarındandır.
B) Sanat ve felsefe varlığı ve dünyayı anlamaya çalışır.
C) Sanatta estetik kaygılar ve mecaz kullanımı felsefeye göre daha çok olabilir.
D) Felsefe, dünyaya eleştirel bir gözle bakma özelliğini sanattan alır.
E) Edebi eserlerde de felsefi görüşler ortaya koyulabilir.
11. Her insan gibi sanatçının da, bu dünyadaki yaşam serüveni sınırlıdır. Ancak sanatçı, arkasında özgün ve hayranlık uyandıran eserler bırakırsa bu sınırlılık onun için sınırsızlığa dönüşür. Böylece o, çağdan çağa, kuşaktan kuşağa ulaşarak sürekliliğini korur.

Parçada sanatçıların hangi özelliği vurgulanmaktadır?

- A) Çıkar amacıyla eserlerini üretmeleri
B) Büyük eserlerini yaşlılık dönemlerinde vermeleri
C) Eserleriyle kalıcı olmaları ve ölümsüzleşmeleri
D) İçinde yaşadıkları toplumu etkilemeleri
E) Eserlerini hayal gücüne dayanarak oluşturmaları

2019 TYT

1. Beğeni yargısı, nesnenin varlığına yönelik öznel bir ilgi içermeyen, kişisel hoşlanma veya hoşlanmama duygusundan arınmış, sadece nesnenin niteliklerini merkeze alan bir yargıdır. Bu demektir ki, hiçbir karşılık gözetmeyen bir seyir, güzelliği görecektir. Güzellik nesnenin taşıdığı bir şeydir. Bu da beğeni yargılarında keyfilik olmadığı anlamına gelir. Hiçbir çıkar gözetmeyen, kavramsız bir beğeni yargısı apriori, genel geçer, zorunlu bir yargıdır.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşamaz?

- A) Güzellik nesneye içkindir.
- B) Zevkler ve renkler tartışılmaz.
- C) Estetik yargılar görelidir.
- D) Güzellik öznel değil nesneldir.
- E) Güzel ile faydalı farklı şeylerdir.

2021 TYT

2. Da Vinci'nin *Mona Lisa* adlı tablosunun ne ifade ettiğini anlayabilir veya anlayamayabiliriz. Oysa Ağrı Dağı'nı veya Abant Gölü'nü anlamak ya da anlamamak gibi bir durum söz konusu olamaz. Bu ve benzeri doğa varlıkları çirkin veya güzel bulunabilir ama bir sanat yapıtı gibi anlaşılıp yorumlanmaları düşünülemez. Bir dağ görüntüsünden farklı olarak bir dağ resmi için her zaman "Bu resim şunu ifade ediyor." denilebilir. Çünkü sanat eserinin bir konusu vardır ve bir anlam içerir.

Bu parçaya göre bir nesneyi sanat eseri yapan özellik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bir şeyin temsili olması
- B) Bir duygunun dışavurumu olması
- C) Sanat otoriteleri tarafından onaylanması
- D) İç dünya deneyimi yaşatması
- E) Belli bir biçime sahip olması

2018 TYT

3. Dış vurumculuk akımına göre, sanatçının yaratma süreci bir eylemdir. Bu süreçte sanatçının duyguları, sezgileri, tavırları açığa çıkar ve yapıta yansır. Sanatın temeli nesne, yapıt veya ürün değil, sanatçının tecrübeleri ve hisleridir. Sanat eserinin değeri; yaratıcı ruhun tazeliği, bireyselliği, özgünlüğü ve içtenliği tarafından belirlenir. Sanatçının gerçekliğe bağlı kalmak, alımlayıcısının hoşuna gitmek veya takdirini kazanmak gibi bir sorumluluğu yoktur.

Bu parçada sanat eserinin aşağıdaki özelliklerinden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Kalıcı olma
- B) Yaratıcı olma
- C) Evrensel olma
- D) Temsil edici olma
- E) Kişisel olma

4. İki ağaçtan en güzeli, en uzun ömürlü, en devasa boyutlarda olanıdır. İki manzaradan en güzeli, çiçeklerinin ve yapraklarının doğaya en güzel görseli sunuyor olanıdır. İki okyanustan en güzeli en berrak, en mavi, en uçsuz bucaksız olanıdır.

Bu parçada estetiğin hangi problemine cevap aranmıştır?

- A) Güzellik nesnenin kendisine mi aittir?
- B) Güzel ve yüce olan aynı mıdır?
- C) Ortak estetik yargılar olabilir mi?
- D) Güzellik hangi duyuşsal algıya karşılık gelir?
- E) Güzelliğin ölçütü nedir?

5. Demokritos'a göre güzel, insanda bir haz ve mutluluk meydana getirdiği gibi, haz ve mutluluk da güzel şeylerden doğar. Büyük hazlar, güzel eserlerin seyrinden meydana gelirler. İnsanın güzeli bulması için her türlü düşünce, davranış ve yapıp etmelerinde ölçülü olmaya dikkat etmek gerektiğini tavsiye etmektedir.

Demokritos'un bu görüşü felsefenin hangi disiplinde ele alınır?

- A) Epistemoloji
- B) Din
- C) Ontoloji
- D) Etik
- E) Metafizik

6. Efsanevi hayat hikayelerine göre Cimabue, koyunların resmini yapan çoban Giotto'ya hayran olur. Gerçek hayat hikayelerine göre ise Giotto'ya resim yapma aşkını veren koyunlar değil, Cimabue'nın tablolarıdır. Sessizliğin Sesi'nde Malraux'un güzel bir şekilde söylediği gibi, nasıl ki bir müzisyen, bülbüleri değil müziği, bir şair, güneş batışlarını değil mısraları severse, bir ressam da öncelikle şekilleri veya manzaraları seven biri değildir, tabloları seven biridir.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

- A) Sanatçı içinde yaşadığı toplumdan etkilenir.
B) Sanat eseri doğanın bir yansımasıdır.
C) Sanat güzel bir objenin temsilidir.
D) Sanat doğadan başka bir dünyadır.
E) Sanatın güzelliği doğanın güzelliğidir.
7. Sanat eserinin sırrı objesinde ya da kaynaklarında değil aksine bu kaynakları alıp onları sanat eserine çeviren gizemli atılımındadır. Sanatın mucizesi sadece kullandığı objeleri yansıtmaması onları her zaman aşkın bir dönüşüme uğratması başka bir dünyanın içine sokmak üzere onları içinde yaşadığımız dünyadan koparmasıdır. Gerçek bir sanat her türden nesneyi ya da durumu orijinal bir ürüne dönüştürme potansiyeline sahip olmalıdır.

Bu parçada sanat eserinin aşağıdaki özelliklerinden hangisi vurgulanmıştır?

- A) Estetik kaygı sonucu ortaya çıkması
B) Sanatçı ve alımlayıcı tarafından farklı yorumlanması
C) Özgün ve öznel bir yorumun sonucu oluşması
D) Kalıcı olması ve ilgi uyandırması
E) Oluşturduğu kültürün dışında da beğenilmesi
8. Bir halk ozanı: "Halk benim neyimi bu kadar beğeniyor." diye sorarken yanında bulunan sanat yönetmeni olan arkadaşı: "Sen tezeneyi teline vuruyorsun, gül diyorsun gülün kokusu geliyor. Can diyorsun buraya sızısı uğruyor." diye yanıt verir.

Parçada estetik deneyim ile vurgulanılmak istenen düşüncüyü aşağıdaki yargılardan hangisi desteklemektedir?

- A) Sanatçının izlenimlerine ait yansımaları içinde taşır.
B) Temelinde öznel yaşantılar ve tasarımlar yer alır.
C) İmgelem yetisi sayesinde özneye yeniden canlanır.
D) Özneyi etkileyen duyu deneyimleri sonucu oluşur.
E) Nesnelere ilişkin izlenimler bulundurması zorunludur.

9. "Sanat bize gerçekliği değil, bir görüntüyü, bir kopyayı gösterir. Bu şiir sanatı için doğru olduğu gibi, resim sanatı ve müzik sanatı için de doğrudur. Çünkü sanatta söz konusu olan gerçeklikler değil, görüntülerdir. Bir tuval üzerinde gördüğümüz obje, gerçek değil, bir gerçek nesnenin görüntüsüdür. Nesne ile sanat arasındaki ilişki bir kopya, bir benzetme, bir taklit ilişkisidir."

Platon'un görüşlerini anlatan bu parçadan aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Sanat gerçek nesneleri konu edinir.
B) Sanat taklit ettiği nesneyi yansıtırsa gerçektir.
C) Ressamlar ve şairler gerçekliğin bilgisini taklit ederler.
D) Sanat bize asıl olanın bilgisini verir.
E) Sanat doğayı taklit etmekten ibarettir.
10. Sanat neredeyse yarım yüzyıldır felsefesiz hareket etmiyor, yerinden kıpırdamıyor. Dünyayı anlamlandırmanın bir aracı olarak kitaplardaki felsefeyi gündelik hayata dönüştüren sanatçı kültürel pratiklerin çok katmanlı örgüsünü felsefecinin konuşmalarıyla bütünleştiriyor, yeri geldiğinde kendisi de bir felsefeci gibi olgular üzerinden hareket ediyor. Sanatla felsefe arasındaki ilişki nereden geliyor? Biliyoruz ki felsefe kavramlar yaratan ve icat eden bir disiplin. Sorular yaratarak sürekli farklı düşünmeyi kışkırtan bir özelliği var. Dünyanın ne olduğuna ve olası bir dünyanın ne olabileceğine ilişkin bir düşünme isteği bu. Sanatta da benzer bir düşünme gücü var. Ama sanat temsile, kavramlara ve yargıya ilişkin değildir. Sanat bilinçsel ve düşünsel terimlerden çok, duygusal terimlerle düşünme gücüdür.

Parçaya göre,

- I. Sanatçı teorileri pratiğe geçirmektedir.
II. Felsefe sanatsal ürünlerden hareketle yeni düşünceler oluşturmaktadır.
III. Felsefe ve sanat yeni düşüncelerin ortaya çıkmasını sağlamaktadır.
IV. İnsan felsefe ile doğru bilgiye, sanat ile estetik hazza ulaşmaya çalışır.

Yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) I, III ve IV
D) I, II, III ve IV
E) III ve IV

1. İnsan felsefeyi bırakamaz. Çünkü felsefe her yerde her zaman vardır ve hakikat arayışını durmaksızın sürdürecektir. Ortaya çıkan görüşlerde, fıkralarda, atasözlerinde kısacası hayatın her alanında. Felsefeyi yadsıyan insanlar bile bu görüşü temellendirmek için felsefeye başvurmak zorunda kalırlar ve böylece felsefenin varlığını onaylamış olurlar.

Bu metinden aşağıdaki ifadelerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Felsefe yaşam için kaçınılmaz bir etkinlikler.
- B) Felsefenin yüzü hayata dönüktür.
- C) Felsefe tüm bilgilerin çatısıdır.
- D) Felsefe yapmak insan için bir zorunluluktur.
- E) Felsefe yolda olmaktır.

2. “Tarih boyunca gördüğümüz filozofların çoğu bilgindir. Bir kısmı topluma yön verici, bir kısmı ahlak öğretici, bir kısmı ise mantıkçı ve matematikçidir.”

Buna göre filozofların farklı konuları ele almalarının nedeni aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Değer yargıları ile hareket etmiş olmaları
- B) Doğruları sorgularken akılcı bakış açıları
- C) Ortak bir eğitim almış olmaları
- D) İlgi alanlarının farklı olması
- E) Toplumlara etkileyebilecek kişilikte olmaları

3. Bilgi denildiğinde en genel anlamda özne ile nesne arasındaki bağdan doğan ürün anlaşılır. Ancak bilgilerimiz, bilgi edinilirken izlenen yollar ve konu edildiği şeyler açısından farklılıklar gösterir. Bu sebeple gündelik, felsefi, bilimsel, teknik, sanatsal ve dini bilgi gibi türler ortaya çıkmıştır.

Buna göre bir bilginin türü belirlenirken aşağıdakilerden hangisi esas alınır?

- A) Kaynağının ne olduğu
- B) Öznel mi yoksa nesnel mi olduğu
- C) Genel geçer olup olmadığı
- D) Nesnesi ve elde ediliş yönteminin ne olduğu
- E) Duyulara mı yoksa akla mı dayandığı

4. Masa yıpranır ve eskir, kullanılmaz hale gelir. Bu masa artık masa olmaktan çıkmış başka bir şey olmuştur. Fakat masayı masa yapan düşünce, önceden mevcuttur ve sonsuza kadar aynı kalır.

Bu düşüncelere sahip bir filozof aşağıdaki yargılardan hangisini savunmuş olamaz?

- A) Kesin bilgi görelidir.
- B) Düşünceler mutlaklıdır.
- C) Asıl gerçeklik ideadır.
- D) Nesnel dünya değişir.
- E) Kesin bilgi düşünsel temellidir.

5. Teknolojik gelişmeler hayatımızı kolaylaştırırken insan ve doğa yaşamını tehdit eden sonuçları da beraberinde getirmektedir. Örneğin enerji üretmek için yapılan nükleer santrallerin doğaya ciddi zarar vermesi ya da genetiği değiştirilmiş sebze ve meyvelerin sağlığımızı bozarak bizi hasta etmesi gibi pek çok sorunla karşı karşıya kalabiliriz.

Bu parça aşağıdakilerden hangisini desteklemektedir?

- A) Teknolojiden vazgeçilmesi gerektiği
- B) Evrensel ahlak yasasının olamayacağı
- C) Faydalı olan eylemin aynı zamanda ahlaki olduğu
- D) Teknolojik gelişmelerin bireylerin yaşamından daha önemli olduğu
- E) Teknolojik ürünlerin uygulamada pek çok etik sorunu beraberinde getirdiği

6. Mısır’da geometri tesadüfen değil, bazı ihtiyaçlardan dolayı zorunluluk gereği gelişme göstermiştir. Bu bölgede yaşayanlar Nil Nehri’nin her yıl taşmasından zarar görmemek ve bu durumu kontrol ederek avantaja çevirmek için geometrik çalışmalara ağırlık vermişlerdir.

Bu metne göre bilimsel gelişmelerin nedeni olarak aşağıdakilerden hangisi gösterilebilir?

- A) İnsanların merak ve hayret duygusu ile araştırma yapması
- B) Düşünce özgürlüğünün var olması
- C) Mısır halkının ekonomik olarak gelişmiş olması
- D) İnsanların doğayı kontrol altına alarak yarar sağlaması
- E) Toplumun yeni geçim kaynakları elde etmek istemesi

7. Biyoloji hiçbir zaman bir biyoloğa nasıl yaşaması gerektiğini anlatmaz. Biyolog da yaşamın anlamının ne olup olmadığını ya da biyoloji yapmanın gerekip gerekmediğini sorgulamaz. Bununla birlikte sosyal bilimler de insanın değerinin ne olduğunu söylemez. Tam da bu noktada felsefe yapmak gereklidir.

Buna göre felsefe yapmanın gerekli olma nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yaşam, bilgi ve insan üzerine değer üretebilmek, onları anlamlandırabilmek
B) Sosyal bilimlerde insan üzerine yeterince çalışma yapmak
C) Felsefeyi bilimden daha kesin sonuçlara ulaştırmak
D) Bilimlerle ortak çalışmalar yapabilmek
E) Bilimsel çalışmaları yetersiz kalmaktan kurtarmak

8. Aristoteles'e göre bir varlık karşısında şaşırıp kalma insanı felsefe alanına yöneltti, insanlar önce kendilerine yabancı gelen varlık karşısında şaşırıp kaldılar. Sonra da adım adım ayın, güneşin, yıldızların devinimlerine baktılar; en sonunda evrenin ortaya çıkışını düşündüler, bu olaylarla ilgili sorular sordular.

Bu açıklamaya göre insanı varlık karşısında felsefi bir tavır almaya yönlendiren şey aşağıdakilerden hangisi olamaz?

- A) Merak ve hayret etme
B) Bilme isteği
C) Anlama ihtiyacı
D) Sorgulama ihtiyacı
E) Yaşamı kolaylaştırma isteği

9. Beri gel, daha beri, daha beri.
Bu yol vuruculuk nereye dek böyle?
Bu hır gür, bu savaş nereye dek?
Sen bensin işte, ben benim işte.

Mevlana bu dörtlükte ahlak görüşünün temeline aşağıdakilerden hangisini yerleştirmektedir?

- A) İnsanın değerinin evrenselliği
B) İnsanın özgürlüğü
C) İyinin göreceliliği
D) Tanrı'nın varlığı
E) Bencilliği

10. Felsefi okuryazarlık; felsefenin temel terim ve bakış açılarıyla ilgili yeterli donanımı gerektirir. Felsefe okuru, metinlere felsefi bir ilgiyle yaklaşan kişidir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi felsefi bir metnin analizi ile ilgili söylendiğinde yanlış olur?

- A) Metinde ele alınan problemler değerlendirilir.
B) Metinde hangi kavram ve terimlerin geçmiş olduğu incelenir.
C) Kavramların metin bağlamında ele alındığı anlamlarının değerlendirilmesi sağlanır.
D) Problemi geliştiren fikir, argüman ve eleştiriler arasındaki geçişler ele alınır.
E) Metin aynı okuyucu tarafından hep aynı şekilde yorumlanır.

11. "Cahil kimsenin en belirgin özelliği nedir?" diye sorsalar "Bilemediği her şeyi yok saymaktır." derim. Neyi bilmediğini bilmek edimi, henüz cahil kimselerde mevcut değildir. Cahilin aksine bilge kişi neyi bilmediğinin bilgisine sahip olmasının yanında, bilmediklerinin deniz derya olduğunu da bilir.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Bilge kişi neyi bilmediğinin bilgisine sahiptir.
B) Bilgelik, bilgi durumuna yönelik bir bilinç durumudur.
C) Bilgeliğe giden yolda farkındalık gereklidir.
D) Bilge durumunda kişi bilmediklerini yok sayar.
E) Bilgelik cahilliğin karşıtıdır.

12. Felsefe literatüründe felsefenin bir bilim olmadığının mutlaka okumuşsunuzdur. Fakat pozitif felsefe, felsefenin konusunun metafizik kavramlar olmadığını, onun yalnızca somut gerçeklere dayanan olgular arası ilişkileri incelemesi gerektiğini belirtir. Bununla birlikte Kant'ın "İnsan bilgisinin imkân ve sınırları nelerdir?" sorusuna pozitif felsefenin kurucusu Comte: "İnsan yalnızca fenomenleri bilip kavrayabilir. Bu nedenle felsefe gözlenen olgulara dayanmalıdır." der. Ama yine de pozitif felsefe, olandan ziyade olması gerekeni dile getirdiğinden bilim değil, felsefe olarak kalmıştır.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine kesinlikle ulaşamaz?

- A) Bir şeyin bilim olması demek, olanı olduğu gibi ele almasını gerektirir.
B) Felsefe bilim olma yolunda ilerlemektedir.
C) Felsefenin tanımı kişiden kişiye değişir.
D) Felsefenin ne olduğu zaman içerisinde değişime uğramıştır.
E) Felsefe ideali dile getiren bir soruşturma faaliyetidir.

1. Eğriyi doğruyu ayıramazsan
Varlığın özüne ulaşamazsın
Ölçüde dengeyi tutturamazsan
Mutluluk içinde yaşayamazsın

Bu şiirde yer alan felsefenin alt disiplinleri sırasıyla aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Etik-Ontoloji-Estetik
B) Epistemoloji-Ontoloji-Etik
C) Etik-Estetik-Ontoloji
D) Epistemoloji-Bilim-Estetik
E) Ontoloji-Bilim-Etik

2. Kant'a göre insan usu bilgilerinin bir türünde özel bir yazgı ile karşı karşıyadır: Öyle sorular tarafından rahatsız edilir ki onları geri çeviremez çünkü ona usun doğasının kendisi tarafından verilirler ve gene de onları yanıtlayamaz çünkü insan usunun tüm yeteneğini aşarlar.

Bu metinde Kant'ın eleştirdiği felsefi sorular aşağıdaki alanlardan hangisine aittir?

- A) Bilim
B) Metafizik
C) Epistemoloji
D) Etik
E) Estetik

3. Bizim bildiğimiz nesneler duyular aracılığıyla algılanan nesnelerdir. Biz buna ek olarak, duysal dünyanın bizim zihnimiz tarafından yaratılmadığını biliyoruz. Zihin, bu dünyayı yaratmak yerine, şeylerin kendilerinden türetilmiş olan ideleri ona yüklemektedir. Bu, bizden bağımsız olarak var olan ancak bizim kendisini yalnızca bize görüldüğü ve bizim tarafımızdan düzenlendiği şekliyle bilebildiğimiz bir dış gerçekliğin var olduğu anlamına gelir. Böyle bir gerçeklik bizim bilgimizi artırmaz fakat bize bilginin sınırlarını gösterir.

Bu metinden aşağıdaki yargıların hangisine ulaşamaz?

- A) Öznenen bağımsız bir varlık alanı vardır.
B) Duyulur dünya insan aklının tasarımı değildir.
C) Gerçeklik bize neyi ne kadar bilebileceğimizi anlatır.
D) Duyular dünyanın, zihin düşüncenin aracıdır.
E) Gerçeklik onu düşünen bireye bağlı olarak oluşur.

4. Plinius'un dediği gibi, herkes kendisi için bir derstir; elverir ki insan kendini yakından görmesini bilsin. Benim yaptığım, bildiklerimi söylemek değil kendimi öğrenmektir; başkasına değil kendime ders veriyorum. Ama bunları başkalarına da anlatmakla kötü bir iş yapmıyorum. Bana yararı olan bu işin belki başkasına da yararı olabilir. Ruhumuzun ele avuca sığmayan akışını gözlemek, onun karanlık derinliklerine kadar inmek, türlü hallerindeki bunca incelikleri ayırt edip yazmak zannedildiğinden çok daha zahmetli bir iştir.

Montaigne – Denemeler

Bu parçadan hareketle yazarın aşağıdakilerden hangisini amaç edindiği söylenemez?

- A) Ruhunun inceliklerini bilmeyi
B) Zahmetli bir işe girişmeyi
C) Kendi özelliklerinin farkına varmayı
D) Toplum yararına bir iş yapmayı
E) Kendi hayatından dersler çıkarmayı

5. Felsefe tarihinde bilginin kaynağına ilişkin birçok kuram vardır. Bu kuramlar aynı zamanda bilginin imkânı, sınırları, değeri ve doğruluğun ölçütleri gibi temel epistemolojik sorunlara ilişkin de köklü ve iddialı çözümleri içerirler. Filozofların ister bilgi alanında olsun ister başka bir alanda, tüm görüşleri kendi içinde tutarlı, anlamlı bir yapı göstermektedir. Bir felsefi kuram günümüze kadar ulaşmış ise bu özellikleri içinde barındırdığı içindir.

Metinden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Felsefenin konuları arasında bilgi dışında başka konular da bulunmaktadır.
B) Felsefede görüşler sunulurken malzemenin tutarlı bir şekilde işlenmesi gerekmektedir.
C) Felsefe kuramları arasında bilgi kuramı diğerlerinden önceliklidir.
D) Bilginin kaynağına ilişkin bir kuram aynı zamanda bilginin imkân ve sınırlarına yönelik bilgiler de içerebilir.
E) Felsefi bir metnin kendi içinde anlamlı bir yapı taşıması gerekir.

6. Epiküros'a göre erdem ancak doğru bir arayış için araçtır. Başlı başına bir değeri yoktur. Ancak mutluluğa hizmet etmesi bakımından değerlidir. Ana erdem olan bilgelik sayesinde birey hazları tartabilir, etkilerini değerlendirebilir ve bu açıdan aşırıya kaçmadan davranışta bulunabilir. Gereksiz duygu, düşünce ve isteklerden kurtulabilir.

Buna göre bilgeliğin bireyin yaşamına katkısı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Toplumsal faydayı ön plana çıkarma
B) Acıdan kaçıp haz peşinden koşma
C) Ölçülü bir yaşam tarzı benimseme
D) Sezgilerine güvenmeyi sağlama
E) Doğrunun peşinden koşma
7. "Hırsızlık kötüdür.", "Haksızlık etmek iyi değildir.", "İşkence etmek yanlıştır" gibi yargılar her sağduyulu insanın her zaman ve her yerde kabul edeceği gerçeklerdir. Bu gibi eylemler hukuki açıdan suç, ahlaki açıdan kötü, dinsel olarak da günah sayılmıştır. Bununla birlikte her toplumda dürüstlük, iyimserlik, haksız kazanç elde etmeme gibi eylemler de ahlaki açıdan iyi olarak nitelendirilmiştir.

Bu metinden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Bazı ahlak ilkeleri evrenseldir.
B) Ahlak ilkeleri toplumdan topluma değişir.
C) İnsanlara zarar veren davranışlar ahlaki açıdan kötüdür.
D) Bazı konularda din, hukuk ve ahlakın ortak tavrı söz konusudur.
E) Toplumlar insanın değerini gözetten tutum ve davranışlar iyi olarak nitelendirilir.
8. Sokrates'e göre felsefi bilgi, tüm yaşamı sorgulayan ve yaşamı bütünlüğünde anlamaya çalışan zihinsel bir etkinliktir. Ancak böylesi bir zihinsel etkinlik insanı gerçek anlamda erdemli kılar. Çünkü yalnızca felsefi düşünüş bize sorgulanmış ve temellendirilmiş rasyonel amaçlar sunar. İşte ancak bu anlamıyla bilgi kişiyi erdemli kılabilir.

Bu parçada Sokrates insanın erdem sahibi olmasında aşağıdakilerden hangisinin önemini vurgulamıştır?

- A) Felsefi bilginin
B) Gerçeğin bilgisinin
C) Doğaya uygun yaşamının
D) Sürekli olarak hayatı sorgulamanın
E) Gerçekçi amaçlar için çabalamanın

9. Felsefe tarihinde ele alınan konu, insan ve evren açıklamaları farklılık gösterse de esasında her dönem birbiri ile oldukça ilişkilidir. Örneğin geleneksel felsefe varlığı bir nesne olarak ele alırken insanı da evrende var olan bir nesne olarak değerlendirmiştir. Bu nedenle felsefe tarihinde Heidegger gibi pek çok filozof, felsefelerine geçmiş dönem açıklamalarını eleştirerek başlarlar. Heidegger'e göre geleneksel felsefe insanı dış dünyada var olan ontik şeyler olarak ele almıştır. İnsanın varlığı bir nesne olarak algılandığında "ben ve benim dışımdaki" ayrımı bakımından ele alınacağı için geleneksel felsefe hiçbir zaman insanın öz varlığına, ontikliğine yani varoluş gerçeğine ulaşamayacak ve boyuna bizâtihi bireyin varoluşuna yabancılaşacaktır. O hâlde onun görüşlerinin geçmiş dönem ele alınan varlık anlayışları ile olan ilişkisi yadsınamaz.

Bu parçanın ana fikri aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Felsefe, kendi tarihinden soyutlanamaz.
B) Felsefe tarihinde evren ve insana dair farklı açıklamalar vardır.
C) Felsefe tarihinde bir döneme ait sorun çözülmeden yeni bir döneme geçilemez.
D) Felsefe tarihinde her dönem, kendine özgü sorunlar ele alınmıştır.
E) Filozoflar, felsefe tarihine yön veren kişilerdir.
10. Daha önceden Yunan filozofları doğayla ilgilenirken MÖ 5. yüzyıldan itibaren Sofistler, felsefenin merkezine insanı, değerleri, ahlaki ve toplumu koymuşlardır. Çünkü bu yüzyılda Yunan toplumu demokratik bir yönetim şekline kavuşmuştur.

Buna dayanarak felsefe hakkında aşağıdaki yargılardan öncelikle hangisine ulaşılabılır?

- A) Felsefe, yaşanan çağın olay ve koşullarından etkilenir.
B) Felsefe kendi çağının ötesinde bir düşünme biçimine sahiptir.
C) Felsefe değerler konusunda olması gerekeni temele alan tutarlı bir düşünme biçimidir.
D) Felsefe, içinde yaşanan toplumun ve çağın olaylarından uzak bir düşünme etkinliğidir.
E) Felsefe, doğa olayları ile birlikte toplumsal olaylar üzerine de sorgulama yapar.

1. Bilginin gerçekleşmesinde yargılar, kavramlar, salt görüler yeterli değildir. Bunların dışına çıkarak nesnelerle ilgi kurmak gerekir. Kimi yargıların önsel olması da işte böyle düşünceduyu verilerinin ötesinde kalan bir öğeyi taşımasından dolayıdır. Bütün deney bilgilerinin temelini kuran bu önsel bilgilerdir. Bilginin oluşmasında birlikte çalışması uyum içinde bulunması gereken bu iki yetiden birincisi anlama yani “etkin anlık” ikincisi duyusal olan yani “edilgin duyarlıktır”.

Bu parçada Kant “etkin anlık” kavramı ile aşağıda verilen bilgi kaynaklarından hangisini vurgulamaktadır?

- A) Akıl B) Deney C) Algı
D) Sezgi E) Vahiy

2. Platon bilgi anlayışını oluştururken varlık anlayışından yola çıkmıştır. Gerçek varlığın yani ideaların bilgisi ile sadece bir yansıma olan fenomenlerin bilgisini ayırmıştır. İdeaların bilgisi doğuştan zihinde hazır bulunan gerçek bilgidir. Fakat duyuyla algılanan görünüşlerin bilgisi sadece bir sanıdır ve gerçek bilgi olarak kabul edilemez.

Bu metinde Platon’un gerçek bilgi olarak tanımladığı kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sezgi
B) Logos
C) Fenomen
D) Deneyim
E) Episteme

3. Bir komutan düşmanlarının karşısına gözleri bağlı çıkardı. “Zihin bedenin ardında saklanır.” derdi. Çoğu insan yanıltıcı evreni gerçekmiş gibi algıladığı yanılgıları ile ömrünü heba ededursun, hakikatin küllerin altındaki Anka kuşunda yatmakta olduğunu gören ve gerçekliğin görüldüğü gibi değil de zaten önceden verildiği gibi olduğunu bilen insanın varoluşu anlaması mümkündür.

Bu metinden aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Mutlak doğruluğun mümkün olmadığı
B) Gerçeklik ve doğruluğun aynı olduğu
C) Bilginin doğuştan geldiği
D) Düşüncenin maddenin ürünü olduğu
E) Doğru bilgiden şüphe edilmesi gerektiği

4. Kendi payıma sadece kendi doğasının zorunluluğu sonucu eylemde bulunan şeye özgür, başka bir şeyin etkisi sonucu varlığa gelmek ve belli bir tarzda eylemde bulunmak ile belirlenmiş olan şeye mecbur bir şey diyorum. Örneğin Tanrı zorunlu olmakla birlikte özgür olarak vardır çünkü o yalnızca kendi doğasının zorunluluğu sonucu vardır. O halde gördüğümüz gibi ben, özgürlüğü özgür bir karar içine değil özgür bir zorunluluk içine yerleştiriyorum. Bütün insanların sahip olmakla övündükleri ve aslında sadece onların kendi arzularının bilincinde olmalarından, bu arzuları belirleyen nedenleri bilmemelerinden kaynaklanan insan özgürlüğü işte böyle bir şeydir.

Spinoza’nın görüşlerini yansıtan bu parçadan aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Özgürlük belirlenimlerin etkisi altındadır.
B) Ahlaki eylemler nedensellik zincirine bağlıdır
C) Belirlenmiş bir eylem iradi değil zaruridir.
D) Ahlaki kararın özerkliği özgürlüğümüzün kanıtıdır.
E) Zorunlulukların olduğu bir özgürlük yanılsamadır.

5. Düşünme bir yetidir. Hem de sadece insana özgü ve insanı diğer canlılardan ayıran, farklı kılan önemli bir yeti. Dil olmadan da dili kullanmadan da düşünebiliriz ve düşünce üretebiliriz. Aristoteles’in “Dil düşüncenin elbisesidir” derken de vurgulamak istediği budur.

Bu parçadan aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Dil, düşüncenin bir aracı değil onu yaratan şeydir.
B) Düşünme dilde olduğu gibi dil vasıtasıyla olup biter.
C) Dil olmaksızın düşünmenin gerçekleşme imkânı yoktur.
D) Akıl yürütme dile bağımlı olarak gerçekleşir.
E) Düşüncenin ontolojik garantisi dil değildir.

6. Platon'un Devlet adlı eserinde şöyle bir mağara benzetmesi vardır: "Varsayalım ki bir grup insan sırtları mağaranın kapısına dönük olarak başlangıçtan beri mağarada yaşamaktadırlar. Öyle ki bu insanlar mağaranın dışında ne olup bittiğini göremedikleri gibi başlarını çevirip mağaranın dışına da bakamamaktadırlar. Bu insanlar mağaranın önünden geçen insanların veya diğer canlıların çıkardıkları sesleri duyabiliyorlar ve onların sadece gölgelerinin mağaranın duvarına yansımaları görebiliyorlar. Bu insanlara göre gerçeklik mağaranın duvarlarında görünen gölgelerden ibarettir."

Platon'un bu benzetmesinde mağara duvarındaki yansımalarla örneklenen kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tümmeller
B) İdealar dünyası
C) Episteme bilgisi
D) Fenomenler dünyası
E) Düşünsel varlık alanı
7. İnsan kavramıyla birlikte özne kavramı da ön plana çıkar. Özne kavramı ise bize bilgi, bilinç, irade ve eylem kavramlarını verecektir. İnsanlık tarihi bize doğanın tarihinden farklı olarak bilgi, bilinç, irade ve eylem alanı olarak görünür. Bilinçli ve ussal bir varlık olarak insan, kendi doğal çevresinin dolaysız bir uzantısı değildir. O artan bilgi birikimi ve iradi eylemleriyle kendi doğal gerçekliğini değiştirir ve kendisini sürekli bir tarihsel birikim ve oluşumun öznesi kılar. İnsanın özneliliği zamanla ve tarihsel süreç boyunca onun nesnelliliğini de belirler.

Bu parçadan aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabılır?

- A) İnsan odaklı felsefede epistemolojik ve ahlaki sorunlar başat rol oynar.
B) Özne, evrendeki nedensellik zincirinin aracısız bir dışıdır.
C) Salt bilme edimi içinde olan insanlar kendini gerçekleştirirler.
D) Felsefi birikim öznenin bireyselliğine bağlı değildir.
E) Doğal faktörler bireyin ahlaki edimlerinin belirleyicisidir.
8. Felsefe uğraşısı, kişinin herhangi bir konuda fikir ve düşüncelerini kendi için açık kılmasıyla başlar. Bu açık kılma ile sorun bilinci oluşur yani refleksiyon yapmanın düşünceyi ne denli geliştirdiği kavranmış olur.

Bu açıklamada "refleksiyon yapma" ifadesi ile anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Bireysel ve toplumsal konuların sorunsal haline dönüştürülmesi
B) Kişinin kendi düşüncesi üzerine düşünmesi
C) Felsefe uğraşısında olan kişinin ön yargıları ile hareket etmesi
D) Genel- geçer doğrulara ulaşmanın yöntemi olması
E) Düşüncedeki karmaşıklık artırmak için kullanılması

9. Sokrates'e "Şu varlık güzeldir." denildiğinde O, "güzel varlık" sözünden ne anlaşıldığını sorar. Cevap alınca da yeniden bir dizi soru üreterek konuştuğu kişinin "güzel varlık" sözü için oluşturduğu eski tanımın sınırlı, geniş kapsamlı ya da yanlış olduğunu yine o kişiye buldurur. Böylece kişide saklı olan a priori bazı bilgilerin bulunduğunu kanıtlar.

Bu parçadan çıkarılabilecek yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsan zihninde bulunan tüm bilgiler sonradan yaşantılar yoluyla kazanılır.
B) Güzellik kavramı metafizik bir kavram olduğu için tanımlanamaz.
C) Bilgilerimizin doğruluğu göreceli bir özelliğe sahiptir.
D) İnsan aklında doğuştan getirilmiş ve açığa çıkarılmayı bekleyen bilgiler vardır.
E) Tüm insan bilgileri, akıl ve duyu iş birliğinin ürünüdür.
10. Büyük filozoflar görüşlerini genellikle felsefi sistemler halinde ortaya koyarlar. Örneğin Platon, Aristoteles, Kant gibi filozoflar, kendi çağlarının koşulları ve özellikleri doğrultusunda varlık, bilgi, ahlak ve siyaset gibi temel problem alanlarına ilişkin yeni bakış açılarıyla farklı görüşler geliştirmişlerdir. Bu görüş ve fikirlerini de, öğeleri arasındaki bağlantıların açıkça görüldüğü, kendi içinde tutarlı bütünler halinde ortaya koymuşlardır.

Bu metne göre aşağıdakilerden hangisi felsefi sistemin bir özelliği olamaz?

- A) Konuya ilişkin her filozofun bakış açısı farklı olabilir.
B) Temeli mantıksal tutarlılık üzerine kuruludur.
C) Konusu belli bir varlık alanıyla sınırlıdır.
D) Yapısal olarak akıl ve mantık ilkelerine uygundur.
E) İçinde bulunduğu çağın toplumsal olaylarından etkilenir.
11. Yaşam, zaman stadyumunda bir yarış, bir performanslar ve tercihler zinciri midir? Engellerle dolu bir yolu izleyip bu engelleri aşarak bir noktadan diğerine ulaşmak için sarf edilen bir çabadan mı ibarettir yoksa? Sadece bir yerlere ulaşmak ya da bir şeyler olmak mıdır? Yoksa seçilmiş ya da verilmiş belli bir yolda yürüyüşüne devam etmek, kimi zamanda koşmak mıdır? Hepsidir yaşam...

Felix Marti Ibanez "Felsefe Öyküleri"

Bu alıntıdan hareketle aşağıdakilerden hangisine kesinlikle ulaşılamaz?

- A) Yaşamsal anlam arayışı, insan için söz konusudur.
B) İnsan yaşamı bazı engellerin yaşanabileceği bir sahnedir.
C) İnsan tercihleri ile kendi yaşamını var eder.
D) İnsan yaşamında belli hedeflere doğru koşmaktadır.
E) İnsan, yaşamına indirgenemeyen bir varlıktır.

1. İlk Çağ felsefesi deyince yaygın olarak Yunan felsefesi akla gelir ancak İlk Çağ kavramı çok geniştir. Bu uzun zaman aralığında birçok kültür doğup gelişmiştir. Mısır, Mezopotamya (Sümer, Akad, Babil, Asur), Hitit, Fenike, Yahudi, Yunan, Pers, Roma, Kartaca kültürlerini de İlk Çağ felsefesi içine dahil edebiliriz.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Yunan felsefesi İlk Çağ'da var olmuş bütün toplumları temsil eder.
B) İlk Çağ felsefesi denince yalnız Yunan felsefesi akla gelmelidir.
C) İlk Çağ felsefesi kavramı kronolojik olarak yalnızca bir dönemi ifade eder.
D) İlk Çağ Felsefesi birçok kültür ve düşünceyi içine alır.
E) İlk Çağ Felsefesi miladi yılın başlamasıyla ortaya çıkmıştır.

2. **Thales**, Milet (Aydın)'te yaşamıştır. Felsefe alanında, evreni açıklarken tüm varlıkların "su"dan oluştuğunu savunmuştur. Milet okulunu kurmuştur. Felsefenin yanı sıra matematik, astronomi alanında çalışmaları vardır.

Herakleitos, Efes (İzmir)'te yaşamıştır. Evrenin ilk ilkesi olarak "ateş"i ileri sürmüştür. Değişim ile ilgili düşünceleriyle çağların ötesine geçen bir etki bırakmıştır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Thales ve Herakleitos için söylenebilecek ortak bir yargı değildir?

- A) Anadolu'da yaşamış filozoflardır.
B) Değişim ile ilgili düşünceye sahiptirler.
C) Varlığın mahiyeti problemlerine cevap aramışlardır.
D) Evrenin ilk ilkesini açıklarken doğadaki varlıklara başvurmuşlardır.
E) Doğayı gözlemlemeleri felsefelerini oluşturmada etkili olmuştur.

3. Felsefenin ortaya çıktığı ilk dönemde filozoflar varlığın ana maddesini aramış ve verdikleri cevaplarda doğayı temel almışlardır. Filozoflar varlığın bu "ilk neden"ini arkhe olarak isimlendirmişler.

Buna göre aşağıdaki filozoflardan hangisi, varlığın arkhesini toprak, su, hava ve ateş olmak üzere dört unsur ile açıklamıştır?

- A) Parmenides   B) Empedokles   C) Anaksagoras
D) Thales   E) Demokritos

4. MÖ 6. yüzyıl ile birlikte doğa filozofları varlığı, evreni yaptıkları gözlemlere dayanan, mitolojik unsurlar içermeyen bazı ilkeler ile açıklamaya çalışmışlardır. Örneğin; Thales evreni açıklamaya çalışırken her şeyin temelinde 'su' olduğunu düşünmüştür. Anaksimenes ise 'hava'nın yoğunlaşması ya da seyrekleşmesi sonucu varlıkların oluştuğunu ileri sürmüştür. Benzer şekilde Anaksimandros ilk nedeni 'aperion', Demokritos ise 'atom' ile açıklamaya çalışmıştır.

Bu parçada sözü edilen filozofların ilgilendikleri problem aşağıdaki kavramlardan hangisi ile ifade edilir?

- A) İdea
B) Logos
C) Arkhe
D) Oluş
E) Değişim

5. Sokrates kesin ve herkes için geçerli doğru bilgiye ulaşabileceğini savunmuştur. Annesi ebe olan Sokrates, doğum yardımcılığı, ebelik anlamına gelen "maieutike" adını verdiği yöntemini, kendi deyimiyle 'ruhta uyku halinde bulunan düşünceleri doğurtmak' üzerine kurmuştur.

Bu parçadan aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Bilgi, insanlarda doğuştan vardır.
B) Bilgilerimizi deneyimle sonradan elde ederiz.
C) Bilgilerimizin kaynağı beş duyu organımızdır.
D) Bilgiyi insan istemese de çevreden edinir.
E) Yaşamın her anında bilgi üretimi devam eder.

6. Kişinin nasıl yaşaması gerektiği sorusu üzerinde düşünmesinin değersiz ve mutsuz bir yaşam sürmesine sebep olacağını düşünen Sokrates; mutluluğu, insanın yaptığı doğru eylem sonucunda duyacağı iç huzur olarak görmüştür. Çünkü akıl ve akıllı kullanma yetisini insana özgü bir faaliyet türü olarak değerlendirmiştir.

Parçaya göre iç huzura ulaşmanın temelinde yer alan ölçüt aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ölçülü olmak
B) Acıdan kaçınmak
C) Sade bir hayat yaşamak
D) Bilgelik erdemine sahip olmak
E) Çağının değerlerini reddetmek

7. Bazı şüpheci düşünürler, duyularımızın bizi aldatılabileceğinden yola çıkar. Örneğin; su dolu bardağın içindeki kaşığı kırık gibi algılarız. Duyularımız bizi ara sıra aldatıyorsa her zaman aldatıyor olabilir. Bu durumda her şeyden şüphe edilebilir.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Bilgilerimizin kaynağı akıldır.
- B) Zeka ve iç güdü sezgiyi oluşturur.
- C) Bilgilerimiz sadece duyu verileri ile elde edilmez.
- D) Bilgi fenomenlerin içinde saklıdır.
- E) Algılarımız bizi yanıltıyorsa doğru bilgiye ulaşamaz.

8. Aşağıdakilerden hangisinin, Protagoras'ın "İnsan her şeyin ölçüsüdür." sözünü destekleyen bir örnek olduğu söylenemez?

- A) Annesinin yaptığı yemeği ev ahalisinin beğenmesine karşın Ayşe'nin tuzlu bulması
- B) Her insanın hoşuna giden parfüm kokusunun farklı olması
- C) Eylül'ün uzun saçlarının uçlarından kestirmek için kuaföre gidip tümünden kısa saçlı olarak kuaförden ayrılması
- D) Aslı'nın yeşil dediği elbiseye annesinin mavi demesi üzerine renk konusunda uzlaşamamaları
- E) Kimya dersinde yaptıkları deney sonucu öğrencilerin suyun yüz derecede kaynadığını tespit etmeleri

9. Platon'a göre güzel, her şeyden önce düşünülür dünyada ya da aşkın dünyada var olan bir kendinde şeydir. Bu dünyadaki bütün görelî güzellikler kaynağını güzel ideasından alır.

Buna göre Platon'un güzel anlayışı ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Güzelliğin mutlak bir kavram olduğu
- B) Gerçek güzelin idealar dünyasında olduğu
- C) Duyusal dünyadaki varlıkların kaynağını düşünülür dünyadan aldığı
- D) İçinde yaşadığımız dünyada güzelliğin sürekli değiştiği
- E) Birbirine benzeyen her kendinde şeyin güzel olduğu

10. "Platon, içinde yaşadığımız dünyadaki varlıkların gerçek olamayacaklarını düşünmüştür. Bunun da en önemli nedeni, onun gözünde söz konusu tikellerin varlığa gelip bir süre sonra yok olmaları, yani sürekli bir değişme içinde olmalarıdır. Zaman ve mekân içinde var olan tikelleri veya bireysel varlıkları sadece fenomenler, gelip geçici görünüşler olarak değerlendiren Platon, gerçekten var olanın doğanın ötesindeki değişmez tümeller ya da özler olduğunu öne sürmüştür."

Bu parçada sözü edilen, Platon'a göre gerçek varlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Fenomen
- B) İdea
- C) Atom
- D) Ateş
- E) Madde

11. "Aristoteles mantığının kökleri Platon'un idea öğretisindedir. Platon gibi Aristoteles için de, gerçek varlık tümeldir ve tümelin bilgisi de kavramdır. Ancak Aristoteles'e göre Platon, idealarla fenomenler, tümel ile tekil arasında inandırıcı bir bağ kuramamıştır."

Bu parçada sözü edilen, Aristoteles'in karşı çıktığı görüş aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bilgiye ulaşma konusunda duyulara güvenilemez.
- B) Genel geçer ve kesin bilgi ancak akıl yoluyla elde edilebilir.
- C) İdealar, tek tek nesnelerin özüdür.
- D) Gerçek varlık akılla kavranabilen idealar dünyasıdır.
- E) İdealar ve fenomenler birbiri ile ilişkilidir.

12. Aristoteles'e göre, cesaret erdemi korkaklık ile gereksiz atılganlık arasında, cömertlik erdemi ise müsriflik ile cimrilik arasında davranabilmektir.

Buna göre erdemli olmak aşağıdaki ölçütlerden hangisine bağlıdır?

- A) Ortayı bulma
- B) Mutluluğu isteme
- C) Adaletli davranma
- D) Bilgiyi temele alma
- E) İyi ideasına uygun olma

1. İlk Çağ'da Thales, varlığın arkhesinin "su" olduğunu düşünüyordu. Thales'e göre tüm değişimlerin sebebi, kendisi değişmeyen sudur. Herakleitos'a göre ise tüm değişimlerin sebebi, her şeyi değiştiren; kendisi de değişen ateştir. Bu tartışmayı bilen Protogoras ise varlıkların insana göründükleri gibi olduğunu savunur. Ona göre mutlak ve değişmez bir hakikat olmayıp bilgi ve hakikat bireyin algısına, toplumsal ve kişisel eğilimlerine göre değişmekte; dolayısıyla görelî olmak durumundadır.

Buna göre Protogoras'ın iddiasının arka planında aşağıdaki hangi düşünce yer almaktadır?

- A) İnsan her şeyin ölçüsüdür.
B) Varlıklara ilişkin hakikat bilinebilir.
C) Bilgiyi ancak eğitimli kişiler elde edebilir.
D) İnsan toplumsal şartlara göre gelişir.
E) İnsan, kendisini tanımalıdır.
2. Pythagoras, varlığın ne olduğuna dair kendisinden önceki doğa filozoflarının arkhe açıklamaları yerine, varlığı soyut diyebileceğimiz bir akıl yürütmeye açıklamak istemiştir. Sayıların içinde mükemmellik olduğunu iddia etmiş, "Bir"den yola çıkarak varlığı açıklamıştır. Evrendeki düzeni, uyumu, oran ve ölçüyü akıl yürütmeye, sayılar üzerinden anlatmaya çalışmıştır.
- Pythagoras'ın bu düşüncelerini aşağıdakilerden hangisi doğru ifade eder?**
- A) Evrenin temelinde düzen kadar düzensizlik de vardır.
B) Soyut bir akıl yürütme yerine günlük deneyimler kullanılmalıdır.
C) Değişim bir yanılgıdır.
D) Doğal olanla ideal olanı birleştirmiş durumdadır.
E) Arkhe'yi soyut bir bakışla; uyum, denge ve sayılar üzerinden açıklar.
3. Protogoras'a göre "İnsan her şeyin ölçüsüdür." Buradaki insan bireysel insandır ve bu bireysel insanın algıları doğru ve yanlış belirleyicisi olmaktadır. Bireysel algıları temele alan Protogoras için ahlaki alanda da bir görelilik söz konusu olmaktadır.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) İnsan ahlaki değerleri toplumda hazır olarak bulur.
B) Nesnel ve evrensel bir iyi söz konusu olamaz.
C) Ahlak alanında rölatif ilkeler olamaz.
D) İnsan algısı mutlak iyiye kavrayabilir.
E) Ahlaki yargılar bilgiyle belirlenir.

4. Sokrates'e göre insanın kendi üzerindeki egemenliği olan ölçülülük için gerek duyulan tek şey, iyiye ve kötüye ilişkin bilgidir. Çünkü insan kendisinin ne olduğunu, hayata geçirilmesi gereken en temel ihtiyaçlarının, yeteneklerinin ve arzularının neler olduğunu bildiği takdirde ancak kendi üzerinde tam bir denetim ve hakimiyet kurabilir. Bu yüzden Sokrates' e göre yalnızca bu kavrayıştan yoksun olan budalalar ölçü ve kural tanımazlar.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Cehalet mutluluk getirir.
B) Özgürlükler sınırsız olmalıdır.
C) Mutlak iyiye ulaşmak mümkün değildir.
D) Erdemli olabilmek insanın öncelikle kendisinin bilgisine ulaşmasından geçer.
E) Ahlaki kararlar kişinin arzu ve isteklerine bırakılmalıdır.

5. Sofistlerin önemi dikkatlerini doğadan insana, evrenden topluma çevirmeleri ve insanın insan olarak Öz'ü ve dünyayla olan ilişkisi üzerine düşünmelerinden gelmektedir.

Buna göre Sofistlerin insan merkezli bakış açılarının epistemolojik sonucunu en doğru şekilde aşağıdakilerden hangisi ifade eder?

- A) İnsan akıllı her şeyi bilebilir.
B) Doğruluğun ölçütü insandır.
C) Mutlak bilgiye ulaşılabilir.
D) Duyular en güvenilir bilgi kaynağıdır.
E) Bir takım insanlar otorite olarak kabul edilebilir.

6. Sofistlerle birlikte felsefenin yönünün değiştiğini söyleyebiliriz. Sofist filozoflar, doğa filozoflarının araştırdığı arkhe problemini felsefenin konusu olmaktan çıkarmış ve ilk defa "Doğru bilgi mümkün müdür?" sorusunu sormaya başlamışlardır. Bilgi insandan insana değişmektedir; çünkü her insan farklı duyumlarla bilgiler elde etmektedir.

Buna göre Sofistlerle ilgili olarak aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Sofistlerle birlikte bilgi, felsefenin konusu haline gelmiştir.
B) Sofistlere göre değişmez, genel geçer bir bilgi yoktur.
C) Sofistler varlığın mutlak bilgisinin elde edilebileceği iddiasındadır.
D) Sofistler doğa felsefesi ile ilgilenmemişlerdir.
E) Sofistler epistemolojik problemlere yönelmiştir.

7. Sokrates'in annesi doğum yaptıran bir ebedir. Annesi hakkında: "Annem nasıl var olan bir bebeğin dünyaya gelmesine yardımcı oluyorsa bilgilerin ortaya çıkışı da buna benzer. Örneğin; bir öğretmen öğrencisine yeni bir şey öğretmez, ancak onun aklında var olan bilgilerin açığa çıkarılmasına yardımcı olur." der.

Parçada bilginin ortaya çıkışı ile anlatılmak istenen temel düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bilgiler doğuştandır ve sorgulatma yöntemiyle ortaya çıkarılır.
 B) Bilgiler yaşantı yoluyla sonradan elde edilir.
 C) Bilgilerimizin kaynağı duyumlardır.
 D) Bilginin ortaya çıkmasında en önemli yeti sezgidir.
 E) Bilgi sürekli değişir, bu sebeple sürekli yeniden elde edilmelidir.
8. Sokrates'e göre erdem ve bilgi aynı şeydir; doğru davranış ancak doğru bilgiyle mümkündür. Ahlaklı olmak için iyiyi bilmek gerekir. Kimse bilerek kötülük etmez. Kötülük bilgi eksikliğinden kaynaklanır.

Sokrates'in bu görüşlerine dayanarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Erdem, gelip geçici bir bilgidir.
 B) Deneyimsel bilgi erdemin kaynağıdır.
 C) Kötülük olmadan iyiliğin değeri yoktur.
 D) İnsanın erdemli olmasının temelinde bilgi vardır.
 E) Kötülük de iyilik gibi insanın seçimlerine bağlı olarak ortaya çıkar.
9. Platon ünlü mağara öğretisinde dünyadaki varlıkları, ideaların yansıyan gölgeleri olarak tasarlar. O'na göre dünyanın maddi ve bireysel varlıkları eksik, yetersiz ve olumsuz özelliklere sahip oldukları için asıl varlık olamazlar.

Buna göre Platon'un idealar öğretisi ile ilgili aşağıdaki çıkarımlardan hangisine ulaşamaz?

- A) Deney ve tecrübelerle fark edilirler.
 B) İlk varlık oldukları için değişmezler.
 C) Soyut yapıdadırlar.
 D) Zihinsel alanda yer alırlar.
 E) Asıl gerçek varlıklardır.

10. Sıcaklık veya soğukluk üzerine geldikleri bir dayanak olmaksızın kendi başlarına bağımsız olarak var olamazlar. Onlar birer niteliktir; bir nitelik, bir şeyin, bir öznenin niteliğidir ve ancak onunla vardır. Aristoteles'e göre madde ile form bir bütündür, onların zihinsel olarak birbirlerinden ayrı olmaları mümkün olmakla birlikte, gerçek varlıkta her zaman bir arada bulunmaları zorunludur. O halde "gerçek dünyada var olan şey her zaman madde ve formun bileşiminden meydana gelen bireydir." Bundan çıkan sonuç da, ister genel olarak nitelik anlamında formlar ister asıl anlamında özler ve doğalar anlamında formlar söz konusu olsun, formların hiçbir zaman kendi başlarına var olamayacaklarıdır. Bununla birlikte Aristoteles madde-formun birbirinden ayrılmazlıkları konusunda bir istisnayı kabul etmektedir: Bu, Tanrı'dır. Aristoteles Tanrı'yı bir birey, bir töz, en mükemmel anlamda bir varlık veya var olan olarak kabul etmektedir. Ancak onun bir maddesi olmadığını ileri sürmektedir. Böylece Aristoteles'e göre Tanrı maddeyle hiçbir şekilde karışık olmayan bir saf formdur.

Bu parçaya göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Maddesiz bir formun var olması imkânsızdır.
 B) Gerçek dünyada nitelikler maddeden bağımsız olarak var olamazlar.
 C) Özneye yüklenmemiş bir nitelik var olamaz.
 D) Gerçek dünyada varlık madde ve formdan oluşur.
 E) Madde ve form zihinsel olarak birbirinden ayrılabilir.

11. Aristoteles'e göre, "gerçekten var olanlar" tek tek şeylerdir: Şu kalemdir, bahçedeki vişne ağacıdır... Yoksa ayrı bir alemde bulunan idealar değildir. Ancak bilgi, tümelin bilgisidir; duyumun bize bildirdiği tek tek şeyleri ya da olayları bir kavram altında toplamak, mantıksal çıkarımlarla işleyerek bilgiye dönüştürmek aklın görevidir.

Aristoteles'in bu görüşlerinden yola çıkılarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Asıl gerçeklik nesnelerin içinde saklıdır.
 B) Asıl gerçeklik ideallardır.
 C) Akıl, bilgi edinmek için gerekli güce ve yetiye sahiptir.
 D) Tekil olan şeylerden tümelin bilgisine akılla ulaşılır.
 E) Bilginin nesnesi olan unsurlar bu dünyanın içindedir.

2019 TYT

1. Bir mağara düşünün. Mahkûmlar, yüzleri mağaranın arka duvarına dönük zincirlenmiş. Ömürleri boyunca orada tutulmuşlar ve başları, duvar dışında hiçbir şey göremeyecek şekilde sabitlenmiş. Arkalarında bir ateş yanmakta ve sırtlarıyla ateş arasında bir yol var. Bu yolda yürüyen insanların gölgeleri mağaranın duvarına vurur; gelip geçenlerden bazıları ellerinde birtakım nesneler taşırlar ve bu nesnelerin gölgeleri de duvara yansır. Mağaranın içindeki mahkûmlar her zaman yalnızca gölgeleri görür. Gölgelerin gerçek şeyler olduklarına inanırlar, ama aslında gerçek şeyleri hiç görmezler.

Bu parçada betimlenen mağara metaforundan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

- A) Gerçekliğin doğası değişmez ve farklı yüzleri bulunmaz.
B) Duyuların yanıltıcılığından kurtulmak için başkalarının yardımına ihtiyaç duyarız.
C) Aklın çalışma ilkelerini duyulardan gelen veriler belirler.
D) Duyuların kullanımı hakikate ulaşmak için bir ön koşuldur.
E) Duyular aracılığıyla bildiklerimiz tümüyle bir yanılsama olabilir.

2021 TYT

2. Platon, Menon diyalogunda Sokrates'in okuma yazma bilmeyen bir köleye bir geometri problemini nasıl çözdürdüğünü anlatır. Sokrates bilerek geometri sorusunu seçmiştir çünkü bu tür bir problem duyu bilgisi ile çözülemez. Sokrates için bu durumun açıklaması şöyledir: Köle daha önce bilmediği veya bilmediğini sandığı bir şeyi bilmektedir. Buna göre ruh bedene hapsolmadan önce idealar evrenindeyken idealarla tanışıklık içindedir ancak bedene hapsedildiğinde ideaların bilgisini unutmuştur. Köle çevresindeki şeyleri görerek bir zamanlar sahip olduğu şimdi ise gizil olarak bulunan yetkin bilgiyi yeniden kazanmış ve problemi çözmüştür.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

- A) Bilmek, sadece bir anımsama sürecidir.
B) Önce duyulardan geçmemiş hiçbir şey zihinde bulunmaz.
C) Bilgi hem aklın hem de deneyimin ürünüdür.
D) Zihin, üzerine hiçbir şey yazılmamış boş bir levhadır.
E) Bilgi, duyu deneyiminden elde edildiği için aposterioridir.

2021 TYT

3. Aristoteles'e göre, kişinin erdemli bir yaşam sürebilmesi iki aşırı uçtan kaçınmasıyla mümkündür. Örneğin bir erdeme gönderme yapan "cesur" sıfatını her şeye düşüncesizce atılan bir kişiye yükleyebilir miyiz? Peki tam da yapılması gereken şeyi, yapılması gereken anda yapmaktan korkan bir kişiye cesur diyebilir miyiz? Aynı durum cömertlik için de söz konusudur: Cimri bir kişi kadar, savurgan bir kişi de cömert değildir.

Bu parçada Aristoteles'in erdem anlayışındaki hangi kavram üzerinde durulmaktadır?

- A) Vicdan
B) Ahlaki sorumluluk
C) Eylem özgürlüğü
D) Altın orta
E) Adaletli olma

2020 TYT

4. Bilgelige ermiş bir insan artık bilgi ile uğraşmaz çünkü zaten her şeyi biliyordur. Bilgisizler de ne bilgi ile uğraşırlar ne bilge olmaya özenirler. Peki bilgisizlik neden kötüdür? Cahil kişi güzelliğinden, iyiliğinden, akıldan yoksunken hepsini kendisinde toplamış sanır da ondan. Yoksun olduğunu bilmeyen kimse ne diye kendinde olmayanın peşine düşsün ki? O vakit, bilgiler de bilgisizler de düşmezse bilginin peşine, kimler düşer peki? İkisnin ortasında olanlar düşer elbette. Bilgelik en güzel şeylerden biri, sevgi de her güzelin sevgisi ise ister istemez bilgelik dostu kişi de filozoftur. Yani filozof bilgilerle bilgisizler arasındaki kişinin ta kendisidir.

Platon'un Şölen adlı eserinden derlenen bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

- A) Bilgiyi aramama konusunda bilge ve cahil birbirlerine benzerler.
B) Filozof, bilgelige sahip olmayan fakat onu arzulayan kişidir.
C) Cahil kişi iyinin ve güzelin farkına varamayandır.
D) Filozof zamanla bilgisini artırdıkça bilgelige erişir.
E) Filozofun cahilden en büyük farkı neyi bilmediğini bilmesidir.

5. Herakleitos, Elealılar, Pisagorcular; tümel olarak geçerli olan, kendiliğinden bir gerçeğin var olduğunu ve bu gerçeğin insan tarafından bilinebileceğini ileri sürmüşlerdir. Fakat Sofistler gerçeğe ulaşma çabasından vazgeçmiş ve yalnızca gerekli ve yararlı bilgiler edinmeyi kendilerine amaç edinmişlerdir. Sofistleri öncelikle, insan ve insanın evreni ilgilendirmiştir. Bu gerçek kavramı eleştirisini de ilk kez Protagoras yapmıştır. Ona göre kendiliğinden gerçek diye bir şey söz konusu olamaz, ancak insan için yararlı olan bazı bilgiler vardır. Protagoras bu görüşünü şöyle temellendirir: Duyumlarımızın oluşturduğu bilgiler, evreni bir kişiye bir biçimde, bir başkasına bir başka biçimde gösterirler. Aynı bir ısı bir insana sıcak öteki bir insana soğuk gelebilir. Çünkü evren, herkes için kendi duyularının gösterdiği biçimde vardır. O halde herhangi bir şey konusunda birbirinin zıttı iki görüş öne sürmek olasılığı her zaman vardır. Bu karşıt görüşlerin hangisinin doğru olduğunu kanıtlamak olanaksızdır. Bu karşıt görüşlerin hangisinin doğru olduğunu göstermek için, olsa olsa bir tek yol vardır. Bu da, bu görüşlerin birinin daha doğru olduğunu karşıımızdakine telkin ve inandırma yolu ile benimsetmektir. Sonuç olarak doğru ve yanlış düşünce yoktur. Ancak insanın düşüncesini karşıındakine beceriklilik göstererek benimsetmesi vardır.

Bu parçaya göre aşağıdaki argümanlardan hangisine ulaşılabilir?

- A) İnsan şeylerle ilgili bilgileri duyular yoluyla elde eder.
 B) Aynı varlık başka insanlarca başka şekilde algılanabilir.
 C) Sofistler önceki filozofların amaç edindikleri gerçeğe yabancı kalmışlardır.
 D) Duyumlara dayanan algılar insanı tümel bir gerçeğe götürür.
 E) Bilgide önemli olan hakikat değil pratik yaşama aktarımdır.
6. Nigel Warburton'un ifadesiyle: "Platon oturduğu yerden felsefe yapmaktan hoşnut olabiliyordu ama Aristoteles duyularımızla deneyimlediğimiz gerçekliği keşfetmek istiyordu." Aristoteles, hocasının formlar teorisini reddetmiş, bunun yerine, herhangi bir genel kategoriye anlamının yolunun, onun tikel örneklerini incelemek olduğuna inanmıştı. Yani bir kedinin ne olduğunu anlamak istiyorsanız kedi formu hakkında soyut düşünmek yerine, gerçek kedilere bakmalıydınız.

Buna göre Platon ve Aristoteles'i birbirinden ayıran yön aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Platon somut olan âlemin gerçekler olduğunu kabul ederken Aristoteles tam tersini savunmaktadır.
 B) Platon her şeyin aslının duyu deneyiminde saklı olduğunu söylerken Aristoteles asılları soyutlukta aramaktadır.
 C) Platon gerçeğin ve asılların soyut olanda saklı olduğuna inanırken Aristoteles somuta odaklanmak gerektiğini söylemektedir.
 D) Aristoteles'e göre gerçek kedilere bakmak yerine, kedi formu hakkında soyut düşüncelere odaklanmak önemlidir.
 E) Platon oturduğu yerden somuta odaklanarak felsefe yaparken Aristoteles hakikati soyutta aramaktadır.

7. Birçok felsefe tarihçisine göre, felsefe ilk olarak MÖ. 6. yüzyılda İyonya'da önemli bir ticaret merkezi ve liman kenti olan Miletos kentinde ortaya çıkmıştır. Felsefenin bu coğrafyada ortaya çıkmasının birçok sebebi olmalıdır. Sadece coğrafyaya ve ekonomiye bağlı avantajlar bu durumu açıklayamaz. Evet, coğrafi ve ekonomik koşulların olumlu etkileri olmuştur: Birçok değişik kültür ve medeniyetler Miletos'ta tanışmıştır. Kültürel zenginlik oluşmuştur. İnsanlar zengin olduğu için yeterince boş zamanları olmuştur. Özgür bir ortam vardır. Ancak, Aristoteles'e göre asıl sebep, mitoloji gibi doğaüstü anlatımların doğal bir yeti olan akılla eleştirilmesinin ilk defa bu coğrafyada Thales tarafından gerçekleştirilmesidir. Thales mitolojiye karşın aklını kullanma cesareti göstererek suya ilk taşı atan filozof olmuştur. Böylece felsefe dalga dalga yayılmıştır.

Buna göre felsefenin ortaya çıkışına aşağıdaki ilkelerden hangisi bir temel olmuştur?

- A) Tüm var olanların özü ideadır.
 B) Varlığın ana maddesi değişir.
 C) Doğru bilginin kaynağı akıldır.
 D) Bilginin birçok kaynağı vardır.
 E) Farklı kültürlerin birlikte olması gerekir.

8. **Thales:** Tüm var olanların özü sudur. Su tüm değişmelerin sebebidir ancak kendisi değişmez.

Herakleitos: Tüm var olanların arkhesi, tüm değişmelerin sebebi olurken kendisi de değişmelidir. Ateş hem değiştirdiği hem de değiştiği için asıl arkhedir.

Parmenides: Birden ancak bir çıkar. Değişmeler çokluktur ve birden çokluk çıkması çelişkidir. Bu nedenle değişme yoktur.

Protagoras: "Varlık nedir?" sorusu yerine insan üzerinde durulmalıdır. "Varlık nedir?" sorusuna farklı cevaplar verildiğine göre insan her şeyin ölçüsüdür. Bu nedenle herkesin üzerinde uzlaşacağı mutlak bir doğru yoktur.

Gorgias: Aynı konuda farklı görüşler ortaya konduğuna göre bilgi yoktur.

MÖ 6. yüzyıl ve MS 2. yüzyıl aralığında yaşamış olan bu filozofların görüşlerinden hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) İlk Çağ felsefesinde farklı görüşler vardır.
 B) "Varlık nedir?" sorusu cevaplandırılmaya çalışılmıştır.
 C) Mitolojik öğelerle açıklamalar yapılmıştır.
 D) Filozoflar birbirlerini eleştirmektedir.
 E) İlk Çağ felsefesi kümülatiftir.

1. Antik Yunan'da felsefe, din veya mitolojiden bağımsız bir biçimde, akla dayanarak evreni açıklama ve bilmek için bilme amacıyla yapılmıştır. Ancak Orta Çağ'da felsefe dinin hizmetine girmiştir. Buna göre felsefenin amacı, duygu ve kanıda sağlam ve tartışmasız olarak elde bulunanı, pekiştirilmiş olanı, düşünce ile açıklığa kavuşturmak ve dile getirmektir.

Buna göre Orta Çağ felsefesi,

- I. Din merkezli bir düşünce biçimidir.
- II. Konularına eleştirel yaklaşır.
- III. Kavramsallaştırmalar yapar.
- IV. Evreni anlamak için akla dayanır.

Yargılarından hangileri doğrudur?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

2. "Anlamak için inanıyorum."

Sözü ile ifade edilen, bireyin "bilme" ile ilgili görüşü aşağıdakilerin hangisi olabilir?

- A) İnanma bilmeden önce gelir.
- B) İnanmanın temelidir.
- C) Anlama temeline dayanır.
- D) İnsanın ön koşuludur.
- E) Akıl ilkelerine bağlıdır.

3. Hristiyan felsefesinde genel olarak 'varlık nedir?' sorusuna 'Tanrı'nın kendisidir.' cevabı verilmekteydi. Bu dönemde felsefe dine hizmet ettiği ve Tanrı'nın varlığını kabul ettirmek için çalıştığı sürece yararlı görülüyordu.

Buna göre Hristiyan düşüncesinde gerçeklik üzerine aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) İnsan algısından bağımsız değil, insan algısına bağlı bir durumdur.
- B) Peşinden koşulacak bir şey değil, hali hazırda verilmiş bir bilgidir.
- C) Bir tür var olma durumudur.
- D) Bir doğruluk ölçütü olarak değerlendirilmiştir.
- E) Soyut ya da somut olabilen bir yapıya sahiptir.

4. Varlığı üçe ayıran İbn Sînâ'ya göre zorunlu varlık, varlığı başka bir varlığa bağlı olmayan varlıktır. Mümkün varlık ise zorunlu varlıktan taşma sonucu var olan, var olduktan bir süre sonra yok olan varlıklardır. Üçüncü varlık türü olan mümkün olmayan varlık ise sadece mantık açısından kabul edilen varlıktır. Bu varlığın da hem varlığı imkânsızdır hem de fiilen var olmayandır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi mümkün olmayan varlığa örnek olabilir?

- A) Tanrı
- B) İnsan
- C) Evren
- D) Kafdağı
- E) Kitap

5. Hristiyan felsefesi, Skolastik düşünce üzerine kuruludur.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Skolastik felsefenin özelliklerinden biri değildir?

- A) İnsan merkezli olması
- B) Doğanın din ile açıklanması
- C) Açıklamalarda dinin temele alınması
- D) Verili bir hakikatin olduğuna inanılması
- E) Düşünürlerin aynı zamanda din adamı olması

6. Din ve felsefe, tarihsel süreç içerisinde birbiriyle ilişki içinde olmuştur. Özellikle MS 2.- MS 15. yüzyılda İslamiyet ve Hristiyanlık, bazı felsefi görüşlerle karşı karşıya gelmiş olsa da başka bazı problemleri konusunda da felsefeden yararlanmışlardır.

Bu parçada sözü edilen durumun sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dini düşüncelerin temellendirilmesinde felsefeye ihtiyaç duyulması
- B) Din adamlarının aynı zamanda felsefeyle ilgilenmesi
- C) Din ve felsefenin varlığa yaklaşımının aynı olması
- D) Orta Çağ'da özellikle Avrupa'da tutuculuğun artması
- E) Bazı filozofların dini baskıdan kurtulma çabası

7. İncanın temele alındığı MS 2- MS 15. yüzyıl felsefesi, kendisinden önceki dönem felsefelerinden etkilenmiştir. Örneğin; Hristiyan filozofları, Hristiyanlığı yaymak için diriliş inancını destekleyen ruhun ölmemesi hatta tekrar dirilmesi fikrini savunan Antik Yunan filozofunun görüşlerinden; İslam filozofları ise Tanrı'nın varlığı kanıtlamalarında başka bir Antik Yunan filozofunun geliştirdiği mantıktan yararlanmışlardır.

Bu parçaya göre, MS 2-15. yüzyıl felsefesini etkileyen filozoflar sırasıyla aşağıdaki seçeneklerden hangisinde verilmiştir?

- A) Epiküros, Aristoteles
- B) Epiküros, Platon
- C) Platon, Aristoteles
- D) Platon, Epiküros
- E) Aristoteles, Platon

8. Skolastik dönemde Aristo mantığı önem kazanmıştır. Bu dönemde inanç konuları herkes tarafından anlaşılır ve kavranılır kılınmaya çalışılırken şüphecilik kesinlikle reddedilmiştir. Kilise ve din âlimleri ön planda yer almıştır.

Bu parçaya dayanarak Skolastik felsefe için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Mantık, felsefenin kılavuzu olmuştur.
- B) Mantık, Tanrı'nın yarattıklarını anlamak için kullanılmıştır.
- C) Doğru davranışın belirleyicisi felsefe olmuştur.
- D) Filozofların yerini din âlimleri almıştır.
- E) Mantık, toplumsal hayatın düzenleyicisi olmuştur.

9. Orta Çağ Avrupa'sında Antik kültürden kilisenin kendine uygun bulup aldığı düşünceler ayakta kalırken, kiliseye aykırı olanlar kesin olarak dışarıda bırakılmıştır.

Parçadan hareketle Orta Çağ felsefesi ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Baştan aşağı dini karakterli bir felsefedir.
- B) Akli temele alan bir felsefedir.
- C) Ana maddeyi araştıran bir felsefedir.
- D) İlk neden en temel problemiğidir.
- E) Bilimsel gelişmelerin yaşandığı bir dönemdir.

10. İbn Sînâ için faal akılla ilinti durumuna girerek dış dünyadaki görüşlerin ardındaki gerçek ve mutlak varlığı görmek, çokluk alemini birlik olarak kavramak mümkün olur.

Buna göre İbn Sînâ'nın bilgi konusunda aşağıdaki görüşlerden hangisini savunduğu söylenebilir?

- A) Empirizm
- B) Pozitivizm
- C) Rasyonalizm
- D) Kritisizm
- E) Pragmatizm

11. Gazâlî'ye göre akıl direkt ve aracısız olan bilgiyi veremez ancak aracısız, tam ve doğrudan bilgi, bir bilincin bilinci olarak kendisine sezgi yoluyla gelebilir. O, insanı bir bütün olarak ele almış, onu sadece bir duyu, deney veya akıl varlığı olarak görmemiştir.

Bu parçaya göre Gazâlî'nin bilgi görüşü aşağıdaki anlayışlardan hangisine uygun düşmektedir?

- A) Rasyonalizm
- B) Empirizm
- C) Entüsyonizm
- D) Pozitivizm
- E) Kritisizm

12. Bazı İslam filozofları insan aklına çok büyük önem vererek akli vahiy ile eşdeğer kabul etmişlerdir.

Bu düşünceyi savunan İslam filozoflarının görüşlerinden hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) İslam filozofları akla batı filozoflarından daha fazla önem vermiştir.
- B) Her dönemin felsefi anlayışı farklıdır.
- C) Felsefi bilgiler kendi dönemlerinin izlerini taşır.
- D) İslam filozofları aklın dışındaki bilgileri reddetmiştir.
- E) İslam filozofları felsefi bilgiyi dinsel bilgi kadar önemli görmüştür.

1. Orta Çağ skolastik felsefesi bir şeyi eleştirmeden, sorgulamadan olduğu gibi kabul etmekteydi. Hristiyanlık öğretilerini sorgusuz sualsiz doğru olarak kabul ettiği için felsefeyi bu doğruları ispatlamakta kullanmaktaydı.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Skolastik felsefenin özelliklerini yansıtan bir yaklaşımdır?

- A) Dogmatizm
- B) Pragmatizm
- C) Septisizm
- D) Kritisizm
- E) Hedonizm

2. Yunan düşüncesinde maddeyi yoktan var eden yaratıcı bir Tanrı kavramı yoktur. Bazı Yunan filozoflarında ortak olan genel düşünce, ezeli olan bir Tanrı'nın karşısında yine ezeli olan bir varlık, madde, boş uzay veya kaosun var olduğudur. Bu nedenle de bu filozoflar bir Tanrı-evren ayrımı, Tanrı-evren ikiliği görüşüne sahiptirler. Buna karşılık Plotinos'un döneminde kendini yavaş yavaş kabul ettirmeye başlamış olan Yahudi-Hristiyan evren tasarımı farklı bir tezden hareket eder. Bu tez, Tanrı ile evren arasındaki ikiliği kabul etmez. Bu teze göre gerçek anlamda var olan, ancak Tanrı'dır ve evrenin herhangi bir şekilde Tanrı'yla karşılaştırılabilir veya Tanrı'dan bağımsız bir varlığı yoktur; dolayısıyla o, ancak Tanrı'nın kişisel bir iradesi ve emri sonucu yoktan var edilen veya varlığa getirilen bir şey olmak durumundadır.

Parçadan hareketle aşağıdaki düşüncelerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Tek tanrılı dinlerde evrenin varlığı Tanrı'ya bağlıdır.
- B) Plotinos'un felsefi anlayışında Tanrı, evrenin varoluş nedenidir.
- C) Yunan felsefesinde evrenin yoktan var olduğu kabul edilir.
- D) Tanrı'nın evrenin mutlak yaratıcısı olduğu düşüncesi her zaman için geçerlidir.
- E) Hristiyan felsefesinde Tanrı tektir.

3. MS 2. ile 15. yüzyıllar arasında felsefede doğru bilgiyi veren iki kaynak vardır. İlk olayları açıklarken din otoritelerinin o konu ile ilgili düşünceleri diğeri de bu açıklamanın Aristoteles'in tümelerin bilgisinden hareketle özelin bilgisine ulaşılacağı biçimindeki çıkarım kurallarına uyup uymadığıdır. Bu dönem için İtalyan bilim insanı ve düşünür Andrea Cesalpino " Kuşku yoktur. Hakikat tümüyle Aristoteles'in yapıtındadır." der.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisi bu görüşü destekler?

- A) Doğru bilginin imkânından şüphe edilir.
- B) Bilginin kaynağı duyu ve deneydir.
- C) Akıl yoluyla doğru bilgiye ulaşılır.
- D) Dini bilgiler kısmen doğrudur.
- E) Doğru bilgi tüm dengelim yoluyla elde edilir.

4. İlk Çağ felsefesinin merkezinde doğanın ve insanın, modern felsefenin merkezinde ise bilginin ve insanın bulunduğu yerde, Orta Çağ felsefesinin merkezinde Tanrı vardır. Bir başka deyişle Orta Çağ felsefesinin ilk ve en temel konusu Tanrı'dır; Tanrı'nın varoluşunun kanıtlanması, Tanrı'nın sıfatlarının açıklanmasıdır. Orta Çağ'da da filozof, öncelikle ve temelde felsefi düşüncelerini dinî dogmalarla uzlaştırma çabası içinde olmuştur. Bununla birlikte, Orta Çağ'da felsefeyle din arasında söz konusu olan bu ilişki, tek yanlı bir ilişki olmaktan uzaktır. Felsefi düşünce dinden, dinin dogmalarından etkilendiği gibi, din de felsefi düşünceden yoğun bir biçimde etkilenmiştir. Buna göre, Orta Çağ'da, felsefe dine teorik bir çerçeve, felsefi bir temel sağlamıştır.

Parçadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisi Orta Çağ felsefesini İlk Çağ felsefesinden ayıran temel farklılıklardan birisi değildir?

- A) Felsefenin temel konusunun din olması
- B) Dinin felsefi bir nitelik kazanması
- C) Akıl ile iman arasında bağ kurulması
- D) İnsanın ve evrenin anlaşılmasına çalışılması
- E) Tanrı'nın varlığının kanıtlanmaya çabalanması

5. İslâm felsefesi, sadece Antik Yunan'dan beslenen Hristiyan Batı felsefesinin tersine, coğrafi olarak Antik Yunan'la Asya'nın, kültürel olarak da Doğu'yla Batı felsefesinin kesiştiği bir merkezde gelişmiştir. Başka bir deyişle, kültür mirasında sadece Antik Grek felsefesi bulunan Hristiyan felsefesinin aksine, İslâm felsefesi, bu temele ek olarak Doğu bilgeliğinin mirasından faydalanmıştır. Buna göre, İslâm felsefesinin antik Yunan felsefesi dışındaki ikinci büyük kaynağı, Hindistan, İran, Mezopotamya ve Mısır'dır. İran ve Hindistan'dan gelen dinle karışık felsefi eserler, İran'dan gelen Zerdüşt ve Mazdaizm dinleri ile Zend-Avesta gibi yarı dinî yarı ahlâkî eserler, yeni gelişmekte olan İslâm düşüncesi için önemli bir kaynak meydana getirmiş ve daha sağlıklı bir sentez yaratma imkânı sağlamıştır.

Parçadan hareketle aşağıdaki ifadelerden hangisi İslam felsefesini Hristiyan felsefesinden ayıran temel özelliktir?

- A) Antik Yunan felsefesinin devamı olması
- B) Doğu ve Batı düşüncesinden etkilenmesi
- C) Düşüncenin temeline dini koyması
- D) Tümüyle Doğu kültüründen etkilenmesi
- E) Farklı konuları ele alması

6. Fârâbî "Erdemli Şehir" adlı eserinde "Her insan, yaşamak ve mükemmeliyete ulaşmak için yaratılıştan birçok şeylere muhtaç olup bunların hepsini tek başına sağlayamaz. Her insan bunun için çok kimselerin bir araya gelmesine muhtaçtır. Fakat sakinlerinin -ancak saadete erişmek maksadıyla- yardımlaştıkları bir şehir, fazıl bir şehir olur. Fazıl şehirde bütün insanlar, derece ve mevkilerine göre ilk sebebin maksadını güdecek yolda yürümelidirler." demiştir.

Bu parçaya göre devletin kurulma nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsanların doğal ihtiyaçları
- B) Tanrı'nın yasaları
- C) İnsanlar arasında sözleşme yapılmış olması
- D) Fiziksel yönden avantaj sağlaması
- E) İnsanların doğuştan bencil olması

7. Bütün Orta Çağ döneminin değişmez karakteristik yaklaşımı, inancın bilgiden üstün tutulmasıdır. Bazı filozoflar inanmak için aklın gereksiz ve yetersiz olduğunu savunmuş, inanç karşısında aklı geri plana atmıştır. Ancak Clemens akıl ile inancı uzlaştırmaya çalışmış, Hristiyan dininin dogmalarını felsefenin yardımıyla rasyonelleştirme çabası içerisine girmiştir.

Bu parçaya göre aşağıdaki yargılardan hangisi Clemens'in görüşüne uygundur?

- A) Bilgi inançtan üstündür.
- B) Hristiyan dogmaları mantıksızdır.
- C) Dini bilgiler, insan aklını aşan özelliktedir.
- D) Din ve felsefe aynı değerdedir.
- E) İnanç, akıl tarafından onaylanmalıdır.

8. "Hak cihana doludur, kimseler Hakk'ı bilmez, Onu sen sende iste, o senden ayrı olmaz."

Yunus Emre'nin bu deyişindeki temel düşünce aşağıdaki seçeneklerden hangisinde verilmiştir?

- A) Hiç kimse Hakk'ı gerçekten bilemez.
- B) Tüm istekler Hakk'tan istenmelidir.
- C) İsteklerimizi kendi çalışmalarımızla elde edebiliriz.
- D) Hakk ve dünya birbirinden farklı olduğu için ikisini de bilemeyiz.
- E) Hakk ve insan öz itibarıyla birbirinden farklı değildir.

9. MS 2-15. yüzyıl felsefesi, filozoflarının çoğunu din adamlarının oluşturduğu, inancı ve kutsal kaynakları temele alan bir dönem felsefesidir. Hristiyan ve İslam felsefesi olarak iki farklı din anlayışından oluşan bu dönemde İslam felsefesinin olduğu coğrafyalarda dinin yanında bilim ve felsefenin de gelişme gösterdiği görülmüştür.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi İslam ve Hristiyan felsefesinin ortak noktalarından biridir?

- A) Din kaynaklı olup dinî öğretileri temellendirmeyi amaç edinmiştir.
- B) Farklı yüzyıllarda ortaya çıkmıştır.
- C) Aynı filozoflar tarafından temsil edilmiştir.
- D) Yalnızca din adamları tarafından yapılmıştır.
- E) Milattan önceki dönemde ortaya çıkmıştır.

2021 TYT

1. Tümeller problemi, Orta Çağ felsefesinin merkezî problemlerinden biri olmuştur. Augustinus, tümellerin ayrı birer varlık olarak Tanrı'nın zihninde olduğunu savunurken; Aquinalı Thomas, onların tek tek varlıkların içinde, varlıklarla beraber mevcut olduklarını öne sürmüştür. Ockhamlı William ise tümellerin kendi başlarına var olmadıklarını, soyutlama ve genellemelerden ibaret olduklarını iddia etmiştir.

Buna göre Ockhamlı William'ın düşüncelerine aşağıdakilerden hangisi uygundur?

- A) Herhangi bir davranışın adil olup olmadığı "adalet" kavramına göre belirlenir.
- B) Adil bir davranış kendi içinde "adalet" kavramını içerir.
- C) "Adalet", adil bulunan davranışlar arasındaki benzerliklere göre dilde tanımlanır.
- D) Hiç kimse adil davranmasa bile "adalet" diye bir şey vardır.
- E) "Adalet" kavramı, tek tek adil davranışlar hiç var olmasa da bilinebilir.

2018 TYT

2. Gazâlî doğadaki nedenselliğe yönelik şüphecî bir yaklaşım sergiler. Ona göre filozoflar, doğadaki düzeni doğa yasası dedikleri ilkelerle açıklar. Buna göre doğada olup biten hiçbir şey bu ilkelerle aykırı olamaz. Ancak Gazâlî için filozofların nedensellik dedikleri şey, terimlerin ve bu terimlere karşılık gelen nesnelerin birbirini gerektirmesi değil, olayların birbiri ardı sıra gelmesinden ibarettir. Çünkü ateş ile yanma arasındaki ilişkiye bakıldığında ateşin yakmayabileceğini düşünmek mantıksal olarak çelişkili değildir.

Gazâlî'nin bu parçada nedensellik ile ilgili düşüncesini aşağıdakilerden hangisi ifade etmektedir?

- A) Doğadaki her şey doğal nedenlerden meydana gelir.
- B) Aynı koşullar altında hep aynı sonuçlar ortaya çıkar.
- C) Neden sonuç ilişkisi tanrısal iradenin sonucudur.
- D) Doğada denilen karmaşık yapıda, mucize veya raslantı söz konusu değildir.
- E) Neden ve sonuç arasında doğada zorunlu bir ilişki yoktur.

2020 TYT

3. Anselmus, Tanrı'nın var olduğuna dair delile Tanrı kavramının kendisinden doğrudan ulaşılabileceğini savunmuştur. Ona göre, Tanrı kendisinden daha yetkini düşünemeyen, tasavvur edilemeyen bir varlıktır. İfade edildiği şekliyle yetkin varlık fikri bütün insanlarda vardır. Ancak en yetkin varlık olarak Tanrı fikrinin sadece zihnimizde olduğunu kabul etmek, daha yetkini düşünemeyen varlık tanımıyla çelişki yaratır. Çünkü hem zihinde hem de zihin dışında var olan, sadece zihinde var olandan daha yetkindir. O hâlde Tanrı, hem zihinde bulunan bir kavram hem de zihnin dışında var olan olarak vardır.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabılır?

- A) Tanrı kavramının kendisi Tanrı'nın zihin dışında da var olduğunu göstermez.
- B) En yetkin varlık olarak Tanrı zihindeki tüm diğer kavramların kaynağıdır.
- C) Tanrı'nın varlığı deneyime başvurmaksızın apriori bir yöntemle ispatlanabilir.
- D) Tanrı'nın varlığı zihinde diğer kavramlara başvurmadan ispat edilemez.
- E) Mükemmel bir dünyanın varlığından yola çıkılarak Tanrı'nın varlığı ispatlanabilir.

2020 TYT

4. İslam felsefesinde, özgürlük problemi "kader" ve "irade" ile olduğu kadar "akıl" kavramı ile de ele alınmıştır. Örneğin Maturidi, insanın akılla kendi davranışlarını seçtiğini, seçimlerini de iradesiyle eyleme geçirdiğini ve buna bağlı olarak davranışlarından sorumlu olduğunu öne sürmüştür.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabılır?

- A) İnsan önceden belirlenen yazgısına göre eylemlerini gerçekleştirir.
- B) İnsanın istediği gibi seçimlerini yapabileceği bir iradesi yoktur.
- C) İnsan özgürlüğünün temeli akıldır.
- D) İrade, verili seçenekler arasında seçim yapmaya ilişkindir.
- E) İnsan, seçimlerinden sorumlu tutulamaz.

5. Skolastiğin amacı, felsefeyi vahyin doğrularına uygulayarak inanç konularını kavranılır yapmak böylece vahye karşı ileri sürülmüş olan itirazlara karşı koyabilmektir. Buna göre, Skolastik felsefenin istediği temellendirmek ve çürütmektir; yeni bir şey bulmak değildir. İşte bu yüzden, Skolastik felsefe, daha baştan, temellendirmeye dayalı olan Aristoteles mantığına dört elle sarılmıştır. Sonuçta “Anlayayım diye inanıyorum.” görüşü, Skolastik felsefe’nin çıkış noktası ve ereğidir.

Parçaya göre aşağıdaki yargılardan hangisi Skolastik felsefenin özelliklerinden biri değildir?

- A) Var olan bilgileri açıklamak amacıdadır.
B) Bilgiyi temellendirmede Aristotelesçi düşünme biçimini kullanır.
C) Aklın imanın üstünde olduğunu savunur.
D) Dini bilgileri mutlak doğru kabul eder.
E) Tanrı’nın varlığını kanıtlamak temel amacıdır.

6. Augustinus “İtiraflar” adlı eserinde şöyle der: “Yer ve gök varlar. Yaratılmış olduğunu haykırıyorlar, nitekim değişkenler, değişiyorlar. Bütün bu şeyler, ey evrenin yaratıcısı, seni övüyorlar. Ama onları nasıl yarattın? Tanrım, yeri ve göğü nasıl yarattın? Yeri ve göğü elbette ne yerde ne gökte yarattın. Onları ne havada ne de denizde yarattın; çünkü bütün bunlar dünyaya ait. Evreni de evrende yaratmadın, nitekim var olması için, yaratılması için bir uzay yoktu. Elinde yeri ve göğü yaratacak malzeme yoktu. Yapmamış olduğun ve bir şeyler yapmak için kullanacağın bu şeyler sana nereden geldi? Bütün bunlar sen var olduğun için varlar demekten başka söz kalmıyor. Şu halde konuştuğun ve her şey var oldu, bir tek sözün her şeyi yarattı.”

Parçadan hareketle evren ve Tanrı ile ilgili ,

- I. Varlıkların değişimi bir yanlıdır.
II. Evren öncesiz ve sonrasızdır.
III. Tanrı her şeyin yaratıcısı mutlak varlıktır.
IV. Tanrı yaratıcı düşüncedir.
V. Evren Tanrı ile birlikte meydana gelmiştir.

Yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) II ve V
D) III ve V
E) III, IV ve V

7. “Tehî (hor) görme kimseyi hiç kimse boş değil
Eksiklik ile nazar, erenlere hoş değil”
“Elif okuduk ötürü, pazar eyledik götürü
Yaratılmışı severiz, Yaradandan ötürü”
“Ben gelmedim dava (kavga) için benim işim sevi (aşk) için
Dostun evi gönüllerdir gönüller yapmaya geldim.”
“Gelin tanış olalım işi kolay kılalım
Sevelim sevillelim dünya kimseye kalmaz.”

Yunus Emre’nin dizelerinden hareketle aşağıdaki yargılarından hangisine ulaşılabilir?

- A) İnsan; sevmek, sevilme, tanışıp dost olmak için yaratılmıştır.
B) Allah’ın yarattığı her şey güzeldir.
C) Tek gerçeklik, Allah bilgisidir.
D) Allah’a kulluğun hikmeti gönül yapmaktır.
E) Tüm yaratılanlara karşı merhametli olunmalıdır.

8. Orta Çağ’da ortalama bin yıllık bir tarihsel dönemde felsefe ile din arasında yoğun bir etkileşim görülmüştür. Böylece felsefe, bu dönemde yeni bir anlayış kazanmış, ilahi dinlere yaklaşmıştır. Bu dönem düşünürleri felsefeyi çoğunlukla dini bilginin bir parçası ve yardımcısı olarak değerlendirmiştir.

Buna göre bu dönem felsefesi için aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Varlığın mahiyetini sorgulayan bir disiplin haline gelmiştir.
B) Dilin çözümlenmesini amaçlayan bir alan haline gelmiştir.
C) İnanç kanunlarının akısal kanıtlamalarında araç konumuna gelmiştir.
D) Görünenin ve çokluğun ardındaki değişmez olanı arar hale gelmiştir.
E) Dünyevi varlıkların işlevini anlamayı amaçlar hale gelmiştir.

9. Hristiyan felsefesinde ele alınan konulardan biri de tümeller problemidir. **Buna göre;**

- I. Tümeller ayrı bir varlık olarak Tanrı’nın zihnindedir.
II. Tümeller tek tek varlıkların içinde yer alır.
III. Tümellerin tek başına gerçeklikleri yoktur. Onlar soyutlama ve genelleme sözlerinden ibarettir.

açıklamalarının ait olduğu görüşler aşağıdaki seçeneklerden hangisinde sırasıyla verilmiştir?

- A) Kavramcılık - Adcılık - Kavram realizmi
B) Kavramcılık - Kavram realizmi - Adcılık
C) Kavram realizmi - Kavramcılık - Adcılık
D) Kavram realizmi - Adcılık - Kavramcılık
E) Adcılık - Kavramcılık - Kavram realizmi

1. Felsefe tarihine bakıldığında farklı dönemlerde farklı görüşlerin ortaya çıktığı görülmektedir. Nitekim Skolastik Dönem sonunda da düşünceye ait unsurlarda değişiklikler olmuş, Rönesans ile başlayıp 17. yüzyılda pekişen yeni bir düşünce sistemi ortaya çıkmıştır. Modern düşünce denen bu yeni sistem inanç yerine akli temel almıştır.

Buna göre aşağıda yer alan ifadelerden hangisi modern düşüncenin özellikleri arasında yer almaz?

- A) Teoloji, felsefeye egemendir.
- B) Doğanın bilgisi aklın yasalarında mevcuttur.
- C) Toplumsal hayat dünyevidir.
- D) Birey ön plana çıkmıştır.
- E) Hukuk, devlete bağlıdır.

2. 14. yüzyılda İtalya'da doğan, insanı evrende tek ve en yüce değer sayan, insanı geliştirme ve yüceltme amacını güden düşünce akımıdır. Kilise ve devlet baskısına dayanan Orta Çağ zihniyetine tepki olarak doğmuştur. İnsanın varlığını ve değerlerini düşüncenin odağına koyan, akli bütün sorunların çözümünde temel ilke olarak benimseyen Rönesans akımıdır.

Parçada sözü edilen akım aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kartezyen felsefe
- B) Pozitivizm
- C) Rasyonalizm
- D) Realizm
- E) Hümanizm

3. Francis Bacon "Yeni Atlantis", Campanella "Güneş Ülkesi" eserleriyle akıl ve yaratıcı düşünceyi birleştirerek yeni bir toplum düzeni hayal etmişlerdir. Tasarlanan düzende toplumlar özgürlükten, adaletten ve eşitlikten beslenirler. Bu yazarlar, hayal güçleriyle gerçekleşmesi mümkün olmayacak bir devlet ve toplum tasarımı ortaya koymuşlardır.

Bu parçada, siyaset felsefesinin aşağıdaki hangi temel kavramı ele alınmıştır?

- A) Devlet
- B) Bürokrasi
- C) Egemenlik
- D) Meşruiyet
- E) Ütopya

4. I. Platon, Devlet
II. Fârâbî, El Medinetü'l Fâzıla
III. T. More, Ütopya
IV. A. Huxley, Cesur Yeni Dünya
V. G. Orwell, 1984

Yukarıda verilenlerden hangileri distopya örnekleridir?

- A) I ve II
- B) II ve III
- C) III ve IV
- D) III, IV ve V
- E) IV ve V

5. 15-17. yüzyıl felsefesi döneminde, bilimsel çalışmalar yapan Galileo "Ben Aristoteles gibi taşların niçin düştüğünü değil, nasıl düştüğünü merak ediyorum." demiştir.

Buna göre, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Bilim var olanların özünü araştırır.
- B) Felsefe varlığı bir bütün olarak ele alır.
- C) Felsefe ve bilim varlık kavramını sorgular.
- D) Bilim ve felsefe varlığı idea olarak düşünmez.
- E) Felsefeyle bilimin varlığa yaklaşımı aynı değildir.

6. **Aşağıdaki ifadelerden hangisi 15-17. yüzyıl felsefesinin yeniden doğuş olarak adlandırılmasının nedenidir?**

- A) Skolastik felsefenin akıl ve inanç tartışmalarından etkilenmesi
- B) İnancın bilgiyi tek başına mümkün kıldığı düşüncesinin benimsenmesi
- C) Antik Yunan felsefesinin ve akli temele alan yapısının yeniden ele alınması
- D) Din merkezli düşüncenin egemen olması
- E) İlk neden ve değişim düşüncesinin merkeze alınması

7. Descartes'a göre zihni bölünmez olarak algılayabildiğimiz hâlde, hiçbir cismi bölünür olmaksızın algılayamayız. Bedenin yarısını algılayabilirken zihnin yarısını algılayamıyoruz. Böylece görürüz ki onların yalnızca doğaları farklı değil aynı zamanda onlar birbirlerinin de karşıtıdır.

Descartes'ın bu görüşü aşağıdaki kavramlardan hangisiyle ifade edilir?

- A) Düalizm
- B) Hümanizm
- C) Rasyonalizm
- D) Realizm
- E) Entüisyonizm

8. Bazı düşünürler, toplumsal düzen bireyin gereksinimlerini karşılayamaz hâle geldiğinde, haksızlıkları giderecek, sorunları ortadan kaldıracak ideal toplum düzenleri tasarlamışlardır. Düşünürlerin adalet, eşitlik, özgürlük gibi kavramlar üzerine tasarladıkları bu devlet düzenine ütopya adı verilir.

Buna göre ütopyalar için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Var olan devlet anlayışlarına ilişkindirler.
- B) Ahlaki değerlere daha çok önem verirler.
- C) Devlet düzenini reddeden anlayışa sahiptirler.
- D) Zaman içinde gerçekleştirmeleri umut edilir.
- E) İleri teknolojiye hakim yönetimlerin oluşumu amaçlanır.

9. MS 15 - 17. yüzyılda oluşturulan modern felsefe, bilimlerin ve demokrasi kültürünün gelişmesine katkı sağlamıştır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi modern düşüncenin özelliklerinden biri olamaz?

- A) Felsefe bilimi etkilemiştir.
- B) Toplumsal hayat dünyevidir.
- C) Hukuk alanında devlet belirleyici unsurdur.
- D) Düşünürler, otoriteye bağlı değildir.
- E) Bilim, Tanrı'nın yarattığını anlamak için önemlidir.

10. Hukuk felsefesi açısından 15 - 17. yüzyıl felsefesinde ütopyalarla karşılaşılır. Ütopya, hayalî devlet tasarımı anlamına gelmektedir. Bazı düşünürler içinde yaşadıkları devlet düzeninden memnun olmayınca ideal düzenler hayal etmişler ve istenilen ütopyalar yazmışlardır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi istenilen ütopya değildir?

- A) Platon - Devlet
- B) Fârâbî - El Medinetü'l Fâzıla
- C) Campanella - Güneş Ülkesi
- D) Orwell -1984
- E) Bacon - Yeni Atlantis

11. Bu felsefe, kesin bilginin varlığını ortaya koymaya çalışır. İnsanın akıl yoluyla kesin bilgilere ulaşabileceğini ve bu bilgilere dayanarak yaşamı boyunca elde ettiği bilgilerin doğruluğunu ortaya koyabileceğini iddia eder. Her türlü bilgiden şüphe duyarak yanılgılardan kurtulup sağlam bir temele ulaşmayı ve bu temele dayanarak doğru bilgiler ortaya koymaya çalışır. Başka bir ifadeyle, bilgilerden şüphe ederek kendisinden şüphe edilmeyen bilgilere ulaşmayı hedefler.

Parçada hakkında açıklama yapılan görüş ve filozof aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mantıkçı pozitivizm - Carnap
- B) Kartezyen felsefe - Descartes
- C) Diyalektik idealizm - Hegel
- D) Eleştirel felsefe - Kant
- E) İdealizm - Platon

12. Newton yaptığı çalışmalar konusunda şu sözleri söyler: "Bilimsel öngörülerde bulunabiliyor olmamı, doğayı insanlara tanıtabilme-mi, bilimde yeni bakış açıları geliştirebilmemi kısacası bunların her birini omuzlarında yükseldiğim kişilere borçluyum."

Newton bu sözlerinde bilimin aşağıdaki özelliklerinden hangisini vurgulamıştır?

- A) Olgusalılık
- B) Nedensellik
- C) Birikimlilik
- D) Nesnellik
- E) Seçicilik

1. 15-17. yüzyıl felsefesi Antik Çağ düşüncesinden etkilenmesi sebebiyle ilk olarak insan sorununu işlemiştir. İnsanı arayan, insanın özü ile bu dünyadaki yerinin ne olduğunu araştıran çalışmalara "hümanizm" adı verilir. Hümanizm, modern insanın yeni hayat anlayışını dile getiren bir akımdır. Bu yeni hayat anlayışı dinden bağımsız bir kültür kurmak, insan ve dünya ile ilgili bir felsefe yaratmak istemiştir.

Buna göre;

- I. Benliğini bulmuş ve kişiliğini oluşturmuş insan tipinin ortaya çıkması
- II. İnsanın Tanrı'nın etrafında dönen kültür sistemi içerisinde belli bir görevi yerine getirmesi
- III. Kiliseden bağımsız bir şekilde yaşama dair özgür düşünceler geliştirilmesi
- IV. Ulusların kendi dillerini, düşünce hayatlarını, sanatlarını, siyasal yapılarını geliştirmeye başlaması
- V. Ben kimim, ne olacağım? sorularının yanıtlarının kader de hazır olarak bulunması

İfadelerinden hangileri hümanizmin sonuçları olamaz?

- A) I, II, V
- B) I ve IV
- C) II, III, IV
- D) II ve V
- E) III ve IV

2. "İyi yasalar gerekli olanlardır. Onaylanmış kurallardan ibaret olan yasaların faydası, insanları iradi eylemlerden menetmek değil arzuları, telaşları veya düşüncesizce hareketleriyle kendilerine zarar vermeyecek şekilde onları yönlendirmektir; yolcuları durdurmak değil onları doğru yoldan götürmek için konulan çitler gibi. Dolayısıyla, gerekli olmayan ve bir yasanın gerçek amacına sahip olmayan yasa, iyi bir yasa değildir. Egemenin yararı için olan fakat halk için gerekli olmayan bir yasanın iyi bir yasa olduğu düşünülebilir; ama öyle değildir. Çünkü egemenin ve halkın iyiliği ayrılmaz. Zayıf uyrukları olan bir egemen zayıf bir egemendir; egemeni, onları istediği şekilde yönetme yetkisinden yoksun bir halk da, zayıf bir halktır."

Hobbes'un bu görüşlerinden hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Yasalar yalnızca devletin çıkarlarını korumak zorundadır.
- B) Yasalar insanları bireysel seçimlerinden uzaklaştırabildikleri oranda iyidir.
- C) Devletin mutlak egemenliği bireye zarar verir.
- D) Halk için iyi olan her şey aynı zamanda devlet için de iyidir.
- E) Yasaların temel amacı bireyi devlet karşısında güçlü kılmaktır.

3. "Bir şeyi kavradığımız zaman, ona ilişkin hiçbir karar vermezsek, aldanma tehlikesiyle karşılaşmayız. Hatta yargımızı sunduğumuz şeyde açık ve seçik olarak bildiğimiz şeyi kabul edersek aldanmamız yine olanak dışıdır. Ancak genel olarak aldanmamıza neden olan şey daha çok, yargımızı sunduğumuz şeyin henüz tam bilgisini edinmeden karar vermemizdir. Şunu kabul ediyorum ki anlayışımız olmaksızın hiçbir şeye ilişkin yargıda bulunamayız. Çünkü istencimiz, anlayışımızın herhangi bir biçimde kavramadığı şey üzerine karar vermesi için hiçbir neden yoktur; ancak hiç kavramadığımızı onaylamak için istenç kesinlikle zorunlu olmasına karşın, yargıda bulunmamız için tam bir bilgi edinmemiz zorunlu olmadığından, çoğu zaman ancak pek belirsiz bir şekilde bildiğimiz şeyleri kabul ediyoruz."

Descartes'in bu görüşlerinden hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Yeterince bilmediğimiz şeyler üzerine verilen kararlar bizi yanıltmaya götürür.
- B) Bazen bildiği bir konuda yargısız kalmak bireyi hataya düşmekten alıkoyar.
- C) Sadece anlayışla her şeyi onaylayabilirim ya da yadsıyabilirim.
- D) İstencimi bilgimin sınırlarında tuttuğum müddetçe aldanmama olanak yoktur.
- E) Anlamadığımız bir konuyla ilgili yorum yapabilmemiz olanak dışıdır.

4. Rönesans Dönemi düşünürlerinden Petrarca "insanın ne olduğunu" bilmek ister ve doğru yaşamının ölçütünü araştırır. Ve ona göre doğru yaşamın kaynağı Hristiyanlıkta değil, Roma Stoa'sındadır. Bu öğretiye göre insan için en yüksek değer ruhunun bağımsızlığı, özgürlüğüdür. Buna da inanç ile değil, akıl ve erdem ile ulaşılır.

Buna göre, Rönesans Dönemi için aşağıdakilerden hangisi söylenbilir?

- A) Dini dogmalar en güvenilir bilgi kaynağıdır.
- B) Doğru ve erdemli davranışı toplumsal kabuller belirler.
- C) Birey olmak, otoritelerden bağımsız, akıllı kılavuz edinmeyi gerektirir.
- D) Kilisenin öğretileri, doğru yaşamın ilkelerinin belirleyicisidir.
- E) İnsan kendini ait olduğu kültürle bağ kurarak var edebilir.

5. “12. yüzyılda Afrikalı Konstantin, Tunus’tan getirdiği tıp alanındaki eserleri Salerno’da Latinceye kazandırmıştır. 13. yüzyılda Roma İmparatoru, İslam bilimlerinin tanınması amacıyla Salerno’da çeviriler yaptırdı. Çeviri faaliyeti, Almanya ve Fransa’ya yayılarak 14. yüzyılda bütün Avrupa’yı etkisi altına almıştır. 15. yüzyıldan 17. yüzyıla kadar astronomi ve matematik bilginlerinin Latinceye çevrilen eserleri ve ele aldıkları problemlere yönelik çözümleri Galilei, Bacon, Da Vinci gibi bilim insanlarının tartışmaları arasına girmiştir. Bu tartışma konuları 15.-17. yüzyılda matematik felsefesi ve doğa metafiziği tartışmalarında yer almıştır. Yunancadan Farsçaya çevrilen eserler, Tebriz ve Trabzon üzerinden Anadolu ile Bizans’a geçmiştir. Bu yollardan sonra çeviri hareketinin İtalya ve Avrupa’ya ulaştığı ve 16.-17. yüzyılın sonlarına kadar çevirilerin devam ettiği görülmektedir. Bu sırada elde edilen kitap, buluş, harita ve aletler Avrupalı bilim insanlarının eline ulaştırılmıştır.”

Fuat Sezgin’in “İstanbul Üniversitesi Açılış Konuşmaları” adlı eserinden derlenen bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşamaz?

- A) Çeviriler, 12-17. yüzyılda Batı’yı bilim ve felsefe alanlarında etkilemiştir.
- B) Çeviriler, tıbbi ve bilimsel tekniklerin aktarımını hızlandırmıştır.
- C) Çevrilen eserler, Doğu’dan Anadolu’ya ve Avrupa’ya geçmiştir.
- D) Çeviriler, Tunus’tan getirilen eserlerin Latinceye çevrilmesiyle başlamıştır.
- E) Çeviriler, yeni ve özgün çalışmaların yapılmasını zorlaştırmıştır.
6. Orta Çağ felsefesinden sonra 17. yüzyıl felsefesi, yeni bir tarih felsefesinin egemen olduğu dönemdir. Bu yeni dönem, dünyaya ve insana yeni bir bakış açısının sonucu olarak ortaya çıkmıştır. 17. yüzyıl felsefesi, insanı eyleminin öznesi kılan, yeni ve seküler bir tarih felsefesi gelişmiştir. Yaratıcı ve özgür insan, bundan böyle kendi kurduğu ve rolünü oynadığı için de anlamı kendisine kapalı olmayan bir tarihin öznesi olmuştur.

Buna göre 17. yüzyıl felsefesi için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Felsefenin dünyevi bir nitelik kazandığı
- B) İnsanın ön plana çıkarıldığı
- C) Önceki dönem felsefesinden büyük oranda farklılaştığı
- D) Dünyanın anlaşılmasında mevcut kabullerin korunduğu
- E) Felsefenin ve tarihin merkezinde insanın olduğu

7. “Bilmek, egemen olmaktır.” Ne var ki nedensel yasaların bilgisine ulaşmanın önünde engeller bulunmaktadır. İnsan zihni boş düşüncelerle, kuruntularla dolup taşmaktadır. Bacon doğayı anlamaya çalışırken acele kestirimlerde bulunmamıza yol açan yanlış kanı ve önyargılara dayalı düşünceleri “zihnin putları” diye adlandırır. İnsanoğlu doğayı kendi gerçekliği içinde kavrayıp doğru bilgilere ulaşmak istiyorsa ilk yapması gereken şey, zihnine yer etmiş bu putlardan kurtulmaktır. Bu putlardan uzaklaşmadıkça doğaya egemen olma ülküsü boş bir hayalden öteye geçemez.

Bacon’ın bu görüşlerinden hareketle aşağıdaki yargıların hangisi söylenemez?

- A) Doğayı olduğu gibi bilmek güçtür.
- B) Bilgi insana güç kazandırır.
- C) Doğayı bilmek için zihnimizdeki engellerden kurtulmamız gerekir.
- D) Zihnimizdeki kanılar doğayı anlamayı kolaylaştırır.
- E) İnsanın doğaya egemen olma ülküsü vardır.

8. Hobbes’a göre insan eylemlerinin biricik ve temel amacı hayatın korunması ve sürdürülmesidir. Kişinin eylemleri ne olursa olsun, ona iyi veya kötü diyen kişinin kendisidir. Herkes doğa tarafından eşit yaratılmıştır. Bu eşitlikte herkesin kendisi için iyi olanı ve haz vereni araması gayet doğal bir durumdur. Kişi daima yararına olanı yapar.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşamaz?

- A) Bir kişinin eylemleri her zaman kendi iyiliği içindir.
- B) Her eylemde en yüksek amaç kişisel menfaatleri korumaktır.
- C) Ahlaki değerler iyi-kötü bağlamında kişiden bağımsız olamaz.
- D) İnsan kendini, başkalarının düşünceleri doğrultusunda gerçekleştirir.
- E) Mutlak iyi veya mutlak kötü diye bir şey söz konusu değildir.

9. “Düşünüyorum, öyleyse varım.” Descartes’ın apaçık bir şekilde kabul ettiği bir bilgidir. O, bu doğru bilgiye ulaşana kadar çevresindeki her şeyden şüphe etmiştir ve en sonunda şüphe edemeyeceği tek şey bulmuştur ki; o da düşünmekte olduğudur. Böylece önce kendi varoluşunu kanıtlamış, sonra da diğer varlıkların varlığından emin olmuştur.

Buna göre Descartes için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Apaçık bir bilgiye ulaşmıştır.
- B) Şüpheli bir amaç olarak kullanmıştır.
- C) Varoluşunu, düşünmekte olduğu fikrine dayanarak temellendirmiştir.
- D) Şüpheli doğru bilgiye ulaşmada yöntem olarak kullanmıştır.
- E) Başlangıçta her şeyden şüphe duymuştur.

1. Avrupa'da yoğun olarak 12-13. yüzyıllarda gerçekleştirilen çeviri faaliyetleri ve bu faaliyetlerin neticesinde ortaya çıkan bilimsel çalışmalar, Rönesans'ın alt yapısını oluşturmuştur. Bacon'dan Descartes'a kadar Aydınlanma Dönemi'nin filozof ve bilim adamları söz konusu çeviri döneminden ilhamını almıştır. Dolayısıyla bu çevirilerin modern Batı medeniyetinin köklerini oluşturan en önemli unsurlardan birisi olduğu rahatlıkla söylenebilir.

Bu parçanın konusu aşağıdaki ifadelerden hangisidir?

- A) Bilim ve felsefe alanındaki gelişmelerin çeviri çalışmaları üzerindeki etkisi
- B) Rönesans'ın düşünce yapısının Aydınlanma Dönemi filozoflarına kaynaklık etmesi
- C) Rönesans döneminde oluşturulan düşünce yapısının bilim ve felsefeye katkısı
- D) Çevirilerle zenginleşen bilimsel yapının Rönesans düşüncesini biçimlendirmesi
- E) Batı'nın sahip olduğu kökleşmiş kültür unsurlarının çeviri faaliyetlerine katkısı
2. Bilimsel uyanışın iki dönemi vardır. Birinci dönem 11. yüzyılın ikinci yarısında başlar ve 13. yüzyılda doruk noktasına erişir. İkinci dönem 16. yüzyılın sonlarında başlayan ve bir yandan deneye öbür yandan matematiğe dayanan modern bilim dönemidir. Birinci dönem Arapçadan çevrilen kaynaklardan yararlanılarak Antik Çağ'da bilim ve düşünceyle temas kurma biçiminde ortaya çıkmıştır. Bir ileri atılımdan çok, eldeki bilgiyi alma ve sindirme çabası bu dönemin belirgin özelliğidir. Oysa 16. yüzyıldan sonra tüm parlaklığıyla ortaya çıkan ikinci dönem gerçek bir atılımı, doğaya yeni ve yaratıcı bir yaklaşımı temsil eder. Rönesans, bu iki dönem arasında Orta Çağ'ın çözülüşü niteliğinde bir harekettir.

Parçaya göre;

- I. Rönesans hareketi Orta Çağ ile Yeni Çağ felsefeleri arasında önemli bir köprü görevi görmüştür.
- II. 11-13. yüzyıllar arasında Arapçadan çevrilen eserlerin kullanımıyla yapılan çalışmalar büyük bir bilimsel atılımın gerçekleşmesini sağlamıştır.
- III. 16. yüzyıldan itibaren Rönesans'ın etkisiyle Antik Çağ'dan kalan felsefi miras yeniden yorumlanmıştır.
- IV. Rönesans'ın ardından bilimler doğayı matematiksel ve deneysel yöntemlerle incelemeye girişmiştir.

Yargılarından hangileri doğrudur?

- A) I ve II   B) I ve III   C) I ve IV
- D) II ve III   E) II ve IV

3. 15.-17. yüzyıl felsefesi Avrupa'da yaşanan Rönesans'tan etkilenerek şekillenen bir felsefedir. Rönesans'ı hazırlayan gelişmeler 14. yüzyılda bulabiliriz. Her alanda büyük bir değişikliğin yaşandığı bu yüzyılda, bin yıla yakın bir zaman içinde toplanmış olan evrensel Orta Çağ devleti artık ayrı ayrı ulus devletlere bölünmeye başlamıştır. Orta sınıfın uyanan girişim ruhu ekonomide yeni gelişmelere yol açmıştır. Bu durum kilisenin maddi gücünü sarsmış, sosyal yapıdaki kaymalar feodalizmin dayanaklarını ortadan kaldırmıştır. Şehirli burjuvazinin yeni hayat görüşü kiliseden kopuk yeni bir eğitimi ortaya çıkarmıştır. Tüm bu gelişmeler Avrupa kültürünün iç ve dış yapısını temelden değiştirmiştir. Kültürün bütündeki bu değişimler felsefede de kendini göstermiştir çünkü felsefede bir kültürün dünya ve hayat anlayışı en derli toplu biçimiyle dile gelir.

Bu parçada aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı yoktur?

- A) Avrupa kültürünün Orta Çağ felsefi düşüncesi üzerindeki etkisi nasıldır?
- B) Avrupa'yı Rönesans'a götüren gelişmeler hangi dönemde yaşanmıştır?
- C) Batı kültüründe yaşanan değişim hareketleri felsefeyi neden etkilemiştir?
- D) Orta Çağ Avrupa'sında yaşanan sosyokültürel ve ekonomik değişimler nelerdir?
- E) Orta Çağ'ın sonlarında dinî otoritenin zayıflamasının ekonomik sebebi nedir?
4. Bacon'a göre en önemli iş, insanı doğaya hâkim kılacak bir yöntem geliştirmektir. İnsanların doğa bilimleriyle uğraşmaları henüz yenidir. Yunanlılar ahlakla, Romalılar hukukla uğraşmış, Hristiyanlık ilahiyatı başlıca bilgi alanı kabul etmiştir. Doğa bilimlerine gereken önem verilmemiş, deneysel çalışmalar önemsiz bir iş olarak görülmüştür. Deney yerine eskinin düşüncelerine güvenilmiştir. Rönesans'ın meydana getirdiği gelişmelerden sonra insanlar doğaya hükmetmek gibi büyük bir işe girişme yürekliğini kendilerinde bulmuştur. Bunun için öncelikle yapılması gereken iş, elden geldiğince çok gereç toplamaktır. Bu gereçler bir kere toplandı mı aklımız onları işlemek için kendiliğinden çalışmaya başlayacak ve böylece hayatı düzenli hâle getirecek, her türlü sıkıntının üstesinden gelmemizi sağlayacak ve bizi uygarlığa ulaştıracak bilgileri üretecektir.

Parçaya göre aşağıdaki yargılardan hangisi Rönesans düşüncesini önceki dönemlerden ayıran özelliklerden değildir?

- A) Bilgi, insanlığın elinde önemli bir güçtür.
- B) İnsan doğaya hükmedebilmek için öncelikle doğayı tanımıştır.
- C) Bilgi ve teknik insanlığı barbarlıktan uzaklaştıracak önemli araçlar olmuştur.
- D) Hâkim otoritelerin görüşü kişisel tecrübelerimizden daha geçerlidir.
- E) Toplumun uyumlu işleyişi bilimsel araştırmaların akılcı yorumuna bağlı olmuştur.

5. Skolastik felsefe 800 yıl boyunca oluşturulan Hristiyan dogmasının temellendirilmesi ve sistematik biçimde derlenip toplanması yönündeki çabaların bir ürünüdür. İçeriği tamamen dinsel nitelikli olan bu Hristiyan felsefesi; evrene, doğaya ve insana ilişkin yeni bir bilgi ya da düşünce üretmemiş olup konusu bütünüyle Hristiyan dogmasıdır. Yani tartışma kabul etmeyen dinsel doğrulardır. Rönesans ile birlikte skolastiğin temel kabulleri tartışmaya açılmış, akla ve bilime dayalı bağımsız bir düşünme biçimi hayatın her alanında etkili olmaya başlamıştır. 17. yüzyılda zirve yapan ve modern düşünce olarak isimlendirilen bu yeni anlayış insan ve evrene ilişkin bütün sorunlara çözüm yolu bulmak için çeşit çeşit yollar denemiştir.

Buna göre;

- I. Felsefe teolojiye hizmet eden bir bilgi koludur.
- II. Felsefenin ana eğilimi, kendini her türlü bağıllıktan sıyırmak, özgür bir çabayla kendini arayıp bulmaktır.
- III. Filozof doğrunun zaten bulunmuş olduğuna inandığı için "yeni"yi aramaz, hazır bulduğu bir tabloya daha sağlam bir dayanak oluşturmaya çalışır.
- IV. Felsefe Hristiyanlığın tartışmasız doğrularını akılla işleyip aydınlatır.
- V. Yaşama ilişkin görüşlere sadece aklın ve deneyin sağladığı doğrularla biçim verilir.
- VI. Doğruya ulaştıran birden fazla yol olabileceği gibi düşüncenin üzerine eğildiği konular da birden fazladır.

Yargılarından hangilerinde skolastik düşüncenin özellikleri vurgulanmaktadır?

- A) I ve II   B) I, III ve IV   C) II ve III
D) III, IV ve V   E) V ve VI

6. Spinoza "Madem ki erdem, insanın kendi tabiatının kanunlarına göre hareket etmesinden başka bir şey değildir; herkes kendi varlığını ancak kendi tabiatının kanunlarına göre koruyabilir. Buradan şu sonuç çıkar ki; erdemin ilkesi insanın kendi varlığını koruması için çaba harcamasıdır, üstün mutluluk insanın kendi varlığını korumasından ibarettir; erdem kendi kendisi için istenmelidir ve kendisine karşı iştah duyulması gereken ondan daha değerli, ya da bize ondan daha faydalı bir şey yoktur." der.

Buna göre bireyin erdemli olması;

- I. Haz veren davranışlara yönelmesine
- II. Varoluş mücadelesi vermesine
- III. Erdeme yönelik duyduğu arzuya
- IV. Doğanın kanunlarına uygun davranmasına

durumlarından hangilerine bağlıdır?

- A) I ve III   B) I ve IV   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

7. Hobbes'a göre "İnsan insanın kurdudur." Bunun sonucu olarak da doğa ya da savaş durumunda hep şiddetli ölüm korkusu ve tehlikesi vardır ve insan hayatı yalnız, yoksul, kötü, vahşi ve kısa sürer. İnsanlar dünya nimetlerinden daha fazla yararlanmak için birbirleriyle savaşmak durumundadır. Bunun sonucu olarak bir arada yaşayabilmek ve dünya nimetlerinden daha fazla yararlanmak için bir düzen arayışına yönelmişlerdir. Böylece savaşma yetkisini ve gücünü, otoritesini kabul edecekleri bir kişi veya kuruma vermişlerdir ve ortak bir iradeyi temsil eden devlet oluşmuştur.

Buna göre, devletin ortaya çıkması ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) İnsanlar başka topluluklar üzerinde güç kazanmak amaçlı birlik oluşturmuştur.
- B) İnsanlar, aralarındaki güç mücadelelerini bir üstün güce devretmek üzere anlaşmıştır.
- C) İnsanlar, tüm siyasal kurumların üzerinde tanrısal devlet kurmak amacıyla birleşmiştir.
- D) İnsanlar, ortak mutluluk ve ideallerini gerçekleştirmek için bir güç birliği oluşturmuştur.
- E) İnsanlar erdemlerini korumak amacıyla güç birliği oluşturmuştur.

8. A. Botton'un "Statü Endişesi" adlı eserine göre N. Machiavelli, insanların bencilce hareket etmeye eğilimli olduğu görüşündedir. Sevginin temelinde yer alan şükran duygusunu arkada bırakıp kendi işlerine göre bir yol tutarlar. İnsanda korkuyu canlı tutan, güç gösterisine maruz kalma ve cezalandırılma ihtimalidir. Bu ihtimalin insanlar üzerinde etkili olmadığı hiç görülmemiştir. İnsanların bir arada tutulması için güçlü bir prens tarafından yönetilmeye gereksinimleri vardır. Prens, mutlak güç sahibi olmalı ve gerektiği gibi hareket edebilmelidir. Bunun için bütün kurumların ona bağlı olması gerekir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Machiavelli'nin yönetim anlayışını destekleyen bir yargıdır?

- A) İnsan, insanın kurdudur.
- B) Amaca ulaşmak için her yol mübahtır.
- C) Düşünüyorum, o hâlde varım.
- D) Tebaanın refahı, erkin gücünün sınırındır.
- E) Özel mülkiyet, her türlü mutsuzluğun kaynağıdır.

1. 18-19. yüzyıl felsefesi; Batı coğrafyasının toplumsal yaşantısındaki köklü değişimlerin Fransız İhtilali ve Sanayi Devrimi gibi bütün dünyayı etkileyen olayların yaşandığı bir dönemde geleneksel düşünceye karşı aklı özgürleştirmek adına yapılan felsefi bir harekettir. Bu nedenledir ki bir dönemi anlayabilmek için onun tarihsel arka planına bakmak ve oluşum unsurlarını bilmek gerekir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi 18-19. yüzyıl felsefesini ortaya çıkaran unsurlardan biri olamaz?

- A) Rönesans ve Reform hareketlerinin toplumsal yapıyı etkilemesi
B) Siyasi ve dinî otoritelerin sorgulanması
C) Bilim ve felsefede yaşanan gelişmelerin, insanın doğaya bakışını değiştirmesi
D) Fransız İhtilali ve Sanayi Devrimi'ne bağlı problemlerin tartışılması
E) Akıl ve inanç tartışmalarının ön plana çıkması

2. 15 - 17. yüzyıl felsefesi döneminde yapılan bilimsel çalışmalar Aydınlanma düşünürlerinin bakış açısına ve bu doğrultudaki çabasına yön vermiştir. Aydınlanma düşünürleri, doğaya yönelik bilimsel açıklamaların benzerini bireysel ve toplumsal alanda oluşturma amacı gütmüşlerdir. Bunun sonucunda Aydınlanma düşünürleri doğa bilimlerindeki başarıları sosyal ve politik alana yaymayı başarmıştır.

Bu parçadan hareketle Aydınlanma düşünürleriyle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Toplumsal kurumların düzenlenmesinde kutsal kitabı temele almışlardır.
B) Metafizik ve fizik dünya arasında bağ kurmaya çalışmışlardır.
C) Geleneklere bağlılığın toplumsal yaşamda mutluluğu getireceğini iddia etmişlerdir.
D) Toplumsal kurumları eleştiriye tabi tutarak rasyonel bir düzen anlayışını savunmuşlardır.
E) Dünyayı anlamada insan aklının yetersiz olduğunu düşünmüşlerdir.

3. I. Hümanizm
II. Fransız İhtilali
III. Reform Hareketleri

Yukardakilerden hangileri 18. yüzyıl felsefesinin etkisiyle ortaya çıkmıştır?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) I ve III
E) II ve III

4. 18 - 19. yüzyıl genel anlamda bilim, teknik, sanat ve felsefe gibi pek çok alanda ürünlerin ortaya konulduğu bir dönemdir. 15. yüzyıla başlayan bilim ve teknik alandaki gelişmeler yeni bir ekonomik sistem ortaya çıkarmıştır. Bu yeni sistem; yeni bir kültüre yol açmış, yönetim biçimlerini etkilemiş ve değişime zorlamıştır. Sistemle birlikte insanların istek ve ihtiyaçları değişmiştir. Dolayısıyla düşünürler hayatın dinamiklerini açıklayacak ve toplumsal düzeni daha iyi taşıyacak fikirler üretmeye çalışmışlardır.

Bu parçadan hareketle 18 - 19. yüzyıl felsefesinin daha çok aşağıdaki konulardan hangisi üzerinde durduğu söylenebilir?

- A) Bilim
B) Siyaset
C) Sanat
D) Ahlak
E) Din

5. 18. yüzyıl felsefesinde Descartes'ın etkisi yadsınamaz. Onun düşüncelerinin etkisinin yaşadığı dönemle sınırlı olduğunu söylemek mümkün değildir. Bu nedenle 18. yüzyılı anlamak için kendinden önceki yüzyılları da anlamak ve değerlendirmek gerekir.

Buna göre aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) 18. yüzyıl felsefesini anlamak için 17. yüzyıl felsefesini anlamak gerekir.
B) 18. yüzyıl felsefesi önceki yüzyıllardan bağımsız olarak gelişmiştir.
C) 17. yüzyıl felsefesi sonraki dönemleri çok fazla etkilemiştir.
D) 18. yüzyıl felsefesini anlamak demek felsefeyi anlamak demektir.
E) 18. yüzyıl düşünürlerinden biri de Descartes'tır.

6. Rönesans ve Aydınlanma dönemleri ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi doğrudur?

- A) Aydınlanma Dönemi, Rönesans düşüncesinin ortaya çıkma sebebidir.
B) Her iki dönemin özelliklerinden biri de gelenekçiliktir.
C) Rönesans Aydınlanma'nın sonucudur.
D) Her ikisinin temel özelliği akılcılıktır.
E) Rönesans dinî bir değişimi ifade ettiği için Aydınlanma'nın karşıtıdır.

7. Kant "Pratik Aklın Eleştirisi" eserinde şöyle der: "Ahlâk yasasına duyulan saygı, düşünsel bir nedenin uyandırdığı bir duygudur ve bu duygu tamamen a priori bildiğimiz ve zorunluluğunu doğrudan doğruya kavrayabildiğimiz tek duygudur."

Buna göre Kant, ahlak yasasını aşağıdaki hangi temele dayandırmaktadır?

- A) Akıl
- B) Fayda
- C) Duygusal gelişim
- D) Davranış
- E) Kültür

8. "Bütün aydınlanma filozofları gibi Voltaire de yeni bir milat peşindeydi. Ona göre felsefe, din, tarih ve siyaset yeniden yazılmalıydı. Bu yeni yazım, kilisenin, tarihin ve geleneğin gölgesinde değil saf aklın ışığında hayat bulacaktı. Victor Hugo'nun dediği gibi 18. yy demek aynı zamanda Voltaire demekti. O, edebiyatla felsefeyi birleştirip yeni bir dil kuran tam bir aydınlanma çocuğuydu."

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

- A) Çağının fikirleri ile Voltaire'in eserleri arasında bağ yoktur.
- B) Voltaire yalnızca bir edebiyatçıdır.
- C) 18. yy'da edebiyat felsefenin gölgesinde kalmıştır.
- D) Bazı aydınlanma filozofları edebiyatla felsefeyi birleştirmiştir.
- E) Voltaire'in fikirleri gelenekçi ve tutarıdır.

9. "Kant 'Aydınlanma Nedir' adlı yapıtında Aydınlanma'yı şöyle tanımlar: "Aydınlanma insanın kendi suçu ile düşmüş olduğu bir ergin olmayış durumundan kurtulup aklını kendisinin kullanmaya başlamasıdır." Ona göre, insan bu duruma aklın kendisi yüzünden değil, onu kullanmaması yüzünden düşmüştür; çünkü insan şimdiye kadar aklını kendi başına kullanmamış, hep başkalarının kılavuzluğunu aramıştır."

Bu parçadan yola çıkılarak Kant'ın aşağıdakilerden hangisini eleştirdiği söylenebilir?

- A) İnsanın aklını kullanma cesareti göstermemesini
- B) Bilgilerin sezgi yoluyla temellendirilmemesini
- C) Bilgilerin yalnızca akıl yoluyla açıklanmasını
- D) İnsan zihninin boş bir levha olarak görülmesini
- E) Doğuştan bir takım bilgilerin gelmesini

10. **Aşağıdakilerden hangisi, Aydınlanma felsefesinin temel özelliklerinden değildir?**

- A) Aklın gücüne güvenilmesi
- B) Laik bir dünya görüşünün benimsenmesi
- C) Deneye önem verilmesi
- D) İnsanı konu edinmesi
- E) Yaşamı pratik fayda ile değerlendirmesi

11. I. Bilginin kaynağı

II. Birey - devlet ilişkisi

III. Varlığın oluşu

IV. Ana maddenin yapısı

Verilenlerden hangileri 18 - 19. yüzyıl felsefesinde öne çıkan problemler arasında yer alır?

- A) I ve II
- B) II ve III
- C) I, II ve III
- D) II, III ve IV
- E) I, II, III ve IV

12. 18. yüzyıl felsefesi aklın doğayı/evreni açıklayabileceği görüşüne yaslanır. Akla duyulan bu güvenin temelinde, "Düşünüyorum, o halde varım." önermesiyle ulaşılan kesin bilgilerin kaynağında aklın olduğu iddiası vardır. Dolayısıyla gerçeğe ve ona bağlı tüm varlıkların bilgisine akılla ulaşılabilir.

Bu parçada aşağıdaki filozoflardan hangisinin 18. yüzyıl felsefesi üzerindeki etkisi söz konusu edilmiştir?

- A) Kant
- B) Spinoza
- C) Aristoteles
- D) Descartes
- E) Popper

13. "Zihinde bulunan hiçbir düşünce yoktur ki daha önce duyularda bulunmamış olsun."

John Locke bu sözüyle, bilginin kaynağı için aşağıdakilerden hangisini düşünmektedir?

- A) Olgu
- B) Akıl
- C) Deney
- D) Sezgi
- E) Yarar

1. Liberalizm, 18. yüzyılın en önemli felsefi ve siyasi akımı olarak doğmuştur. Ancak liberalizmin bu dönemde ortaya çıkışı tesa-düfi değildir. Çünkü bu dönemde bir yandan sınırsız özgürlük isteyen ekonomik gruplar bir yandan da siyasal katılım hakları talep eden sosyal gruplar ortaya çıkmıştır.

Buna göre anlatılmak istenen düşünce aşağıdaki seçe-neklerin hangisinde verilmiştir?

- A) Her çağda farklı felsefi akımlar ortaya çıkıp gelişebilir.
- B) Toplumsal gruplar gelişen felsefi akımlardan etkilenir.
- C) Felsefi akımlar birbirlerine bağlı kalarak gelişir.
- D) Toplumsal yaşamı belirleyen felsefi akımlardır.
- E) Felsefi akımlar doğdukları çağın koşullarından etkilenir.

2. “İnsan özgür doğar ama kendini zincire bağlanmış olarak bu-lur.” diyen Rousseau, “Toplum Sözleşmesi” adlı eserinde in-sanın, devletin yasalarına itaat ederken aynı zamanda birlikte özgür yaşamının olanağını sorgular. Bu sorunun çözümünü Rousseau bireyin kendisini bütün haklarıyla toplumun tümüne bağlamasında bulur. Bütünün iyiliğini göz önünde bulunduran bir duyguyla ve siyasi bilinçle topluma bağlanan birey, kaybettiği doğal özgürlüğünün yerine yasal özgürlüğü koyabilecektir.

Buna göre Rousseau için bireyin özgürlüğü aşağıdakilerden hangisiyle sağlanabilir?

- A) Doğa durumuna dönülmesiyle
- B) Genel iradeye bağlanmayla
- C) Kendi öz çıkarlarını gerçekleştirmesiyle
- D) Devletin başlı başına bir amaç olmasıyla
- E) Bireyin temel haklarından vazgeçmesiyle

3. Hegel'e göre deneye hiç başvurmadan sırf düşünce ile kesin bilgiye ulaşılabilir. Çünkü özne ile öznenin yöneldiği nesne aynı aklın değişik biçimleridir.

Hegel'in bu görüşünün temelinde aşağıdaki yargılardan hangisi bulunmaktadır?

- A) Var olmak algılanmış olmaktır.
- B) Düşünüyorum, o hâlde varım.
- C) Duyumlardan geçmeyen bilgi akılda olamaz.
- D) Tüm bilğimiz deneye başlar, ancak deneyden doğmaz.
- E) Akılsal olan her şey gerçek; gerçek olan her şey akılsaldır

4. “Kant’a göre içimizde kesin bir şekilde varlığını hissettiğimiz, bize ‘yapmalısın, etmelisin’ diyen bir ödev duygusu vardır. Ahlaklı eylem de iyi niyete dayanan ve ödev duygusundan do-ğan eylemlerdir. Kant, ahlakının temel kaygısı veya amacı akla uygun davranmak, aklın sesini dinlemek ve bir ödev olarak ken-disini ortaya koyan ahlaki buyruğa itaat etmektir.”

Buna göre, aşağıda verilen durumlardan hangisi Kant’ın ödev ahlakı anlayışıyla örtüşmektedir?

- A) Spor salonunda havuza bir çocuk düştü, arkadaşlarıma hava atmak için hemen suya atladım. İyi yüzme biliyorum, çocuğu havuzdan dışarı çıkardım.
- B) Spor salonunda havuza bir çocuk düştü, salondaki cankur-taran olduğum için suya atladım ve çocuğu havuzdan dışarı çıkardım.
- C) Spor salonunda havuza bir çocuk düştü, çocuğu kurtar-mak amacıyla suya atladım ama çocuk paniğe kapıldığı için havuzdan dışarı çıkarmayı başaramadım.
- D) Spor salonunda havuza bir çocuk düştü, Tanrı’nın hayrını ka-zanmak için hemen suya atladım, yüzme bilmiyorum çok şü-kür havuz derin değilmiş, çocuğu havuzdan dışarı çıkardım.
- E) Spor salonunda havuza bir çocuk düştü, babası ol-duğum için hemen suya atladım iyi yüzme biliyorum, çocuğu havuzdan dışarı çıkardım.

5. Kant, Gazâlî ’nin yolunda giderek iki tür varlık alemi olduğunu ortaya koymuştur. Bunlardan biri akıl ve deneye bilgisine ula-şamayacağımız “numenler” ikincisi ise akıl ve deneye test edebileceğimiz “fenomenler”dir. Numenleri bilemeyiz ancak inanırız.

Parçadan hareketle Kant felsefesi için aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Akla uymayan hiçbir şey yoktur.
- B) Akıl tek rehber olarak yeterlidir.
- C) İnanıcı gerektiren bazı varlıklar vardır.
- D) İnanca gerek olmaksızın her şeyi felsefeyle anlayabiliriz.
- E) İnsan bilim sayesinde her şeyi aydınlatmıştır.

6. Kant, “İyi eylem, ancak insan olmanın değerini korumak ama-cıyla yapılandır.” der.

Filozofun bu görüşüne dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Kişinin eylemlerini karşısındakine duyduğu saygı belirlemelidir.
- B) Ahlak kuralları nedeniyle insanlar çıkarlarını korumalıdır.
- C) Kişinin eylemleri ahlakî olanla örtüşmelidir.
- D) Bireyler uydukları kuralların sonuçlarını üstlenmelidir.
- E) Kurallara uyanlar her zaman mutlu olmalıdır.

7. Kopernik'in dile getirdiği ve Galileo'nun yaklaşık bir yüzyıl sonra geliştirdiği Güneş merkezli evren sisteminin önemi, gerçekte neyin ne etrafında döndüğünü göstermesinden daha çok insanla doğa arasındaki ilişkiye dair oluşturduğu bakış açılarıdır. Bu bakış açısı Aydınlanma düşüncülerinin aklın gücüne duydukları güvenin temelini oluşturmuştur.

Buna göre Aydınlanma düşüncesinin temelinde aşağıdakilerden hangisinin yer aldığı söylenemez?

- A) İnsan aklının doğanın sırlarını keşfedeceğine duyulan inanç
B) Bu dünyaya yönelmiş bakış açısı
C) Doğanın insan tarafından denetim altına alınabilecek cansız ve mekanik bir varlık olduğu anlayışı
D) Tüm varlıkların Tanrı tarafından belli bir amaca göre yaratıldığı inancı
E) Rasyonel düşünce ve akla duyulan güven

8. Hegel, varlığın kendisini "Geist" (akıl/tin/ruh) olarak görür. Ona göre Geist aşama aşama; evren, insan, toplum; son olarak da sanat, din ve felsefeye dönüşür. Tez, antitez, sentez diyalektiği içerisinde gerçekleşen bu değişim ve dönüşüm süreçleri Geist'in yapısındaki, kendini bilmeye ve gerçekleştirmeye zorlayan çelişkiden kaynaklanır.

Bu parçadan hareketle Hegel'in varlık anlayışı hakkında aşağıdaki çıkarımlardan hangisi yapılamaz?

- A) Varlık olmak ile akıl özdeşdir.
B) Tarihsel her süreç Geist'in açılımıdır.
C) Çatışmalar varlığın yapısından kaynaklanır.
D) Bilimsellik, kendini bilmenin son aşamasıdır.
E) Her sentez aşaması kendi çelişkisini üretir.

9. 18-19. yüzyılda İngiliz aydınlanmasının emprizm ve duyumculuğun; Fransız aydınlanmasının rasyonalist ve matematik unsurların; Alman aydınlanmasının ise idealist, rasyonalist, romantik kurgulara dayanan gizemciliğin etkisinde kaldığı gözlemlenmektedir. Ayrıca aynı yüzyılda aynı ulustan olan filozoflar arasında da büyük oranda farklı görüşlerin ortaya çıktığı bilinmektedir.

Buna göre bir düşüncenin farklı algılanması ve uygulanmasının nedeni aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Aydınlanma düşüncesinin kişiye ve topluma yüklediği anlamın anlaşılabilmesi
B) Ana karakter aynı olsa da her oluşumun farklı toplum ve kişilerde aynı seyretmemesi
C) Toplamların düşünce birikimlerini sistemli hâle getirememesi
D) Dünya gerçekliğinin kişi ve toplumdaki bağımsız olması
E) Düşüncenin oluşumunun toplumsal beklentilerden bağımsız olması

10. Kant bilginin kaynağına ilişkin görüşünü; "Görüsüz kavramlar boş, kavramsız görüşler kördür." sözüyle açıklar.

Buna göre bilgilerimizin kaynağı aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) Tecrübe
B) Sezgi
C) Duyu verileri
D) Akıl ve deney
E) Sezgi ve akıl

11. "İnsan Anlığı Üzerine Bir Deneme" adlı kitabında aklın içini tamamen boşaltan ve onu sadece bir bilgi edinme yetisine indirgeyen Locke, aklın doğuştan getirdiği teorik ya da pratik hiçbir ilke bulunmadığını söyler. Zihin boş bir levhadır ve işleyeceği malzemenin temini bakımından deneyime bağlıdır.

Buna göre Locke aşağıdakilerden hangisini kabul etmemektedir?

- A) Kesin bilgiyi
B) Algısal bilgiyi
C) Apriori bilgiyi
D) Tekillerin bilgisini
E) Bilimsel bilgiyi

12. "Doğa, insanı iki egemen efendinin, haz ve acının hâkimiyeti altına yerleştirmiştir. Ne yapacağımızı gösterdikleri kadar ne yapmamız gerektiğini de yalnız onlar belirler. Bir yanda doğru ve yanlışın ölçütü, diğer yanda neden ve sonuçlar zinciri onların hükmüne bağlanmıştır. Her yaptığımızda, her söylediğimizde ve her düşündüğümüzde bizi yönetirler. Haz ve acıdan kaçmak için sarf ettiğimiz her çaba, sadece onları göstermeye ve onaylamaya hizmet edecektir."

Bentham'a ait bu metinden hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) İnsanın etik varoluşu haz ve acıdan uzaklaşmasına bağlıdır.
B) İnsan belirlenmiş bir doğaya sahip değildir.
C) İnsan davranışlarının temelinde haz ve acı vardır.
D) İnsan özgürlüğünü, doğasından kaçmak için sarf ettiği çabayla gerçekleştirecektir.
E) İnsan eylemlerinde temel alınabilecek nesnel bir ilke yoktur.

2021 TYT

1. Siyaset felsefesinde Platon ve Aristoteles'ten itibaren devlet doğal bir kurum olarak kabul edildiğinden Antik Çağ ve Orta Çağ felsefelerinde "Devlet nasıl ve ne şekilde var olmuştur?" sorusu filozofları birinci dereceden ilgilendirmemiştir. Modern felsefenin şekillendiği 17. yüzyılda görülen dinî ve siyasî otoriteler arasındaki rekabetin ilerlemesi, Coğrafi Keşifler ve nüfus artışı, yeni toplumsal sınıfların ortaya çıkışı gibi etmenler neticesinde devletin kuruluşu ve mahiyeti problemi ortaya çıkmıştır. Bu yüzyılda özellikle T. Hobbes, J. Locke ve J. J. Rousseau gibi filozoflar devletin nasıl var olduğu problemi ile ilgili merkezî bir kavram üzerinde durmuşlardır.

Bu parçada sözü edilen kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Egemenlik
- B) Doğa Durumu
- C) Toplum Sözleşmesi
- D) İktidar
- E) Hak

2020 TYT

2. Kant, "Aydınlanma Nedir?" başlıklı yazısında aydınlanmayı, insanın kendi suçu nedeniyle düşmüş olduğu ergin olmayış durumundan kurtulma olarak tanımlar ve insanın ergin olmayışını kendi aklını kullanma cesareti gösterememesine bağlar. Kendi aklını kullanmak bir tür kibir değildir zira akı kullanmak bütün fikirlere ve hatta kişinin kendi fikirlerine dahi eleştirel yaklaşabilmesini de gerektirir. Fikirler elbette ki bilmenin de yolunu açarlar ancak bilgiyle temellendirilmemiş veya ilişkilendirilmemiş fikirler karşılaştırılamadıkları gibi aralarında doğru bir seçim de yapılamaz. Bu durumda "cehalet" de bir başka fikirmiş gibi durur. Bu bağlamda aydınlanma, cehaletten kurtuluş hareketidir.

Bu parçada aydınlanma düşüncesiyle hangi iki kavram arasındaki ilişki vurgulanmaktadır?

- A) Düşünce özgürlüğü - akla güven
- B) Ahlak - düşünce özgürlüğü
- C) İnsanın değeri - eleştiri
- D) Seçme özgürlüğü - ahlak
- E) Akla güven - bilginin önemi

3. A. Comte'a göre insan, pozitif çağa uzun bir tarihsel sürecin sonunda ulaşmıştır. Bu süreci Comte "üç hal yasası" ile açıklar. Birinci dönem teolojik aşamadır. Bu dönemde her şey Tanrısal nedenlerle açıklanır. İkinci dönem olan metafizik aşamada her şey düşünsel temele dayanmayan doğaüstü güçlerle açıklanır. Üçüncü dönem ise pozitif aşamadır ve bu dönem insan düşüncesinin gelişiminin en ileri aşamasıdır.

Parçaya göre A. Comte, bu tarihsel süreci hangi ölçüte göre sınıflandırmıştır?

- A) Bilimsel gelişmeler
- B) Toplumsal olayların değişimi
- C) Toplumların düşünsel açıdan gelişimi
- D) İnsanların geliştirdiği teknik araçlar
- E) İnsanların dini inançlarının değişimi

4. Öznel idealizmde olduğu gibi gerçekten var olanın zihinden bağımsız olmadığını, tam tersine zihne tabi olduğunu öne sürer. Bununla birlikte bu zihin, sadece bireysel zihinleri değil, bir bütün olarak tüm doğayı ve tarihi yaratan nesnel bir tindir.

Buna göre Hegel var olanların temelini aşağıdaki kavramlardan hangisi ile ifade eder?

- A) Geist
- B) Madde
- C) Diyalektik
- D) Atom
- E) Fenomen

5. Kant şöyle diyordu: "Yalnızca korkuyla iyi davranan bir insan, erdemli olamaz. Sadece bencil ve ihtiyatlı olur. Yalnızca kendi kurtuluşu için iyilik yapan biri iyi değildir."

Buna göre Kant'ın ahlak görüşü hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenirse doğru olur?

- A) Kendi sezgine uy ki hem kendin hem de başkası için iyi olanı yapmış olarsın.
- B) İyi olan eylem, ödevi koşulsuz olarak gerçekleştiren eylemdir.
- C) Bütün ahlaksal değerler bir takım soyutlamalar, hayaller ve saplantılardan ibarettir.
- D) İnsan doğasına yaraşan; güçlü, korkusuz, acımasız olmaktır.
- E) Her eylemde olabildiğince çok insanın, olabildiğince çok yararı göz önüne alınmalıdır.

6. 18-19. yüzyıl filozoflarından bazılarının ele aldığı felsefe problemleri şunlardır: Kant'a göre bilgilerimiz deneyimle gelir ama bilgi, deneyim değildir. Renkleri görmeden bilemeyiz ama görme deneyimi renk değildir. "Bilgi deneyim olmadan sadece akılla, akıl olmadan da sadece deneyimle elde edilemez." diyerek bilginin elde edilmesini sorgulamıştır. Locke başka bir felsefi alanda devlet kavramını sorgulayarak liberal bir devlet sistemini savunmuştur. Bentham ahlak felsefesinde faydacılığı öne çıkarmıştır. İnsanın acıdan kaçtığını ve hazzı yöneldiğini iddia etmiştir. Hegel ise varlıkların oluş ve değişimini diyalektik bir tarzda açıklamıştır.

Bu parçadan hareketle 18-19. yüzyılda aşağıdakilerden hangisinin öne çıkan bir problem olduğu söylenemez?

- A) Doğru bilginin kaynağı
B) Birey-devlet ilişkisi
C) Ahlakın ilkesi
D) Varlığın oluşu
E) Tanrı-varlık ilişkisi
7. Zihnin kendisinde algıladığı ya da algının, düşüncenin ya da anlığın dolaysız nesnesi olan her şeye ide diyorum; zihnimizde herhangi bir ide üretme gücünü de, gücün bulunduğu nesnenin niteliği diyorum.

"Locke"

Locke'un bu görüşleri aşağıdaki bilgi anlayışlarından hangisini savunduğunu göstermektedir?

- A) "Doğru bilginin kaynağı akıldır." diyen rasyonalizmi
B) "Bilginin kaynağı deneydir." diyen empirizmi
C) "Bilginin kaynağı hem akıl hem deneydir." diyen kriticizmi
D) "Doğru bilgi olgusal bilgidir." diyen pozitivizmi
E) "Fayda sağlayan bilgi doğrudur." diyen pragmatizmi
8. Mill düşüncesinde: "Çok sayıda insana en yüksek mutluluğu verebilmek" ilkesini temel alır. Ona göre mutluluk veren eylemler iyi, mutsuzluk veren eylemler kötüdür. Mutluluk, hazzın varlığı ve acının yokluğu anlamına gelir.

Bu açıklamadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabılır?

- A) Kötü eylemler mutluluk verir.
B) İnsan doğası gereği mutludur.
C) İnsan bencil olduğu sürece mutlu olur.
D) İnsan hazlarının peşinde koşarak mutlu olabilir.
E) Ahlaki eylemin amacı, bütün insanların mutlu olmasıdır.

9. Birçoğumuz "özgürlük" veya "devlet" gibi kavramlara sahibiz. Ancak bunlar dünyada görebildiğimiz, dokunabildiğimiz ya da koklayabildiğimiz şeyler değildir. Empirist filozof Locke, özgürlük gibi karmaşık fikirlerin bile, en nihayetinde, basit algı parçalarının bir araya gelmesinden oluştuğunu iddia eder.

Buna göre empirizmin temel iddiası aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bilgi, duyu verilerinin aklın apriori kategorilerinde şekillenmesi ile oluşur.
B) Gerçeğin bilgisi akıl yürütme ve mantıksal çıkarımlarla oluşur.
C) Deneyimlerimizden elde ettiğimiz bilgiler yanıltıcıdır.
D) Tüm bilgilerimizin kaynağı deneyimdir.
E) Mutlak bilginin kaynağı akıldır.

10. "Akıl hiçbir şeyi algılayamaz, duyular hiçbir şeyi düşünemez. Bilgi ancak bunların birleşik faaliyetinden doğar." **diyen Kant, felsefe tarihi içerisindeki hangi iki görüşü uzlaştırmıştır?**

- A) Fenomenoloji - Analitik felsefe
B) Rasyonalizm - Empirizm
C) Pozitivizm - Entüisyonizm
D) Kriticizm - Pragmatizm
E) Septisizm - Rasyonalizm

11. Bir hasta için ilik kan hücresi bağışlayacak olan donörler aranmaktadır. Hasta ile uyumlu ilik kan hücrelerine sahip iki donör ilik bağışı için gönüllü olmuştur. Birinci donör işlemlerinin başlatıldığı sırada temin edilen maddi tutarı alarak hastaneden uzaklaşmıştır. Bunun üzerine işlemler diğer gönüllü donörle tamamlanmıştır.

Bu örnek olay yalnızca Kant'ın ödev ahlakı açısından değerlendirildiğinde;

- I. İlik kan hücresi bağışlama eylemine donörler maddi destek amaçlı başvurdıklarından eylem ahlaki olamaz.
II. Gönüllü donörlerden ikincisi maddi tutara yönelik eylemde bulunmadığından ahlaki bir eylem sergilemiştir.
III. Gönüllü donörlerden birincisi faydasına uygun eylemde bulunurken aynı zamanda maddi tutara yönelik eylemde de bulunduğundan davranışı ahlaki değildir.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) II ve III
E) I, II ve III

20. Yüzyıl Felsefesi

1. Felsefe, insanın merak duygusu sonucu ortaya çıkmış bir disiplindir. Tarih boyunca bu merak farklı alanlara yönelmiş, birbirinden farklı açıklamalarla giderilmeye çalışılmıştır. Sosyal yaşam, coğrafi özellikler, savaşlar, teknik alandaki gelişmeler ve başka birçok faktör felsefenin konusu ve yöntemi üzerinde etkili olmuştur. Böylece, her dönem felsefesi kendine özgü özellikler göstermiştir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi 20. yüzyıl felsefesinin özelliklerinden biri değildir?

- A) Felsefede uzmanlaşmaların yaşandığı bir dönemdir.
- B) Felsefe yeni yöntemler kazanmıştır.
- C) Felsefede yeni akımlar ortaya çıkmıştır.
- D) Felsefe dogmatik hâle gelmiştir.
- E) Felsefe küreselleşmiştir.

2. Kuğuların beyaz olmasına dair gözleme dayalı olarak öne sürülen önermeler ne denli çok sayıda olursa olsun, bunlardan mantıkça “Bütün kuğular beyazdır.” tümel önermesini çıkarmamız olanağı yoktur. Ancak kara bir kuğunun tek bir gözlemini anlatan tek bir gözlem önermesi, mantıkça “Bazı kuğular beyaz değildir.” önermesini çıkarmamıza izin verir. Bu mantıksal anlamda önemli deneysel genellemeler, doğrulanamaz ama yanlışlanabilir. Bu ise bilimsel yasaların kanıtlanabilir olmasalar da sınanabilir olmaları demektir. Onları yadsıma yolunda sistemli girişimlerle sınanabilirler.

Bu parçadan, aşağıdaki ifadelerin hangisi çıkarılamaz?

- A) Tek bir siyah kuğunun gözlenmesi halinde “Bazı kuğular beyaz değildir.” önermesi doğru olur.
- B) Yapılan deneyler sonucu ulaşılan genellemeler doğrulanabilir niteliktedir.
- C) Bilimsel yasalar her zaman denenebilir, dolayısıyla sınanabilir.
- D) Yapılacak herhangi bir sayıdaki gözlem “Tüm kuğular beyazdır.” çıkarımı için yetersizdir.
- E) Bilimsel yasalar, test edildiği sürece farklı sonuçlara ve değişime açıktır.

3. Ölümlü dünyadaki kötülüklerin Tanrı’da yok olacağı düşüncesi, bizleri sorumluluk kaygısından kurtarır. İyiliğin sonunda nasıl olsa galip geleceğine güvenerek korkumuzu yenebiliriz. Dünya arabasını, yürüdüğü yolda keyince gitmeye bırakarak ahlaki tatile göndeririz. İyi ama gerçek bu mudur? dersiniz W. James’in cevabı hazırdır: Gerçek, pratik faydası olandır.

Bu paragrafın ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tek gerçeklik eylemlerden doğacak faydadır.
- B) İnsanın amacı iyi eylemlerde bulunmaktır.
- C) Tanrı sonsuz ve güçlüdür.
- D) Kötülük olsa da Tanrı egemen olacaktır.
- E) Gerçeklik, Tanrı’nın varlığına bağlıdır.

4. Macit Gökberk yapılan bir söyleşide felsefe hakkındaki görüşlerini özgünlük bağlamında değerlendirmiştir. Gökberk, “Özgün felsefe ortaya koyabilmek için belli bir birikime sahip olmak yanında bu bilgi birikimini kullanacak zekâ, bir akli işletme alışkanlığı olmalıdır. Bu aşamadan sonra felsefeyi ortaya koymuş büyük düşünürlerin yapıtlarına -felsefenin nesnelleştiği bu yapıtlara- dayanarak, onlarla birlikte düşünerek birlikte felsefe yapılabilir. Felsefenin ana kaynaklarına gitmek, büyük filozofların eserlerini okumak, felsefede yapıcı yaratıcı olan tek yol felsefeyi yaratmış olan bu büyük ustalarla birlikte düşünmek, birlikte düşünebilmek için de onların nasıl düşündüğünü kavramaktır.” demiştir.

Bu parçada, özgün felsefi görüşler oluşturulabilmesi için aşağıdaki koşullardan hangisinin önemi vurgulanmıştır?

- A) Konu belirlerken seçici olma
- B) Felsefede ana kaynaklara başvurma
- C) Felsefede büyük ustaları taklit etme
- D) Olgusal konular üzerinde çalışma
- E) Felsefede bilgiyi arama

5. 20. yüzyılın hemen başlarında iki filozof bilimsel düşünme tarzının temele aldığı kabulleri sorgulamışlardır. Kant’ın metafiziğe yönelttiği sert eleştirilerden sonra bilimci pozitivist anlayış geniş çevrelerce kabul görmeye başlamıştır. Evrim kuramı ve rölativite fiziği gibi yepyeni bilimsel teorilerin ortaya çıkması bilimsel kuramların da temelinde metafizik kabullerin olduğunu bir kez daha göstermiştir. Bu sırada Henri Bergson ve Alfred North Whitehead metafizik düşünceleriyle 20. yüzyıl felsefesine damgalarını vurmuşlardır. Bilimi ve bilimsel yöntemi kökten reddetmeyen bu iki filozofu en fazla meşgul eden şey, var olan şeylerin doğasının bilimin öngördüğü şekilde olup olmadığı sorusu olmuştur.

Bu parçadan, Bergson ve Whitehead ile ilgili aşağıdaki ifadelerin hangisine ulaşılabilir?

- A) Pozitivizmden farklı varlık anlayışı ortaya koymuşlardır.
- B) Metafizik önermeleri reddetmişlerdir.
- C) Bilimin yöntemine karşı çıkmışlardır.
- D) Eklektik bir düşünce savunmuşlardır.
- E) Kant’ın düşüncelerini takip etmişlerdir.

6. Bilimsel gelişmeler insanların hayal bile edemeyeceği bir seviyeye geldi ve baş döndürücü bir hızla devam etmektedir. Klasik bilim anlayışı bilime gereğinden fazla değer vermekte, insan etkinliğinin en yücesi gözüyle bakmaktadır. Bilim toplumun çözemediği sorunları çözmekte, yaşama birtakım kolaylıklar getirmektedir. Bütün bunlara rağmen yine de bilim insan yıkımına dönüşmektedir.

Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi klasik bilim anlayışına yöneltilen eleştirilerden biri değildir?

- A) Bilime gereğinden fazla değer verilmesi
- B) Bilimin faydasının yanı sıra insana zarar veriyor olması
- C) Bilimin bütün problemleri çözeceği inancı
- D) Toplumun tek düzenleyicisi olarak bilimin görülmesi
- E) Bilimin tarihsel süreçte ilerlediği olgusu

7. "Bilgi görüşünde rasyonel düşünceye güvenmeyen, kuru bir akılcılık ve bilimciliğe karşı çıkıp, bunun yerine sezgiyi temel alan Bergson, bilincin her zaman bir şeyin bilinci olduğunu, bizim doğrudan ve aracısız olarak yalnızca kendi tecrübemizi bilebileceğimizi ve dolayısıyla en iyi ve en yetkin bir biçimde kendi bilinç akışımızı ve süreyi idrak edebileceğimizi belirtmiştir."

Bu parçaya göre, aşağıdaki yargılardan hangisi Bergson'un bilgi anlayışına uygundur?

- A) Sezgi, gerçeğin doğrudan kavranılmasını sağlar.
- B) Sezgi, akıl ve analiz yardımıyla bilgiye ulaştırır.
- C) Bilim, evreni kavramanın tek aracıdır.
- D) Akıl, tüm varolanların özünü bilme olanağı verir.
- E) Bilimsel yasalar, başarısını sezgiye borçludur.

8. Felsefenin görevi dildeki kavramları çözümlemektir. Bu felsefe anlayışına göre bilime dayanan bilgi doğru bilgidir. Bir bilginin doğru olup olmadığını anlamak için de bilginin analizi gerekir. Bu amaçla bilimin kullandığı önermelerin kuruluşu ve yapısı incelenir.

Verilen görüş aşağıdaki felsefi akımlardan hangisiyle uyumaktadır?

- A) "Gerçekliğin bilgisi mantıksal dil çözümlemeleriyle elde edilir." diyen analitik felsefe
- B) "İnsan bilinci nesnenin özünü kavrayarak doğru bilgiye ulaşabilir." diyen fenomenoloji
- C) "Olgulara ait olmayan yargılar anlamsızdır." diyen pozitivizm
- D) "Bilgi aniden ortaya çıkan içsel bir kavrayışın ürünüdür." diyen entüisyonizm
- E) "İnsan doğduğunda zihni beyaz bir kağıt gibi boştur." diyen empirizm

9. Sartre'a göre "İnsanda varoluş özden önce gelir. İnsan özgür olmaya mahkûmdur. Nasıl yaşayacağına özgür iradeyle karar verir."

Buna göre insanla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Evrensel yasalara uyduğu sürece vardır.
- B) Yaptığı her eylemin belirleyicisidir.
- C) Önce var olur, sonra özünü gerçekleştirir.
- D) Eylemlerini belirleyebildiği sürece özgürdür.
- E) Nasıl yaşayacağına kendisi karar verir.

10. I. İnsanın varoluşunu ancak özgürce davranarak gerçekleştirebileceğini savunur.
II. Özgürlük sınırsız olmayıp, sorumluluk ile belirlenmiştir. Özgürlük kişiye göre değiştiğinden evrensel ahlak yasası yoktur.

Verilen ilkeleri ahlak felsefesinin temeline koyan görüş aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Entüisyonizm
- B) Utilitarizm
- C) Egzistansiyalizm
- D) Hedonizm
- E) Egoizm

11. Kuhn'a göre bilim süreklilik göstermez, bilimsel süreç zaman zaman gerçekleşen devrimlerle kesintiye uğrar. Bu devrimleri bilim, temel kabullere ters düştüğü için başlangıçta kabul etmek istemez ve bastırmaya çalışır. Ancak devrimler öyle bir hâl alır ki bilim bu devrimleri ve radikal değişimleri kabul etmek zorunda kalır.

Bu durum aşağıdaki kavramlardan hangisi ile ifade edilir?

- A) Diyalektik
- B) Paradigma
- C) Determinizm
- D) Endüksiyon
- E) Yanlışlanabilirlik

1. 18. yüzyılda bilimlerin gelişmesi ile birlikte bilimin etkisi altına giren felsefede kesin bilgi arayışları başlamıştır. Deneyssel bilimlerin yükselişi, gerçeğin ne olduğu ve nasıl bilinebileceğine yönelik çözüm sunan yeni felsefi akımlar oluşmuştur. Bunlardan biri de olgunun dışında gerçek hiçbir şey olmadığını, ancak deneye dayalı bilimsel bilginin gerçeğin bilgisi olabileceğini savunur. Gerçeklik fizik ötesinde değil, olgusal olanda aranmalıdır. Bu görüş 20. yüzyıl felsefesinin bilimle olan etkileşimi açısından önemlidir. Çünkü bu bakış açıları çerçevesinde yapılan çalışmalar 20. yüzyıl akımlarının ortaya çıkmasında önemlidir.

Bu parçadan aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Bilimlerin ilerlemesi felsefenin önünü tıkamıştır.
B) 20. yüzyıl felsefesi tamamen özerk bir felsefedir.
C) Metafiziğin bilimle etkileşimi mutlak bilgiyi oluşturmuştur.
D) Gerçekliğin anlamı tartışma konusu olmaktan çıkmıştır.
E) Gözlemlenebilir olan durumlar, bilimsel niteliğe sahip olabilir.
2. Bilimin hızlı ilerleyişi ve bilim üzerine yapılan araştırmalar 20. yüzyıl felsefesinde filozofların belli alanlarda derinlemesine araştırmalar yapmalarına neden olmuştur. Felsefi sorunlara ve felsefenin ne olduğuna teorik açıdan yaklaşılmış, felsefi sorunların çözümüne ilişkin yeni yollar ve kuramlar ortaya çıkmıştır. Böylece bu dönemde dünyada akademisyen olarak çalışmayan filozof neredeyse kalmamıştır.

Bu parçada 20. yüzyıl felsefesinin aşağıda verilen özelliklerinden hangisine değinilmemiştir?

- A) Felsefede uzmanlaşmaların olduğuna
B) Felsefenin yeni yöntemler kazandığına
C) Felsefede yeni akımların oluştuğuna
D) Felsefi eserlerin çoğaldığına
E) Felsefenin üniversiteler yoluyla her yere yayıldığına
3. Dilthey'e göre "Yeniçağın bilgi kuramı bize bilgi ağacının güneş ışığı altındaki gelişmesini sunmaktadır. Oysa bu ağacın yer altında kalan kökleri vardır ki bu kökler tinsel -tarihsel- yaşamsal niteliktedir ve gerçek bir bilgi kuramı bu kökleri de görmemizi sağlamalıdır."

Dilthey'in bu sözlerinden aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

- A) Epistemoloji yüzü insana dönük gerçekliklerin temelinde inmelidir.
B) Bilginin gerçekliği yaşamda kabul görmesiyle doğru orantılıdır
C) Bilginin temeli beslendikçe yığılımlı olarak ilerler.
D) İnsanlar kendilerini epistemolojik anlamda geliştirmektedir.
E) Tinsel dünya olguların empirik bir gerçeklik alanıdır.

4. Husserl gerçekliği değil, gerçeklikten edinilen özleri aydınlatmaya çalışır. Fakat bu özler önceden hazır değildir, onların kazanılması gerekir. Öncelikle bir nesnenin özü reel yanından ayrılıp araştırılmalıdır. Örneğin bilim, din, toplumsal yaşam yoluyla nesneler üzerinde edinilen bütün görüşler, kanılar, kuramlar bir kenara atılır. Amaç önyargılardan bütbütün arınmış olarak konuya sokulmak ve yalnızca nesnelerin kendisini konuşturmasıdır.

Bu parçada görüşleri verilen yaklaşım aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Fenomenoloji
B) Mantıkçı Pozitivizm
C) Hermeneutik
D) Yeni Ontoloji
E) Diyalektik Materyalizm

5. Nurettin Topçu ahlak felsefesinin temelini hareket kavramı üzerine kurmuştur. Ona göre hareket biyolojik olarak yer değiştirme değildir. Hareket, iradenin kendi dışına çıkmasıdır, daha mükemmele duyulan özlemdir, başka bir ifadeyle iman, isyan ve vicedandır. Bundan dolayı hareket özünde herhangi bir davranışa indirgenmiş basit eylemler değildir. Hareket, özde iradesel bir süreç olduğundan o, eşyayı ve kendini, kendi eliyle değiştirmektedir. Düşünerek hareket etme özelliğine sahip olan insana üstün bir varlık tarafından amaç verilmiştir. İnsanın amacı da sonsuz olana yani Allah'a ulaşmaktır.

Buna göre N.Topçu'nun felsefesi ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Hareket insanın içgüdüsel bir etki karşısında eylemde bulunmasıdır.
B) Bireyin özgür iradesi onu sürekli bir isyana zorlar.
C) İnsanın hareketinin yöneldiği herhangi bir gayesi yoktur.
D) Bireyin eylemleri kendi iradesi dışında önceden belirlenmiştir.
E) Hareket istenç sahibi bireyin yüzünü sonsuzluğa çevirmesidir.

6. Kuhn'a göre bilimsel sorgulamanın temelinde bilim insanları tarafından kabul görmüş inançlar bütünü ve problemlerin nasıl anlaşılması gerektiği konusunda hemfikir olunan gelenekler vardır. Bir konuda zihinsel ve kavramsal bir modele sahip olmak demek o konuda bilimsel kuramsal bir çerçeveye sahip olmak demektir. Bu çerçeve, bilimin gelişmesinde anahtar gibidir.

Parçaya göre Kuhn aşağıdakilerden hangisini bilimin gelişmesi için anahtar olarak görmektedir?

- A) Metafizik
B) Paradigma
C) Diyalektik
D) Yanlışlanabilirlik
E) Fenomenolojik yöntem

7. Husserl geliştirmiş olduğu fenomenoloji yöntemi ile fenomenlerin özünün bilgisine ulaşmayı ve dolayısıyla bilincin çözümlemesini hedefler. Bu yöntem ile fenomenlerin özüne ulaşırken daha önce edinilmiş bilgileri, ön yargıları, rastlantıya dayalı bilgi verilerini ayıklayarak paranteze alır.

Bu parçadan hareketle Husserl'in yöntemi için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Özgürlük, seçim yapma, varoluş gibi kavramları açıklar.
 B) Belli bir insanın bakış açısından hareket eder.
 C) Bilinç, her zaman bir şeyin bilinci olduğundan bilincin içeriklerine ulaşmayı hedefler.
 D) İnsanın söz ve eylemlerinin oluşturduğu ürün ve yapıların anlamına yönelik yorumlamalar yapar.
 E) Toplumsal yaşantının oluşturduğu görüş ve ön yargılarla hareket ederek gerçekliğe ulaşmayı hedefler.

8. Hegel'in söylediği gibi her felsefe, çağının düşüncelerini dile getirir. Antik dünyanın insanı kendini evrenin bir üyesi hatta bir parçası olarak görüyordu. Orta Çağ'ın insanı kendini Tanrı'ya bağlamıştı. Yeni Çağ insanı aklın gücüne, insanlık idesinin gücüne inanmış, tarihin anlamlı düzenine güvenmiş bir ilerleme iyimserliğindeydi. Günümüzde ise insan, bütün bu dayanaklarını yitirmiştir. Evrenin büyüğü bozulmuş, evrenin ekseni değişmiş ve bunun sonucunda da insan kendi kendisi için sorunsal olmuştur. Kendini gerçekleştirme çabasına girmiştir.

Parçada insanı kendi kendisi için sorunsal olarak gören felsefi görüş aşağıdakilerden hangisidir?

- A) "İnsan fenomenlerin özüne ulaşabilir." diyen fenomenoloji
 B) "İnsanın var oluşu özünden önce gelir." diyen varoluşçuluk
 C) "Felsefenin konusu ve problemleri tarihsel-kültürel gerçeklik ile olan bağlantısı açısından ele alınmalıdır." diyen hermeneutik
 D) "Toplumlarda alt yapı üst yapıyı belirler." diyen diyalektik materyalizm
 E) "Metafizik önermeler anlamsızdır." diyen mantıkçı pozitivizm

9. Mantıkçı pozitivizme göre bilim, objektif deney ve gözlemle elde edilmiş genel - geçer evrensel bilgilerden oluşur.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Bilimsel bilgi kişiden kişiye değişmez.
 B) Bilim olgulara dayalıdır.
 C) Bilim genel yasalara ulaşmaya çalışır.
 D) Bilim, döneminin tarihinden ve kültüründen etkilenir.
 E) Bütün bilimlerin özünde mantık vardır.

10. Bilmek, fenomenin içindeki özü kavramaktır. Varlığın özünün kavranabilmesi için nesnenin özüne ait olmayan rastlantısal özelliklerin ve ilgisiz görüşlerin bir kenara bırakılması yani paranteze alınması gerekmektedir. Fenomenolojik yöntem, edindiğimiz tüm verileri paranteze alma işlemidir.

Buna göre fenomenolojik yöntemin amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Öznel doğruya ulaşmak
 B) Varlığın özünün bilgisine ulaşmak
 C) Varlığın bilgisine ulaşamayacağını göstermek
 D) Duyu bilgisini hakikati kavramada araç edinmek
 E) Varlığı aniden ortaya çıkan içsel bir kavrayışla bilmek

11. K. Marx diyalektik materyalizmin en önemli temsilcilerindendir. Başta insan bilinci olmak üzere, her şeyin kökenini maddeye dayandırır. Madde, yapısındaki çelişkiden dolayı hem niceliksel, hem de niteliksel değişime uğrar. Ona göre; varlık ve toplumsal olayların tümü, sözü edilen değişim sürecinin ürünüdür.

Parçaya göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Maddi yapılanmalarda oluşacak hatalar değişim sürecini bozar.
 B) Düşünce üretmeyen toplumlarda maddi değişim tamamlanmış demektir.
 C) Düşüncenin yol göstermediği değişimlerde madde durağanlaşır.
 D) Toplumsal olayların nedeni maddenin diyalektik yasalarına bağlıdır.
 E) Diyalektik değişim süreci zihinsel olanın maddi olana dönüşmesiyle sonlanır.

12. Popper'ın doğrulanabilirliğe eleştirel yaklaşımı, onu bilim felsefi çevresinde önemli bir düşünür haline getirmiştir. Eleştirel akılcılık olarak da adlandırılan bu anlayışa göre, bir kuramın bilimselliği onun "doğrulanabilme" özelliğinde değil, geçersiz kılınabilme imkânında ve çürütülebilme niteliğinde aranmalıdır.

Buna göre Popper'ın bilimsel anlayışı ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) "Anamlılığı" ve "doğrulanabilirliği" bilimselliğin ölçütü sayar.
 B) Bilimin tümevarımsal yöntemi kullanması gerektiğini savunmuştur.
 C) Bilim insanları gözlemler yapar ve sonra gözlemlediklerini açıklama girişiminde bulunurlar.
 D) Yanlışlanabilirlik ilkesi ile bilimsel olan ile olmayan birbirinden ayrılabilir.
 E) Duyu verilerinin bilginin tek kaynağı olduğunu; metafizik yargıların anlamsızlığını ileri sürer.

2018 TYT

1. Wittgenstein Tractatus isimli kitabının ön sözünde: “Bu kitap felsefe sorunlarını ele alıyor ve -sanıyorum- gösteriyor ki bu sorunların soru olarak ortaya çıkmaları, dilimizin mantığının yanlış anlaşılmasına dayanır. Kitabın bütün anlamı, şuna benzer bir sözde toplanabilir: Söylenebilir ne varsa, açık söylenebilir; üzerine konuşulamayan konusunda da susmalı.” demektedir.

Wittgenstein’in bu ifadeleri onu hangi felsefi anlayışa dâhil etmektedir?

- A) Çözümleyici Felsefe
- B) Yararcılık
- C) Görüngübilim
- D) Sezgicilik
- E) Eleştircilik

2021 TYT

2. Herhangi bir şeyi üretirken önce onu zihnimizde tasarlar, sonra da bu tasarımı hayata geçiririz. Mesela bir masa yapacaksak yapacağımız masanın biçimini kafamızda önceden oluştururuz. Nihayetinde o şey bir “masa” olacaktır, “sandalye” değil. Ama insanın varlığı söz konusu olduğunda durum değişir. O önceden belirlenmemiştir. Korkak bir insan, doğuştan korkak değildir; kendi yaşamındaki yapıp ettikleri ile korkak bir insan hâline gelmiştir.

Bu parça Sartre’ın varoluşçu düşüncesindeki hangi noktayı vurgulamaktadır?

- A) Kişi yaptığı şeyleri sorumluluk duygusuyla yapmalıdır.
- B) Seçimlerimiz ile özgürlüğümüz arasında bir bağlantı vardır.
- C) Varoluş bir iç sıkıntısı duygusunu beraberinde getirir.
- D) İnsan şöyle veya böyle var olur, sonra özünü kurar.
- E) Var olabilen tek varlık insandır.

2021 TYT

3. Felsefe hep “hakikat”in peşinde olmuştur. Hakikat, kimi zaman dünyanın görünüşlerinin altında yatan düzen kimi zaman da bu görünüşlerin ötesinde, sadece rasyonel düşünce ile ulaşılabilecek olan ideal bir yapı olarak düşünülmüştür. Her iki durumda da hakikat orada durmakta ve özne tarafından keşfedilmeyi beklemektedir. Özne; gözlem veya usamlama yoluyla hakikate ulaşabilir. Oysa Nietzsche’ye göre hakikat özne tarafından keşfedilen değil, icat edilen bir şeydir. Dolayısıyla öznenin konumuna göre farklı şekillerde ortaya çıkabilir. Özne, hakikate ulaşma çabası içinde fenomenleri yorumlar ve yorum tanımı gereği öznenin bulunduğu konumdan bağımsız değildir.

Buna göre Nietzsche’nin “hakikat” anlayışıyla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Hakikate ancak rasyonel düşünceyle ulaşılabilir.
- B) Öznenin bağımsız, mutlak bir hakikatin varlığından bahsedilemez.
- C) Hakikat görünüşlerin arkasındaki değişmez ilkedir.
- D) Mutlak hakikate ancak büyük çabalarla ulaşılabilir.
- E) Hakikat, gözlem ve usamlama yapılmadan keşfedilemez.

2020 TYT

4. Geleceğin geçmişe benzeyeceği varsayımı herhangi geçerli bir argümana dayandırılmaz. Tamamen alışkanlıktan kaynaklanır. Her şeyin geçmişte olduğu gibi davranacağını varsaymak için yeterli gerekçemiz yok. Evet, bir sonraki oturuşumda bu sandalyenin beni taşıyacağına, bırakmam hâlinde bu kalemin düşeceğine inanıyorum. Ancak şaşırtıcı bir gerçek daha var ki, o da sandalyenin kırılacağını, kalemin havada yükseleceğini varsaymam için de bir o kadar sebebim var.

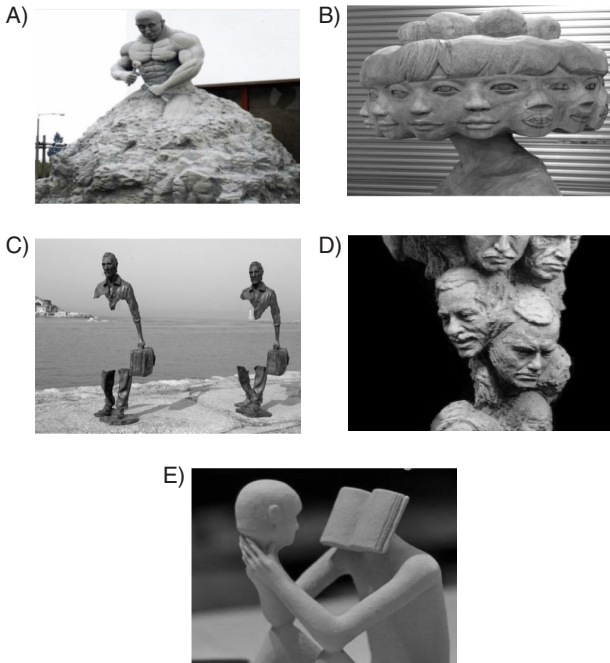
Mantıkçı pozitivistin bu parçada eleştirilen bilimsel yöntemleri aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tümevarım – doğrulanabilirlik
- B) Tümevarım - yanlışlanabilirlik
- C) Analoji - yanlışlanabilirlik
- D) Tümdengelim - yanlışlanabilirlik
- E) Tümdengelim – doğrulanabilirlik

5. Heidegger insan olarak bizleri diğer varlıklardan farklı kılanın, kendi varlığımızı ve bir varlık olarak var olmanın anlamını sorgulayabilmek olduğunu düşünür. İnsanın varoluşunun temel amacı, mevcut potansiyelini kullanarak kendini gerçekleştirmek ve içinde bulunduğu dünyayla kendini bir bütün hâline getirmektir; bunu gerçekleştirmenin ilk adımı ise 'kendini bilme'dir. İnsan varlığının doğası, sahip olduğu öz bilinçle şekillenir; kendini var edebilmesi için kendini bilmesi gerekir. Kendi öz kimliğini keşfetme ve ortaya koyma çabası içindeki sanatçı da bunu kendi varoluşu üzerinden yapmanın yollarını arar. İnsanın kendini bilebilmesi için öncelikle kendine dönmesi, kendini anlaması gerekir. İlk adımı kendine yönelmek olan bu yolda insan ancak kendine dışarıdan bir göz olarak bakabildiğinde başarıya ulaşır.

Bu parçanın temel görüşüne en uygun olan görsel aşağıdakilerden hangisidir?

6. Varoluş felsefesi özü itibarıyla insan varoluşunun anlamını ve insanın kendini gerçekleştirme olanaklarının bütünü ifade eden, kısacası insanı konu edinen, insana yönelen bir felsefedir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi varoluşçu felsefenin özellikleri arasında gösterilemez?

- A) Ölüme mahkûm bir varlık olarak insanın varoluşunu gerçekleştirme olanaklarının sorgulanması
- B) İnsanın seçim yapabilen özgür bir varlık olarak görülmesi
- C) İnsanın önceden belirlenmiş bir özle dünyada bulması
- D) Hiçlik karşısında insanın durumunu araştırması
- E) Doğruluk ve ahlaklılık karşısında insanın sahici davranışını araması

7. Gadamer anlamayı ufukların kaynaşması dediği teoriyle açıklar. Ufukların kaynaşması iki farklı tarihsel durumda ortaya çıkıp, mevcut ortamın yani şimdinin içinde kendi anlamını bulması ile gerçekleşir. Tarihsel anlamının görevi ancak içinde bulunduğumuz ufuktan hareket edilerek anlaşılabilir. Aksi takdirde tarihsel bağlamına dâhil olmadığımız ufkun içine yerleşmemiz olanaksızdır. Tarihsel anlamaya ancak kendi ufkumuzdan kalkarak katılmamız olanaklıdır.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Anlama şimdiki durumun içinde, kendi perspektifimizde gerçekleşen bir durumdur.
- B) Anlık durumdan hareket ederek tarihi anlamak imkânsızdır.
- C) Ufukların kaynaşması aynı tarihsel dönemde gerçekleşir.
- D) Tarihsel anlamaya kendi ufkumuzdan hareket ederek katılmak olanaksızdır.
- E) Ufukların kaynaşması geçmişteki durumun içinde anlaşılabilir.

8. "Sihirli kuş, kırk ayaklı köpeği görünce koşarak uzaklaştı." şeklinde bir önerme mantıkçı pozitivistlere göre bilime konu olamaz.

Bu durum mantıkçı pozitivizmin aşağıdaki tezlerinden hangisiyle ilgilidir?

- A) Bilginin kaynağı duyu verileridir.
- B) Bilim evrensel bilgiler ortaya koyar.
- C) Bilim anlamlı önermelerden oluşur.
- D) Felsefe mitolojik hikâyeleri konu edinmelidir.
- E) Bilimsel bilgi deney ve gözleme dayanır.

9. Sartre'a göre "insan ne ise o değildir, aksine ne değilse odur." İnsanın varoluş sürecine başlamadan önce, belirlenmiş ve değişmez bir doğaya sahip olduğunu iddia etmek, onun özgür iradesine kota koymaktır. Varoluş sürecindeki insan; kendi seçtiği olanaklar varlığı iken "kendisi için varlık" konumundadır. Fakat bir kağıt parçası ise onu tasarlayan iradenin dışında bir varlık alanı gösteremediğinden "kendinde varlık" olarak nitelenmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Sartre'ın varlık konusundaki görüşlerine uygun bir ifadedir?

- A) Belirlenmiş ve değişmez bir doğa olduğu için öz varoluştan önce gelir.
- B) İnsan, dünyaya gelmeden önce belirlenmiş ve değişmez bir kadere sahiptir.
- C) İnsan kendisini belirleyen irade dışında bir kader belirleyemez.
- D) Kendinde varlık, varoluş sürecinde kendine has bir irade geliştirir.
- E) İnsan bir imkân ve olanaklar varlığı olarak özgürlüğe mahkûmdur.

FELSEFE CEVAP ANAHTARI

Felsefeyi Tanıma

1. ADIM	1-D 11-A	2-D 12-C	3-A	4-A	5-E	6-E	7-E	8-D	9-A	10-C
2. ADIM	1-C 11-A	2-A 12-A	3-E	4-D	5-E	6-C	7-C	8-B	9-C	10-E
3. ADIM	1-C	2-B	3-D	4-E	5-D	6-B	7-C	8-A	9-B	

Felsefeyle Düşünme

1. ADIM	1-E 11-E	2-D 12-A	3-C	4-B	5-A	6-D	7-E	8-A	9-D	10-C
2. ADIM	1-D 11-A	2-A	3-B	4-A	5-D	6-C	7-E	8-D	9-A	10-D
3. ADIM	1-B	2-B	3-D	4-C	5-E	6-E	7-B	8-B	9-B	

Varlık Felsefesinin Konusu ve Problemleri

1. ADIM	1-C 11-C	2-B 12-C	3-B	4-B	5-A	6-C	7-C	8-E	9-B	10-D
2. ADIM	1-E 11-B	2-E	3-E	4-C	5-B	6-E	7-C	8-A	9-E	10-B
3. ADIM	1-B	2-B	3-A	4-D	5-C	6-B	7-B	8-C	9-D	

Bilgi Felsefesinin Konusu ve Problemleri

1. ADIM	1-C 11-B	2-D	3-A	4-D	5-B	6-B	7-E	8-B	9-E	10-A
2. ADIM	1-B	2-B	3-D	4-A	5-E	6-B	7-D	8-B	9-D	10-B
3. ADIM	1-D	2-D	3-E	4-B	5-E	6-D	7-C	8-E	9-B	10-C

Bilim Felsefesinin Konusu ve Problemleri

1. ADIM	1-A 11-D	2-C 12-D	3-A 13-C	4-B 14-E	5-E	6-D	7-E	8-C	9-C	10-C
2. ADIM	1-E 11-A	2-B 12-B	3-D	4-C	5-E	6-C	7-E	8-A	9-A	10-C
3. ADIM	1-A	2-E	3-B	4-B	5-B	6-D	7-D	8-C	9-B	

Ahlak Felsefesinin Konusu ve Problemleri

1. ADIM	1-C 11-D	2-E 12-A	3-C	4-A	5-C	6-C	7-E	8-A	9-D	10-E
2. ADIM	1-C 11-A	2-E	3-D	4-A	5-C	6-B	7-B	8-A	9-E	10-D
3. ADIM	1-C	2-E	3-E	4-A	5-B	6-B	7-E	8-E	9-C	

Din Felsefesinin Konusu ve Soruları

1. ADIM	1-D 11-D	2-B 12-E	3-E	4-D	5-D	6-B	7-B	8-A	9-C	10-B
2. ADIM	1-D 11-C	2-A 12-B	3-E	4-D	5-A	6-C	7-A	8-B	9-E	10-E
3. ADIM	1-C 11-D	2-C	3-C	4-B	5-B	6-E	7-B	8-C	9-B	10-C

Siyaset Felsefesinin Konusu ve Problemleri

1. ADIM	1-E 11-D	2-A 12-C	3-A	4-D	5-B	6-E	7-A	8-B	9-E	10-A
2. ADIM	1-E 11-D	2-B	3-C	4-E	5-C	6-E	7-D	8-D	9-E	10-B
3. ADIM	1-B	2-B	3-A	4-D	5-D	6-E	7-E	8-C	9-A	

Sanat Felsefesinin Konusu ve Problemleri

1. ADIM	1-C 11-E	2-A	3-C	4-C	5-B	6-B	7-B	8-D	9-C	10-A
2. ADIM	1-B 11-C	2-E	3-A	4-B	5-B	6-A	7-B	8-C	9-A	10-D
3. ADIM	1-B	2-A	3-E	4-E	5-D	6-D	7-C	8-C	9-D	10-C

FELSEFE CEVAP ANAHTARI

Felsefi Okuma ve Yazma

1. ADIM	1-C 11-D	2-D 12-B	3-D	4-A	5-E	6-D	7-A	8-E	9-A	10-E
2. ADIM	1-B	2-B	3-E	4-B	5-C	6-C	7-B	8-A	9-A	10-A
3. ADIM	1-A 11-E	2-E	3-C	4-D	5-E	6-D	7-A	8-B	9-D	10-C

MÖ 6.Yüzyıl-MS 2.Yüzyıl Felsefesi

1. ADIM	1-D 11-D	2-B 12-A	3-B	4-C	5-A	6-D	7-E	8-E	9-E	10-B
2. ADIM	1-A 11-B	2-E	3-B	4-D	5-B	6-C	7-A	8-D	9-A	10-A
3. ADIM	1-E	2-A	3-D	4-D	5-D	6-C	7-C	8-C		

MS 2. Yüzyıl-MS 15. Yüzyıl Felsefesi

1. ADIM	1-B 11-C	2-A 12-E	3-B	4-D	5-A	6-A	7-C	8-B	9-A	10-C
2. ADIM	1-A	2-D	3-E	4-D	5-B	6-A	7-E	8-E	9-A	
3. ADIM	1-C	2-E	3-C	4-C	5-C	6-D	7-C	8-C	9-C	

15.Yüzyıl-17.Yüzyıl Felsefesi

1. ADIM	1-A 11-B	2-E 12-C	3-E	4-E	5-E	6-C	7-A	8-D	9-E	10-D
2. ADIM	1-D	2-D	3-C	4-C	5-E	6-D	7-D	8-D	9-B	
3. ADIM	1-D	2-C	3-A	4-D	5-B	6-C	7-B	8-B		

18.Yüzyıl-19.Yüzyıl Felsefesi

1. ADIM	1-E 11-C	2-D 12-D	3-B 13-C	4-B	5-A	6-D	7-A	8-D	9-A	10-E
2. ADIM	1-E 11-C	2-B 12-C	3-E	4-C	5-C	6-C	7-D	8-D	9-B	10-D
3. ADIM	1-C 11-E	2-E	3-C	4-A	5-B	6-E	7-B	8-E	9-D	10-B

20.Yüzyıl Felsefesi

1. ADIM	1-D 11-B	2-B	3-A	4-B	5-A	6-E	7-A	8-A	9-A	10-C
2. ADIM	1-E 11-D	2-D 12-D	3-A	4-A	5-E	6-B	7-C	8-B	9-D	10-B
3. ADIM	1-A	2-D	3-B	4-A	5-E	6-C	7-A	8-C	9-E	